

Shekina

Anders Bylander

Shekina

oskulden

Anders Bylander

Atremi

Böcker tidigare utgivna av Anders Bylander:
Ljusets barn 2005

på andra förlag:
Skepnader 1991
Marina 1999
Europas Själ 2002

På Internet:
Europas själ
Person och politik

© Anders Bylander 2008

Atremi
Axstad Södergård
595 94 Mjölby
www.atremi.se

Bilden på omslagets framsida: Heinz Sjöö
Foto på omslagets baksida: Arne Freijd

Tryck: Örebro Universitet i Örebro 2008
Typsnitt: *Minion pro*
ISBN 978-91-85487-81-3

Kärleken är större än politiken.
Jan Guillou

Inget hjärta som har sökt sina drömmars uppfyllelse har fått umgälla det,
för sökandet är i varje ögonblick ett möte med Gud och med evigheten.
Paulo Coelho

Till mina kära föräldrar

Kära Herre,

Tack för Ert goda brev. Men vänta icke för mycket af mig, ty jag är bara lekman, full av dynt i mitt starka kött.

Jag är endast hedningarnas apostel och måste tala deras råa språk för att bli förstådd. Kan jag blott få mina vänner tillbaka till Gud och rifva afgudarnes altaren, så är mycket vunnet; att föra dem till Kristus det kan jag icke, och det skall Ni göra.

Men skräm dem icke för Kristus, och fordra icke af lekmannen som går och trafvar i hvardagslivets solk att han skall lefva som en Herrens tjenare! Begär icke för mycket af de svaga, ty de bli förtviflade och fly tillbaka till sina köttgrytor.

Och skilj på religion och teologi, men akta Er noga för religionsvetenskap, det är fienden som under vänskapens mask söker förråda barnatron!

Ja, jag skall fortsätta, och Ni skall stödja mig på afstånd med Era välönskningar.

Men begär icke för mycket, ty jag har mitt jordiska kall att sköta och mångahanda bekymmer.

Lef väl!

Er vän
August Strindberg

Ovanstående är ett brev från August Strindberg till pastor Albert Vickman, daterat den 17 september 1907.

Med hänsyn till benägenheten att i romanfigurer igenkänna levande människor påpekas att det i denna bok inte förekommer några andra historiska gestalter än de självklart namnkunniga. Både huvud- och bipersonerna, liksom deras namn, har diktats.

Författaren

En flicka i kung Salomos tempel

Elisheba såg att Skriften handlade om henne. Hon höll i bokrullen och kände värmen från dess ord nå hennes händer och armar. Hela hennes kropp blev varm. Hennes hjärta blev underbart.

När Mose kom ner från berget med lagens tavlor sken hans ansikte så att folk inte kunde stå ut med det. Ända sedan dess har man talat om den strålgång som utgick från hans ansikte och bländade oss. Han var tvungen att ta på sig en mask för att folket skulle tåla hans anblick. Och eftersom Mose kunde utstråla Herrens härlighet, blev han en fruktansvärd man. Du skall inga andra gudar ha, bara mig, för jag är den ende och det finns ingen annan än jag. Den allsmäktige var i honom!

Detta är ju jag, tänkte Elisheba. Det är ju jag och mina flickor. När Herren visar sig, klarar männen inte av att se på oss. När de förstår att han är i oss som en gång i Mose, då blir nåden outhärdlig. Guds vishet får kött och blod. Hela det outtalade Ordet håller jag i mina händer, och hela skapelsen når vi med våra flickor.

Inte undra på att vi är beslöjade och vårt hår måste hänga ner, så att männen bara anar vem de möter. När de ser endast den outhärdliga i ansiktet på en kvinna och inte vet vem hon är, bär de en desto större gåva till templet. De känner att hela världen är Herrens, i elden, i molnet och i den avskilda världen bakom slöjorna. Då blir allt tillåtet. De vet att vi är *Schekinah*. Det är tröskelväktarnas och leviternas eviga hemlighet; den Evige kommer till oss i kött och blod, varje gång han tänder sin eld på offeraltaret. Då blir våra kroppar rena. Gud vandrar i vårt läger och klappar på hjärtats dörr. Han klappar på hjärtats dörr och vandrar i vår gestalt. En schekel kan inte köpa hans bild, för han är allt vad en människa håller av. Han är vishet och insikt, visheten över en människas panna och insikten i hennes hjärtas dröm.

1

Hon mötte sin egen blick i spegeln.

Varför, Herre, har du skapat mig?

Svaret var ingen röst i vanlig mening, mera ett krypto latent i hennes drag:

För att du ska vittna om kärleken och sedan återvända till mig. Tvivla inte på att du är och kan.

Jag vet att du är kärleken. Hur finner jag dig då?

Du behöver inte söka. Var den du är. Jag har skapat dig.

Men hur skall jag leva? Hur skall jag veta?

Jag finns i ditt hjärtas djup och i Ordet. Tvivla inte. Det du saknar finns redan här. Livet dömer inte.

Herre, jag vill så gärna känna det själv. Inte bara lita på andra.

Jag låter dig känna när du rör dig i tro. Något större än du ser är gäst hos dig. Hon är dottern, som inte kan göra något annat än hon ser sin himmelska moder göra. Acceptera, tag emot henne! Låt henne leva sitt liv i dig. Bli hennes seglare på de sju haven.

Hon kammade håret medan hon bad.

Tag emot mig, Herre. Led mig hem. Låt mig komma till ro i din hamn. Vi blir våra egna bödlar om vi dömer våra liv.

Äktenskapsbryterskan ville de stena. Det var då han böjde sig ner och ritade på marken, han som aldrig annars skrev en rad. Den som är utan synd! Den ende utan synd var han själv och han dömde ingen. Med sina enkla ord täppte han till munnen på den skrånande skock som ville komma henne till livs med sina hårda stenar. Sedan frågade han henne: Har ingen dömt dig?

Och hon svarade: Herre, ingen.

Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda inte mer.

Nåden var som en soluppgång, eller havet.

Var gick det egentligen snett? Älska och gör vad du vill, sade Augustinus. Det spelar ingen roll vad det är, Gud gör rent. Det fungerade så med alla. Hon själv var endast redskapet, en helt vanlig kvinna. Men Herren älskade henne på djupet. Utseendet var helt alldagligt. Det var inget särskilt med hennes ansikte eller hållning. Inget var fel och inget utstuderat. Fast det syntes hon var norrifrån, förstås. Med dragen ganska rena. Och ögonen, varken stora eller små, satt där de skulle. Avståndet mellan dem var rätt. Det var den där talangscouten som sagt det, när han studerat fotografierna. Hon

bar i sitt ansikte det gyllene snittet. Avståndet mellan hakspetsen och ögonbrynen förhöll sig till avståndet från hakspetsen till hårfästet enligt den beprövade formeln. Detsamma gällde sträckan från hakan till näsan. Ghyka, den vittberömde experten på skönhet, hade funnit dessa relationer förkroppsligade i miss Helen Wills' gudomliga anlete. Men ett ansikte är inte bara sina proportioner och linjer. Det är läppar, ögon och vilja. Framför allt är det hud och färg. "Dina ögon är magiskt placerade." Hon hade hört det mer än en gång och skrattat. Det fanns mycket att förbättra, tyckte hon och kunde sitta som andra kvinnor ett bra tag framför toalettbordet när hon gjorde sig i ordning. Om det nu inte var ett av de tillfallen då hon gav upp och bara satte litet puder på ställen som verkade flammiga och burade till håret med torrschampo så att det såg någorlunda nytvättat ut.

Det brukade räcka. Den mäktigaste påverkan kommer ändå inifrån. Ögon är Själens spegel. Herren älskade, höll henne ren.

Du är underbar, sade mannen hon levde med. På dig är verkligen ögat själens spegel. Det är din själ som är vacker.

Han var en andlig person, en av de själens riddare som var tillräckligt både lika och olika hennes far för att utöva dragningskraft på henne. Det var egendomligt, men fastän de i ålder och framtoning var så olika hade hennes knight in shining armour åtminstone en viktig sak som påminde starkt om fadern, och den var det mest sofistikerade av allt: stabiliteten. Han hette Christian och försvarade med sitt namn allt som drogs in i deras tillvaro. Han visade glad uppskattning för judendomen och hade därmed genast blivit hennes fars gunstling. "Det är korsets balans han uttrycker", så hade hans ord fallit. Självt litade han helt på den balansen. Han var också nyfiken på österns vise, på meditation och hälsa och all religionsblandning som tycktes utgå därifrån. En Deepak Chopra, Debbie Ford eller Gary Zukav låg oftast på läsbordet, ovanpå Bibeln. Samma ljus lyfte dem alla. Naturligtvis, det hör till bilden, var han också tolerant inför allt en jude eller kristen enligt regeln tog avstånd från. "Det finns bara en, som kan lära oss den verkliga skillnaden mellan gott och ont, var gränsen går mellan lek och allvar. Du vet hans namn. Det finns ingenting gott eller ont som icke göres därtill av tanken." Så talade mannen hon levde med. Han var full av sina böckers lärdom. Och han skrev. "Vi måste dikta vår verklighet", sade han. "Vi är skapare." Han hade utan omsvep förklarat att hon gärna fick ta det fulla ansvaret för sitt liv, så länge hon lät honom sköta sig själv.

Det var inget problem, eftersom samhället krävde sitt av alla. Gå dit hjärtat leder dig.

Vi bara gästar varandra, hade han poetiskt sagt. Men du och jag får gärna vara för alltid.

De kysste varandra, länge, såg in i varandras själar. Till slut släppte han henne.

Hon gick ut i kvällen ett slag före åtta. Det var nästan mörkt.



Tore hade sett henne en gång förut, fast kanske det var ett par år sedan. Åtminstone trodde han att det var hon. Kanske liknade hon någon. Men de var i så fall stöpta i samma form. De följde samma koncept också, en medmänniska till tjänst, med rätt att vara sådan hon nu är. Han måste älska den ouppnåeliga, på samma nivå men på knä. Det var den enda trosbekännelse som fått liv i honom. Han visste det på ett sällsamt sätt, ända in i själen. Det gick inte att smita ifrån det. Han förstod att hon var enkel och just därigenom förtjänade hans begär. Hon såg ut som många andra och sammanfattade med dem hans längtan och hopp. Han var ensam men människa!

Och fast hos henne om så på hundra mils håll, hennes bild och stämma bars djupt inom. När han ville kunde han se henne framför sig, hur hon log emot honom som en ungdomskärlek, på sitt all fulmlighet förlåtande sätt. Hur hon hade mottagit hans innersta och tindrat med ögonen, släppt ut honom i natten efteråt, som med ett löftes visshet. När hon var en kvinna endast Gud håller kär. Det bekymrade honom. Jesus älskade henne och skulle ha lämnat alla sina präktiga får för att söka upp henne.

Det var omskakande. Så skulle det ju inte kunna vara. Detta var på tvären mot allt här i världen. Sådant kunde inte ske. Men det hade ändå, emot rim och reson. Lågan hade tänts vid första ögonkastet, när kvinnan trätt fram ur all världens kuliss, bortom tvivlen tog gestalt i kött och blod. Hon hade kommit från den eviga världen och funnit honom vidöppen.

Problemet var bara hur han skulle hantera det, rent socialt. De kvinnorna har allt som den enklaste sak i världen. Fria, självständiga sedan urminnes har de tänjt och flyttat på gränser. Världen befinner sig i nöd, de kunde inte bara lämna folk åt sitt öde. Möjligen? Om flickan själv blev riktigt kär? Säkert inte för att en inbilsk herre från någon svensk småstad hade gått och förälskat sig i henne. För

hjälplost kär var han, handlost i *Shekina*, på nåd och på onåd och helvete.

Men mest på nåd. Och han kunde ju få träffa henne igen, nästan när som helst, om han bara ville tillräckligt för att komma över sin rädsla och blygsel.

Sin i grunden helt onödiga skam.

Hantera socialt kunde aldrig gå. Han var såld och skulle tvingas ge upp varje fäste i sitt liv. Det visste han, men kunde inte sluta rationalisera, hylla sin fostrans och skolgångs reflexer. Det var därför han strövade omkring i Köpenhamn och önskade att han i stället befunnit sig i Hamburg. Det var ju där nere hon fanns, skön som en dröm, med ett leende som en ängels.

Allt som finns är varseblivning, förkunnade psykologerna. Tore hade sett en verklighet som var gränslös, där den låg orörd för den vakne betraktaren. Den hade stått på Davidsstrasse som sextio kilo ljus skön kvinna, beredd att ta emot hans önskedrömmar om den.

Det är en dygd att kunna älska alla människor, få dem att känna sig utvalda. Bara de bästa brackorna klarar det. Men dåliga flickor gör det hela tiden, och därför är de inte dåliga.

De dåliga flickorna är inte de sämsta. Men de finns.

Han ville inte se på henne med hundögon. Hellre då avslöja en myt. Det enda raka vore att ta tåget ner och söka upp henne, fast det var svinkallt och han skulle avtvingas några svåra bortförklaringar när han kom hem. Det var möte med Hem och skola i morgon kväll, och gjorde han trippen till Hamburg skulle han få brått. Och vem vet. Någon kunde få för sig att ringa till Roskilde och inhämta att han åkt därifrån redan klockan två och alltså hade haft gott om tid både till lite rekreation i Köpenhamn och till hemresan. Han kunde mycket väl vara på kontoret efter lunch i morgon.

Han var dock latare än djärv. Därför hade han lurat sig själv att svika *Shekina*, bara ge upp tanken på henne den här gången. Det hade skett med en sådan där halvt om helt medveten dragning. I och med att han gick in på Copenhagen Corner och beställde in en lille en och vin skulle det si och så vara för sent. När maten kom in var han redan på god väg att missa det södergående tåget. Han njöt av tanken att *Liliane* skulle ha gillat hans lättja den här gången. Nu gick hon väl därhemma och plockade i ordning till natten och såg fram emot att få sätta sig framför TV:n när telefonen slutat ringa och bara njuta av ensamheten. Debatt tyckte hon om, aktuella frågor ventilerade av vanliga människor, borgerligt, begripligt och grötigt när

man var lagom trött och bara hade sänggåendet kvar. Men en gång hade hon tänt till. Det var när advokaten Pelle Svensson anklagat Mona Sahlin för att föra könskampen ända in i domstolarna. Lesbiska kvinnor hatade män. Landet förföll moraliskt.

Väldet mot kvinnor hade ökat dramatiskt sedan sexköpslagen infördes. Det hade Ingela sagt – våldtäkter, gangbang och kränkning av kvinnofrid. Besöksförbud drabbade männen och kluvna, hjärtskurna barn. Men sahlinpiskan ven och ingen vågade dra de självklara slutsatserna. Så var det i Sverige.

Tore gladd sig åt sin taktik, men visste han kohandlade med djävulen. Eller hin håle hade krupit innanför skinnet på honom och blivit salongsfäbig. Vad gjorde i så fall det, i en värld som ständigt blandar. Vad var gott, vad var ont, vem han själv? Vad var tiden han han köpte, och vems? Tillhörde en tjänsteman sin kommun? Var inte livegenskapen avskaffad? Var han en juridisk person eller fysisk? Det var lika bra att låta tanken förtona i töcken och söcken så länge.

Det är Gud som har skapat den himmelska fysiken!

Den här trafiken är en samhällsfråga av rang, begrundade han som den porösa duken fjädrade en mån under vinglasets tyngd. Åtminstone uti Svea rige, enligt Svante Nordin världens mest sekulariserade. Märkvärdigt land egentligen, den ön i stora världen. Kungariket med en balanskonst när vid makten, med statskyrka och spritmonopol, svensk standard, byggnorm, nobelpris, jämställdhetsministrar och atletisk chauvinism. Nåja. Statskyrkan fanns ju inte längre – på papperet. Och utkastare på krogarna, när de i Montmartre och alla vettiga länder ser till att ha inkastare! Cheerio! Lag på dubbdäck och höjda böter och jordfelsbrytare och generösa fallskärmar. Och Ingelas ord om allt förbannat hyckleri: Världens moraliska samvete, men jumbo i kyrkobesök och antal medborgare som tror på Gud. Landet som lockar med maskätta predikstolar men skäms för Guds ord och predikan. Mobben som i alla tonarter begabbar den törnekrönta svagheten men finner de lokala Jesusbilderna intressanta. Där man tror att händer kan bygga en kyrka – eller riva. Med en ärkebiskop som gör gällande att underverken i Bibeln minskar rymden kring Jesus och att just den svenska kyrkan, givetvis som allt svenskt bäst i världen, nu väljer en annan väg än den kristna kyrkan i utlandet. Men man kom inte åt denne Hammar. Han var svårfångad, som en fis i en korgstol.

Han tänkte mer och mer på Ingela, sin vänsterhand. Ibland gav hon åt honom tankar han själv skulle ha tänkt. Men var han verkligen

så bakom flötet som hon trodde? ”Jag ska be för dig”, hade hon sagt, och då hade han känt sig riktigt misslyckad. Det bekymrade honom, för varför skulle han inte ha lika stor anledning att be för henne? Man skall tacka Gud för all överhet, även i form av sin närmaste chef, men varför blev han sårad? Hon hade med sina ord antytt att han till vardags mera representerade den onda, halvhjärtade värld än den hela Gud han sade sig tro på. Han hade låtit världslig vetenskap ersätta den andliga kunskapen.

Var trångsynta millimetermän sett gäller nu som vetenskap, men hjärtats längtan är bara vidskepelse. Fast invandrarna var ju ofta katoliker och ortodoxa och drog väl upp siffrorna något. För dem var väl Jesus åtminstone en ikon och inte bara en adventskalender. Frågan var om inte till och med muslimer hade större respekt för Jesus än många av Sveriges kristna. Men svensken hade lärt sin läxa från Uppsala och Stockholm: Allt som inte kan vägas och mätas är bara metafysik. Metafysiken bör förstöras. Vi tror på den positiva vetenskapen! Ändå styrs vi från Wittenberg än, låt vara att en profan Luther härskar numera, en avfälling som klarar sig bra utan Guds hjälp när han har Ingemar Hedenius och Sveriges kristna råd som språkrör. Du skall icke, neeej, du skall så sannerligen icke – din roffare, din tjyv, din frossare och bock. Lysenko måste ha haft rätt i att förvärvade egenskaper kan ärvas. Den protestantiska ödmjukheten hade muterats till en oresonlig kärvhet och missunnsamhet som Luther själv skulle ha bangat för. Han hade ju trots allt talat för tre gånger älskog i veckan! Men detta nya Sverige var bara ett officiellt land politiker och journalister målade upp på pelarna. Tänk om alla dessa socialarbetare och hycklande trendnissar i svenska medier hade en aning om hur vanligt folk tänkte kring saker och ting. Eller vågade erkänna vad de själva tänkte. Inte var de så rasande enfaldiga att de på fullt allvar trodde att man kan varudeklarerera och förbjuda världens bästa och äktaste lockvara. Nej, alla dessa socionomer och pappskallar gick bara enkelt i hängbröstvänsterns slappa fälla, lånade dem sina titlar och diplom. Vile de trycka ner missbrukartjejerna i rännstenen en gång för alla, eller var det bara nya politiska skandaler de var ute efter?

Att man i Holland blir avrunkad av hemsamariten ville de inte höra talas om.

Filet Oscar smakade som vanligt bra. Han sköljde ner med en flaska tyskt vitt, som den lebemann han gärna ville vara. Rött till kött! Heliga enfald – och särskilt i Sverige, de fumlige tumreglernas

och profana, avkristnade tabunas fosterland. Av all världens länder är väl Sverige den avkrok där man vet minst om vin och internationell matkultur. Men just där håller man fortfarande benhårt på regeln. Det har ingenting med vin att göra. Det är denna eviga mani att finna regler för allt. Tron att livet är livsfarligt och att godhet kan betingas fram. Satsningen på öronmärkta pengar och resultatbase-
rade forskningsanslag. Om hans överåriga gamla flickbekanta från studenttiden hade sett honom nu skulle han ha fått reprimander och smäll på fingrarna.

Hade egentligen någon rakt på sak talat om för Ingela hur betydelsefull hon var? Men det var väl framför allt hans egen uppgift. Han måste försöka vara snällare mot henne. Men då måste hon samarbeta. Inte skämma ut hela förvaltningen genom att driva vendettor mot politiker och skriva mossiga inlägg i lokaltidningen. Hon visste sannerligen hur man retar upp folk. Åt skogen med henne, åtminstone just nu.

Den vita muscatdruvan drog sitt tunna dis över hans sinnen. Sakta släppte censuren, medan tankarna radade upp sig som illmariga skolelever och frågade om vi inte kan ha frågesport i stället för vanligt läxförhör. Skulle han försöka fria till Shekina? Ja, det var en tilltalande tanke. Han såg hennes leende, inramat av ljust höstvindsvall. Han sökte hennes blick. Vad ville hon säga honom? Min bästa herre? Min söte lille skollärare? Nej, det var nog omöjligt, skulle inte ens bli taget på allvar. Hur skulle han orka bryta upp från det ombonade livet, med frågor och saknad av barnen? Förklara för Lil och gänget att han träffat en tyska och bara fallit pladask? Något knep till i huvudet. Var det en liten, försumbar hjärnblödning? Man kan ha haft stroke utan att veta om det, hade han läst någonstans. Han kände sig illamående.

Vad hon gjorde? Jaså, egen företagare – i Hamburg? Nej, det var nog bättre att bara umgås med tanken läcker och låta gå. Det skulle vara för svårt och pinsamt att lägga fram förslaget för Shekina på hans knaggliga tyska. Hur skulle han få henne att förstå hans allvar? Han var nog inte den förste som lallat om sådant. Och nästa hake: Om hon trodde men inte ville, skulle han vara mogen att ta beskedet att en simpel slyna satte sina lättförtjänta pengar framför chefsideologens gunst? Hemskt. Förresten bodde hon ihop med en kille redan, parallellt med jobbet. Åtminstone hade hon sagt det och då hade han fått svälja ett par gånger.

Liliane tyckte inte om att han var ute och slarvade, som hon

uttryckte det. Det var förresten en bra sats, där både förlåtliga och tveksamma synder rymdes in. Han var om ryktet mån, lugn och resonabel som man väntar av en barnens beskyddare. Han skulle därför inte som Ulf Lundell sova över på något billigt hotell utan i stället sätta sig på nattåget till Göteborg. Dels skulle han så slingra sig ur alla misstankar om danska fällor, dels i morgon förmiddag kunna drabba Pedagogen i Mölndal med några klarlägganden kring en kurs i skolutveckling. Han skulle ändå hinna tillbaka hem och upp på kontoret vid fyratiden på eftermiddagen, få komplimanger för sitt nit från personalen. De brukade häpna över att han på sina tjänsteresor alltid hann med en sak extra. Om kommunrevisionen höll sig med något rankingsystem för tjänstemän som var ute och reste så låg han bra till. Ingen kunde ha så höga resultat per tusenlapp. Heliga enfald där också.

En färgad kvinna med åtsittande byxor gick förbi utanför fönstret.

– Den du, med smör på, sa Tore till kyparen som kom för att ta hans tallrik.

Efter två koppar kaffe och tre kransekager drog han rocken om kroppen mot den kyliga blåsten. Han följde Vesterbrogade från Rådhuspladsen och tackade sin Frälsare för att han fått ett par timmar över innan tåget gick. Återigen tänkte han på Shekina och överraskades av att hon blivit helig och ren. Han förstod på förslagen och reaktionerna i sin inre dialog att hon inte var vem som helst i hans ögon. Hon hade tvärtom samma värde och integritet som vilken ärbär kvinna som helst, ja, som hans egen hustru. Han kunde känna skammen stiga rödlila över ansiktet när han tänkte på andra gatans barn. Han kände att han inte ville vara otrogen mot Shekina, sin eviga konkubin som betydde allt för honom.

Det gör inget, viskade Shekina. Jag har sänt dem alla till jorden, till alla hungrande män.

Det var som om hon nafsade efter hans örsnibb. Han kände hennes andedräkt i nacken.

Ett par biografier utstrålade värme och ljus, lockade honom in. Han såg vad de gav, A Clockwork Orange nu igen – var inte det en gammal film? Pulp fiction. Vad betydde det? Men varken tiderna eller bilderna verkade lockande, så han fortsatte sitt strövande. Egentligen visste han vad han var ute efter och som styrde honom in mot tvärgatorna. Det var den himmelska kraft som rasat ned i underjorden, splittrats och blivit irrbloss, som samfund söker kväsa

och vi livet igenom undflyr och förnekar. Det var den utstötta ängel vi bröstar oss att bekämpa, med sublimeringens ädla och revirets fräna metoder. Bulvaner och mutkolvar är vi, men företaget lika omöjligt som förljuget. Han kände det väl. Hans personlighet och innersta samlade sig i magtrakten som bären i ett saftsegel. Snart hade elixiret sipprat ned i hans bågare och det började kännas jäsande trångt.

Lika generad som vanligt stod han innanför dörren till en liten reception. Han vart hälsad och stod väljande från den rosa menyn med girlander. Han hörde sig själv ställa frågor om en och om två, om bilder fanns på dem och tidens längd. Han fick prompt besked och blev visad till en enkel kammare, dit han motståndslöst följde med. En flicka i svarta nätstrumpor dök upp och frågade hur han ville ha det, som hos frisören ungefär. Han kände sig smutsgrå och försäkrade att han inte brukade gå till liknande ställen. Hon ursäktade väl att han var osäker och fumlig? Jo, det skulle säkert gå bra. Han måste bara bestämma sig och ge henne vad hon ville ha – eller gå sin väg.

Ibland var menyerna benhårda.



Telefonen ringde hemma hos Schenbergs. Lil svarade.

– Hej, det är Ingela. Är Tore hemma?

– Hej. Nej, han har inte kommit än.

– Då får jag återkomma. Jag har ett kursförslag. Preliminärt, förstås. Och lite synpunkter på den berömda könskampen.

– Jaha, det vet jag inget om, men jag kan hälsa honom, svarade Lil som inte riktigt förstod vad kontoristen var ute efter.

– Nog kan vi få litet mera liv i fortbildningen om vi visar att den sätter fart på debatten.

– Vad tänker du på?

– Statsmakterna. De inbyggda spänningarna i vårt samhälle. Först kämpar de som besatta för att män och kvinnor ska bli lika i allting. Sedan förfasar de sig över att flickor dricker som pojkar, slåss som pojkar, rånar pensionärer och röker mer än pojkar!

– Ja, det där var väl inte så lätt att förutse.

– Det var lätt som debet och kredit. Det kommer en räkning efter alla slappa statsbidrag. Jo, det var lätt, liksom vart invandringen skulle ta vägen. Kvar på förläggningar. In i fångelser. De högutbil-

dade sparar pengar och flyttar tillbaka. De som blir kvar flyttar till Bergsjön och Rosengård.

– Ja, så där kan man ju generalisera. Men jag kan hälsa Tore när han kommer.

– Det är likadant på alla områden. Vad fick vi av den sexuella frigörelsen? – Ungdomsvåld och aborter. Men, vi får återkomma till frågan. Jag ska till bokmässan i morgon. Du får hälsa din husbonde. Hej då!

Lurarna lades på. Ingela kände sig dum. Det var värst vad hon hade gått på. Först nu reagerade hon för att Liliane Schenberg hade låtit kort i tonen. Det hade ju inte varit nödvändigt att anknyta till könsdebatten i kyrkan så här. Det måste hon tänka på nästa gång.

2

Tore kunde haffa en taxi hundra meter från centralen och satt redan vid skrivbordet när personalen kom från kaffet tio över tre. Ingrid, hans sekreterare sedan många år, meddelade att de ringt från pedagogiska institutionen i Mölndal och bekräftat innehållet i kursen han föreslagit. – Jaså, du har varit där också, sa hon. Hann du med det också? Du är ju otrolig.

Han log i mjugg medan han skrev sin namnteckning på en konterad attestsedel. Utåt visade han aldrig hur förtjust han blev över sådana små ord av beröm från de underställda. Han behövde ju inte deras erkännanden. Inte kunde de bedöma hans arbete. Det var nog därför det värmdes lite extra.

– Och så har Ingela varit här förstås. Med nya förslag.

Naturligtvis. Det var obligatoriskt numera.

Han lade undan trycksaker och brev som kommit med posten för att gå igenom dem senare. Det mesta brukade gå direkt i kartongen för återvinning. I stället ägnade han sig åt de små självhäftande meddelandelappar Ingrid fäst på skrivunderlägget. Jaså, Nils hade sökt honom igen. Det var skolnämndens nye ordförande, typograf och socialdemokrat. Han oroade sig alltid för jämställdheten mellan könen. Kanske var det därför han avancerat så snabbt i politiken. Men det var ju också ett spår! Åttiofem procent av lärarna på de lägre stadierna var kvinnor, på högstadiet och i gymnasieskolan var det väl sextiofem procent. Däremot var fyra skolledare av fem män. Nils och hans gelikar hade alltid bränsle till sina politiska brasor. Kvotera, sa han. Specialrekrytera, ordna kurser för kvinnor med ledaregenskaper. Tore suckade. Jämställdhet mellan könen, men inte mellan benen. Sverige var trendernas land som inget annat.

Det där borde väl Ingela ha gillat. Men det gjorde hon märkvärdigt nog inte. Hon hade skrivit ett långt brev till riksdagens talman och varnat för det politiskt korrekta. Och hon hade varit dum nog att ge honom en kopia på eländet. Vad tusan är en författningsdomstol?

Jodå, Nils tog så gärna hand om Hem och skola och lättade hans börda. Det var väl lika bra, och välkommet. Det skulle ju ändå handla om könen likaberättigande. Kvinnor kan. Vem har sagt något annat? Det de har, det har de i Lissabon. En kvinnlig kärnfysiker skulle bju-

das in som talare vid en skolledarutbildning i vår, det var verkligen något han gärna berättade om.

De ringde från kyrkan, framhöll på sitt fridsamma sätt att han var svår att få tag i. Men nu gällde det att snabbt kalla talare till vårens tältmöten, och frågaren Jerker Elm undrade om inte Tore som sammankallande i offensivkommittén ville förbereda ärendet. Han fick gärna ha några ess i ärmen på nästa sammanträde, om onsdag. Självklart, och den sammankallande hade redan funderat en del.

Det kristna vinet hade Tore fått med sig i blodet. Båda föräldrarna hade varit varmt troende, som det alltid heter. Här hade det stämt in bra. Det var spets på lakanen i hans lilla barnsäng, massor av bokmärken och understrykningar i bibeln, skyddsänglar på väggarnas barntavlor. Det var en borgerligt söt kristendom. Nästan plastig, tyckte han nu. Som liten hade han älskat den som han älskade mamma. Den kändes nära, trygg och färgglad som en julbonad, mustigt len som äppelpaj. Och föräldrarna hade varit så rädda om honom, så förstående i allt, nästan överbeskyddande. Han hade fått följa med på möten i missionshuset så länge han kunde dra till minnes. Tre fyra år och hemtam i de vita träbänkarna, bland tysta tanter och grymtande farbröder när pastorerna bullrade på frami-från. Ända sedan dess hade kyrkan varit hans naturliga hemvist på helger och vardagskvällar. Han hade gått i söndagsskolan, scouterna, seniorerna och så blivit ledare. Det var som om Guds rike villigt lade sig parallellt och varvat med denna världen där han gick fram. Lärare hade han blivit ungefär samtidigt i både skolan och söndagsskolan. Sedan skolledare och ordförande i församlingsstyrelsen, också nästan samtidigt. Faktiskt var det också så, att doften av kaffe på kontoret fick honom att känna sig extra hemma. Aromen var samma som i missionshuset där han vuxit upp.

Nalenpastorn, så kallad efter sina heliga razzior på Stockholms dansställen på femtiotalet, hade skojarat åtskilligt om kaffets betydelse för Svenska missionsförbundet. Det hade nog inte varit mycket bevänt med väckelsen, om inte nitiska systrar stått troget i bönehusen och kokat kaffe. Kaffe och väckelse hörde ihop. Bön, bönor och arbete. Ora, labora et Gevalia. Han log för sig själv. Den käre John Hedlund, måtte han leva länge.

Men drev han själv med Gud? Nej, absolut inte. Men vad Gud hade krävt ifrån barnaben tedde sig numera museialt. De grymtande farbröderna verkade ha en mossig gud. De tysta tanterna var på något sätt djupare, såg bortom språket. Från puberteten och framåt

hade han därför känt en underström i sitt andliga liv. Man kunde inte tala om allt. En hemlig sida växte fram, full av skamliga ord och idéer. Hur kunde inte kvinnliga evangelister ibland få fram det som de manliga var för bryska för. Det gällde att förstå människan, inte bara övertyga och förhandla. Det fanns bibelord han tolkade på sitt eget fulla sätt. Bibeln var sannerligen ingen psalmbok. Inget mänskligt och inget kvinnligt var främmande där. Han hade fått nya idéer av en predikant som en gång talat över Jeremia 31:22 och av någon anledning läst texten ur Karl XII:s bibel: Jehova har skapat nytt i landet, "qvinnan skall omgifva *Mannen*." Så lät normalupplagan från 1860. Vilka drömmar kunde det inte nära! Vem ville inte bli frälst, när en övertygande kvinna lutade sig över honom? Man blev som ett litet barn i korgen hos faraos dotter. Predikanterna dundrade merendels på framifrån, men kvinnorna med sina omsorger var på något mystiskt sätt närvarande överallt. På ett subtilt sätt.



Röda stugor tåga vi förbi. Och därinne värderas dalahästar högre än barn. Idag var Ingela på krigsstigen. En artikel höll på att ta form i hennes bröst.

Den svenska tvålfabriken

I Sverige ligger aborterna på över 30.000 om året. Det är mer än hundra om dagen, sedan nya lagen en miljon barn. Lägg till detta en miljon homosexuella, om RFSL har rätt, och det är lätt att förstå varför invandring är en absolut förutsättning om Svenska folket inte skall dö ut.

En promille av aborterna motiveras av våldtäkt, livshotande sjukdom, incest eller fara för moderns liv. Resten är onödiga aborter, som kunnat avstyras av en kvinnohand, en kondom eller bara litet god vilja.

Fadern tillfrågas inte om vad han tycker. Ingen frågar heller den som gärna hade velat bli farfar eller mormor. Inte heller läkarkåren, som nu får tjäna döden i stället för livet, har någon talan, fast det är höjt över alla tvivel vad de anser. Men konstigt nog ställer de upp hellre än begår tjänstefel.

Aborterna är "gratis", men kostar samhället enorma summor. Ingen vill låtsas om det. Pensionärer med starr och lårbensbrott och en arbetande befolkning som lider av kärlekskramp och väntar på bypass får ligga hemma och dö eller staplas i korridorerna för att alla dessa knullsugna

horor har en tidsgräns att åberopa. Eller för att Tarzan stuckit, när han fått sin sak uträdd. Det är de som tar plats i sängarna. Att medicinen skulle ha glädje av aborter eller stå för en vetenskaplig syn på livet är en lukrativ myt.

Tyskarna gjorde tvålv av judetalg och av deras hud små näpna portmonnärer för de modemedvetnas shoppingväskor. I Ryssland har man fortsatt slå mynt av Sovjetsystemets bästa affärsidé och skickar kroppar direkt från barnslakteriet som råmaterial till kosmetikaindustrin. Man gör spackel för att släta ut karriärkvinnornas rynkor. Vilket blodbad på civilisationens paradgata! Om jag är rätt underrättad kan man fortfarande sminka sig med material från sovjetbarnens kroppar här i Sverige. Lite späckrouge på kinden, lite blodrött på läpparna! Från de osynliga barnen till de osynliga rynkorna går den teknokratfascistiska döds-kulturens räta linje.

Människolivet kan aldrig slutgiltigt utforskas. Vi väljer, till skillnad från djuren, vad vi vill vara: en fri ande eller utbytbar kugge i ett själöst maskineri. Människan kan välja att vara ängel eller best, för att tala med latinprofessorn Anders Piltz.

Den Andres död kan aldrig bli min rättighet. Ett majoritetsbeslut kan inte göra svart till vitt. Civiliserade människor säger till skillnad från de svenska barbarerna ett rungande ja till livet! De förstår att uppskatta livskraften, barnet och skaldegåvan högre än det själlösa betongghetto teknokraterna rigger upp, de politiska gränser och intressen och den i grunden hjälplösa och patetiska världsförbättrarmentalitet som svensk efterkrigspolitik utvecklat sig till. Vänd om! Låt poeterna födas!

Ingela Larsson

fil kand

Elmer Diktonius undersöka

Det svenska soppköket

En värdelös vandring

Det där med barn som poeter kändes bra. Det kunde nog vinna gehör. Var hade hon sett det? Hon beslöt sig för att arbeta vidare med utkastet vid ett senare tillfälle. I det här skicket skulle inte den välvilligaste tidning ta in det. För sådana förlöpelser – den rena sanningen – finns det ingen plats i en demokrati med yttrandefrihet.



Hustrun var inte hemma när han dök upp. Så var det ofta när han arbetade över. Hon hade sina kommittéer att passa på kvällarna. Men idag var det torsdag, och då var det judo som gällde. Han undrade hur länge hon skulle hålla på med det. Svart bälte hade hon väl haft i tio år men skulle visst aldrig tröttna. Klart hon var efterfrågad som instruktör i de olika kurserna, rutinerad och medaljerad som hon var. Men nu var hon över fyrtio och Tore tyckte det kunde räcka. Unga tjejer och judo passade väl bra. Det var ingen nackdel när Tore träffade henne en gång i tiden, att hon var en aktiv tös och framåt, litet kärv mot främmande och på sin vakt. Det gav segern extra sötma när hon gav efter för hans frieri.

Tore sjönk ned med Dagens Nyheter i en fåtölj i vardagsrummet. Han brukade läsa rikspress för att hänga med i stor skala. Det ansågs lagom radikalt. Och han tyckte om Ronny Ambjörnssons artiklar, som gjorde linjerna klara. Över huvud taget var den intellektuella bevakningen bra. Den här gången var det någon dansk skolpsykolog som försökte blåsa nytt liv i Freire, men Tore orkade inte gå ännu ett varv med den frigörande pedagogiken just nu. Han lade huvudet bakåt, blundade och tänkte på den änglaljuva Shekina.

Det var ju rätt magstarkt att han så kunde, här i hemmets sköte. Här var helig plats. Men han hade känt en sådan öppenhet från henne, ett slags innerligt samröre som kom ett formellt äktenskap att te sig stelnat och trivialt. Han hade fått skåda in i en ny dimension med andra fönster och öppningar. Ett andligt hus är världen. Det hade känts luftigt och fritt. Hans borgerliga påbud höll inte måttet. För sig själv kunde han medge det. Man lever bara en gång. Det gäller då att skrapa mossan av Gud. Hur kan man ständigt förneka sin vilja, böjelse och instinkt såsom gudagivna verktyg?

Nu. Det är okay.

Han mindes med välbehag den första gången i Hamburg, då han hade upptäckt henne på avstånd. Hon stod i ett gathörn med sitt långa, ljusockra hår i kvällsvinden och log mot förbipasserande her- rar. Många tittade litet mer på henne, saktade stegen, vände sig om. Någon kastade ett ord över axeln. Tore hade stannat upp tvärs över gatan och betraktat henne i smyg. Han hörde inga röster, såg bara. Var kom den varma känslan av gatumission ifrån? Han lät ögonen vila på den vackra, självsäkra flickan och fick en förnimmelse av inbjudan till förbön i missionshuset. Den dekadenta gatan vid polis- huset hade plötsligt fått del av ett högre liv. Flickorna blev utsända från stadsmissionen eller Frälsningsarmén, kvinnliga härolder till

stadens hemlösa. Ingen hade uniformen på. Blod och eld bars i hjärtat. Duggregnet hade slutat, kvällen var sammet.

Det var allt så vackert. För första gången såg han dem på nära håll och någonting stämde inte. Vem som helst kunde ju se att de var vanliga människor, riktiga kvinnor. Redan umgicks han med tanken på att falla för frestelsen, bara en enda gång. Det kan hända den bästa, kalla det black out. Ändå var det vackert.

Han hade fattat sitt beslut. Han bara måste få reda på hur det förhöll sig med denna köpslagan som i tusen sinom tusen år hade lockat pojkar och män till oöverlagda och dyrbara upplevelser. Världens äldsta yrke, har man sagt, med rökelse, aloe, kanel. Flickan i gathörnet var naturligtvis bara en hora i högen. När han kom närmare skulle det visa sig att hon var som alla likadana; ett dåligt val – en obildad, vulgär narkoman. Å andra sidan var hon kanske bara en dum blondin. Det hon inte hade i huvudet kunde hon ju ha i benen.

Han hade gått till sitt hotell och dragit på sig fritidskläder, stoppat precis så mycket pengar som han trodde sig behöva i en liten brun fiskhandlarportmonnä. Ingen skulle ha något extra att hämta här inte. Han gav sig av vid tiotiden och visste förstås att det var villa och lägsta moral, dessutom fanns medicinska risker. Men han bara måste få veta ordenligt. En enda gång. Och Zeb Macahan gjorde det ju jämt. Det var ju hans valspråk: Never hesitate, never lie, never regret and never apologize.

Han hade förvånats många gånger den kvällen. Först gick det upp för honom att verksamheten var laglig, hur skulle de annars kunna stå uppradade här kväll efter kväll, mitt emot polishuset? Han blev stående på samma plats som förut och begrundade sin tvingande logik. Här grasserade säkert ingen aids. De här tjejerna gick till doktorn och fick pension. Tanken gick till Socialstyrelsen hemma i Sverige och s-kvinnorna, som hoppade på vartenda tåg bara det gick åt helvete. Alla tåg har gått, alla kommit fram. Han märkte inte att han stod och glodde på den rågockra förrän hon redan hade upptäckt honom. Han hajade till och rodnade då han förstod att det var för hans skull hon hade lagt huvudet på sned och skrapade med foten mot trottoarkanten. Han hade tagit mod till sig och med hennes ögonkast som ledstång vacklat över gatan, långt osäkrare än han brukade närma sig kvinnliga elever på skolgården.

– Kommen Sie mit? hade hon frågat. Zu mein' Zimmer?

Ja, han kom nu inte ihåg exakt hur orden fallit, men hennes röst

hade varit så smeksam, ögonen milda och förstående. Hela hon hade utstrålat ett lugn och en kraft som han inte hade sett på evigheter. Womit kann ich Ihnen helfen? Det hade gått så lätt, så lätt att säga ja och låta sig ledas bort som ett lamm för att slaktas. För det var ju vad som skulle ske, det hade han lärt sig hemma i Sverige.

Det var då han hade fått veta att hon kallade sig Shekina, ungefär som ett artistnamn. Självt hade han uppgett Sverker, inte för att han hette det utan bara för sverkerhets skull. Han var från Göteborg, sa han, och hon nickade igenkännande. De satt bredvid varandra på hennes breda säng och han var så förlägen.

När han höjde blicken såg han att hon satt och tittade på honom med ett uttryck som om de var gamla bekanta. Tänk att vi skulle ses så här. Om det ändå velat vara så! Ögon och ansikte talade samma språk. Kropp och själ var ett. Hennes leende gick raka vägen in i hans ensamhet. Vad var det nu som tryckte hans svenska hjärta?

Ja, det är väl inte så noga, menade han i gester. Och så sa han att han nog skulle tycka om ifall hon ville komma litet närmare, kanske sitta i hans knä och bara berätta om sig själv. Jodå, det skulle gå så bra så. Det kostade femtio mark och hon gjorde som han ville. Hon talade om att hon var tjugotre år men ganska ny i yrket. Hemma hade hon en ambulansförare hon levde tillsammans med, och en liten hund. När Tore sa att han inte kunde förstå hur hon kunde älska någon på riktigt och ändå vara med andra män, tog hon fram det där leendet igen. Hon liknade en juniorflicka han kom ihåg från scout-tiden. Just så ja, hon hade lett mot honom genom en gles syrenhäck en vår i ungdomen, när han var alldeles för okunnig för att förstå vad leendet betydde och alldeles för blyg att besvara det.

Shekina hade också det där lätt krusiga håret som föll löst, obe-svärat ned över axlarna, somt framom dem. Inget smink, ingen för-ställning. Hon bara vilade i sin starka kropp som sin egen enorma tillgång. Hon syntes kommen direkt ur Guds skaparhand för att ta sig an honom, just nu, i detta avskilda rum. Han kände sig som hen-nes patient. Det var bara naturligt att sköterskan fick ta över.

Han vågade nästan inte titta utan slöt ögonen och lät sig sjunka med henne i den gudomliga dimman. Hennes höfter och mjukdelar omslöt honom i ett ursprungligt sakrament.



Ingela uttryckte sig litet annorlunda den här gången. Det fanns ännu ingen rubrik. Hon visste inte om det skulle bli ett uttåg, en debattartikel eller en uppsats hon kunde använda i sin forskning.

Ske din vilja, såsom i himmelen så ock på jorden. Genom att lära oss den bönen, som står i Matteus 6.10, har Jesus bevisat sin kunskap om att livet kan bli ett paradys, här och nu. Guds rike är en himmelsk verklighet som väntar på att få bli jordisk. Arbetet för detta mål är kyrkan, Kristi kyrka. Kyrka är egentligen ett verb. Att kyrka – det är livet för en lärjunge.

Gud bor nämligen inte i hus som är byggda med händer, Apg 7.48f. Jorden är min fotapall, säger Herren. Därför hade heller inte mänskosenen Jesus, när han gick ibland oss, någon plats där han kunde vila sitt huvud, Lukas 9.58.

Av Stefanos' tal, precis innan han skulle stenas, framgår vidare att det största onda är att stå emot den helige Ande, Apostlagärningarna 7.51. Skälet är att det går rakt emot Guds vilja att få se sitt rike förverkligat på jorden. Att i stället bedja "Ske din vilja i himmelen, men inte på jorden, i varje fall inte i denna tidsålder, i mitt liv", är därför en hycklares bön. Jesus satte aldrig några gränser för möjligheten att här och nu få se Guds härlighet. Han betonade i stället att himmelriket beror på oss, att det är våra tvivel som skjuter Guds seger på framtiden.

Sedan 1912 har vårt fosterland hävdats som omoraliskt att utgjuta den skyldiges blod. Dödsstraffet för civila brott är avskaffat, säkerligen för gott. Det är därför en desto större tragik att vi spiller oskyldigt blod till ett antal av nära 35.000 om året. Sedan den dåligt förberedda abortlagen 1974 röstades igenom av ett aningslöst parlament, är livmodern den otryggaste platsen i Sverige. Barbariet har återuppstått i välståndets famn. Nästan var tredje graviditet går barn och placenta rakt ner i säcken för biologiskt riskavfall.

Moder Teresa och andra klarsynta humanister har insett aborternas betydelse för tillståndet i världen. Från högsta ort i världens så kallade civiliserade länder utgår budet om den starkares rätt och önskan att maximera sin bekvämlighet – också till priset av oskyldigt blod. Att med dessa lik i lasten söka nå fred i världen – det är ju ju vad Sverige håller på med – är inte bara att ljuga, det är att ta spjörn i en massgrav. Den rika världens politik är inte trovärdig. Sverige är ett av de sämsta länderna. Här förtränger vi kallhamrat det tysta skriket och slår på trumma för aborten som en självklar kvinnlig rättighet, ett vapen i könskampen. Det är som om barnet inte fanns

och att kvinnlig frigörelse och självkänsla primärt skulle bestå i detta förnekande av den biologiska verkligheten. Barnen definieras bort för att kunna avlivas och dödas på så sätt två gånger.

Den Kristi kyrka som vet sig sakna huvudgård i den onda tiden förspiller sin möda med att värva proselyter för fortsatt villrådighet. Bara den kyrka har en framtid som tar tidens utmaning på allvar och gör något åt den.

Undertecknad gjorde hösten 1999 en uppvaktning hos s-kvinnornas ordförande Inger Segelström, aborternas kanske ivrigaste före-
språkare i vårt land. Hon hade inga argument, bara kvinnokampens råa diktat. Efter det sammanträffandet råder ingen tvekan om att en massiv protest mot aborterna nu kan bli framgångsrik. Det är synd om kvinnor som är oönskat gravida. Men lösningen heter inte abort, som släcker ett liv. Aborten gör att det blir ännu mer synd om kvinnan och alla inblandade. Nu är ett kärleksfullt närmande till de olyckliga kvinnor som ägnar sig åt fosterfördrivning kyrkans angelägnaste uppgift. Grip in nu, innan det blir ännu en miljon döda barn!

Ingela Larsson

fil kand

Den som stöder detta upprop kan maila mig på ingela.larson@hotmail.com.

Frågor om aborter kan skickas till info@jatillivet.se (Berith Strömberg) eller info@abortnej.se (Sigrid Bergström) och frågor om Sveriges miserabla statsskick till Olof Petersson på op@sns.se.

Obs. Algotsson om monism i statsskicket!



Fortfarande var ingen liten Lil i sikte. Han undrade flyktigt hur många ungdomar hon lagt på rygg i kväll. Han hade sett henne i aktion många gånger och imponerats av det kyliga, medvetna hantverket. Så här gör man; full kontroll över tankar, kropp och rörelser och man vet att man är oöverbärlig. Innerst inne måste han erkänna att han haft svårt att känna sympati för det. Här var en kvinna som kunde hermetiskt skära av känslorna från det hon höll på med, och hon var hans fru. I sängkammaren var känslorna påkopplade för det mesta, men alltid ur underläge. Det var missionären som gällde, allt annat var onaturligt och hon undrade om han börjat läsa porrtidningar.

Kanske var det därför han alltid drömde om kvinnor som tog

hand om honom, gjorde det skönt och avspänt, utan krav och spe baddade i en flik av evigheten. Och han som knappt vågat fråga Shekina. Rädd som en skolpojke hade han bett henne stanna hos honom efteråt, men skulle aldrig ha kunnat förmå sig att säga varför. Men den ouppnåeliga flickan, så mycket yngre än han själv, verkade förstå precis vad det handlade om och såg just så barmhärtig ut som han önskat. Hon förstod visst hur allt hängde ihop och lät honom känna mer och mer av sin kropp. Det var inför allas blickar på skolgården som hon omslöt honom på alla sidor och höll honom i sitt våld. Utan ett spår av hån log hon mot honom. Hon vilade i sin mjuka kraft och njöt av hans gränser, som hon förlät lika lätt som de övervanns. Han kunde bara tro att hennes ömhet var äkta. Kände hon kanske själva himmelens nöd för honom och ville förmedla den överflödande nåden till hans kluvna själ?

Tore slog upp ögonen och tittade ut på bilen. De ruggiga enarna dröp av regn. Så ödsligt det var! Han önskade att han kunde byta bort denna nidbild av verkligheten och i stället vara kvar hos Shekina. Så långt hade det ju varit en oskyldig lek, den kunde nästan ha ägt rum i barnkammaren. Resten var han mera osäker på.

Han såg in i sig själv och upptäckte två världar, i kallt krig med varandra. Allting skulle han döma: bra eller dåligt, rätt eller fel, nu eller sedan eller aldrig. Shekina var endast en och självklar helhet. Han skämdes för splittring och dålig planering och sina eviga självföreläuser. För det som hänt hos henne hade väl varit precis lika naturligt som hon. Oskyldigt och rent var det allt han önskat. En drottningens beröring fattades honom. Som ett barn till fullo bejakad mottog han nåden från topp till tå. Inför skyns alla vittnen smektes hans panna, erkändes högstämt hans orgelverk. Hon sänkte sig från sin himmel, spelade på hans slagna lekamen ett stycke med mästarnas klang. Hon tolkade utan noter hans liv tills ett stjärnfall svalkade templet.

Nästa gång bad han henne ge kropp åt ett längre stycke. Christinna, pax tecum.

– Jaja, jag är Gud hos dig, viskade hon och kände hur en rysning genomför hans kropp, just när förlåtelsen tagit rädslan ifrån honom och han var som mest avspänd. Hennes kyssar var tung rom.

Han hade skämts som en strykpojke, förödmjukats och långtat igen. Hon sade han behövde hela nåden. Sedan hade hon lämnat skeppet för att snart återvända från sakristian som Gud givit henne skepnad, med bara en tunn vit slöja över sin förklarade gestalt.

Jetzt spielen wir.



Lil svepte in genom ytterdörren, avancerade några steg i tamburen, besegrade luftrummet. Hej, sa hon när hon blev varse Tores närvaro i vardagsrumsdörren. Han steg hastigt fram och gav henne en kram, kände höstens friskhet ånga emot sig från krage, hals.

– Hej älskling, så roligt att se dig. Hur har du haft det?

– Bra. Hur har du haft det då. Jobbigt?

Han gav henne en färglös resumé och undrade om hon var hungrig. Som en varg, förklarade hon och klev ut i köket utan att avvakta hans nästa steg. Vi tar väl te och smörgås? Jag har köpt Vagge-rydskorv.

De satt i TV-hörnan, mumsade och utbytte dagsrapporter. Det var ingenting särskilt i rutan idag, bara EU som ett stort svart hot mot den svenska alkoholpolitiken. I de andra kanalerna gick billiga serier. Tore stängde av med fjärrkontrollen. Det är bättre vi pratar, var så längesen.

– Det var sant, sa Lil med uppgiven mimik. Den där Ingela Larsson har ringt igen. Jag kan inte riktigt med hennes sätt att fråga efter dig, ”min husbonde”. Bondig kan hon vara själv, tycker jag, med sitt påflugna sätt. Nu hade hon i alla fall ett nytt förslag, påstod hon. Det gällde visst nån kurs. Det kunde absolut inte vänta, eftersom hon skulle åka på mäsas i morgon. Men jag fick den bestämda känslan att hon just ville störa dig.

Tore lyssnade avvaktande. Lil hade ingen aning om hur ofta han i själva verket tänkte på denna Ingela Larsson, som var utredare på hans avdelning, omplacerad lärare, adjunkt, en tio femton år yngre och med en air av Fredrika Bremer och Vendela Hebbe. Hon hade fått hand om fortbildningsfrågorna, då hon var verbal och bra på kommunikation, hade bra överblick och man kunde anse henne pedagogiskt kompetent. Tore hade förresten aldrig fått klart för sig varför hon inte hade kunnat vara kvar på Viktor Rydberg, gymnasieskola och allting. Där borde hon väl ha passat in, teoretisk och klassisk som hon var. Eleverna hade inte varit problemet utan några kolleger och rektorer som inte tyckte om henne. Hon hade haft för vana att alltid hänvisa till läroplanen, kom ofta med obekväma förslag och följde inte spelreglerna alla gånger. Man fick en känsla av att hon lärt sig hur man verkar påläst och seriös när man egentligen bara vill provocera. Allt under troskyldiga, blå ögon.

Ja, nu var det ju för sent att ringa, så det där får vi ta när hon kommer tillbaka. – Vad sa du till henne?

– Som det var, förstås. Att du inte var hemma. Jag tror att du får visa henne vem det är som bestämmer. Varför är hon så där påstridig? Hon är säkert feminist. Och ogift, va?

– Jodå. Man kan ju tycka att hon kunde framhäva sina mjuka sidor och försöka stadga sig. Men det är väl elevernas frigörelse som är hennes stora passion. Eller hennes egen. Och rättssäkerheten, om man skall tro henne själv. Hon talar om Osmo Vallo, den där killen som dog på en polisstation. Hon påstår att Sverige använder tortyr. Hon viker aldrig undan när hon anser att hon har rätt. Så där skulle en kille aldrig kunna hålla på.

– Men har hon rätt då? Kan inte du det där bättre?

Lils röst lät hård och litet orolig.

– Tja, det finns idealister i de flesta organisationer. Inget ovanligt i varje fall. Inte vet jag om kulturen gör dem sådana. Eller det beror på annat, hormoner eller sånt. Ingela är utanför på något vis. Hon är inte som andra. Alltid på offensiven, som om hon saknade något för egen del, och så projicerar hon sina brister på omgivningen. Sverige är ett oväntat dåligt land, har hon sagt. Sverige som är bäst i det mesta. Om Jesus gick på jorden idag skulle han svära och dricka whisky. Han skulle driva hycklarna ur templet. Bara för att kyrkan satsar på vanligt folk, antar jag. Det är nog lite synd om henne, och då får vi kompensera det. Ställa upp. Hon kommer aldrig långt i alla fall, med sitt race. Kan du tänka dig, Tore tog plötsligt fram det där smilet som betydde att han visste vad som gäller, hur man tar fram sin sociala kompetens och vinner. På skolledarkonferensen i förra veckan stegade hon fram och snodde till sig ordet, läxade upp alla rektorerna med sin tummade och vällästa *Skola för bildning* i högra handen. Hon såg ut som en kvinnlig präst som just blivit ratad i Göteborgs stift. Eller som en avsnoppad Billy Graham med röda strumpeband. Bara det att ingen kände sig manad till omvändelse, inte ens de äldre manliga rektorerna. Hon sa något om att det är elevernas slumrande möjligheter det gäller, inte att fjäska för makteliten. Hon jämförde kulturlivet med en maskodling hennes pappa haft för att kunna mata sina akvariefiskar. På kvällen lade han en tesked gröt ovanpå jorden i en liten trälåda. Morgonen därpå hade gröten förvandlats till en orgie av små maskar, gråvita som gröten. Det är alla öronmärkta pengar som är den svenska skymningens gröt, sade hon uppgivet. Jag har aldrig sett ett brandtal slockna förtare.

– Jadu, instämde Lil. En del straffar Gud med detsamma. Det betyder ju så enormt mycket *hur* man för fram en sak. Så synd om henne. Du får väl hjälpa henne, så hon inte behöver göra bort sig så där.

– Jag hjälper henne allt jag kan.

Tore fällde sig bakåt i soffan, vandrade blicken i taket. Vartenda ord var ju sant, men var detta *sanningen*? Detta eviga samvete! Man måste väl få summera, dra ihop en händelse, men varför gav det dålig smak i munnen? Tiden hade sänkt sin förbannelse ned över språket.

3

Ingela Larsson njöt vid ratten då hon förde sin Audi mot landets framsida. Hon aktiverades och kände sig säker i den välskurna stolen. Det kändes skönt i hela kroppen, nästan som taktill massage. Allt som människor tillverkat påverkar oss med hela kulturer.

Man måste vara på sin vakt. Ju fler kockar desto sämre soppa, en man bara njuter.

Bok- och biblioteksmässan var numera en följetong i Kultursverige, nästan en institution. För Ingela hade det blivit en vana att åka till Göteborg, ta in på hotell eller som den här gången sova över hos gamla kompisen Eva Mattsson. Det retade henne att inte alla som reste i tjänsten försökte göra det så billigt som möjligt. Sverige gick ju på knä. Samvetet sände lågmälda viskningar om tågalternativet. Hon plutade åt det. Bil hade hon ju ändå, den kostade nästan lika mycket stillastående. Men Eva kunde visst få hennes traktamente som tack för hjälpen, och så hade de ju kvällarna ihop och kunde prata. Anna var i goda händer. Eva var från Sollebrunn och hade rest jorden runt ett par gånger. ”Hur det är i Sverige ser man bäst när man kommer hem långt bortifrån. Det är som samma löpsedlar och radiopratt varenda gång man återvänder. Ingenting ändras.” Den gången när hon hade kommit tillbaka från Moder Teresas hem i Calcutta hade hon varit mycket tyst. Ingela hade fått dra orden ur henne. Till slut hade de suttit och gråtit båda, heligt förbannade.

Hon tänkte på sin chef mellan trafikdelarna. Han hade också varit utomlands. Kanske var det alltid i tjänsten? Som ett svartvitt hologram seglade han in i hennes resa, bevakade med paragrafer hennes väg. Han satt förstås därhemma vid det pedantskötta skrivbordet med sin trötta blick i en skrivelse, märkte hennes närvaro inte. Gjorde anteckningar, en sida till med penna i hand, vek varsam, sakta, bladen om klammern i hörnet. Klockorna gick, dag och natt mot nästa sammanträde. Han hade så kallad förtroendetid, brukade sitta kvar när de andra stämplade ut och gick. Klockslagen var honom trygga, ett handtag, en hjälp – inte befrielsen. Han slet på lång sikt inombords, man kunde se det, hur han förde sitt psykes spann i vild karriär genom dimman. Han gav aldrig upp ett ärende eller delmål, hade alltid slutet förberett och litet till att ge. Att vara den främste var räddningen. Det hade nog gått bra så här långt. Och han var skolans starke man – om de yngre skulle vinna något måste

det ske med hans välsignelse. Han ansågs lojal som tjänsteman och var ungdomligt rask som en pojke. Men Ingela såg vad ingen annan såg, tröttheten och den av rynkor genomströmmade, ensamma huden under hans blick. Det livlösa samhällets mosaik.

Han var ändå en renhårig människa som arbetade efter bästa förståelse. Sverige var hans verklighet. Hur synd var det inte med alla missförstånd mellan dem. Det skulle ha behövts ett tredje språk att förena hennes och hans. Ja, hur hade det varit med esperanto eller latin, enhetskulturens språk. En mathesis universalis i Leibniz' anda, en kärlek giltig för alla. Vet han något om det? Hur som helst är han inte dum, erkände Ingela för sig själv. Jag undrar vad han tycker om mig egentligen. En gång sa han att jag inte passade att heta Ingela. Nej, hellre då Karla, Kristin eller något ditåt. Menade han att hon var som Hjärdis Pettersson och Julia Caesar i de gamla pilsnerfilmerna? En av killarna på AV-centralen hade skojat och sagt att i de filmerna såg man precis var kvinnorörelsen befann sig mellan kriget. Befordrade bilkårister med reservdäck i nacken. Brigaden styrdes från köket. Ingen förkroppsligade regementet bättre än Dagmar Ebbesen.

Var det så med hennes visioner? Kunde de avfärdas som karikatyrer? Hon hade tänkt igenom det där några gånger. Det hade inte känts bra. Köket var kvinnans *egentliga* domän, skogen och fälten mannens. Polariseringsen hade blivit för stor. Men skillnaden måste få finnas. Den var oföränderlig och måste så förbli. Vem kan få polerna på en magnet att byta plats? Man och kvinna var samma magnet, med magin graverad i varje cell. Tanken att en nordpol kunde frigöra sig och komma på drift stred mot fysikens lagar. När Adam plöjde och Eva spann, vem var då en adelsman?

Vem kallade sig då kommunal utvecklingssekreterare?



Mässan var arrangerad ungefär som vanligt. Ingela kände sig hemmastadd, tog sig lätt fram mellan montrar och stånd enligt en i förväg uttänkt plan, spetsad med en dos spontanitet. Ända sedan gymnasietiden hade hon känt att existentialismen hade ärende till just henne. Kierkegaard älskade hon som en kär far för hans lov till subjektiviteten och engagemanget, den mänskliga äktheten. Det är icke stort att vara det eller det, men att vara sig själv; och det kan var människa när hon vill det, säger han i *Brev till en ung man*.

Ärlighet varar längst, och bygger man på Guds eller humanismens riken duger inget annat. Ärlighet har udden åt båda hållen. Den vill förena mig med den Andre. En människa som står inför tvånget att välja, och det just nu, kanske mellan alternativ som synes oförenliga, väljer inte mellan ont och gott utan bestämmer på djupet *vad* som är ont och *vad* som skall gälla för gott i hennes liv. Hon bestämmer sig för vad som skall betraktas som rätt i hennes värld och vad som är fel. Om hon sedan är trogen sin syn och väljer "sitt" rätta, då tar hon inte bara ställning moraliskt. Hon väljer sig själv i *sin eviga giltighet*. Det är det enda, för alltid ofränkliga och nödvändiga i en människas öde, hur hon förhåller sig till sitt goda rike. Detta och inget annat är det tveeggade svärd Paulus talar om, som åtskiljer själ och ande, märg och ben, och är en domare över hjärtats uppsåt och tankar.

Hur tragiskt var det inte att nästan alla nöjde sig med att välja bland de alternativ som samhället radar upp. Detta ynkliga smörgåsbord av jobb och livsstilar! Hon mindes hur hennes föräldrar, de var gamla och stappliga nu, hade lockat, nästan tvingat in henne på läraryrket, fast hon var väldigt tveksam till om hon skulle trivas med ett inrutat schema och knivskarpa klockslag klirrande som krossat glas i korridorers eviga tumult. Men adjunkt var ett respektabelt yrke, ett av de bästa om man var flicka. Vad hon själv velat bli, tja, både socionom, sköterska och bibliotekarie skulle ha passat henne bättre, men drömmen var nog fortfarande arkeolog. Nu hade tiden gått, hon fick snabba sig om hon ville åka med Club 33.

Men gammal var hon ju inte. Hennes kropp rörde sig följsamt i trängseln och nådde bordet med titlarna hon sökte. Kanske kunde de få fler barn, när tiden var inne. Och om de kunde stanna hos varandra. Hon bläddrade i en stor, vacker bok i fyra färger, *Kärlekens öar* av Göran Burenhult. Arkeolog hade varit perfekt, antingen här hemma eller på klassisk mark. När hon var yngre hade hon drömt om Thebe, om Luxor och Bagdad. Tänk att få frilägga Pompejis gator med deras förborgade människoöden, Semiramis hängande trädgårdar, eller krypa under skalet på en balsamerad farao! Vilket tidlöst arbete, just i jakten på människans åskådningar, dess tider och former. Hur spännande att med hacka, spade, pincett och borste få tränga in inte bara i kraniers ögonhålor och igenslammade benkamrar utan i forntida syskons föreställningar och tänkesätt! Ändå finns det urgamla än i dag. Burenhult hade rest till en ögrupp utanför Nya Guinea och funnit ett stenåldersfolk som var ett av jordens

fredligaste, utan några våldstendenser. ”Frågan är hur länge deras paradiskänna kan undgå att krossas av västerländsk okunnighet och självgodhet.” Där Ingela stod och bläddrade råkade hon se i en text bland några bilder att ålderskrämpor liksom västerländska sjukdomar som magsår, hjärnblödning, cancer och hjärtinfarkt är okända på Trobrianderna. Farfar och mormor kunde ha levat än. Morbror Sten också. Och *vilka* bilder! De visade barn, kvinnor och män i olika åldrar, alla lika intagande med sina ärliga ögon, oskyldiga prydnader och nakna kroppar. ”Den kristna missionen har på de flesta håll tack och lov misslyckats i sina strävanden att förändra deras samhälle och värderingar. Och ännu har kyrkan inte lyckats belägga Trobriandborna med skuldskänslor i deras fria sexualliv.” Författaren tillät sig alltså att moralisera i en facktext. Aja baja! smålog Ingela, för att i detsamma snubbla in i kapitlet *Med kvinnlig dominans*. Varför hade hon inte hört talas om detta tidigare? Eller hade hon det? Det här kändes förberett. Hon kunde inte låta bli att börja läsa systematiskt. Först innehållsförteckningen och därefter inledningen:

Det finns ingen kärlek på Trobrianderna. Ändå gör öarna med rätta skäl för benämningen Kärlekens Paradis. Sex och fysisk tillfredsställelse är lika naturligt som att äta när man är hungrig eller dricka när man är törstig. En mångmiljonårig biologisk självklarhet i ursprungliga samhällen. Ömhet visar man inte bara sin maka eller make, eller sin älskare, den är lika självklar mellan alla i familjen eller släkten, gammal som ung. Förälskelse existerar inte på Trobrianderna, sex och kärlek är två helt skilda begrepp. Man tror inte ens att man blir med barn genom sexualakten.

Det var ju rent häpnadsväckande, om man jämförde med det allt annat än frigjorda Sverige. I världens självutnämnda överjag, där egoismen togs för given, sågs könet som ett kapital att köpslå med. Burenhult hade utgått från Malinowski, som varit på Trobrianderna under första världskriget.

Även inom äktenskapet förekommer emellertid perioder då både man och hustru åtnjuter full sexuell frihet utan minsta tendenser till svartsjuka. I samband med *kula*-expeditionerna har de gifta männen frihet att utnyttja de flickor som på nätterna besöker dem på den främmande stranden i samband med varuutbytet, och samtidigt har den hemmavarande maken full frihet att ta emot manliga besök.

Under jamskörden, i juli-september, förekommer en anmärkningsvärd sedvänja på framför allt södra Kiriwina. Kvinnorna ägnar sig där ibland åt *yausa*, en form av kvinnligt gruppsex. Om någon man ensam råkar passera ett jamsfält där kvinnorna arbetar med skörden, är han plötsligt lovligt byte. De kastar sig över honom och håller honom fast på marken medan hans bananbladsklädnad slits av. Genom exhibitionism och masturbation framtvingar de en erektion, som utnyttjas av den första kvinnan. Därefter börjar nästa kvinna om på nytt. När mannen inte längre förmår prestera någon ny erektion förnedras han våldsamt med sparkar och slag, samtidigt som man urinerar honom i ansiktet. När han slutligen släpps får han under hånfulla rop naken släpa sig hem till byn.

Samhällsförhållandena på Trobrianderna speglar en ursprunglig och ohämmad sexualitet som sannolikt kan hjälpa oss att förstå en del av de problem som finns i vår egen värld. Förbud och hämningar skapar en snedvriden och smutsig syn på den naturliga biologiska driften. På Trobrianderna finns naturligtvis ingen prostitution. Inte heller existerar någon sexuell avvikelse eller perversion.

I västerländska ögon kan de mycket unga Trobriandbarnens sexuella frihet, uppmuntrad och understödd av föräldrarna, förefalla anmärkningsvärd. Men ett samhälle där det inte existerar sexualneuroser, incest, homosexualitet, transvestiter, hustrumisshandel, barnmisshandel eller våldtäkt borde kanske väcka till djupare eftertanke. Sexuallivet och familjeförhållandena på Trobrianderna ger oss sannolikt en inblick i hur vi fungerar som biologiska varelser på en mycket ursprunglig nivå, opåverkade av statsreligioner eller andra styrsystem.

En rad framstående forskare menar att erotiska lekar bland barn förhindrar sexuella perversioner. I den kristna västvärlden har barns sexuellekar och onani betraktats som skadliga och därför bannats och förhindrats, ofta med skuld känslor eller rentav smärta. Försök med apor har visat att om deras ungar förhindras att utföra sexuellt betonade lekar utvecklas de inte till normala, heterosexuella individer. Att under uppväxten låta barn förknippa sexuell lust med smärta eller åthutande, som så ofta i vårt antisexuella samhälle, kan alltså direkt leda till uppkomsten av sexuella perversioner, ofta förknippade med våld.

Två tusen år av kristendom, och därtill ett högciviliserat och institutionsstyrt samhälle, har gjort det mycket svårt för oss att idag förutsättningslöst närma oss den mest centrala delen av mänskligt

liv – den sexuella. Den bekymmerslösa synen på förhållandet mellan könen på Trobrianderna får oss att vidga vårt perspektiv och inse hur inkonsekventa och fördomsfulla vi egentligen är i våra uppfattningar. Eller rättare – att förstå att många av våra uppfattningar är präglade av ett socialt och religiöst arv som inte enbart är av godo. Att förtrycka eller hämma naturliga, biologiska processer kan enbart skapa problem. Skuldkomplexet, medvetet eller omedvetet, är ett djupt rotat exempel på detta i vår egen värld.

(Göran Burenhult: *Kärlekens öar*, Höganäs 1989)

Exakt så här är det ju! Ingela kände sig besvärad och arg och lade tacksam tillbaka boken. Detta hade hon vetat i hela sitt liv, utan att kunna säga varifrån hon hade kunskapen. Hon bestämde sig för att skaffa boken, och mera av Burenhult, vid ett senare tillfälle. Detta finns. Allting finns! Livet kan verkligen levas. Den kraften kan inte kuvas.



Besökarna drogs till högskolemontrarna. De verkade tycka om att lärarlinjer och universitet hade börjat ge ut sina böcker själva, utan mellanhänder. De akademiska arbetena bildade inga trista kompendier längre, utan var riktiga böcker. På flera av orterna hade man bildat egna bokförlag på sista tiden. Hon hittade intressanta uppsatser om Lev Vygotskijs pedagogik och om tyst, oformulerad kunskap. Hon hade hört talas om detta på skolmässan på Elmia i Jönköping, vid en träff med Per Måhl och Bertil Rolf. Det gemensamma budskapet, att vi vet vad vi inte kan säga, var de helt överens om. Vi vet mer än vi kan uttala. Våra celler är indränkta i kunskapen om Sanningen. Kritiken mot positivismen var underförstådd. Vad forskaren förmår formulera är en så liten del av sanningen att den leder vilse. Språket begränsar oss. Vetenskapen blir därefter, liksom lagen – ett famlande i blindo där siffror och formler fungerar som besvärjelser. Bakom föreställningen om en autonom vetenskap ligger den fixa idén att sanningen skulle vara moraliskt neutral. Det är en väg som leder till Tredje riket.

Vilken dold kunskap kunde Tore Schenberg ha, som satte honom i stånd att bedöma henne? Det var i så fall maskinmässig, metallglänsande kunskap om hur hans kvinnliga utredare och ”expert” förhöll sig till alla utredares genomsnitt, hur den enda pedagogiska

gräddvispen på hans avdelning skötte sig enligt den befattningsbeskrivning han gett henne och hade den rätta tolkningen till. För det var väl inte den blodvarma, djupt kända inlevelsen i en levande människa som gjorde vad hon kunde för att bli sann? Inte såg han väl på henne som hon gärna ville bli sedd och se på honom, som en djupast sett anhörig, en släkting, ett syskon? Såg han ens att hon var kvinna? Visste han om hennes hemlighet? Den tysta kunskapen var den vidsträckta andevärld av opreciserade men aktiva insikter som bildade en osynlig bakgrund och inramning när något bespejades, misstänktes och trängdes in i, när ekolodet ljud och formuleringar prövades. Kort sagt, när något blev "sant" i rådande paradigm.

Den som cyklar enhjuling har förmågan förborgad inom sig, i det gränslösa bad av muskler, nerver och blod en människa är. För den som kan det är det lika lätt som att skriva med vänster hand eller cykla tvåhjuling. Om konsten skulle formuleras hade man att göra oerhört länge, om det alls skulle gå.

Sköterskan som ser när livet flytt har del i samma förmåga. Ord kan inte uttrycka det. Det är och förblir oformulerad kunskap, traderad men individuell. Hur tolkade Tore hennes ordval, mimik och manér, hennes sätt att välja perspektiv och fokus? Han visste nog inget om hennes affär med Bosse. Antagligen såg han i henne en desperat ungmö som ratad en gång nu gjorde sitt yttersta för att sublimeras sin sexualitet och få yrkesmässig revansch på samma gång. Hur sjutton bemöter man en sådan misstanke. Genom att spela våg? Eller inte göra något alls?

Var det då sant? Eller kunde skoldirektören, med all sin erfarenhet av människor och sociala fenomen, ta så fullständigt miste i bedömningen av henne? Och det var ju inte han som sagt det, det skulle han aldrig göra, utan hon själv, just nu, här på bokmässan där hon hade valt att låta tankarna på honom tränga in och splittra henne. Och om det var hennes egen dom över sig själv, varför valde hon då inte sitt sanna själv och klev ur sin roll en gång för alla? Som Kierkegaard sade var sanning och blev arkeolog. Men tiden tvingade sig ju på henne, nu var hon kompetensutvecklare för lärarna som en skänk ifrån ovan. Vore det inte öövertänkt att sadla om så här sent, när hon redan hade en meningsfull uppgift? Kanske hon skulle ha valt just detta om hon som yngre hade känt till alternativen?

Den som förtvivlar har funnit sin väg, enligt Kierkegaard. Så förtvivla då! Gråt över livet! Be the One crying in the Chapel. Gråt över Jerusalem.

Det gör inget att du gråter, tvärtom, för det är så man verkligen finner sig själv och sitt liv.



Klockan två lyssnade Ingela på en föreläsning om Sokrates' pedagogik och speciella frågekonst. Den avhållne mästaren hade visat, det skildras i Platons dialog *Menon*, att även obildade lärjungar och slavar bar kunskapen djupt inom sig. De kunde lösa svåra geometriska problem utan att ha fått en enda lektion i geometri eller annan matematik. All verklig kunskap är nämligen medfödd! Föredraget hölls av en exotisk norrman hon sedan en tid beundrat i hemlighet. Han var en riktig estradör och gjorde starkt intryck, men eftersom han var kontroversiell var lokalen bara halvfull och dörröppningen samtidigt igenproppad av människor som både ville och inte ville gå in. Han motsvarade alla hennes förväntningar och hon såg till att få med sig några häften där han presenterade sitt program. Därefter slog hon sig ned i kaféet för att samla ihop intrycken och summera. Hon skulle arbeta in de nya rönen i sitt kursförslag till Tore. Samvetet hade haft en avgörande roll i den fule gatumissionärens pedagogik. Demonen inombords – det lät ju nästan otäckt, vi skulle nog säga Anden eller samvetet – visste alltid vad som var rätt och hur problemen skulle lösas. Erik Ewalds, finsk sjukhuspräst, menade att vi måste skilja på samvete och överjag. Det sistnämnda är bara den moralfientlige Freuds sexualförtryckare, en regelpolis i kamp mot livet självt. Samvetet är holistiskt och följsamt, säger som det verkligen är, under ytan, oberoende av alla regler och bud. Vi har det sedan ägget befruktades, det finns i varje cell i våra kroppar. Så bra. Ingela antecknade frenetiskt. Här fanns ju hur mycket som helst att hämta för skolans del, även om inte teknokraten Tore skulle hålla med om den saken. Man behöver inte skilja på känsla och logik. Sokrates förkroppsligade i sin gestalt den bildade människan. Tanke och känsla och handling var ett. Så blev han också uppfattad som ett hot av den pragmatiska, försoffade överheten, som behövde undersåtar att köra med. Klart att de inte kunde tåla den självständigt tänkande läraren. Han förleder ungdomen, sade man, när han ville befria dem! Har det någonsin levat en ädlare och renare människa här på jorden, ens på judisk mark? Före Kristus. Och förvisso före Salem Michanek!

På flera språk var samvete och medvetande samma ord. I engel-

skan var det så. Kristendomen är ingen religion! Kristi enkla lära är bara common sense.

Vad var det Bertil hade sagt om Jesaja och Jeremia? Jovisst: ”Hade de levat idag skulle de ha suttit inspärrade allihop, förmodligen på mentalsjukhus.” Hosea skulle ha suttit i fängelse för upprepade köp av sexuella tjänster – på Guds befallning! Ändå hade de ju i likhet med alla profeter tagit ansvar för både sig själva och andra, också när de avlat horungar. De hade varit mycket mer än bara lydiga undersåtar. De hade inte kunnat döva sina samveten på det sätt som överheten alltid kräver. De visste att samvetet är något annat än ett överjag ur den jordiska hierarkin. Mitt ansvar kan jag inte avhända mig, skriver Lévinas. Ingen skulle kunna ersätta mig. Det handlar i själva verket om att formulera det mänskliga jagets identitet med utgångspunkt i ansvaret, i ett hävdande eller avsättande av det suveräna jaget i medvetandet om sig självt – ett ansvar för *den Andre*, en kärlek så stark att man abdikerar från sin stolthet och rädsla och kliver ner från egots högsäte. Ansvaret är det enda som så helt tillkommer mig att det vore omänskligt att inte ta det på mig. Jag kan träda i allas ställe, men ingen kan träda i mitt.

Ingela lät sig sjunka i sina paralleller, inte utan njutning. Hon ryste vid tanken på det moraliska mod som krävs av en liten minoritet eller den ensamma människan om världen någonsin skall förändras. Hon kände sig ha ett högre uppdrag, från Skolverket, departementet eller den Allvetande, någon som hade facit och visste vad en människa kan bli om hon bara får utvecklas efter sina egna förutsättningar. Någon som visste hur livet var både på Trobrianderna och i New York och som skulle ha gillat hennes framåtanda om han sett henne.

En sådan var inte Tore, han var ju en precis vanlig Petter Flere, en ganska patetisk liten flockmänniska, formellt trevlig för det mesta men i regeln sträv och undvikande. Han hade alltid bråttom när han hade människor om hand och märkte inte att han leddes till maskinmässiga beslut. Maskulinmässiga? Han ville inte ta risker utan föredrog att vara på den säkra sidan. Han var rädd att göra ”fel”. Därför såg han inte att hans långa sikt var ytterligt kort, hans sanningar ytterst lokala. Men han hade väl rent mjöl i påsen eftersom han faktiskt inte såg bättre, och faktiskt trodde han hade bråttom. Tänk om han kunde vakna upp och stanna! Vem var han innanför yrkesmasken, förvaltningens galjonsfigur och järnnäve? Han som med berätt mod gick in i makten och bestämde över alla döva och

blind och sluten. Inte verkade han ha hört ropen från elever som ville förbli friborna.

Hon såg ned i kaffets mörka smycke, erinrade sig Kants ord, citerade i *Skola för bildning*. Anna hade tvingat henne att göra en parafra hon kunde utantill.

Ljuset kommer och tvingar oss att bryta upp ur vår fega tystnad. Tigandet som livsstil är verkligen vårt eget fel, eftersom vi inte är födda stumma eller rädda. Det är tvärtom en inlärd, självvald otillräcklighet, vi bär frivilligt på tvivel och tunga farhågor i ett slags dödsdrift, en snål och nedbrytande livsstil. Vi har ingen glädje av denna mentalitet och behöver den inte, men vi var så rädda i våra tvivel på kärlekens makt att vi släppte in den i oss själva och lät den ta över. Den ligger bakom vår bristande vilja, vår dåliga moral och eviga modlöshet. Vi har tappat modet att leva livet med hela kroppen och efter Guds bästa förstånd.

Vi saknar helt enkelt kärlek. Därför är det lättare att tiga och lyda order. Vi samtycker till det onda och har glömt hur man tar Gud i hågen.

Det här kunde nog förbättras ytterligare. Anna var svagpresterande och hade därför bättre moral än Ingela själv, som i sina egna ögon alltid kompromissade. Här trodde hon dock att de tillsammans tolkat Königsbergaren rätt. Han var ju känd som en torr pedant, skall ha fört ett så regelbundet liv att folk kunnat ställa klockan efter honom. Ändå ljud i hennes öron ett bud från en folkens profet. Hon hörde den också i orgelbruset och kyrkans körsång. Diskant och bas omslingrar varandra, vill förening och helhet. Någon viskade inifrån om ett äktenskap med Gud. En röst kallade på henne från en källa som porlar i natten och så blir mötesplatsen för alla som vet att det räcker att bara finnas till. Hit var alla välkomna, även de som inte visste något. Här hade hon ju varit förr och på andra sidan ljud och tecken fått möta giganterna från Europas lärosäten. Hon hade umgåtts med andar, med ministrar och styresmän blandat sitt blod. De var nattligen helt överens. Skolans uppdrag var det ju, uttalat i öppen dag, att verka för människans fria utveckling. Hur hade Kant annars kunna skriva *Zum ewigen Frieden – om den eviga freden*? Fred och frid är samma sak, som man också hör i engelskan. Självklart hör freden samman med bildning i Sokrates' anda. Friden är medfödd. Guds frid skapar sin avbild, som man och kvinna. Ingela kände hur

det var att hälsa de evigt ungas von Humboldt. Ja, han bekräftade förstås hennes tro. Det är vist att hjälpa eleverna till myndigheten att stå på egna ben i livets stormar. Vi har det från vår far. Det viktiga för en människa, det goda livet, är att förverkliga sitt innersta under de rådande omständigheterna, följa sitt enda hopp och inte låta tvivlen slå rot. Djupast inom oss är vi alltid tillsammans. Det var visst ingen i hela kommunen som hade fattat det mer än hon. Ändå var det beslutat i riksdagen och alla partier överens. De hade inte sett det uppenbara: Människosonen och den bildade människan är samma person! Det har inte ett skvatt med pengar att göra.

Ingela såg upp och skämdes för sina tankar. Hon visste att högmodet leder till undergång. Någon droppade bolmört i den vackra bägaren. Begrep hon inte att vi måste hjälpas åt för att överleva i vildmarken? Och att det kräver ett visst mått av tvång? Att svaret på tvång heter ödmjukhet? Kunde det möjligen vara så att hon gått och blivit styv i korken? Hur hade hon mage att tadla sitt lojala fosterland som gav dem ett vårdbidrag för Anna? Visst var det ett trauma att ha henne. Vem var hon att döma andra som kämpade vid hennes sida för att de tillät sig ett fostervattenprov? Kunde hon avgöra vem som i samvetets värld kommit längst? Hur kunde hon vara så säker på att själv klara de prov som väntade på henne? Hon som bara hade sett landskapet från ett håll, av idel nåd fått en skymt av den stora planen för människoanden. Ett tack på låg volym vore klädsamt.

Den Allvetande förbarmade sig över henne, hon anade hans valkiga nävar om kinden. Visst har du strävat, sa han. Ärlig och lyhörd är du. Den äkta pärlan är fri för den som finner den, som vågar leva livet och uppmärksammat söker.

Det är nåd, inget att yvas över.

Det fria ordet i din mun är en pärla. Det visar att du är myndig och vågar tala för dig. Ingen annan kan leda en intellektuellt och moraliskt frisk människa. Skulle världen se ut som den gör om alla fick, eller bara inifrån tog emot den rätten? ”Enfant”, ett barn, är den som gjorts stum och inte har mål i mun.

Hennes tankar illustrerades av en fet och frodig kvinna. Hon satt hafsigt klädd vid ett litet bord borta vid fönstret och hade både wienerbröd, kakor och bakelse på assietten. Ingela ryste till, såg för sin inre syn hur alla dessa arma andliga trashankar, legioner av uppgivna, frivilligt lobotomerade människor gick i det offentliga missförståndets, det avtalade välståndets och den hopplösa tröstens ledband. Deras visioner hade dränkts av ett välstånd i siffror, nu

hade de ingenting kvar. Hon rörde om i koppen. Vart gick hennes egen väg? Gode Gud.

Skulle hon nu våga förbereda sig efter eget huvud och sedan be Tore Schenberg om ett par timmars djupare samtal för att arbeta ut förslaget tillsammans med honom? Vågade hon be honom på allvar gå till botten med skolans människosyn, vad den krävde av dem båda på ett djupare plan? Vågade hon provocera och säga att detta inte var något ytligt hantverk, en professionernas lek? Hon hade ju professor Ulla Riis i Linköping på sin sida. Hur skulle han ta det? Som att hon rent positivt ville göra honom delaktig i sina frågor? Eller som ett försåt för att avslöja okunnighet och bristande vilja? Rentav en fälla? Hon visste inte hur hon skulle hantera sitt sakliga övertag när han under alla omständigheter var chef och kunde göra som han ville.

Två killar i kavaj kom in med sina brickor och letade efter ett bord. Den ene såg på henne och log trevande. Den andre verkade blygare och hade redan börja hänga av sig kavajen på en ledig stol vid blombordet. Den som lett gav upp sin charm, slog sig ned och sade något till kamraten. Båda var nog manligare än Tore, ytligt sett. Men såg han ingenting hos henne som kvinna? Lite nyfiken måste man ju få vara. Hans egen Lil var känd som ett rivjärn, ingen hade sådant pli på mellanstadiebarnen som hon. Trodde de kanske att hon skulle slänga dem i väggen om de inte skötte sig. Men sådan var hon kanske inte tillsammans med Tore? Barnen hade flugit ut, visste hon. Vad gör man då som gammalt gift par – drömmer? Ingela undrade ibland hur hennes chef egentligen hade det privat och bestämde sig för att innerligt be för honom och hans fru.

Innan hon gick ut för att ta spårvagnen till Masthugget ringde hon hem till Bosse från en automat i foajén. Han hade det bra, sa han, åt nudlar och slet med sin tenta i konsthistoria. Anna hade lekt bra hela dagen. Själv hade han seglat bort med Robert Grosseteste och medeltidens ljusmetafysik. Det var något i Augustinus' tänkande som hade inspirerat de gotiska katedralerna, Plotinos kanske. Ja, han hade verkligen fullt upp med detta ljusinsläpp i sitt liv, men längtade förstås, efter henne och ingen annan.

Så bra då.

Bosse var fyra år yngre än hon och hade börjat läsa när byggboomen kom av sig. Ingen skada skedd, ansåg han. Nu var han snart fil kand och hade inga förhoppningar om nytt stadigt arbete. Dessutom tog han ju hand om Anna, något som lärde honom mycket

om människan. Någonstans bland alla skuggorna står Jesus. De hade specialishjälp, en stödfamilj och ett vårdbidrag för henne och kunde därför arbeta mindre. Han tog det som en förevändning att fortsätta läsa. Spelar ingen roll, brukade han säga när släkten frågade, jag vet ändå inget så roligt som det här. Jag kan väl fortsätta som katedralbyggare sen, eller köra en fullkomligt monumental tradare.

Ingela kysste honom trådlöst, hängde på luren och gick mot utgången. En dag måste han få veta sanningen om henne. Flexibel var han onekligen, och förtjänade hennes bikt. Hon undrade hur man kan gilla amerikanska tradare och Willie Nelson när man läser konsthistoria.

4

Christina var hopplös och egensinnig. Bäst hade hon alltid vetat, ända sedan hon var en liten flicka. När hon nu berättat om sitt livs levande hade hon velat vara rättfram, förstod han, eftersom han skulle ha genomskådat henne i vilket fall som helst. Och hon hade ingenting att dölja för sin far. Därför visste han allt som inte kärleken förbjöd henne att säga. Det där med pojkar hade börjat tidigt. Det var väl inget konstigt, menade hon själv, på ett område där alla är naturbegåvningar. Eller kan välja att vara det. Redan under skoltiden hade hon legat med en kille, en kamrat hon bara tyckte synd om. Han själv, som fått veta det av en tillfällighet, hade naturligtvis förebrått henne medan hon stått på sig. Det var vad den stackarn behövde där och då.

Sedan hade det upprepats. Var det ingen som visste? Spreds det inte ut? Det vore konstigt annars.

- Det går inte, hade han sagt till henne. Du förstör ditt liv.
- Men inte mitt underliv, hade hon svarat.
- Bryr du dig inte om det? Vad du gör med dig själv?

Då hade hon lett så där gåtfullt och sagt: - Det är inte det som utifrån går in i en människa som orenar henne.

- Jag vill bara att du ska vara rädd om dig. Du vet inte i förväg vad som kan hända. Ändå borde du kunna räkna ut en del själv. Du kan bli med barn, till exempel.

- Du vet ju att jag tänkte bli barnmorska?
- Visst minns jag det.

- Men du har aldrig frågat varför jag hoppade av. Du trodde inte jag klarade av det, va?

- Jodå, jag vet att du klarar allt du sätter dig för.

- Men det kanske var så, att jag inte klarade av vissa saker. En gång när jag praktiserade fick jag vara med om en abort. Det ingick i utbildningen. Men det som låg i rondskålen efteråt var ingen av de cellklumpar feministerna pratar om. Det var ingen del av en kvinnas kropp. Det var ett barn, det rörde sig och vevade med armarna. Jag tyckte hon sträckte sig efter mig och vädjade om nåd. Men jag fick inte lov att rädda henne, och det berörde mig så oerhört illa. Det var då jag bestämde mig för att sluta inom vården - vården, vad? - och börja knulla för pengar. Jag kände som om jag var mor till alla världens barn. Jag kunde göra vad som helst för männen, för att få dem att sluta döda.

- Hon. Kunde du se att det var en flicka?
- Det är klart. Det syns efter bara några veckor. I det här fallet var det också så att man tagit ett prov på fostervattnet, och föräldrarna ville hellre ha en pojke.
- Hon gjorde en paus och såg på sin far.
- Nejdu, de svenska läkarna är inget undantag. De ställer upp. De är så rädda om sitt eget att de gärna skändar mödrar för att få behålla det de har. ”Kvinnoskändning pågår” borde det stå på skyltarna.
- Hm. Du bekräftar mina värsta farhågor.



Halsarna sträcktes. Tore Schenberg på väg!

Det skulle bli väckelse. Det hade offensivkommittén bett om. Gösta Johansson hade flödat över: Gode Gud, vi ber dig: Låt himmelen komma närmare jorden, din son upprätta din sargade skapelse! Låt oss på nytt få känna gamla tiders väckelse, då människor gråter över sig själva och du själv ger oss liv igen!

Församlingens styrelse planerade att utlysa en särskild bönedag veckorna före kampanjen. Några ville ha natten också, ett helt bönedyg. Då hade några erinrat sig det ekumeniska projektet härom året, maratonläsning ur bibeln. Det förslaget blev sedan nedröstat, men dialogen var typisk för Missionförbundet. Församlingen bestod av en stor bibeltrogen grupp karaktäriserad av folklig fromhet och tradition och en större mera borgerlig och liberal. Den populationen var mera heterogen men hade kompenserat det genom att anpassa sig till tidsandan. Det var praktiskt taget oundvikligt, då många var uppvuxna med Per-Albins folkhemstanke och idag offentligt anställda. De såg abort som en kvinnlig rättighet och tvivlade på att katoliker var kristna.

Pastorn hette Inge Ström. En del menade att han var som sitt namn. Hans politik var att låta alla hållas, så länge det inte gick helt överstyr. Ungefär som Tores egen hållning mot Ingela.

Offensivkommittén skulle nu ha sitt första möte. Hadar Viik, som var köpman, hade varit först på plan och lagt ut dagordningar på platserna runt bordet i församlingssalen. Så hade Elvira Gällerspång och Gertrud Glans anlant, hälsat försynt på Viik och satt sig med böjda huvuden. Snart var alla platser besatta. Ett par av bröderna talades vid om gamla tider, hur människor hade förvandlats när Gud rörde vid dem på ett sätt som aldrig nu för tiden. Folk har väl blivit förhärdade.

Skolmannen Tore Schenberg gick direkt från kapprummet till honnörsändan bara en minut i sju och placerade sig lätt i högsätet. Diskret nog såg den platsen ut som de andra stolarna. Det var skönt att demokratin överallt dolde de favörer som faktiskt fanns. Redan i folkskolan hade han lärt sig att det är majoritetens vilja som gäller, i varje fall vad alla tror är majoriteten. Eller den manipulerade flocken. I praktiken lät sig folkviljan inskränkas till några symbolfrågor här och där. Och någon måste hålla i klubban. Ingen hade egentligen något emot att en stark man bestämde; de tyckte rentav att det var en fördel. Allt blev bara effektivare, sak samma om han var på kontoret eller höll ordförandeklubban i kyrkan.

Mötet avslöpte ungefär som väntat och kaffet tog drygt halva tiden, precis som det ska. Därefter var dags att avgöra hur man skulle nå ut till folk i tältoffensiven, en serie möten i det stora cirkustält man brukade hyra för att under lite friare former nå ut till allmänheten. När ledamöterna började fråga efter namn på talare till offensiven valde Tore att ligga lågt och avvakta vad de andra hade att komma med. Han lyssnade till deras valhända förslag, funderingar och tvivel, innan han själv tog bladet från munnen. Om ingen hade några erinringar var det nu så att legenden John Hedlund inte var helt ovillig att komma och tala under offensiven, trots sin ålder på långt över åttio år.

Det gick ett sus genom gruppen. De blev alldeles till sig, Guds kraft och förväntningar på stora ting började sitt verk i deras sinnen. Förtjust viskade den ene till den andre om när Gud en gång hade rört allas sinnen. Gösta Johansson gick som väntat igång om sitt favoritämne: Gamla tiders väckelse. Anden hade verkat och Guds seger gått som en präriebrand över bygden, till förlåtelse, upprättelse och heligt liv. Det var predikanter med resning. De var ett folk med hög buret huvud.

Tore återkallade försiktigt uppmärksamheten till talarfrågan och påminde om att gudsmannen nu var åldrad. Ett alternativ kunde därför vara Runar Eldebo, som doktorerat i Åbo på Frank Mangs. Tore för sin del ville ändå inte antyda annat än att Herren än en gång skulle bevisa sin nåd genom sitt utvalda redskap. Hur gammal var det Sara var när hon blev havande – nittio? Det som gällde var inte människors domar, utan Guds rådslut av nåd och barmhärtighet. Se, nu är den välbehagliga tiden, nu är frälsningens dag!

När sammanträdet var över ville alla ta Tore i hand. De gjorde det eftertryckligt och varmt. Blyg log han mot dem. Viik stod kvar

en stund och samspråkade med ett par av bröderna. Vilken tillgång att ha en sådan ordförande, som allt kunde och förmådde, lika uppskattad i kommunen som i Guds rike! Må nu bara den ende Herren välsigna och hålla sin hand över mötena, sända själar och tjänligt väder. Annars hjälpte det ju inte hur noga man än planerade.

Man tog sina ytterkläder och skingrades. Tore skulle just göra sig färdig när Ingela Larsson kom ut på kyrktorget från en av scouternas bikupor. Visserligen erinrade han sig snabbt att hon gick i någon studiecirkel, konstthantverk eller vad det var. Men nu såg det ut som om hon ville haffa honom igen. Han lät blicken bli förströdd när han drog igen portföljen och ställde in sig på det oväntade, såg med diskret respekt på hennes vader som stack fram under kjolen.

– Jag ville bara säga att jag köpte några böcker på bokmässan. Jag tog Bertil Rolf, Bo Sundblad, Birgitta Allard och Per Måhl. Kanske du vill läsa dem också? Så skulle jag behöva din hjälp med kursprogrammen till augusti. Jag har faktiskt träffat en kille som vill vända upp och ned på hela skolan. Fred och samlevnad blir det generella temat och sedan får eleverna välja i stort sett vad de vill med datorstöd. När de slutar har de lärt sig att ansvaret för framtiden liksom alla möjligheter är deras.

– Det låter väl lite våldsamt för oss? sade Tore. Vad heter han?

– Sokrates. Och han är en mycket engagerande föreläsare. Ibland har det sett ut som om han skulle få hela Västerlandet med sig! Han befriar verkligen folk och har föreläst på många utländska universitet.

Ingela spelade med ögonen och brast i skratt. Skrattet fick mera fart när hon noterade att Tore såg lättad ut.

– Men det finns nog en Sokrates i alla fall, på sätt och vis. Jag har träffat honom i Göteborg. Han har visionen, målar med orden och man ser framför sig vad skolan egentligen är till för. En frigörelse för hela människan, att man aldrig kan bli människa helt och äkta om man går och väntar på tillåtelse från andra till att bli det. Han har gjort ett starkt intryck på Mölndalspedagogerna och vissa inom Skolverket. Han är en så kallad mischlinge, har en kristen far och en judisk mor. Det är därför han bär ett kristet efternamn. I ortodoxa kretsar räknas han ändå som jude. Men han tror på Jesus, är en klar antipositivist och har levererat några riktiga råsopar mot behaviorismen. På allvar, ja, de har publicerats av utländska universitet, Harvard, MIT.

– Det lät ju bra, måste Tore erkänna, men samtidigt ville han vara

försiktig med tanke på reaktionerna. Det där med anti-något måste man alltid se upp med. Det fanns ingenting som kändes så genant som att för rektorerna tvingas erkänna att man målade med färggranna kulörer som stack av i bjärt kontrast mot den brungrå lera de alla hade kring skosulorna. ”Uppe i det blå” var inget hedrande epitet, ett av de värsta faktiskt. ”Flumpedagogik” och ”utan kontakt med verkligheten” betydde samma sak. Akilleshälen för varje befordrad lärare var misstanken att han försökte lära eleverna något annat än livets hårda realiteter, att han ville fostra änglar när alla redan visste att de var borgarbarn som ville sig upp. Den ömma punkten för en befordrad skolledare var när någon hade minsta fog för misstanken att hon egentligen inte var någon ledare utan bara hade låtit sig befrias ur en ohållbar situation i skolbyråkratin. Men det resonerandet ville han inte dra för Ingela, och inte för någon annan heller för den delen.

– Kanske vi behöver en och annan sådan där gosse, sa han diplomatiskt. Vad heter han i sinnevärlden?

– Salem Michanek. Han är en riktig kosmopolit. Han flyger och far och kommer med en välbehövlig kosmisk strålning till oss. Honom skulle jag vilja berätta om, om du inte ska träffa honom själv, förstås. Eller också.

– Kom in till mig klockan åtta på måndag, så ska vi titta på det! Kom inte senare, för vi har arbetsutskottet halv nio och Nisse brukar vara i god tid för att få ett ord med mig innan.

Han svepte rocken kring sig och lämnade kyrkan med några tanger i släptåg. Ingela gjorde sig också i ordning för att gå. Men allt kändes oavslutat. Hon väntade på något mer. Hon kunde inte bli klok på var han stod, egentligen. En viss öppenhet för nya tankar kunde det tyckas, även om den mest var en demokratisk attityd. Men Gud hade lovat henne att ta hand om allting, och det skulle han göra också.

5

– Då har vi Bodil Jönsson från Lund på rektorskonferensen, hon ska tala om flickor och fysik, det vet du ju om?

Nils, skolnämndens ordförande och jämställdhetens riddare, lutade sig över skrivbordet. Alltför nära tyckte Tore, som anade en dålig andedräkt. Bättre en dålig andedräkt än ingen alls, men hur mycket trevligare hade det inte varit att ge Ingela en kort traktering stunden före. Han hade sett på henne att hon inte gillade den summariska behandling hennes frågor fick, och han accepterade att hon inte gillade den. Själv var han ju tvungen att se till *hela* verksamheten. Vad Ingelas ständiga hugskott beträffade, var de rätt vildvuxna och i behov av puts och ans, vem kunde förneka det? Kunde man få henne själv att inse det? Han var realist, inte cyniker, det var han helt säker på. Som gammal naturvetare kände han sig alltid objektivt neutral. Allt är som det är. Varför särbehandla flickor? Bodil Jönsson var nog bra. Men han kunde ändå känna en instinktiv motvilja mot fysikprojektet, eftersom det byggde på tokfeministernas myter om könsmakt och kvinnor som offer i manssamhället. Flickorna skulle framstå som ett slags försökskaniner, inte som fullvärdiga elever. Den laborativa pedagogik socialvetare och politiker anammat bjöd en björntjänst i hans ögon. Kvinnor är redan jämlika med männen, bara annorlunda. Naturen har sin egen rättvisa, och den är ändamålsenlig. Män är breda över axlarna och kvinnor över baken. Det är för att män skall arbeta och kvinnor föda barn. Det är meningen att de skall vara olika, givetvis. Jämlikhet men olikhet. Är inte Helan och Halvan jämlika? Farbror Joakim och Kalle Anka? Och Kajsa Anka. Det var ju ändå inte fråga om att utjämna de skillnader som sätter sin prägel på människors liv, för det visste alla var omöjligt. Arbetarpionjärernas dröm om jämlikhet i ett klasslöst samhälle hade undan för undan reducerats till denna koketta och behändiga jämställdhet mellan könen. Den ökar ju i själva verket skillnaderna, när kaka söker maka och karriärkvinnorna slår sig in i de rika människens påsar. Folk som hittar varandra kommer ju för det mesta från samma bakgrund. Det var ju ett rent svek mot arbetarklassen, som vanligt ett s-märkt svek. Där kan man tala om devalvering. Det gäller naturligtvis att uppskatta var och en för vad han eller hon verkligen är, och då blir det fel om kvinnor redan från början betraktas som offer. Allas lika värde är en utgångspunkt och skall inte göras till

utopi. Det förvränger synen på folk och därifrån hela samhället. Ett Sverige förvridet med lustiga hus.

Kanske hade han förhastat sig. Men han tyckte verkligen inte om dålig andedräkt.

– Jaja, då kör du det, eller? Om sanningen ska fram, så tycker jag att rätt man på rätt plats är det bästa som finns – och det är ofta en kvinna – hahahahaha! Skämt åsido, Nils, tycker jag det är storartat att du tar jämställdheten på sådant allvar, och jag kan verkligen behöva en viss avlastning. Nu har vi samgåendet med barnomsorgen och sedan särskolan, och ...

Tore hade rest sig från papperen och rättade till kavajen, tänkte erbjuda Nils att gå först ut genom dörren. Riddaren förekom honom med en klapp på axeln:

– Du är också rätt man på rätt plats – och vilken man! Vi gör ett bra team du och jag. Ska vi gå?

De båda männen, lika långa, med samma steg, lämnade rappt tjänsterummet och fortsatte genom korridoren. En ovan betraktare kunde ha fått intrycket att världen var deras.



Christian såg upp från papperet.

Feminösens revansch

Som en törstig vandrare dricker med vidöppen mun
av det vatten han först får tag på,
så sätter hon sig på första bästa stake
och öppnar sitt koger för pilen.
Syraks bok 26:12

Regnet stod som spön i backen hela den dagen hon försvann. Jag gick av och an i min lägenhet och undrade vad jag hade gjort för fel. Allt som fanns i frysen var två kylklampar och en påse gamla rabarber. Jag sökte tröst, men vad är ett par digestivekex med camembert mot en ung kvinna?

Vad hade jag egentligen gjort? Försökt vara snäll mot henne, trogen även i frestelsen och när hon varit besvärlig och skyllt på allt möjligt när jag velat ligga med henne. Ibland visste hon faktiskt om att hon inte var så lätt att ha att göra med, men hon hade minsann inte brytt sig om det. Hon tyckte väl jag kunde stå ut med lite strul,

karlslok som jag var. Jag hade läst att en del kvinnor faktiskt tyckte männen vara skyldiga till så mycket kvinnligt lidande, att tjejerna hade rätt att hämnas på varje enskild man när de kom åt. Kvinnorna hade varit förtryckta sedan världen skapades – i sextusen år – och nu var det männens tur. Carina hade uttryckt sympatier för den synen då och då.

Så hoppade hon ut ur städsåpet i bara trosorna just när jag skulle hämta resväskan. Gud, vad rädd jag blev! Men jag hann egentligen inte uppleva känslan, för hon hade redan kastat sig om halsen på mig och begravt min mun i en av sina gudomliga kissar.

Jag hade glömt att mattan skulle piskas. Den låg hoprullad i hallen och jag hamnade just på den när Carina fick mig att falla bakåt. Jag fick intrycket att hon planerat det också, för hon hann sätta högerfoten som spjörn och lägga mig sakta mot rullen. Sedan grenslade hon mig med ett illfundigt leende. Matrullen var bara någon decimeter tjock, men det räckte för att jag skulle bli rejält inkörd mellan benen på henne.

– Nu ska du få igen för vad männen har gjort i alla tider, sa hon i triumf. I tusentals år har ni förtryckt oss tjejer, men nu är det dags för oss att slå tillbaka. Hämnadens minut är här!

Hon grep tag i maggropen på mig, tryckte in tummarna vid mina höftben så det gick ilningar genom hela kroppen. Jag försökte komma till min egen undsättning med händerna, men hon var hela tiden steget före och kittlade mig så jag trodde jag skulle gå upp i limningen. Ett tag verkade det nästan som om hon hade fått tillbaka sin gamla hopbitna ilska mot alla män och skulle låta den gå ut över min hjälplösa varelse. Jag kände paniken nalkas och vädjade:

– Snälla Carina, du behöver väl inte ha ihjäl mig! Tag det lite lugnare, snälla! Jag har väl aldrig gjort dig illa, inte nu i alla fall!

– Du säger det ja, svarade hon beslutsamt. Men tänk igenom vad du har gjort förut, och vad dina bröder har gjort, och dina förfäder, och alla skitstövlar och andra eländiga karlslokar!

Hon makade sig allt längre upp och satt snart över mitt bröst.

– Och har du inte tänkt på vad alla män har gjort med kvinnor bara för sitt höga nöjes skull under alla sekler! J R Ewing i Dallas, och alla gamla präster som har bränt oss på bål, och turkar som våldtagit oss och kineser som snörat in fötterna på oss och alla äckliga gubbar som nupit oss i rumpan på restauranger och dräglat över oss på bilder i tusentals år, låtit oss stå vid spisen och föda barn ...

– Ja, ja, kved jag ur mitt underläge. Snälla Carina, jag har ju inte

gjort allt det där. Jag är väl ändå en ganska hygglig kille? Kan vi inte gå till sängen i stället, det är så knöligt här på golvet. Och så glömde du alla araber som har straffknullat er med slak kuk.

– Hygglig kille, fräste hon. Nu har jag hört nog. Att du är kille är nog sant, men har du någonsin tänkt på vad det innebär?

Därmed klappade hon ihop sina väl tilltagna låar om mina öron så att jag inte längre kunde höra vad hon sa. Hon tog min hingst ur stallet bakom sig och gav den en vänlig kram om halsen. Lugnt och melodiskt ledde hon honom ut på de saligas ängder. Hon hade placerat tummen precis där betset fäster och jag kände att jag aldrig varit jude och aldrig skulle kunna bli. Det pirrade olidligt varje gång hon ökade trycket just där.

När jag var nära att komma höll hon inne behandlingen. Hon kisade segervisst ner i mitt ansikte och särade en aning på benen. Hon gjorde klart att det var hon som hade övertaget och bestämde vad som skulle hända.

– Från och med nu är det ombytta roller oss emellan, försäkrade hon. Det här är den kvinnliga missionären som hädanefter är min lag – och din, min lille gubbe. Det är så himla gott att få sätta sig på dig i stället för att alltid ligga underst. Så här ...

Hon frigjorde mig snabbt från mina nedhasade byxor och gled på fullblodet med ett smackljud som vackert avslöjade hur blöt hon var.

– Denna melodi skall sjungas av alla kvinnor i mitt rike, för de miljontals oförrätter ni gjort er skyldiga till sedan världens skapelse, slog hon fast medan hon taktfast red genom skymningen.

När det började närma sig för henne slöt hon ögonen och viskade något om att så här skulle vi väl alltid kunna ha det, tycker inte du det också, att jag minsann skulle få igen för alla gånger jag inte tänkt på henne tillräckligt och att vi numera alltid skulle hålla på tills *hon* kände sig riktigt nöjd. Hon skulle sitta på mig i all evighet och jag skulle få finna mig i mitt underläge om jag överhuvudtaget ville ha sex med henne.

– Men som en liten kompromiss lovar jag att inte vara hemskare än att du kan stå ut med min behandling tills du dör en naturlig död. Inga onödiga elakheter, inga sura miner. Jag skall inte vara någon riktig feminist, bara en helt naturlig kvinna, en – feminös!

Ack ja. Jag måste gå med på hennes förslag. Det nya könsmaktsperspektivet var ett faktum. Det fanns inget val, med hetärens slem på hakan och sjuttio kilo på hästen. Hon satt på tills den travat tre

varv. Sedan grenslade hon min arma haka igen, den enda syl jag fick i hennes väder, och fortsatte så rida ponnyn medan hon ryktade hingsten med sin högerhand igen. Den sjönk snart på knäna och väntade på Staffan att bli vattnad. Men alla sagor måste få ett slut. Men bara sagan. För den nya stallrutinen har sannerligen inget slut. Och hade jag inte haft mina manliga brister och begränsningar hade hon väl suttit på mig än och hindrat varje ansats till prosa. Den här lilla snutten är kanske bara en ynka konstpaus i hennes skötes poesi. Nu kommer hon förresten redan från badrummet.

Milda makter!

Nej, det här gick nog inte att visa upp, annat än för en herrtidning. Men all dålig poesi kommer från hjärtat, som Oscar Wilde sa. Han lade tillbaka utkastet på det hemliga stället för att Christina inte skulle få se det.



AU, eller skolnämndens arbetsutskott, var ett beredningsorgan för nämndens, den gamla skolstyrelsens ärenden. Det var där de politiska lägren gav och tog, gav för sken och tog för verklighet. Hugg och slag utdelades och parerades salongsmässigt, enligt stadgad ordning. Det var som under ett medeltida tornerspel. Parterna kände på varandra, bedömde styrkeförhållandet och den som hade de slugaste argumenten brukade segra. Ingen som följde reglerna blev någonsin skyldig till någonting, hur många som än lemlästades av bataljen. De sluga argumenten var pragmatiska. Slugast var att göra den andre till bundsförvant, i värsta fall medbrottsling.

Tore drogs sedan några år med en kluven inställning. Han tyckte innerst inne illa om spelet, men hade övat det så länge att han numera säkrade sitt inflytande med förlängda mårgen. Han hade ett gott självförtroende, och det var kopplat till höga förväntningar på skolans roll som domptör, som fostrare och utbildare för samhället. Det var nog nödvändigt att han med sin överblick och vana tog ansvar för utvecklingen. Han röntes också stor uppskattning för det, men hade med åren blivit så van att han såg hantverket taffligt. Han hade makt, men det var makten i en sandlåda. Man beundrade honom och han generades av det – samtidigt som han måste förstå och göra sitt jobb. För politiker och fackliga förtroendemän var det omöjligt att vara lika insatt som en tjänsteman. Därför bru-

kade skoldirektör Tore Schenberg få som han ville. När utskottet var klart låg besluten i princip avgjorda. Sittningen i nämnden var oftast en formalitet.

Idag skulle den nya organisationen upp. Tores avdelning hade förberett ärendet med en enkät till rektorerna, där han själv formulerat frågorna. Ingela hade med högskolans folk planerat lockbetet, de närmaste tre årens kurser. Det skulle kosta, eftersom en vikarie ofta måste sättas in i kursdeltagarens ställe. Sedan hade Tore själv, en utredningssekreterare och en kanslist suttit ned med socialförvaltningen och med skolledare från landstinget och skissat på hur fältorganisationen kunde se ut när barnomsorgen och särskolan ungefär samtidigt integrerats i den vanliga skolverksamheten. Det skulle givetvis bli "initialsvårigheter", som han valde att uttrycka det, och varje organisation hade förvisso sina barnsjukdomar. Det var dock läge nu att passa på och släppa in kvinnor i topparna, på områdeschefs- och rektorsnivå. Det var rentav självklart, eftersom barnomsorgen var nästan halva verksamheten. Rekryteringen gällde nivåerna under honom själv, och sådant hade han lång erfarenhet av. Han var säker på att kunna sälja in modellen. Vad sedan det nya ledarskapet innebar – för såväl bemanning som innehållet i verksamheten – hade han noggrant inhämtat på kurs, i vänorter och i vetenskaplig litteratur. Ingela hade bidragit mer än hon kände till. Det fanns en samhällskritisk touch på det hela.

När organisationsskissen skulle läggas fram var Tore välklädd som vanligt. Under västen skymtade en slips från Armani. Han tog hjälp av arbetsprojektorn.

– Ni vet väl att en sån här allmänt kallas ombudsmannarespirator? började Tore, med en gest som uppfordrade till skratt. Alla tänkte på de politiska partiernas och fackens skolombud, som kunde ha nog så svårt att navigera i den nya skolverkligheten, trots att de var på kurs titt och tätt. Alla skrattade och insåg samtidigt att Tore själv minst av allt behövde gå omvägen över overheadprojektorn. Han hade alltid haft siffrorna i huvudet, så långt tillbaka man kunde minnas. Det var för deras skull han gjorde sina proffsiga stordior, nu för tiden i ett multimedieprogram. Alla visste detta och noterade den tidskrävande artigheten från en hårt pressad tjänsteman.

När Tore slutat sin översikt, där det framgick att han var väl insatt i de fallgropar och felkällor som alltid finns i denna typ av prognos, kände ledamöterna sitt allvar syras av tacksamhet. De rubriker som passerat revy var bara ytmarkeringar över stora djup av pedagogisk

och ekonomisk framförhållning, som de själva i bästa fall kunde ana sig till. Men Tore hade som deras egen specialist på området verkligen inte underskattat dem. På olika sätt hade han gjort dem delaktiga i principiella svårigheter med exempel som i vanlig ordning var åskådliga och levande. Tänk er att man tar in folk från gatan för att vikariera i kemi, med alla de farliga vätskor och dyrbara apparater som finns i en fullutrustad kemisal, men man tilltror inte en folkskollärare med chefsutbildning att ta sig an några barnstugor.

Det var bara den ene moderaten som dristade sig att ställa en fråga efter Schenbergs anförande. Den gick att besvara med en mening och alla var nöjda.



Ingela fogade ett nytt utkast till de många i sin gula pärm. Det var skrivet rakt ur hjärtat, utan hänsyn till vad de svenska journalisterna tål.

Människan har alltid velat tolka livets gåva i diktform. Poesins kraft är ett fenomenalt mysterium, lösbart endast genom ord. Poesi är kommunikation och när den inte har något budskap måste den kallas något annat. Asagudars ragnarök tar vid när de mister förmågan att göra sig förstådda. Den gudomliga förmågan existerar inte längre när poesin slutat röra vid själen, väcka känslor och övertyga andra. Mycket få har förstått att poesin kommer ur livet självt. Dikter är som barn. Låt dem komma till mig!

I Nietzsches estetik är gåvan bara ett inlärnt hantverk i behov av trading till nya generationer. Men det räcker inte, det begrep till och med Zarathustras skapare. Poeterna måste ha med sig när de föds den speciella gåvan att se världen på ett annat sätt, se de sällsamma ting som andra inte ser.

Det är alltså omänskligt att leva utan poesi! Faktasatser och tekniska beskrivningar tråkar ut oss. Vi känner djupt inifrån att vi vill bejaka den mystik som, med alpskolläraren Ludwig Wittgensteins ord, *visar* sig i världen – även om vi inte förstår den.

Det är bara dårarna som säger att världen är allt som finns.

Vad kan bättre än det nyfödda barnet visa oss bron mellan det osynliga och det synliga, mellan mystik och värld? Mystiskt kommer vi till världen och mystiska är våra mångskiftande möjligheter att leva till det gåtfulla slutet. Barnen är de bästa poeterna, eftersom

de visar oss livet naket som det är, böjer sig för naturen och lever i verkligheten. Att bara se dem gör livet värt att leva. Barn är poeter, spädbarn poesi.

Mot detta reser sig med stora metalliska ord den inhumana teknokrati Vaclav Havel beskriver i *Politik och samvete*. Den börjar i ett kallt hjärta och med ett sjukt begär att kontrollera allt och alla breder den ut sig över Västerlandets ekonomier.

När det gällt att gå i bräschen för denna inte bara gudlösa utan också ytterst människofientliga epok har Sverige spelat en föga hedrande roll. På ett halvsekel gjorde vi rent hus från det kulturarv våra mödrar och fäder byggt upp. Medeltiden var en period av gemenskap, få krig och stort kvinnligt inflytande, vilket Jan Guillou har visat i sin romantrilogi. Det "barbariska" från förfäderna stod för det krigiska elementet. Katolicismen bejaktar det kvinnliga, samförstånd och fred mellan folken. Det var före protestantismens och nationalstaternas tid. Sedan gick vi på den förbannade myten att politik, vetenskap, storstat och industri skulle göra Gud och idealen överflödiga. Kristendomen är borta. Sveriges nya religion är jämställdhet, egoism och könlösa äktenskap. Den utövas med en närmast patologisk frenesi. Biskoparna har ersatts av politiska broilers och riksbögar, som kvoterar in i vartenda TV-program. I televisionens påklästrade verklighet är det alltid varannan damernas, både i gudstjänster och vid polisingripanden.

Som en följd av denna sorgliga "utveckling" har abort, att man dödar sitt eget barn, lanserats politiskt som en kvinnlig rättighet. Det har inneburit att rätten, från att ha varit en gemensam folklig angelägenhet för kropp och själ, degraderats till en regulativ princip i ekonomin på individnivå. Abort är idag lika självklart som en grisslakt. Vad juden var för Hitler är barnet för svenskarna. Så handlar bara ett samhälle som gjort sig moraliskt urarva. Feminism är den nya hedendomen, ja den nya nazismen.

Idag ser vi följderna av att vilja leka Gud och designa tillvaron efter politiska syften och värdera allt efter vad vi själva kan väga, mäta och dirigera. Vi ser dem i arbetslöshet och sjukskrivningar, i våldtäkter, hustrumisshandel och gisslandramer. Tonårsflickor och även fullvuxna kvinnor våldtas på löpande band av killar och män som drar omkring i gäng, som inte fått någon uppfostran och saknar lagliga möjligheter till sexuell utlevelse. Det är tydligen svårt att ha respekt för den moderna kvinna som inte kan köpas för pengar men gärna får döda sina barn utan att staten lägger sig i.

Den svenska lagstiftningen – alltid steget efter de smarta och hänsynslösa – är ett bra exempel på den speciella form av ondska som tror att lagen kan ersätta det goda omdömet. Den engelske rättsteoretikern H L A Hart visade i sina böcker hur Tyskland på trettioalet undan för undan lagstiftade bort människors sunda reflexer, när det blev olagligt att skydda judar, en plikt att förråda och utlämna dem. Det var vanliga laglydiga människor som dukade bordet åt Hitler, snälla familjefäder som hemma kelade med sina hundar och lekte med sina barn. Det var dessa lojala medborgare som rullade ut den röda mattan för honom. Olof Petersson på Studieförbundet Näringsliv och samhälle bekräftar i brev att dagens Sverige har i stort sett samma politiska system som Weimarrepubliken, så skickligt utnyttjad av den namnkunnige darwinisten.

Abortlagens signal till våldtäktsmännen är tydlig: Du kan fortsätta ta kvinnor med våld och behöver aldrig konfrontera din avkomma, för det blir ingen! Samma signal får föräldrar som inte står ut med sina småbarn: Svensk standard eller döden! Barn ska inte behöva bli födda, om föräldrarna tycker att de är i vägen. Barn har rätt att skämmas bort och om inte annat slåss på gator och torg. I konsekvens med de liberala abortlagarna världen över har den australiensiske utilisten Peter Singer föreslagit ”öppet köp” på alla nyfödda. Ja, värre än så: Föräldrarna bör få fem år på sig att bestämma sig för att behålla dem eller i annat fall lämna tillbaka dem till den osynliga verklighet från vilken de kommit. Det kallas eutanasi, mord för kärleks skull. Samma namn bar Hitlers gåva till handikappade, homosexuella, psykiskt sjuka och lägre stående raser. Men världssamhället är försiktigt i sina paralleller. Ett fåtal jämför aborter med pogromer, de som struntar i om de tillhör minoriteten.

En kvalificerad gissning är att den redovisade mentaliteten är spiken i kistan för kultur och civilisation i klassisk mening. Staten gör sina medborgare en fruktansvärd björntjänst genom att befria dem från ansvar och ge dem vad de vill ha. Kyrkorna gräver sin egen massgrav genom att hålla god min när, med ord från Matteus 24.15, ”förödelsens styggelse” – den fullständigt samvetslösa teknokratin – står på helig plats. Precis som Romarrikets kollaps under de germanska erövrarna bekräftar den ett inre förfall som redan ägt rum.

Ingela Larsson
fil kand

Anteckningar

Barnet - den Andre (Rosenzweig - Buber - Lévinas)
Modern som förebild, moder Teresa, den heliga jungfruns mjölk
Kärlekens lov
Det mystiska som en närvaro ibland oss här och nu
H L A Hart och hans kritik av rättspositivismen. Rätten står över
lagen. Kärleken är större än politiken!
Man måste lyda Gud mer än människor!
SNS och författningsfrågan, Anders Björck
Föregrip journalistjargongen, stipulativa definitioner, suggestion
Klipp
Par misstänks ha orsakat femårings död
Fler fosterskador på provrörsbarn
Kvinna mördade sin man – slapp straff
Pappan erkänner att han mördat sin tvååriga son
Fyraåringen i förhör: Mamma kastade ner mig i vattnet
Kvinna dödade sitt nyfödda barn, behöll det i frysen i tio år



Redan vid uppbrottet började alla prata, när stolarna sköts in. Till en början var det kring Tores stora tema ”Lönsamma barn”, sedan gick det över i vardagsmat, samtidigt som man troppade av för att ställa sig i cafeterians långa kö. Det vankades kaffe och vetebröd.

Tore drack inte den här gången utan gick ner på sitt rum. Han kände ett svagt tryck över bröstkorgen. Det var en aning oroande. Begynnande hjärtbesvär kunde yttra sig så. Kanske var det bara känslolivet och inget att oroa sig för. Ingela flimrade förbi men såg ledsen ut, ledsen för hans skull. Att han var en ulv i fårakläder, ledde det falska spelet för ett galleri inställt på kompromisser. Att han så vant sig vid sin roll att han salongsmässigt stod utanför den. Utanför stod han som en bödel. Lil skulle nog ha hållit god min. Allt var helt i sin ordning, sade hustrun, men inte Shekina. Som en syster för bikt viskade hon att han skapats för annat och om han ville kunde ta fridens gestalt. Friden kunde bli han, friden till kropp och själ. Friden att bara vara en. Hon kunde hjälpa honom, och han behövde inte vara rädd för henne. Vad som läker hjärtat är inte demokrati utan gudomlig kärlek. Agape och Schalom. Jeru-schalom.

Varför i alla tider hette han Salem? Det är väl bara araber som heter Salem? Och var Michanek verkligen ett kristet namn? Ernst

Michanek, var inte han fredsmäklare på hög nivå, var inte han på Sida?

Tore kallsvettades, kände sig illamående och måste knäppa upp vid halsen. Han stängde dörren och tände den röda lampan. Skolledningsrådets skyddshelgon i kommunen kunde just nu inte störas.

Hur ofta hade han inte dröjt i undran över vad de många människornas bästa verkligen var, vad andra trodde att det var. För något annat än formalism och försåt och politiska turer måste det väl handla om. Hans egen roll i det summariska spelet fann den Allvetande djupt odemokratisk. Som en systemets beställsamma politruk hade han nästan obegränsade möjligheter att påverka, rentav styra skolans utveckling i kommunen. Även vad ingen trodde: ända ner i klassrummet. Politikerna var bara intresserade av hur pengar skulle fördelas mellan och inom verksamheter. I andra hand av sina olika så kallade hjärtefrågor. Men där nöjde de sig med en ganska påverks spis, om sanningen skall fram. Skolan var ju som den var, nästan som den alltid hade varit. Innehållet bestämdes av en ganska illusionslös borgerlighet utan visioner. Halvsmält material från aktörernas egen skolgång varvades med kyrkans traditionella och vetenskapens tillfälliga ikoner. Signalsubstanser från olika fält blandades. Det var en cynisk soppa som skulle tillfredsställa alla. Provisoriet formulerades i Stockholm endast för protokollet. Låt vara att det fanns lokala skolplaner. Dem måste ju lärarna själva konstruera, annars blir de ju inte lokala! Mycket kunde inte komma ovanifrån i ett så slutet system. Alltså lät sig socialisterna nöja med jämställdheten, vissa profilkurser och ideologiska formuleringar i skolplanen, moderaterna med det faktum att man hade bra praktikplatser och ett gott samarbete med arbetsgivarna – och förstås sina liberala formuleringar i skolplanen. Sist och slutligen verkade media bestämma vad som var rätt och riktigt. Löpsedlars klor i hög och låg. Var detta verkligen demokrati? Partierna verkade nöjda med att vara representerade och fann sig i vad som hände. Det var en parallell till radioprogrammet Ring så spelar vi eller Sveriges insats i fotbolls-VM i Italien 1990, glädjen över att ha kommit fram. Alla var tillfreds redan innan allvaret hade börjat.

Och facken skulle man inte tala om. Deras representanter ville bara visa upp för lärarna hur de slet för deras skull, vilken otacksam uppgift de hade, hur de trots allt höll igen när kommunen ville lägga över mer och mer på lärarkåren. Egentligen var det väl en tacksam uppgift, när de fick gå ifrån undervisningen titt och tätt, kunde sitta

på lokalkansliet och jäsa och ingen på allvar väntade sig att de skulle åstadkomma något under rådande förhållanden.

Inte var det demokrati? Var det inte meningen, själva andan i alla reformer, att varje människa skulle få vad hon behövde för att växa och bli verklig, bli ren och hel för egen och allas skull? Och var det inte för skolans del eleverna det handlade om, det vill säga Ingelas vision. Hennes brinnande passion och vilja att komma loss. Han tänkte på sin egen hustru, som alltid underlättat för honom att med almanack och millimeterpapper besvärja sina demoner. Ingela och hon var angelägna om villkoren, de ville ha ett ord med i laget. De talade på brödets kant och hoppades vinna kakan. De var kompromissens halva kvinnor. Hel var hon som avslöjat hans skinn och ben och med sina händer och blickar var allt han behövde. Hon hade det adelskap bara barmhärtighet ger. Hade han klarat av att ha den starka, välbyggda Shekina med sina oemotståndliga låar under AU.s bord, som representant för Folkpartiet eller Lärarförbundet? Nej, han skulle nog ha brutit samman under trycket av den gamla gråt som bildat kroniskt trångmål i hans bröst. För sådan nöd fann systemet ingen hjälp.

6

Som hon talade! Röda läppar uttydde orden:

Alla konflikter mellan mig och mina medmänniskor beror på att jag inte säger vad jag menar och inte gör det jag säger att jag skall.

Vi föddes till att älska. Kärleken är en gudomlig lek, och vi måste öva den för att vara lyckliga.

Det första steget på den andliga vägen är att kasta bläckhornet i väggen och riva sönder böckerna. Så talade den sufiske poeten. Riv ut alla vilseledande blad!

Någon måste älska tillräckligt för att våga det. Världen brinner och människor törstar. Mera papper är ingen lösning när människan törstar. Några har mycket torra läppar. Jag ger dem en livets dryck i den torra öknen.

När världen fryser andligen räcker inte en filt eller ett glas vin. Filten är för liten, täcker inte fötterna, når inte axlarna. Vinet är symbolen för liv. Det är verkligt liv och kärlek vår varelse hungrar efter. Det är inte vad ögonen eller katalogerna eller partiprogrammen säger, inte kategoriernas och definitioners språk, utan hjärtats bön om nåd som visar vägen. Man bjuder så mycket vi inte vill ha! Men mig ger man så gärna, fast jag säger att jag ingenting vill ha.

Varför utgår de från att jag är girig och lat?

Samhället vet inte vad vi behöver. Gud har skapat oss och inte vi själva.

Skulle han skratta eller gråta? Det var alltid svårt att säga emot henne. Och hon var riktigt stolt över honom, han förstod inte varför. Han var ju en katalogernas man och kunde sina tabeller och teorem. Det var han som beundrade henne, även om hjärtat bävade. Vi lever i exil, här är kärlek vår enda räddning från rädsla och högmod.

Eller lek. Ibland är det skojiga allt vi behöver, känslan att det inte är så noga. Åtminstone enligt Huizinga.

Man måste ta det allvarliga på allvar. Egentligen är det bara Gud vi behöver ta på heligt allvar. Människan är Guds leksak, och däri ligger verkligen det bästa hos henne. Hon måste leva efter den insikten och praktisera de vackraste lekar hon känner, i rakt motsatt sinnelag mot vad nu är brukligt. Så hade Platon sagt. Allt är lek.

Det kan tyckas vara en billig metafor. Ändå är det en visdom Platon nått när han kallade människan en Guds leksak. Samma tanke

finns i Ordspråksboken. Där berättas om Visheten, ursprunget till all rättvisa och alla riken på jorden. Salomos vishet har kvinnlig gestalt. Före världens skapelse lekte hon och hade roligt inför Guds ansikte. Nu leker hon med jordens människobarn. De älskar henne.

Leken ligger utanför etiken och de sedliga normerna. Den är egentligen varken ond eller god. Om människan måste bestämma sig huruvida den gärning hon tänker begå är henne föreskriven som lag eller tillåten som lek, då bjuder henne samvetet en prövosten. När beslutet bärs av kärlek till sanning och rättvisa, barmhärtighet eller förlåtelse, har frågan inte längre någon betydelse. En droppe medlidande räcker för att höja vårt handlande över de gränser tanken drar upp. Inför samvetet, som av sig självt erkänner rättvisan och nåden, tystnar slutgiltigt den dittills olösbara frågan ”lek eller allvar?”. (Fritt efter Johan Huizinga: Den lekande människan (homo ludens), Stockholm 1945)



När Tore kom hem satt Ingela och väntade på honom i hans TV-fåtölj. Lil måste ha släppt in henne. Hon satt upprätt, utan att använda sig av ryggstödet. Ändå verkade hon vila. Ett papper låg färdigt på bordet framför henne. Den unga kvinnan såg rakt emot honom med benen tätt ihop i den snäva kjolen. Knäna var oväntat breda på den smala flickan, men inte rundare än att muskelspel och en stark fysik kunde anas. Tore hann snudda vid tanken på hur generad han en gång varit på Intersport, när expediten mätte hans knän för att avgöra vid vilken belastning slalombindningarna måste lösa ut. Han hade en dålig siffra, tyckte han. Lil hade säkert en bättre, och det hade bekymrat honom i flera dagar. Lyckligtvis visste hon ingenting om saken.

– Nej, men se, sa Tore när han kom genom rummet och låtsades beredd på det oväntade. Det var en särskild talang han hade, att på något sätt alltid kunna formulera en avspänd kommentar i samma ögonblick som hans sinnen rapporterade till hjärnan att en överraskning inträffat. Han hajade aldrig till så att det syntes. För omgivningen såg det ut som om han hade räknat med allt eller rentav var förberedd. Nu sa han redan till Ingela att hon naturligtvis hade blivit nöjd med hans besked under morgonen och gått vidare med förslaget.

Så var det mycket riktigt och han mottog papperet som bekräftade det, ett telefaxmeddelande. Hans fortbildningsexpert hade redan varit

i kontakt med Salem Michanek per telefon och sedan efter lunch mottagit hans förslag till innehåll i programmet. Tjecken hade inga förbehåll som kunde stå i vägen för kommunens intresse av honom. Inte ens priset, som var ”förhandlingsbart”. Helst såge han själv att man nöjde sig med en dag. Då kunde väl fler rektorsområden, ja hur många som helst, vara intresserade och välkomna? Han hade inget emot ett stort auditorium. På andra ställen, både i Sverige och utomlands, hade han talat i konsertsalar och idrottsarenor som rymde tiotusentals besökare. Det raka budskapet var kärnfullt och lätt att ta in. Insatsen borde på olika sätt följas upp och befästas i efterhand, kanske med ett nytt besök av honom själv eller en medarbetare han skaffat sig, som var ”bättre”. Dessutom fanns dokumentation som lätt kunde skraddarsys enligt kundens önskemål. Bland de rubrikförslag som formulerats var:

Det mänskliga arvet och civilisationens börda

Kärlek och darwinism

Kärlekens vetenskap

Sanningen och skolan

Människan och naturlagarna

Sverige och världssamhället

Tore satt en stund och nagelfor förslaget. Ingela såg hur hans ögon rörde sig i dokumentet. Han var synbart påverkad, men sökte samtidigt efter en reträttväg. Därför sade hon med provocerande, kanske lite hård röst:

– Är det inte dags nu, att ge alla halvhjärtade opportunisterna i vår kommun en riktig breddsida?

Tore hade placerat sig snett emot Ingela, i sin frus fätölj. Han hade båda fötterna i golvet, men ingen kunde ana att han helst hade velat fly. Hans kroppsspråk släppte in henne. Han såg förväntansfull ut, nästan lika avslappnad som om han varit ensam med sina tankar. Inte ett drag i hans mimik avslöjade något motstånd. Om Ingela tvivlat det minsta på sin sak, skulle hon ha uppfattat hans pokeransikte som en skarp tillrättavisning. Hon skulle ha insett att hon denna gång verkligen frestade sin chefs tålmod. Skolmannen kunde inte för sig själv nog betona vikten av att återta initiativet, om det så måste ske genom tystnadens restriktion. Om Ingela fick fortsätta slöjda på detta förslag efter eget huvud, och Michanek uppfattade intresset som bindande, kunde det snabbt växa till något besvärande. Föreläsningen var naturligtvis oklanderlig, men hur skulle man förklara för alla åhörarna att en liten nisch som Michaneks tilläts göra rent hus,

att han själv öppnade portarna på vid gavel för en enda åsikt och lät en extremist börja sin Eriksgrata i hans stad?

Han lade försiktigt tillbaka papperet exakt där han tagit det. Han reserverade sig mot Ingelas hjärtesak, artig ut i fingerspetsarna. När han började tala insåg hon att han ansträngde sig att verka tillmötesgående fast han i verkligheten var allt annat än det. Det han lade fram var sitt bästa bud, därom var ingen tvekan.

– Jag tror, började han, att ett så kvalificerat innehåll kommer bäst till sin rätt om det ges en rejäl chans. Jag tycker nog inte att vi ska ta hit broder Salem för mindre än, säg, tre dagar. En tredagarskurs, tycker jag. Eller vad säger du själv, är det inte för mycket begärt att han ska tränga in sitt digra program på en enda dag, med kaffe och lunch och allt? När han har ett så här omfattande material? Det tycker jag är synd, om vi nu ändå tar hit honom.

På denna punkt i samtalet kom Lil in i rummet. Hon bar en silverbricka med porslin och en brun, elegant tekanna och småfranska med ost och vindruvor på ett fat. Tore fick en naturlig anledning att hämta andan och iaktta hur koppar och fat placerades ut på soffbordet. Det var skönt, men han kvävde känslan. Strategin fick bli att säga ja till den längre kursen, det fick Ingela nöja sig med. Det skulle följa av sig självt att den måste riktas mot lärare som själva valde detta digra, fullmatade program som därmed kunde smusslas undan till en vrå i feriebudet. De lärare som valde ett sådant ämne var ofta de som marginaliserat sig själva ut i skolverksamhetens periferi – de hade ingen status. Om Ingela genomskådade honom kunde han säga något om att Guds kvarnar mal långsamt och att en liten krets av eldsjälur var precis den början som behövdes – och var möjlig. Vi kanske kan gå vidare med en fortsättning redan nästa år?

Han hörde sin hustrus röst:

– Hur trivs du på kontoret, Ingela, sa hon och drog fram pianopallen, lade i ett Mozarthäfte, släppte ihop locket och slog sig ned. Det är väl lite lugnare än på skolorna?

– Tja, började Ingela och rörde tankfullt om i koppen. Det ska bli gott det här, tack så väldigt mycket. Jag försöker ju förändra, så det blir väl kanske inte så lugnt som det skulle kunna vara. Jag är nog inte den typen. Hon lade sig vinn om att se mot Lil när hon talade, ville inte på minsta vis bekräfta de misstankar hon anat.

– Jo, jag har ju hört att du är på offensiven. Men är det förändra man ska i skolan? Till varje pris, menar jag. Har det inte alltid varit fråga om att lyfta eleverna till vuxenvärlden, hjälpa dem göra resan

från det biologiska livet till den vuxnes mer sofistikerade tankegångar? Handlar det inte om att låta dem få del av kulturarvet och den civilisation vi redan har? Är det inte Neil Postmans program – Tore, det där kan du bättre än jag. Sedan måste man naturligtvis anpassa skolan till samhällsutvecklingen också.

Tore nickade slött och tittade på skolekreteraren.

– Som jag ser det finns det två nivåer, sa Ingela och betraktade frallorna. Hon hade lagt samman händerna och höll dem på sträckta armar till vänster om sina hopknipna ben, något Tore verkade tycka var kokett. – Till och med i det rena naturtillståndet är det så att föräldrarna, de vuxna, låter barnen växa upp till deras egen nivå. Det kan liksom inte undvikas utan sker nog mer eller mindre av sig självt. Barnen sänks ned i kulturens bad, säger Vygotskij från den ryska kulturhistoriska skolan. Och den amerikanska, Neil Postman, som ni nämner. Sedan följer den högre nivån, den kreativa, profetiska, de visioner som finns om det perfekta samhället – eller idealsamhället, som ändå är provisoriskt i sin tur, måste man kanske säga.

Ingela kände att hennes sammanfattning skulle ha blivit bättre om hon hade fått förbereda sig. Nu hade hon valt ett uttryck som lätt kunde bli måltavla för raljeranden. Kanske såg Lil det, för hon avstod från smashen, den dräpande kommentar hon mycket väl kunde ha formulerat. I stället höll hon upp te i kopporna. Hon ville inte visa sig aggressiv inför Tore och höll inne svaret. Ingela hann ta en fralla från fatet.

– Du menar målen för samhället? Men kan man veta vilka de är? Avgör inte arvet det, det genetiska arvet. Ja, du förstår, vi har en son som pluggar molekylärmedicin vid Johns Hopkins. Det blir ett mål i vår kultur, ett annat i den och den. Jag tycker det skulle vara hopplöst att författa läroplaner, om man nu inte väljer att utgå från samhället och näringslivet som det ser ut idag, rent konkret. Förbättra gärna världen, men gör det med beprövad erfarenhet från fabriksgolvet, ritbordet, chefsstolen ...

Lil reste sig och tänkte visst gå, eftersom hon inte själv skulle ha något. Hon sade att Ingela och hennes Tore nog hade tur som funnit varandra i en gemensam uppgift och övertygelse. Det måste kräva både samstämmighet och bra planering för att styra skolskutan.

– Nu glömmet du att Ingela bärs av en mycket stark övertygelse, inföll Tore med en uppmuntrande blick på sin utredare. Dessutom är hon bara trettio år och har inte hunnit bränna sig än. Hon skulle

klara det här utan mig. Bättre, kanske. Hon har inte börjat lugna ner sig än, förstår du.

Ingela kände en figur ta form inombords. Alla är handikappade inför någon. Glöm styrkeförhållandena i den yttre situationen. Tala rent! Det finns en skillnad mellan inre och yttre mål. Det finns hur många tillfällen som helst till förbistring, oreda och manipulation. Därför måste man vårda sig om motiven. Bosse hade sagt något om geometrin som den helige Ande i frimureriet. Newtons Gud var också geometriker. Den eviga harmonin finns mitt i verkligheten, innan vi anar den, annars skulle vi gå under. Hon önskade att hon tagit sig tid att lyssna lika mycket på sin pojkvän som han på henne. Han hade läst hennes skrivelse till kyrkan med kopia till tidningen.

Den är bra, hade han sagt. Möjligen låter du lite arg och uppgiven.

Jesus – världens mest missbrukade namn

Statskyrkan finns inte längre. Mångfaldens samhälle har kommit för att stanna. Vi måste alla vänja oss vid att leva tillsammans med människor av andra bekännelser. Aldrig har väl heller toleransens princip förkunnats med större eftertryck än nu. Och beskyllningar för intolerans torde vara ett av de vanligaste tillhyggena när viljor bryts mot varandra.

Att följa Jesus

Toleransen mot tillämpad kristendom är däremot fortsatt låg. Det beror på att Guds glädjebud till människan också innehåller en utmaning mot det dagsaktuella sättet att leva. Det sistnämnda förtiger man i kyrkorna. Många kristna ledare verkar mest angelägna om att framstå som oförargliga, kompromissvilliga, öppna för allt. De tror att det skall dra folk till kaffeborden och ge pengar i kollekten.

Det är precis tvärtom. Människor söker, ofta utan att veta det, den andliga utmaning som ger livet mening och gör oss offervilliga. – Den som har ett *därför* att leva för kan stå ut med vilket *hur* som helst, sade Nietzsche.

Jesus var en stor pedagog. Hans liknelser är oöverträffad undervisningskonst. Vad man glömmer idag är att han också var en stor ledare. Att följa honom, inte bara lyssna, är vad kristendomen handlar om. Tron utan gärningar är död!

Nog framhålls snickarsonen fortfarande som ett ideal. Men i takt

med sekulariseringen har predikanternas tilltal förändrats. Lydnaden mot Gud har glömts bort och i stället lanseras ett salongsmässigt beteendemönster som ger social framgång. Guds son har reducerats till ett slags kurator eller terapeut. Det är följaktligen bara de moderna, för världsmänniskan oantastliga sidorna, som tas med: Det milda, mjuka och generösa. Social kompetens har fått ersätta friden med Gud. Det politiskt korrekta har kommit i stället för människovärdet. Guds förlåtelse har fått stryka på foten för vår liknöjdhet, våra skruvade sinnen, vår ointagliga vilja. Om dessa stöldbegärliga ting handlar numera det mesta i kyrkans snedrekrytering av själar. Man ser det i hennes företagsekonomiska attityd till livet, i hennes tillgjorda professionalism och skrupelfria marknadstakter. Korset är glömt, barnen begravda och evangeliet utspökat till ett frestande erbjudande för kunder i försörjningsringen att nappa på.

Att Gud har allvarliga krav och anspråk på människan förtigs i budskapet från predikstolen. Evangeliets radikalism måste man idag gå direkt till bibeltexten eller Ferlins Getsemane för att återfinna.

Den som är rädd för Getsemane
har ingenting alls att få eller ge.

Guds rike här och nu

Att vara radikal betyder att gå till roten, något som är verkligt genomgripande. Det har ingenting med extremism att göra. Det är troheten mot kristendomens rötter som saknas i både förkunnelse och tillämpning. Det verkar hos dagens präster och predikanter finnas en genuin osäkerhet om vad som är evangeliets kärna. Därför väljer man att lämna allt kontroversiellt utanför samtalet, tydligen i tron att man därmed håller sig på den säkra sidan eller rentav gör människor en tjänst! Att inte väcka anstöt har blivit ett självändamål. Men det som inte väcker anstöt väcker ofta inte alls. Känslan av säkerhet är förrädisk. Skall kyrkan ha något att erbjuda människorna runt omkring oss, måste hon våga säga nej till sin förkrympta ambition att vara en attraktiv del av fritidssektorn.

För det var inget måhända romarna korsfäste. Historiens Jesus var socialt synnerligen osmidig, ställde aldrig upp på den världsliga maktens villkor. Han utmanade tidsandan när han drev månglarna ur templet, dessa köpmän som vill göra hela världen till sin marknad. Han kallade överheten rävar och sin lärjunge Petrus för Satan, när denne ville argumentera för världslig framgång. Han gjorde inga pudlar, han.

Han utmanade öppet sin tids elit, kritiserade dess dubbelmoral och retade gallfeber på tidens sakkunskap, överstepräster och de skriftlärdade. "Social kompetens", den smilande smidighet som idag framhålls som en nödvändig tillgång i livet, verkar hos mannen från Galiléen ha varit ytterst sparsamt företrädd. Jesus älskade kärnan i folk! Han genomskådade beteendet, såg rakt igenom det in till det barn vi alla bär i vårt bröst.

Allt det här har dagens svenska kyrkor tydligen glömt. De väljer att marknadsföra sig som ett slags kommunala värmestugor. Kom och drick kaffe hos oss! Vi har de trevligaste medarbetarna och de bästa musikerna! Gamla ärrade predikanter betonar idag det mänskliga i att tvivla. Det är pyssel och småprat, konst och konserter. Kvinnofrukostar trängs med myskvällar och brasaftnar. Inget av detta behöver i och för sig undvaras i kyrkan, men vi måste ha klart för oss att det inte har det ringaste minsta med kristendom att göra. När underhållning och terapi tar överhanden på platser som avskilts för Gud och evangeliets ärende i tiden, är arrangörerna ansvariga för att människor leds vilse.

Här kan vi citera Handelshögskolans etikexpert Carl Hamilton: Kyrkan skall inte följa med sin tid. Hon skall stå för det oföränderliga och tidlösa i tillvaron. Men vår tids präster ställer sig i givakt för en viskning från den folkhemiska opinionen. Till och med Torbjörn Tännsjö, ateist och nyttofilosof, har sett det och skrattat gott. Han säger att katolicismen är mera genomtänkt.

Är det från profana etiker och marknadsekonomer vi ska få höra vår tids väckelserop?

Ingela Larsson



När de blivit ensamma försökte Tore få över samtalet på mer personliga frågor. Han började tala om kyrkan och synen på livet, samtidigt som han tog en ostfralla från fatet.

– Borde du inte ta och engagera dig i någon ideell verksamhet, föreslog han. Där är det större svängrum för dina ambitioner än i en kommun. Högre i tak, det blir inte så pressande. Tag kyrkan, till exempel. Har du inte tänkt på att du där skulle få draghjälp av hela den kristna traditionen? Jag har sett det många gånger själv. Det är en väldig tillgång att kunna hänvisa till förhållanden och sanningar som är allmänt vedertagna. Ingen vill ju i onödan utmana Bibeln

och bekännelsen. Inte skulle du där behöva fråga två gånger om du får hjälpa till. Där är det heller ingen, i varje fall inte många, som ifrågasätter de mjukare greppen. Och så.

Ingela lyssnade aningen spämt. Hon drack av teet, kände att det diplomatiska spelet tarvade sinnlighet. Varför fick hon alltid för sig att Tore var ute efter att leda henne in på bräckt vatten för att skapa lugn kring sig själv?

– Det går väl inte att vara kristen i Sverige. Här måste man vara något annat som kallas lagom men betyder kärlekslös och feg. Vårt land är ockuperat av sossarna. Permittenttrafik, baltutlämning och aborter kommer fersenska mordet att förblekna.

– Är du inte lite väl sarkastisk nu. Du tycker kanske inte om Sverige.

– Jag älskar Sverige. Om du visste vad jag känner för de röda stugorna, de gamla psalmerna, midsommardansen, strändernas ängar, morgondimman över en insjö eller rimfrost på mina rutor. Jag vill se Sverige som ett kristet land med vördnad för livet. Det var ju det. Sedan kom Hägerström och sekulariseringen. Du ser ju i vår egen kyrka. Substansen har gått förlorad. Tydligast visar det sig i denna vård av ytan. Finkulturens folk har allt i sitt grepp och släpper bara symboliskt fram det som skulle kunna ge oss vederkvickelse och ny kraft. Den där väckelsekampanjen, till exempel. Den är ärligt menad av Hadar Viik och kompani, men för majoriteten är det en eftergift. Det syns i allt. När frågan om abort var uppe på församlingsmötet. Det var ju som att lyssna på socialstyrelsen. De starka valde att marginalisera de troende, få dem att se ut som några halvdumma fundamentalister. Jag vet inte var du står, men du måste väl hålla med om att Inge Ström, vår egen John Wayne, är beredd att gå åt vilket håll som helst, bara han får de flesta med sig. Kyrkan kommer att reduceras till vad världen köper, en konserthall, loppmarknad eller värmestuga, ett rumsrent alternativ i fritidssektorn helt enkelt. Det är ett företagsekonomiskt tänkande som inte har en tråd med evangelium gemensam.

– Tar du inte lite väl enkelt på den utveckling som ägt rum i samhället de senaste tjugo trettio åren, inom vetenskap och politik bland annat?

– Tvärtom. Sedan abortlagen kom 1974 har vetenskapen slagit undan benen på den. Förarbetena till lagen håller inte idag. Fostret kallas livmoderinhåll, cellklump, konceptionsprodukt och liknande. Då visste man inte att hjärtat slår vid fyra-fem veckor. Etce-

tera etcetera. Din dotter jobbar vid svenska Auschwitz, visste du det? Samma juridik och samma människosyn.

– Ja, det är ju starka ord jag får höra från dig ibland. Ibland är det svårt att tåla det, ska du veta. I den här situationen väljer jag att inte döma ut din uppfattning utan att i stället balansera den. Vi lever i en ofullkomlig värld. Alternativet till Auschwitz är inte himmelriket utan en sund födelsekontroll.

– Ibland funderar jag på att åka ut till någon bonde och hämta en tunna svinblod och hålla ut över abortklinikens entré. De får sätta mig i fängelse om de vill. Då äntligen kommer väl någon i det här andliga betongghettot att lyssna på mig, åtminstone innan domen avkunnas. Så länge tidningarna har hand om yttrandefriheten är det väl enda chansen att få tala – att bli dragen inför skranket, menar jag! Kan man kanske fortfarande hoppas. I USA skjuter de prick på läkare som utför aborter.

– Jag tror nog mer på de mjukare greppen.

De mjukare greppen, hade han sagt. Hur pass mjukt är det för barnen som sugs mot det vassa munstycket under en vakuumaspiration för att smidigt kunna plockas ut av den behandskade personalen, bit för bit?

Hon tog djupa klunkar och märkte att hon skämdes för sin njutning. Tänk att det bara var kroppen som blev varm av teet. Det var typiskt för Tores sätt att formulera sig när han ville skjuta undan något viktigt men för honom själv alltför utmanande. Det kunde vara människovärdet eller samklagen mellan ord och handling, troheten mot skolans mål. Antingen hamnade det i skymundan eller någonstans under hierarkins och pengarnas domvärjo. Det var som om han ville säga att frigörelse, personligt växande, mänsklighet, självförverkligande och helhetsyn – med ett ord demokrati – bara var låtsasämnen som i Jeopardy för att trösta de människor som inte lyckats ta sig ur träsket och klättra upp i oberoende ställning. När det ädla, närande och livande vinet runnit ut i sanden får man en bit kommunalkaka att trösta sig med. Ingela kom att tänka på marxisternas invändningar mot religionen, detta folkets opium: Work and pray, live on hay. You get pie in the sky when you die. Just det. Skolledarna och direktörerna verkade tro att de tog ansvar för en massa underprivilegierade massmänniskor som inte kunde ta vara på sig själva och som därför fick vara glada för den hjälp de kunde få. Ville Tore att vanliga människor skulle låta sig nöja med trevliga, guldkantade program om ett låtsat självförverkligande ett par dar om

året, när hela verksamheten var i behov av förändringens vindar och perspektiv, av frigörelse och det bultande hjärtats myndighet?

Hur skulle detta sägas? Kanske lika bra att få det sagt hur som helst. Hon hade gjort det ett par gånger förut. Teet var slut. Tore hade glömt bort den chokladbruna kannan med droppmuff på pipen. Högt sade hon:

– Du som har en sådan överblick och alla möjligheter att påverka, känner du inte att du skulle kunna använda din ställning till att lösa människor från deras rädsla och onödiga beroenden och därigenom påskynda en större frigörelse än vi just nu har en aning om? Jag märker ju ständigt vilken skruv det tar när något kommer från dig. Tror du inte att det skulle vara möjligt, du hör ju till dem som tror på *målformuleringarna*?

Tore log stillsamt åt hennes ordval. Han hade lärt sig att dölja hur han avvärjde den sortens insinuationer. I jantelagens land var detta lätt. Det var omöjligt att säga om han nu var mild eller ironisk. – Jag har förstått flera gånger vad du menar, sade han. Men du överskattar mitt inflytande. Om jag använde det till att köra över folk, rektorerna, eller manipulera politikerna, skulle man snart dra öronen åt sig och ställa över mig. Efter ett tag skulle jag få konkurrens och inte alls kunna göra lika mycket som nu. Min makt, om vi säger så, är skenbar. Och i församlingen har jag om möjligt ännu mindre inflytande.

Ingela lutade sig bakåt. Hon såg ledsen ut. Pannan ryckte till och hon blinkade ett par gånger. Var verkligheten till och med värre än Tore?

– Du menar att du medvetet går på sparlåga, sa hon, förlåt uttrycket, av taktiska skäl. Du lägger dig på snittet och räknar med att det ger bäst resultat i långa loppet? Att egentligen är det kört. Någon annan kommer efter dig och ligger kanske på den undre kvartilen, vill inte föra elden vidare? Därför är det aldrig någon idé att hoppas på annat än majoriteten.

Tore var glad att Ingela genomskådat honom, men noterade ändå motvilligt att hon tagit blicken ifrån honom. – Nja, svarade han, hoppas gör jag förstås, men en sådan sak vågar man ju inte vara säker på. Du förstår, jag har blivit övertygad om att man måste leva i den roll man nu har fått och göra sitt allra bästa för att fylla sin funktion. Det är inte egentligen mig, mina åsikter och önskingar det handlar om. Men vad man själv gör kan man åtminstone ha kontroll över. Vad som sedan kommer längre fram, det kan man aldrig veta. Samhället

måste ha sina spelregler, vad som helst kan ske. Att försöka gå vid sidan av skulle vara som att ta lagen i egna händer. Det håller aldrig i längden.

– Jag förstår dig nog, på ett plan, men vill kanske inte riktigt, började Ingela igen. Ska inte samhället, just genom sina spelregler, se till att målen verkligen blir uppnådda? Det är klart att vi har ett status quo, men det måste väl ändå vara ett status quo med riktning. Rättning framåt. Det finns ju en läroplan, och den gäller ett excelsior i klassisk mening. Mot höjden! Det är samma som kristendomen. Och säkert andra religioner med, för den delen. Den säger till exempel att alla elever ska utvecklas mot målet att bli bildade, självständiga människor som tänker på hela gemenskapen, den mänskliga helheten. Vi skall förvandlas till Guds avbilder och lära oss älska varandra för dem vi är, i en ren och djup praktik. Det är det som bildning handlar om.

Orden kändes tomma som fanveck, men Tore hajade faktiskt till, sträckte ut handen och började balansera teskeden på pekfingeret, sökte jämviktsläget men tappade. Det kanske kom socker på matan. Men vad gjorde det? Han märkte att Ingela iakttog honom igen, så han försökte fånga upp hennes blick när han fortsatte. – Du har rätt. Helt rätt! Jag tycker också att läroplanen är tydlig. Men den har antagits i riksdagen av en mycket bred majoritet och det var bara en fraktion inom sossarna och vänsterpartiet som efterlyste andra formuleringar på några ställen. Men har man följt det här spelet några gånger så vet man att det är just formuleringarna som gäller, det vill säga tolkningarna av den antagna texten – du känner ju till postmodernismen – själva trycksvärtan är det som räknas. Sedan kan vi tolka hur vi vill. Eller som parlamentet vill. Eller Expressen. Vad alltihop betyder i det enskilda fallet är något som måste tolkas lokalt. Av dig och mig och Thapper och Blanck och alla våra medarbetare. Inte bara av mig. Det är arbetsgivaren, en juridisk person, som har tolkningsföreträdet, inte jag.

– Men om nämnden består av obildade människor, som inte har fattat vad Kant menade, då blir det väl dåliga beslut?

– Ja, det måste man ju anta. Men de vet egentligen inte så mycket att de har moraliskt ansvar. De är egentligen inte så fega, de är helt enkelt ovana vid det här.

– Men om nämnden består av dumbommar, och tjänstemännen trivs med en sådan situation, så blir det väl ingen verklig styrning av verksamheten överhuvudtaget?

– Ja, det kan förstås bli onödigt försiktigt. Vad menar du med att man inte kan vara kristen i Sverige?

– Vad tror du Jesus skulle ha gjort om han varit med i vår församling?

– Så väl är det inte.

– Han skulle driva månglarna ur templet! Han skulle skilja agnarna från vetet. Kanske skulle han svära också och kalla oss hycklare. Denna utdragna låtsaslek håller på att göra mig galen, tror jag.

– Säkert.

– Har du aldrig tänkt på att Jesus, han med nålsögat och den smala vägen och med skatten i åkern och den dyrbara pärlan, som sade att vi ska ge bort eller sälja allt vi äger och ta korset på oss – han gjorde det alltid så svårt som möjligt för folk att följa honom. Vi, vi gör reklam och lockar med trams, som en modebutik. Vi serverar halvsanning som en annan politbyrå. Vi tar bort evangeliet för att folk ska komma till kyrkan och varför det? För att vi inte har förstått ett barr. Vi säger att Jesus har gjort allt för att vi själva inte vill göra något. Vi pratar om Guds vilja som något främmande abrakadabra, för att vi inte har fattat att han vill det kärleken vill. För Gud är kärleken, och barmhärtigheten, i egen hög person. Det är väl klart att vi inte kan annat än förfalska en lära vi aldrig har förstått. *Men det finns en som vill öppna våra ögon!*

– Amen! Käre Jesus!

Orden bara hoppade fram och lät roliga.

– Det var värst vad här var andäktigt och överens! Har ni aftonbön?

Ingela såg på sin chef och kände sig glad för att han lyssnade ärligt på henne, men mest ändå för att hon alltid bad för honom. Hon ville nog spela en roll ändå även hon, låta illusionen leka, för hon satt ju just och rättade till håret, men nu föll det fram igen. Ändå märkte hon naturligtvis att Lil hade kommit tillbaka för att ta ut porslinet och funnit stämningen komisk. Samtalet hade inte lett någonstans. Ändå hade de båda gått i mål, som om en osynlig hand lett dem.

Från den dagen tillät sig Ingela att inte tvivla på bönenas makt. Hon hade gått in i lejonets kula och vunnit en seger över sig själv och sina farhågor. Hon bestämde sig för att kasta alla tvivel åt sidan och leva i sin vision som om den redan var verklighet. Hon såg framför sig hur Tore gång på gång skulle få uppleva det hon bad om, sagolika sammanträffanden och under i sin vardag, sådant som man omöjligt kan ta fel på.

Ett litet vitt missionshus i trä på kullen skimrade som förr genom glömskans kväll. Om man glömde tid och rum, lät sig falla in i bilden, kunde den bli oväntat konkret utan att den drömska atmosfären förtonade.

Någon hade ramat in en gammal bonad som hela juniortiden hängt på väggen över ett av borden. Där var broderat med grönt garn en mening som alltid sjöng sin sång i missionshuset: *Hemmet är en plats där man alltid blir insläppt, när man än kommer.* Robert Frosts namn stod under. Det var väl han som myntat orden.

Det var dit Tore hade sökt sig som barn, med vänner och ledare, varje vecka, varenda helg. Det hade varit fullt av jordens alla dofter och naturens färg; nött och nära, förtrollande vardagen själv. Men någon hade ändå velat förädla tavlan, strött silver i snären och skrivit musik. Han kunde höra vårfåglars toner till andlig strof, se äppelblom och det väldiga körsbärsträdet vid syrénhäcken. Han kände igen de halvruvta äpplena bland svamparna i gräset, medan det lilla klocktornet på takåsen tappert höll stånd mot förkovrande höstvindar. Han kunde se det i regn och rusk eller känna den resoluta tjälen under pjäxorna en snöfattig vinter.

Hans jämnåriga och de något äldre juniorerna kom gående, två och två mest, stod och pratade i klungor utanför trappan, innan ledarna kom ut och manade in dem i storstugans varma värme. Alla grupperade sig i soffor och stolar, och kvällens ansvarige började bedja till universums Gud.

De tyckte alla om den öppna spisen, där elden sprakade hemtrevlig, fast den var äldre än Mose vid den brinnande busken. Det gick lätt att lägga skoldagen bakom sig. Den tog hand om sig själv när man gick helt upp i att rulla julgranskarameller eller band midsommarkransar medan blomdoften steg mot den blå allmogens tak.

Han kom ihåg den friden. Här var helig mark.

När de satt i syskonkedjan och Georg Martinsson, skraddaren som var frimurare, förklarade att Guds kraft gick genom dem alla, då höll de varandra om axlar och hals. I början hade det tagit emot, för man ville inte hålla ömt i pojkar och inte vara vek för flickor. Men Georg Martinsson hade valkiga nävar som tummade bibeln och såg ut som en lugn smed där han läste Guds Ord. Så satt man i syskonringen med armar om varandra och slutna ögon. En del av pojkarna kunde

vara fåniga i skolan men inte här, där det var på annorlunda vis och de ändå hörde till. Alla blev de en enhet. Var kantighet omslöt av frid. Det kändes som ville man leva så för evigt, hålla hus med Gud, bo mitt i missionshuset, alltid vara med varandra framför den tända elden, varje årstid som kom och gick alltid ha varandra intill sig. Det var Gud, den Allvetande, hos dem.

En gång hade hans högsta önskan gått i uppfyllelse och han hamnat intill den ljusa Marit i syskonkedjan. Hon la sin runda arm om hans nacke, var sexton år, som om det var självklarast i världen. Han mindes att han hade velat luta sig mot henne när alla blundade, men inte hade vågat. Så som i himmelen ändå inte riktigt på jorden.

Han hade lagt märke till henne på ett särskilt sätt redan när hon kommit med sin syster Inga i kastanjebrunt hår. Hon hade stått och pratat med ett par av ledarna borta vid dörren och haft en ljusgul klänning på sig som slutade strax ovanför knäet. Det var precis vad hans föräldrar sagt att flickor inte skulle ha. Det gjorde inget att hon hade det, tyckte han, och just då släppte hon iväg sin änglamun i ett förlösande leende mot honom, och han förstod att han hade suttit och glott på henne. Och ändå satte hon sig vid honom när det var ledigt där i syskonringen.

Om den stunden hade varat för evigt!



Lil hade sagt något om att hennes föräldrar skulle komma på kaffe i eftermiddag. Därför borde han gå och köpa bröd. Det lät avhugget.

Hennes pappa var trevlig, tyckte det var storartat att dotter hans blivit gift med en skoldirektör. Ingen vanlig krämare, inte! När de träffades brukade de två försöka få en promenad tillsammans, och det accepterades ibland motvilligt av mor och dotter. Spontant betraktade han nog Oskar som en toffel men brukade snabbt revidera bilden för sig själv när han insåg att en affärsman med butiker i fyra städer och en tjugo trettio anställda givetvis var karl för sin hatt. Egentligen hade han själv en liknande situation med Lil. Som hon styrde och ställde och höll på. Hela livet var som en flyttstädning. Nu skall det ske! Ibland kunde han verkligen känna sig en smula kuvad, men det var ändå bara en känsla och han begrep att hon inte ensam var skuld till den. Det var väl han som kände sig underlägsen, inte hon som ville ha det så. Det bara blev. Det var nog därför han trodde Oskar om samma känsla, varje gång den rimmade med bilden av

hans litet sträva, medvetna Eleonor. Hon brukade sitta långt ut på soffkanten, fastän hon var så lång, med benen ihop under sig titta forskande på sin man som om hon undrade var hon hade honom. Något beslutsamt inifrån färgade av sig på kroppsspråket och gjorde henne massor av år yngre än hon i själva verket var.

I en del människor vilar energin som ett axiom. Den behöver varken bevisas eller sägas. Eleonor framstod som det tidlösa hav på vars nåd Oskar vindsurfade och hade roligt bland kobbar och skär. Hon kunde när som helst blåsa upp, om Gud så ville, göra hans tillvaro osäkert avhängig som en beroende variabel, men det ville hon inte utan det räckte så bra att kunna. Dessutom såg hennes Oskar så söt ut här han begav sig på äventyr, gladdes som ett barn över sina goda affärer.

Gullig var han också. Hon hade nyligen varit nere i affären och provat sig igenom en nyhemkommen kollektion damhattar, och han lät henne avgöra vad som var snyggt och skulle satsas på. Hon hade fått behålla fyra hattar bara den gången. Och så måste vi ha något vardagligare, enklare, också för dom som inte passar så bra som du i de här stiliga, hade han sagt. Då hade hon lett mot honom, lika förtjust som när hon var en uppvaktad skolflicka. Precis sådan var Lil också. Det var nog därför som Tore hade lagt märke till det.

Det var svårt att veta det alldeles säkert, om Eleonor och Lil var så nöjda med sina män som de verkade vara, och om det i så fall berodde på den kontroll han trodde att de skaffat sig. Nu var han på väg till bageriet för att köpa äppelknyten, muffins och gräddtårta, för att när han kom hem igen segla sig igenom ännu en kaffesittning med svärföräldrarna. Och trevligt var det ju kanske, ändå visste han att han skulle undra efteråt om det hade gett något, och i så fall vad. Det var roligare att imponera på nya människor, eller åtminstone skolfolk som var någorlunda insatta, låta dem förstå vilken medveten tjänsteman han var, med förordningarna på sina fem fingrar och ändå visioner. För Oskar och Eleonor var han bara det lyckade partiet, det bästa de någonsin hade kunnat få för sin dominanta och egensinniga lilla Lil – och de visste det med inte så litet tacksamhet.

Egentligen hette hon Lilian, hans lilla fru, men hade kallats Lil sedan hon var liten, och så sade hon själv också. Det var lättare att säga, påstod hon. I hennes mun lät det som en vetenskaplig sanning. Aldrig hade någon heller kommit på tanken att kalla henne för något annat än Lil. Det var nog bara så att allt var självklart för henne. Lil var lätt att säga, judo en metod att försvara sig, skolchefen

ett bra parti och föräldrarna skulle komma på kaffe. Inget mer med det, tyckte hon förstås, men Tore måste erkänna för sig själv att det oroade honom, så att säga utanför protokollet. Det var för mycket struktur och funktion. Han hade fått sig en riktig funkisfru.

Han gick förbi den fyndiga skylten utanför dörren:

Tycker ni om er hustrus bak?

– Våra kakor har samma smak!

Han retade sig lite på den, särskilt idag, inte för att den var rolig utan för att den var stulen. Texten var plankad från konditor Djurfeldts bageri i Norrahammar, men det fanns inte någon anmärkning om förhållandet.

Tanten i bageriet var fru Dahlgren. Hon kom fram, påkallad av dörrpinglan och sken som sanningen. Dofterna var varma och snälla. De kom från fru Dahlgrens bak och uppfyllde hela butiken med sin frodiga värme. De handlade här ofta, när de nu inte behövde vända på slantarna. Lil kunde väl gott baka, och det hände ibland att hon gjorde. För det mesta blev det en råglimpa eller joggabullar. Det lilla närbelägna bageriet låg i en äldre huslänga som även inrymde andra små butiker och verkstäder. Det hade något av det gammaldags hemmet i sin atmosfär och fick ersätta bullbak och mjölpåsprassel därhemma när nu barnen var utflugna.

Det fanns bara två äppelknyten kvar, så Tore fick köpa fyra wienbröd också. Fru Dahlgren prasslade med påsarna och tårtkartongen när hon satte ned alltsammans på disken. Tack så mycket, ja. Vilken beslutsamhet och livssyn kunde gömma sig bakom de runda armarna? Moderlighet kunde tänkas. Lils?

Han måste ta upp det med henne. Men det hade han gjort många gånger förut, och det hade alltid mynnat ut i ett konstaterande att livet nu en gång var sådant som det var: De båda var gifta och trivdes med det, han hade sitt och hon sitt, livet gick sin gilla gång och drömmier och utbroderingar var sådant man ägnade sig åt i ungdomen eller på lediga stunder, i hemlighet när igen störde en. Det kändes lika snopet som en bekänd smygrökning och han stod där med en känsla av att Lil hade avgått med segern och alltid skulle komma att göra det. Själv kände han varken till spelplanen eller reglerna. Han dyrkade kvinnan.

Vad är meningen med vårt liv tillsammans, vad är det vi ska uppfylla, det ville han fråga henne men visste i förväg vad hon skulle

svara. Livet var nu så här. De hade två barn, och ville han ha fler så måste han förstå att hon helt enkelt inte orkade med det.

Gud hjälper dem som hjälper sig själva. Det var kanske så hon menade.



– Kyssar, inte samlag, är den fulla föreningen. Kyssar är aldrig på låtsas.

Christian slog ner blicken. Han visste att han måste låta henne leka, om hon ville. Ur lekens trollkrets kan människoanden lösgöra sig endast om den riktar blicken mot det högsta. Man kommer inte långt nog genom att logiskt utforska tingen.

– Jag menar inte att du är otrogen mot mig, sade han. Men skulle det inte vara bättre om du slutade?

Hon gick fram till honom och slog armarna om hans liv. Hon stod så en stund. Blicken gick runt i rummet. Den stannade på de tjocka böckerna i hans bokhylla. Hade han inte sett gråten mellan alla dessa pärmar, hört ropen och sett den skrämde blicken genom sekler och natt? Orden var budbärare och kunde bilda sköna världar, men människan var vad allt handlade om.

– Jesus för världen givit sitt liv, sa hon. Vi är eviga. Har du inte själv sagt att det föds en Shekina i varje kvinna när hon tar emot Jesus i sitt liv?

– Jo. Det är bara Shekina som kan bära det gudomliga till vår värld.

Hon lade sitt huvud mot hans axel och nosade vid hans hals. Han snyftade lätt.

Hon sträckte ut sina armar och höll honom om kragen. Hennes ögon blänkte, pupillerna växte av oskuld. Hur skulle hon kunna sluta att älska?

– Jag behöver dig, viskade hon. När vi delar vårt bröd blir vi samma själ. Vi ska ha barn.

– Det är efterlängtat, svarade han. Och du är en evig moder. Jag är glad att jag utvalt dig.

– Du skriver så löjliga noveller, sade hon. Du är som en gammal lejonhanne. En förläst alligator. Du tror att du är bildad, men för dig är kvinnor kött. Är det inte på tiden att du blir herre över din sexualdrift?

– Det är jag, och jag passar på att njuta av den eftersom det är kul.

– Fattar du inte att kvinnor avskyr att bli betraktade som köttpaket?

– Nejdå, ni gillar det också. Det är därför ni klär er som ni gör. Det spänner ju överallt på er.

– Jaha, du har förstås rätt som alltid.

Han klappade henne på magen.

8

Det droppade från taket och Tore såg att hängrännan behövde lagas. Det sipprade vatten genom ett rosthål på undersidan. Antagligen låg det uppblötta löv och dämde upp, för en svag rännil fortsatte länge sedan det slutat regna. Vattnet hade studsat i det våta blomlandet och jord stänkt upp på verandaväggen framför en liten snaggad jordkällare.

– Ser du hur det förfaller runt omkring mig, sa tanten och ställde fram två kakfat på bordets vita duk. Sen Rickard dog har jag inte kunnat göra någonting om jag rätt hade kunnat.

Hon placerade ut kaffekoppar till styrelsen från brickan på kommoden och porslinet, det gammaldags tunna men oväntat starka, klirrade mellan valna händer.

– Det är gott att en inte vet i förväg vad livet har i beredskap åt en. När det bara kommer på en är det så mycket lättare. Det är Herrens nåd, alltsammans, när man tar det rätt.

Hon snörpte hop om tänderna och de befundade läpparna återkastade dagsljuset. Hon var så prydlig och ordentlig. Alla tyckte om henne.

– Det är nog så ja menade Tore, och tankarna gick till barnet. Vi skulle ta emot allt livet ger oss, även när vi inte väntar det. Det kan vara svårt, men det är då gåvan är som störst. Man inser det inte förrän efteråt.

Han hade infunnit sig en stund före sju. Det var skönt att åtminstone några minuter få vara ensam med änkan som talade fritt om gamla tider och livets skröplighet. Hon lät tankarna gå över sina läppar och en del av dem kunde ha låtit som klagomål, men var det ändå inte. Närmare var det ett slags bön, eller kanske bikt, som kom lika naturligt när Tore lyssnade som om han varit Gud. Och han i sin tur tänkte på Farmor och Vår Herre, men sade sig i sinnet att den här gumman nog aldrig medvetet hade manipulerat sin omgivning. Det var bara naturligt för henne att låta tankarna låta. Den vishet som vakade över världen hade inte anseende till personen. Varför skulle man hyckla och spela teater? Hon var ju ändå bara en gammal gumma nu, och då fick man förresten förlåtelse för allt.

– Han ska veta att det var den härligaste väckelse i min ungdom, sa hon till Tore när hon satte fram socker och grädde. Folk kom till Guds hus i alla väder. Det fanns en längtan hos alla, efter något mer

än denna världen. Det var en längtan efter rymd och höjd, något högre än den egna planen. Nu för tiden har de det så bra som de har det. Och så hinner de inte, tror de. De far och flyger fram över hela världen, när de förr fick va glada för en hästskjuts. Ändå har de bråttom och magsår nu. Det kan visst aldrig gå fort nog.

– Men vad tror mor det beror på att ingenting händer? Inte blir behovet av Gud mindre för att vi har det bra materiellt?

– Nej, just det ...

Resten av styrelsen anlände nästan på en gång. Alla visste att det bara var att gå in. Minnesbilderna frasade fram ur de välbekanta ljuden när man höll blötan ifrån sig, ställde upp paraplyer på tork i farstun och hängde kappor och överrockar så glest det gick. Man gick alltid till fots till gumman, när det nu var så nära. Skönt var att gnugga händerna i stugvärmén, blicka mot kakfaten och slå sig ned kring bordet.

Tore satt redan vid kortändan och öppnade förhandlingarna med en kort bön. Han hade slutit ögonen och såg inte att änkan tittade bekymrat på honom. Hon ville så gärna säga ett välkommen till sin stuga, liksom ett välkommen till livet och världen, när de nu var hos henne denna gången. Hon började visst prata så fort bönen var slut, och gästerna såg med uppskattning på henne fastän hon störde, hennes blida ögon och en van hand orörlig på bordskanten.

– Ja, jag skulle väl inte hälsa er välkomna, det har ju Schenberg redan gjort. Men det var så att vi höll på och pratade när ni kom. Jag sa att det var väckelse i min ungdom och vi undrade vad det berodde på, att det inte är så nu, menar jag. Jo, det låter väl konstigt, men jag tror det är så att det har kommit så mycket emellan, mellan Gud och människorna, i människornas sinnen alltså. På den tiden visste alla att det ändå var Gud som hade allt i sin hand, fastän det var slitsamt i gårdarna och det fanns faror som lurade i stan när ungdomarna flyttade eller åkte dit för att få bättre jobb och bli fria, eller vad det var de trodde. Alla visste nog innerst inne att det var Gud som styrde. Han håller världen i sin trygga hand. När far plöjde på åkern, då var det en del av Guds verk han utförde och deltog i, han var en del av Guds fria värld. Och så är det ju än, men det ser ingen, eller vet inte om. Det har liksom kommit bort, och så har alla lyssnat på de där förskräckliga professorerna och ekonomerna som talar om alla dessa lagar och regler och kunskaper som är precis som stendöa. Och ingen tror på det andliga längre. Det är som avgudadyrkan, eller tillminstingens strutspolitik, heter det. Alla tror att det bara är

det materiella som är att räkna med. Det finns inget som är rätt och fel längre, eller så kan vad som helst vara det. Om det ska bli väckelse, och det var ju det vi skulle prata om, då måste man tro att Gud och världen hör ihop, att vi är Guds barn redan från början, innan vi ens har vaknat upp över det. Och det finns något som är rätt och sant, både i himlen och på jorden. Det kan inte majoriteten ändra på. Ske din vilja, ber vi, såsom i himlen, så ock på jorden. Ja, just det ja, det var väl vad jag ville säga så här innan Schenberg börjar. Nu ska ni vara riktigt ordentligt välkomna allesamman, och så ska vi dricka kaffe!

– Tack, Stina, tack tack. Ja, det var vad vi två talade om ja, sade Tore och gick in på kvällens överläggning. Nu är det så att John Hedlund har drabbats av en längre tids ihållande ohälsa och vågar inte lova någon mötesserie just nu. Ville vi bedja för honom, vore han tacksam för detta. Men när det gäller mötena måste vi alltså överväga någon annan. De föreslog Runar Eldebo, som är väl inläst på Frank Mangs. Han är en bra predikant och har disputerat i teologi på det svenskspråkiga universitetet i Åbo. Man kan tänka sig Hans Weichbrodt från Oas-rörelsen. Vi har också Jan Erixon, som håller riktigt fina föredrag om Dostojevskij och sobornost.

Tanten serverade kaffet. Det klirrade bekymrat i porslinet när koppar rörde om i, lyftes och ställdes ifrån, skedar lades tillbaka. Det prasslades i servietter, frasades i drömmar och bets i glänsande bullar. Tore förklarade att han inte hade några invändningar om någon i gruppen tog kontakt med inre missionen, det råd som höll knas på predikanterna. Det blev hastigt bestämt att Hadar Viik och Jerker Elm skulle skriva dit och framhålla att man verkligen ville ha en broder av den gamla skolan, en som trodde på riktig gammaldags väckelse. Eller sobornost.

Tore tänkte på sina gamla junioraftnar igen. Han kände att det kommit något stort och oformligt i vägen, men kunde inte riktigt beskriva vad det var. På något sätt, någon gång under livsresan, hade han bytt ämne och kategorier. Eller han hade bytt ut allting i sitt liv, men hade inget namn på det och visste inte vad det var. Han rörde sig med andra begrepp nu, än i sin ungdom. Enligt det gamla förståndet hade gumman helt rätt. Inför det nya kunde hon förefalla naiv. Men var fanns Jesus? Viskade han inte hela tiden ungefär samma sak som tanten? Vi har förlorat vår oskuld genom allt räknande och kalkylerande. Vi har tagit makten från Gud genom vår fokusering på egen nytta och yttre kontroll. Vi har låtit oss förhärdas, för att vi har fått så

många att tvivla och ha trevligt tillsammans med, så många anständiga och respekterade medbrottslingar. Det hade varit en värld då, när han var liten. Den hade nu kluvits i två. Ett brett bälte av mänsklig logik och klenro låg emellan. Väckelse förr hade kommit som ett väderomslag för att Gud så ville. Nu satt Tore själv som ordförande och skulle försöka planera in en andens morgon som man planerar en studiedag. Innerst inne trodde han inte att det gick. Han begrep att det var omöjligt, åtminstone för honom.

Han sneglade på tanten flera gånger under mötets gång. Hade hon lagt märke till det? Jo, någon gång återgäldades hans blick med ett blygt leende och gumman plirade med ögonen. Hon hade förstås ingen aning om vad som i själva verket rörde sig inom honom. Ingenting rörde i varje fall att hon i honom såg en falsk och obotfärdig syndare, som bara spelade upp en varudeklarerad charad när nu så förväntades.

Han upplevde det så själv. En ofruktbar stengrund hade han blivit, en förrädisk väggkant där den ädla säden förgäves sås. Han var nu en förtappad själ, hade syndat och syndat igen, med berätt mod och blivit förhärdad. Det hade pågått så länge att livet kändes som en teaterpjäs med repliker och masker att hålla och inte minst ursäkten att han enligt *varje* synsätt hade sina roller att spela, sitt ansvar att axla, en familj han skulle dra försorg om. Masken *måste* hållas.

Det hade oväntat nog ingenting alls med en biktmor i Hamburg att göra. Hon tycktes snarast dröja någonstans i närheten, uppmärksam, vakande, väntande ängel. Blicken hennes var kärlek, nåd. Hon ville att hans resa snart skulle börja.



Ingela hade skrivit en ny debattartikel och skickat den till hela rikspressen och några av de större lokaltidningarna, däribland Borås Tidning och Nya Wermlands Tidningen. Hon hade faktiskt fått uppslaget av Tore, åtminstone indirekt. På sitt skrivbord hade han alltid en diktsamling av någon poet som var antingen borgerlig eller politiskt korrekt, vem varierade något. Karin Boye, Tomas Tranströmer och Jesper Svenbro var ofta där. En gång hade hon sett sin älsklingspoet Anne Flädermund, men den här perioden hade det varit Bo Setterlind. Och den mannen var ju faktiskt något av ett fenomen. Han var tanternas älskling, politisk oskuld och ändå djup och klar. Suggestivt var språket när han gestaltade alla tiders arketyper, bar-

fota i klockklangen. Där fanns den dikt som gett henne välsignelsen till artikeln.

*Sådan är kärleken,
den kommer fågelvägen,
och vi förstår,
att vi har inget val.
Vi måste ta emot den
som man tar emot en ängel,
som plötsligt landar
i vår tåredal,
vi måste ta emot den
som man tar emot en sägen
och tro med samma tro,
som barnet har.*

*Sådan är kärleken.
Vi ville välja
– men har inget val.*

(Kärlekens lov, Bo Setterlinds kärleksdikter i urval, Stockholm 1984)

Hon älskade den dikten. Den handlade ju om lilla Anna. Och tanken hade gått vidare till de trettiofem tusen barn varje år som inte får födas, bara i vårt land. Nästan var tredje graviditet ramponeras av en abort, den politiskt proklamerade och rättfärdigade kvinnliga rättigheten. Kvinnan beslutar. Mannen har ingenting med saken att göra. Släktingar, anhöriga, andra handikappade eller friska barn, all personal inom vården – ingen har rätt att lägga sig i. Som Bosse hade sagt: Det måste finnas ett snällare sätt. Det måste gå att hitta en väg som är barmhärtigare mot alla inblandade. När det finns ofrivilligt barnlösa som skulle vilja ha ett svenskt barn att slösa sin kärlek på men nu måste betala hundratusen för ett från Indonesien. Utöver vad den svenska gratisaborten kostar samhället.

Rubriken hade givit sig själv: *De bästa poeterna får aldrig sjunga*. Läsaren fick själv bestämma om de bästa poeterna var de önskade barnen eller Bo Setterlind själv. Hon hade skickat bladen som utmaning till Inger Segelström, s-kvinnornas ordförande. Carina Hägg hade undanbett sig fler mail från henne. Men Inger hade blivit mera

tillmötesgående då hon sett Ingelas ärlighet vid besöket nyligen, då hon hade rest upp till Stockholm på egen bekostnad och besökt henne i riksdagshuset. Hon hade visat henne en bild på den vindögda lilla Anna och frågat henne om det får finnas sådana barn i socialdemokraternas Sverige.

Hos Inger fanns något som skvallrade om ett slags humanistisk samsyn, även om det ibland kunde vara svårt att se det bakom alla paroller. Hon var på något sätt juste. Hon hade till exempel, liksom filosofen Torbjörn Tännsjö, antagit utmaningen att debattera abort med Ingela när och var som helst. Självklart måste man kunna försvara en politik.

Ingela hade klart och tydligt beskrivit för tidningarna hur hon träffat Inger, att riksdagskvinnan kände till hennes handikappade dotter, hennes utbildning och engagemang för saken. Flera tidningar hade gjort sig omaket att skicka det nekande svaret till Ingela, däribland Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Jolanta Little på Aftonbladet hade inte gjort det och var oanträffbar när hon ringde. ”Ta upp det här med kyrkan i stället” hade feministen Ulla Berlin sagt. På Expressen talade hon med en kvinna som bevisade sitt engagemang för ”kvinnors reproduktiva hälsa” med att slänga på luren.

Ingela hade lagt ned mycket arbete på artikeln. Hon hade skrivit och skrivit om, lagt till och kortat ned. Till slut hade hon känt sig någorlunda nöjd. Men att redaktörerna skulle hitta undanflykter och refusera visste hon naturligtvis i förväg. Så var det bara i Sverige. Yttrandefriheten var bara ett skådebröd i sossarnas tempel.

De bästa poeterna får aldrig sjunga

Per-Olov Enquist rörde en öm sträng i sitt TV-framträdande. Han hade träffat några ungdomar för att berätta om bakgrunden till sin bok *Lewis resa*. De hade kommit in på kärleksbudet, varför man måste lyda Gud mer än människor. ”Varför skall man inte döda?” hade han frågat dem. Sedan hade han lyssnat på deras svar: ”De’ e la förbjudet?” Mot detta sorgesamma svar kontrasterade vår kanske främste nu levande författare sitt eget: Livet är heligt.

Man kan ju fråga sig om ett sådant besked kan bli rätt mottaget i en tidsålder, då positivister som Göran Hermerén skriver agendan. Men faktum är, och det vet förstas Lewis broder, att när det gäller människolivets ABC vet vi lika lite som när Mary Shelley skrev Frankenstein. Teologer, filosofer och medicinare – alla slåss de om att få formulera den etik som skall leda oss in i dimman. De söker

den bland gener och stamceller och ultraljudstest. Och det de säger ser allt oftare ut som partsinlagor, tyngda av olika grupperingars intressen.

Enligt Svante Nordin, som är professor i idé- och lärdomshistoria i Lund, bor vi svenskar i det mest sekulariserade landet i världen. Tre övertygelser bär upp den sekulariserade staten: Materialismen, evolutionismen och utopin. Så har det blivit genom att två faktorer samverkat: Politiken tog över kyrkans roll och akademikerna i värdenihilismens tidevarv välkomnade en anglosaxisk positivism utan plats för vårt mystiska ursprung. Att Newton och Darwin förklarar naturen som ett slutet system av orsak och verkan och att människan är en djurart bland andra, är väl idag en normal svensk uppfattning. Den definierar det fält där utspelen måste göras för att bli tagna på allvar. Det innebär att en flertusenårig kulturtradition på mindre än hundra år sopats bort av vad eftervärlden kommer att beklaga som en opportunistisk vetenskaps dagslända. Darwin muteras ständigt för att kunna hållas vid liv. Den moderna fysiken har gjort oss till gåtfulla varelser med kroppar av andlig materia. Svensk dagspolitik och idiotfeminism bygger på ett numera överspelat fundament. Våra ministrar och redaktörer har helt enkelt inte hängt med.

Den på kontinenten vanliga existentialismen räknar både kristna och icke troende bekännare. Gemensam för dem alla är insikten att människan, men inte djuren, kan förhålla sig till sitt öde. Ett djur bara är, men som människa kan jag skapa mig en tillvaro och bete mig på ett otal sätt i mitt liv och mina förhållanden. Samröret med andra blir en uppvisning i fred och endräkt – eller ett allas tvåfagra och naturvetenskapliga krig mot alla.

På det sistnämnda synes både dokusåporna och liberalismen ha tagit fasta. De moderater och socialdemokrater som kunnat enas om liberala abortlagar i en folksuverän lång dags färd mot natt har den gemensamma övertygelsen att ingenting annat egentligen står oss till buds än budet om den starkares rätt. En riksdagsmajoritet är vårt samhälles sista ord. Beslutar de folkvalda att abortgränsen bör gå vid födelsen, eller vid fem års ålder – som Peter Singer föreslagit – då blir det så. Beslutar de att flyktingar med synfel eller plattfotade tandläkare från Iran skall utvisas, då gör polisen bara sitt jobb. Och vem gör inte det, när brödfödan står på spel?

Våra demokratiska föredömen Tyskland och USA lider också av höga abortsiffror, liksom, det är tragiskt, många katolska länder. Men de har andra deklARATIONER än vi. I Tyskland är abort kriminellt,

men bestraffas inte. I Italien säger läkarna nej. Och ett stabilare system: Nya lagar stäms av mot naturrättsliga principer i grundlagen. En författningsdomstol har det uppdraget, som ses som en självklart nödvändig garanti mot rättslöshet. Våra skandinaviska systerländer har kvar sina kristna bekännelser, utan att demokratin lidit skada. Men i Sverige får en lag vara hur dum som helst.

Den engelske vetenskapsteoretikern Karl R Popper anförs ibland som talesman för vad som kallas social ingenjörskonst. Med det menar vi ett samhällsklimat där politiska beslut sipprar ned i samhällets institutioner och ger en successiv anpassning av förhållandena. Det är naturligtvis bra att en sådan syn på demokratin blivit det normala. Men ibland måste grunderna för alltihop nagelfaras. Popper talar här om ”civilisationens börda” – det ansvar för livet som måste vara det utvecklade samhällets credo i vått och torrt. Och det ansvaret för människolivet kan inte upprätthållas med mindre än att det betraktas som heligt.

Ingela Larsson
fil kand



Tiden och den fria viljan var ursprungligen ett. Tiden var nämligen bara avståndet till den andre, något att genast tillryggalägga. Kärleken binder oss samman i tidlöshet. Den andre är min chans och jag är hans. Så var det av evighet. I det helas sköte upptog de inget rum och strävade inte efter att få uttrycka sig i symboler, de bara genomträngde varandra och smälte in i varandra. Men de behöll var sin identitet, åtminstone kändes det så. Kanske var det en villa. Kanske var de innerst en. Det trodde åtminstone Henri Bergson.

Shekina gick in genom porten. Trappan i jugend hade hon sett otaliga gånger. Den hade bevarat något av urkraftens spontanitet och spänst, tidigt mellan vilja och avtal. På första avsatsen hade hon mer än en gång stannat vid de färgglada fönstren med tidstypiska figurer och bladornament. Genom de gycklande glasen kunde man se ned på bakgården. Det var en lekplats med sandlåda, en karusell och några trähästar framför piskställningen. En käring gav sina trasmatör en omgång. På ena sidan fanns en gräsplätt med en hammock, några stolar och ett hopfällbart bord. På den andra stod ett par bilar parkerade vid soptunnorna. Den ena var handikappanpassad, visste hon. Man kunde förstås inte se det på avstånd.

Hon gick in genom dörren på andra våningen med nyckeln hon fått behålla. Mannen därinne kunde nätt och jämnt klara sig själv, men insisterade på att få göra det ändå. När han skulle skriva sitt namn under checkarna fick han bjuda upp all sin koncentration. Det gick sakta, mödosamt, men efter ett par tre minuter kunde det vara klart. Han lutade sig tillbaka och gav henne en tacksam blick. Allt han gjorde verkade vara en överbelastning. Han flåsade återhållet, som för att inte besvära henne. Hans muskler var försvagade av det eviga sittandet, fastän han kämpade emot. Eftersom balanssinnet skadats kunde han inte gå själv ens med rollator. Ändå stod golfklubborna kvar i hallen, så att han kunde se dem varje dag. ”Så länge det finns liv, finns det hopp!” Två gånger i veckan kom en sjukgymnast och tog honom med till en träningslokal. Han brukade berätta om det och hur det höll hans hopp vid liv, gladde sig åt att kunna inviga Shekina i sin värld, få förmedla något hon kanske inte visste eller kunde räkna ut av sig själv.

– Men ingen är som du, brukade han säga till henne.

Han uppskattade den snälla flickan som sitt eget liv. Han hade haft sitt goda och sitt svåra, nu var han glad att bara få beskåda henne. De första gångerna hade han ursäktat sig, ville förbereda henne på alla sina brister och tillkortakommanden. Han hade mist sin hustru för många år sedan, före olyckan. Senare hade han fått blödningen också. Han hade påträffats av sonen där han låg i spyor och avföring. Men i ett avseende var han som han alltid varit. Han tyckte så mycket om att titta på kvinnor, se dem röra sig. Hon hade sett förstående på honom och sagt att det skulle gå bra. Han fick både se och röra. Hon var till för honom, om det kunde lätta hans börda. Han skulle inte skämmas för det som var helt naturligt.

– Det är omöjligt att hålla stånd mot dig, skojade han och log mot henne.

– Det får vi väl se, sade hon utmanande och närmade sig.

Så hade han fallit tillbaka mot kuddarna och järngaveln, lett och blinkat undergivet och sagt han nog förstod att det inte var lätt för henne. Vanliga flickor tar inte sådana arbeten. Till det krävs något mer, ett slags humanism. Det fordras att man kan leva livet med en helt annan horisont, som en hjälparbetare, läkare eller präst. Man måste fostra integriteten tills man vågar utge sig som en anonym kontakt på nätet av kött och blod. Ingen press, bara det som var rätt och billigt. Hon var stark nog att baxa honom ner mot sängens

mitt så att hon kunde sätta sig grensle över honom utan att han bröt nacken. Med hans själ och hjärta var ingenting fel.

Hon förklarade för honom att han inte fick ge upp, för då skulle hon minsann visa honom. Då kopplade han av och kände att de äntligen var ensamma i himmelen. Där upptog de inget rum och strävade inte efter att uttrycka sig. De bara genomträngde varandra och smälte samman med varandra.



Ingela tog beskedet om refusering personligt. Nu kunde det kanske inte bli någon debatt, fastän Inger varit tillmötesgående och sagt ja. Hon kunde förstås be henne ordna med ett forum också. Hon eller Torbjörn Tännsjö. Det gick ju att fundera på.

De andra skrivelserna kom det inget svar på. De biskopar hon tillskrivit gjorde henne mest besviken. De etiska instanserna svarade formellt och utan att ge sina brev någon substans. Det var som att läsa ett referat från riksdagen, samma ord och formuleringar.

Hon ringde upp Inger Segelström och de talades vid i en kvart. Inger pressade henne:

– Vet du om att det skulle födas barn utan hjärna, om vi inte gick in och tittade?

– Ja, jag vet det kan vara svåra fall ibland. Och jag har träffat politiker som levt hela sitt liv utan hjärna. Och det tycks inte gå någon nöd på dom.

– Ha. Och kvinnor har alltid gjort abort, aktivt eller passivt som spontana missfall, som illegala aborter eller vansinniga ingrepp som kvinnor och deras karlar gjort på sig själva. Man satte ut barn i skogen. Eller på kyrktrappen.

– Jag vet. Vilhelm Moberg har skrivit om det. I Mans kvinna om att ”lyfta” bort det, t ex på en stor sten. Jan Fridegård i Offer, att fördärva sig med strumpstickor. Ja, jag har gått tillbaka och tittat. Jag vet det är svårt. Men det är en annan sak att slå på trumma för abortlagen.

– Men varför envisas du då? Frågan är ju inte om vi ska ha aborter eller inte. Den är var veckogränsen ska sättas. Och framför allt – om aborterna skall vara säkra på våra sjukhus eller illegala med smuts och död. Till och med Alf Svensson har ju gått och ändrat sig och erkänner numera att vi inte klarar oss utan denna hemska fosterfördrivning. Och då kan vi lika väl sätta gränser som vi kan stå

för och inte behöver ändra fram och tillbaka efter varenda upptäckt forskarna gör. Det är ett svårt dilemma, men vi måste faktiskt.

– Ja. Men jag håller inte med om att det är en rättighet. Det är inget att brösta sig över.

– Brösta sig?

– Ja. Jag anser mig veta att folk slarvar något rent otroligt och använder aborten som ett preventivmedel. Och hur vettigt är det att bara kassera trettiofem tusen individer som biologiskt avfall, med eller utan begravning, och sedan neka barnlösa att adoptera svenska barn och ersätta svinnet med invandring. Genom att inte ta vara på organen visar man ju att man ser det som en skändning. Man begraver dem faktiskt ibland. Jag tänker bli råare.

– Vad?

– Jo, det är faktiskt inte klokt att förbjuda t ex sexköp och bordeller och sedan gå och göra reklam för allt detta dödande av småbarn för sitt höga nöjes skull. Sexhandeln går också under jorden, om den inte tillåts, med större risker för alla inblandade. Ni är inte konsekventa. Och varför har ni så dåligt samvete, när ni utövar era rättigheter?

– Håll i dig nu. Det är ju faktiskt inga barn än. Men det är det på bordellerna.

– Hur vet du det? Man säger ju att man är med barn från dag ett. Nej. Det är faktiskt inte klokt. Ni silar mygg och sväljer kameler. Ni sänder ut signalen att handikappade inte är önskvärda, att samlivet inte är så noga, att man kan ligga med vem som helst bara man inte behöver betala för det. Det är visst bara hororna som vet hur man trär på en kondom nu för tiden. Och förresten gifte man sig tidigare förr.

– Hahaha. Och nu föreslår SSU månggifte. Men nu måste jag kila. Vi har utskott om fem minuter.

– OK. Hej då.

– Hej då. Jag ska fundera på någon tidning. Men jag lovar inget. De vill förresten inte skriva om det här. Det är utagerat. Alla är överens.

9

– Det är olika tider bara, sa Lil när de låg i sina sängar. Och så blir det romantiskt i efterhand, när du går och tänker. Det är din förlorade värld. Det är inget att göra åt. Nu gäller andra villkor och Gud går andra vägar nu än då. Klart att du är ett redskap för honom, även om du inte känner det så! Kanske är det precis tvärt om. Ju mindre du känner desto bättre redskap är du.

– Ja, kanske, bromsade Tore. Men det är något i mitt eget liv också. Jag kommer inte undan det. Jag längtar efter en färg och form som inte verkar finnas längre, allt är så platt och grått, Gud var på något sätt sinnligare förr. Han var kroppslig. Förstå mig nu rätt. Sängkammraten knölade ihop kudden i nacken för att kunna se henne bättre.

– Du är så dum, sade Lil uppgivet och vände på sig. Nu sover vi.

– Nej, kan du inte ta hand om mig lite i kväll, älskling? Det känns som jag har sprungit tio mil och när jag kommit fram fått veta att det är hundra kvar.

– Och då vill du att jag ska trösta dig? Hon makade sig närmare och befingrade stödd på armbågen lätt hans hår.

– Vet du vad jag tror? Jo, om det är Gud som vill att du ska springa hundra mil, så är du inte framme än, även om du trodde det. Fortsätt bara, du behöver väl inte bry dig om ifall du har kommit i mål eller inte. Gud är evig, vi är begränsade. Därför ska du inte ställa så många frågor!

Hon avslutade behandlingen med en puss på hans kind och vände sig bort från hans tända läslampa. Ibland kunde hon ta sig igenom några sidor i sin bok, *Till sanningens lov* av Torgny Lindgren. I kväll fick det visst vara.

Klockradion slog över till midnatt; 00.00. Mitternacht.

Men Tore låg med blicken i taket, hörde på Lils andning att han var ensam i sin vaka. Han slätade till kudden igen och försökte göra som han hört att de brukade som höll på med kontemplation, tänkte sig att han hängde i rep över ett bräddjup som var tidsåldrarnas avgrund och inte hade något runt sig mer än Guds eviga, outsägliga rymd. Han tänkte sig att han aldrig mer skulle få svar på några frågor. Hur skulle det kännas att leva med dem, försöka vara tacksam ändå? Han tänkte på bröderna som skulle skriva till inre missionen, han hade medvetet släppt det ifrån sig till dem för att en enda gång slippa all manlighets efterhängsnaste vedervärdighet, att ständigt

och jämt ha den fördömda kontrollen och ansvaret för allting. Tänk om det funnits befrielse!

Han slog bort tanken gång på gång, för han tyckte inte om att ligga bredvid sin lagvilda och tänka på sådant. Det kom honom att känna sig förljugen, och han hade aldrig hittat något bättre sätt att bemöta sin förljugenhet än att hänvisa till sina mångåriga bedrifter i skolan och kyrkan. Och då var han där igen, med sin brackiga stolthet för allt han gjort, lärarutbildning och söndagsskollärare, en barnens beskyddare och vän! Meriterna radade upp sig; kurser och chefstjänster och utnämningar i en lång rad, eftersom han var välorganiserad och trogen och aldrig sade nej till något om han inte måste.

Det vägde inte ett vitten i Guds vågskål, det hade han vetat i hela sitt liv. Det enda som hjälper den sorgsna, nedtyngda själen är en blick på den korsfäste och ovillkorlig kapitulation på nåd och onåd i Guds eviga nu. På nåd. Och hon stod där som så många gånger förr, med huvudet något nedböjt, blicken mot hans och ville befria honom, utan att bry sig om han låg i äkta säng. Och så intalade han sig att hon bara var en simpel slyna som kyligt lärt sig mannens lättspelta känslor. Och då tänkte han på hennes mjuka, smidiga fingrar som gripit och trakterat hans känsligaste sträng. Och han vore beredd att nedkalla all himmelens sanktion över äktenskapets helgd, till kyskhetens försvar och Augustinus och Savonarola och fördömmelse för de förtappade som ville gräva sig irrgångar runt Herrens gårdar för att lönnligen komma åt den heliga frukten. Men det var ju ändå bara en enkel flicka som skapad till Guds avbild frågade om hon fick smeka fram hans dolda hjärta, och hur han önskade att hon ville lyckas, och göra det annat än för pengar, allvetande flicka för bara hans egen skull.

Hennes leende stod som ljusets vecka norrsken, en himmelens kerub över honom. När han på nytt slöt ögonen såg han det ännu tydligare, under ögons mörka brunnar och änglagult hår. Hon böjde sitt anslet mot hans viskande vad är du rädd för, egentligen? Han kände hur hon sakta sänkte sig över hans bröst, lade lena, svala låren om hans kinder och var Marit som dragit upp klänningen till höfterna och tog sig an honom på den vita mattan framför eldstaden i Missionshuset.

Alla juniorerna var där i ring omkring dem. Med gripna, allvarliga ansikten. Men fotsteg förrådde att någon var på väg genom salen. När Georg Martinssons resliga gestalt uppenbarade sig i dörr-

öppningen försökte Tore vrida sig loss ur sitt pinsamma underläge mot skolans vackraste tjej. Men det var för sent. Den avhållne ledaren tog Boken i sin hand och öppnade sin mun.

– Jordan är Herrens och allt vad därpå är, sade han. Sedan slöt han ögonen, och alla slöt dem med honom.



På lokaltidningen hade de äntligen gett henne klart besked. Vid fjärde besöket hade redaktionschefen tagit Ingela in på sitt rum och sagt henne det rent ut:

– Din artikel är inte alls bra. Om du vill kan jag tala om varför.

– Ja, jag vill gärna veta.

– För det första är den alldeles för lång. En utmaning till debatt måste vara mycket kortare och spänstigare.

– Jaha. Hur kort ska det vara? Jag tycker jag skriver kortare och kortare inlägg. Och korta meningar som ni sade.

– Jo, och däri ligger också förklaringen till att du inte lyckas.

Ingela avvaktade i stum förundran och redaktionschefen kunde fortsätta:

– Du förklarar inte vad du menar. I stället kortar du ner svåra sammanhang och bemänger ditt språk med facktermer och referenser. Krångel, obegripligt, tycker folk om det. Ingen läser en sån här artikel, även om jag tar in den. Och förresten är det inte jag som bestämmer.

– Gunnar Hillerdal har sagt att han beundrar mig för både mitt språk och mina kunskaper. Att jag vågar kritisera Sverige. Det kan stå mig dyrt, sa han. En gång jämförde vi en av hans artiklar med den ni refuserat för att den var ”alldeles för krånglig och lång”. Jag frågade om han ville ställa upp på det, för jag ville ge er en chans. Det kunde ju inte uteslutas att jag kan bli bättre.

– Det var ju snällt sagt. Vad kom ni fram till.

– Hans artikel som just varit införd var längre och med ett sämre lixtal. Men det kan ju inte uteslutas att det är mina artiklar som är tråkiga och därför känns långa.

– Det var ju också snällt sagt. Du kanske lär dig.

– Jag är snäll. Och jag kan mer än gärna arbeta om artikeln. Vi kan göra det tillsammans. Jag följer era instruktioner fullt ut.

– Jag tror inte det. Inte i det här fallet. Abortfrågan är överspelad

vid det här laget. Du kan lika gärna sparka dig trött. Nu får jag gå vidare. Det får räcka för den här gången.

Ingela tackade för sig och hade hunnit till dörren när mannen kastade sina sista ord emot henne:

– Har du förresten suttit och samspråkade med en våldtagen flicka någon gång? Det har jag.

Var detta en typisk sossefamilj? Social ingenjörskonst? Ett pedagogiskt experiment signerat doktor Skinner? Nej, inte det heller, inget Walden Two. Men Jan var intressant.

Ingela kritiserade häftigt allt sådant. Hon framstod som ett slags kulturkonserverativ femina och misstrodde nästan automatiskt allt som luktade svensk modell. Därför hade hon blivit så förvånad över *Skola för bildning*, och med förvåningen helt förtjust. Jämt ville hon tala om det. Vid ett tillfälle hade hon gett honom sin uppsats i idéhistoria, om svenska käringar mot strömmen. Hon drog paralleller med Henry David Thoreau och Emmanel Lévinas. Hon tog upp Fredrika Bremer, Anna Wahlgren, Elin Wägner, August Strindberg, Viktor Rydberg, Moa Martinsson och Per Anders Fogelström. Och heliga Birgitta, vilket gav henne ett direktspår till Lars Bergquist, jubileumsgeneralen. Birgitta är i konkurrens med Swedenborg och Linné vår mest namnkunniga svenska. En av de mera okända, och oförtjänt så, tänkare som behandlades var Allen Vannérus, som verkade snabbt ha vuxit ur den naturalism han fostrats i och resten av sitt liv samlade på argument mot den materialistiska världsbilden.

Trots den naturalism, som omspolar oss ända in till nerver och hjärna, ställer den etiska människan sig på det personliga och andliga livets ståndpunkt och ostörd av alla naturvetenskapliga eller metafysiska teorier om verkligheten handlar hon, som om det andliga innehåll, vilket utgör hennes patos, vore det enda i världen som är väsentligt.

(Allen Vannérus: Etiska tankegångar, Stockholm 1922)

Folkhemssonen Jan Myrdal, man får väl anta att han kom till jorden av ideologiska skäl, hade tydligen fått mycket stryk och även känt sig själsligen misshandlad. Föräldrarna hade så gått i politisk reform att de inte haft tid för barnen. Därför hade de också lagt fram sin riksläkare för svenskens folkhem: två barn per familj. Om inte redan det är för mycket.

Shekina hade gett honom en novell som han funderade på att skicka vidare till Ingela, men först ville han fundera på saken.

Lil var lika bestämd. Det var förstås en ren tillfällighet och jämförelsen orättvis. Ibland när de talades vid om nyheter och doku-

mentärer visade hon sund distans till alla serverade förklaringar, jämförelser och slutsatser som togs för givna bara för att programmet gick i Sverige. Hon ställde i själva verket sällan upp på vad som ansågs normalt därute i mediavärlden eller var det nu var någonsans, det måste Tore erkänna.

Problemet låg hos honom. Han gick ständigt och strök på roten till sin själs stora plåga. Längre tillbaka hade han nog försökt glömma deras tredje men aldrig kunnat. Egentligen var hon deras andra, men som tagits ifrån dem. Skulle de nu ha haft tre barn, om de fått behålla henne? Annars skulle Kerstin inte ha levat idag. Plats nummer två skulle redan ha varit reserverad. Det var en främmande, obegriplig tanke. Det var som om barn kunde den obegripliga, andliga konsten att både existera och vara utanför tid och rum.

Ibland återvände lilla Lovisa, kom krypande som förr med alla känslorna, sina späda, fumliga uttryck för tillgivenhet. Han tyckte sig känna den lillas ansikte mot huden, när han höll henne som han alltid gjorde, den sökande lilla munnen mot hans hals och gropen ovanför nyckelbenet. Hon studsade och buffade lätt huvudet mot honom, jollrande. Urre. Ulle. Urrrr.

Varför hade de inte fått behålla henne? Det var längesedan nu, men känslorna eviga. Man bar gråten djupt inom sig hela livet. Varför dessa övertydliga, personligen uppsökande minnesbilder? Varför hade Gud skapat människan med detta hypereffektiva, ohyggliga minne! Varför tvingas vi livet ut att minnas våra döda som en personligt tilldelad smärta, ett kristusbrev, alltid bära denna sorgens kompass som pekar i kylans norr.

Eller gör den inte?

Barnen tänkte nog aldrig på det. Lars var så liten när det hände, hade nog knappt fattat det. Sedan hade han vuxit upp och flyttat utomlands. Nu var han på Johns Hopkins i Baltimore, i Maryland på USA:s östkust. De såg honom nästan aldrig. Kerstin höll till i Uppsala som blivande barnläkare. Hon auskulerade på gynekologen titt och tätt.

En gång hade de varit över och hälsat på sonen, som redigerade en medicinhistorisk tidskrift. Tore hade passat på att besöka en katolsk kyrka i närheten; de påfviske är starka i Baltimore. En annan verklighet låg och väntade med innerligheten, tända ljusen, allvaret och altarna. I samma stund förtroddes den lediga hemtamhet som dessa självklart troende kände i sina kyrkor. Hans nyfikenhet var väckt redan i Europas katolska länder, en gång i själva Rom.

Vanliga kvinnor och män gick in i någon kyrka och stillheten på vägen till arbetet. Han hade blivit avundsjuk på denna trygghet och värmen i deras tro. Enkelt klädda kvinnor, två var unga, stod dröjande vid en pelare och påvens ex cathedra om fosterfördrivning. Tore skärrades blek. Han förstod det allt i ett ögonblick. Kvinnorna älskade påvens tal, hans *Evangelium vitae*, som livets gåva och evangelium, dess fasthet och eviga stadga. Deras djupa, bruna ögon vittnade om vårt gemensamma blod i ett samfund utan förändring. Som svensk man skiftade han hjälplöst färg, togs på bar gärning och drev i kallsvett därifrån.

I Sverige var lag och rätt samma sak, som Ingela sagt. Man kunde ändra lagen efter behag, ändå var den alltid rätt. Den var en partsinlaga, framsprungen ur gruppintressen. Att kritisera lagen utifrån en moralisk övertygelse, vilket de kontinentala filosoferna ansåg önskvärt och naturligt, betraktades i hans fosterland som ovetenskaplig vidskepelse. Moral var egentligen gallimattias, det enda som finns är saker och ting. Det var alltid intressen och vilja det handlade om. Jan Fridégard hade tidigt pekat ut problemet – om lagen ändras efter behag kommer folk till slut att strunta i den.

Vad ansåg Kerstin om barnbegränsning – varför hade de aldrig talat om det? Jo, en gång hade hon allt undslupit sig spontant att hon ville se barnen som Guds gåvor. Vetenskapen kunde inte förklara dem. När de kom borde allt annat få ordna sig. Planering var vår rädsla för det oväntade lilla livet. Aborterna verkade störa henne, själv hade hon ännu inte tvingats göra någon, vad han förstod. Hon ville inte tala om det.

Han betraktade de tända ljusen, att få känna en gång andakt och platsens helgd. Pulsarna tog fart, lät sig inte stillas. Skolkoden från hans ungdom trängde sig mellan honom och själen, sade ljusen bara var gjuteriprodukter av stearin och en veke textil, syre underhåller förbränning, flogiston och Lavoisier.

Att man vet vilka grundämnen en mänsklig kropp består av, betyder det att man förstår sig på människan? Han hade aldrig tänkt så innan, inte ifrågasatt det. Han försökte få grepp om problemet och kände sig olustig.

Vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, kartlägger och gör den nyttig, men förlorar sin själ? Eller vad kan en människa ge till lösen för sin själ, om hon inte redan släppt taget och blivit ett ljusets barn? En Shekina, hebreiskans shekináh.

De hade ett teologiskt lexikon från hans föräldrar i bokhyllan.

Han gick dit och slog upp henne. Hon är den Eviges närvaro i det allra heligaste i judarnas tempel, strålglansen över Mästarens hjässa. Hon är också det gudomliga i varje människa, förrådande att *vi* är det verkliga templet. Hon är det i envar som är Jesus, den vandrande kyrkan. Alla kan vi vara Kristuslika, alla kan vi vara barmhärtiga som hon. När de ville stena henne böjde han sig ned och skrev på marken. Ingen vet vad han skrev. Var det en sats, en figur eller formel? Det var det enda vi vet att han skrev, och det var när hon skulle stenas. I det ögonblicket rasade konspirationen samman, viljan att skada och förstöra med sten. De ville inte längre kasta på henne. De insåg att deras stenar inte hade något med templet att göra. Någonstans inom oss är vi alla tillsammans.

Gud är ande. Han bor inte i hus som är gjorda med händer. Han bor där närvaron svävar. Hon finns där vi offrar oss för varandra.

Kommen till mig i alle...



Det fanns i katedralernas fönster. Universums stora källa av ljus sken in genom glasets prismor till en kaskad av färger, som en evig moder med kunskap om barnens väl. Så gick Moder Teresa bland de spetälska och lemlästade. Inte kunde smittan nå hennes heliga kropp. Så gick Shekina hem till dem som grät efter kärlek och nåd. Hon såg hur de bodde och tog sin del i deras vård. Hon var hos dem där de satt i sina rullstolar. De låg också i sina sängar, med liggsår och själens vidöppna sår.

Dem alla läkte hon.

De råa lärde hon ömhet.

De blinda lät hon känna i mörkret.

De stumma sjöng hon för med ljuva ord.

De döva lärde hon det universella språket.

De lama lät hon känna hur len och smidig hon var.

De trötta lät hon ana hur våren spirar inom alla människor.

Hon gav dem alla vad allt hon hade. Hon såg dem i sin kvinnliga strålglans.

De förstod inte hennes offer alla gånger, kanske inte någonsin. Därför behövde de inte veta vad som bar henne och lät henne förmedla den gudomliga närvaron till dem. De såg bara hur vacker hon var. De hörde hur lärd och hur vis hon var. Och de tyckte att hon till hundra procent bestod av kärlek. Det hade blivit ett behov hos henne

att få se glädje och befrielse framträda i deras ansikten. Hon hade redan funnit detta som formen för sin kärlek. Efter besöket hos den orientalske fursten, jag kan naturligtvis inte uttala hans namn och ska inte heller försöka, hade hon fått bestämma om hon skulle fortsätta sitt värv eller byta till något annat. Carina Christina Michanek var hennes nuvarande borgerliga namn. Kunde det uttömma hennes uppdrag i denna världen – gott och väl! Om det bara var en skuggbild fick den falna. Om en mans efternamn kunde vara det hon sökte – låt det ske! Om han bara var en date fick han gå.

Hon visste naturligtvis vem fursten var. Hon kände på något sätt igen honom.

– Du är min fullkomning, hade han sagt och sett in i hennes själ. Det går inte att betvivla. Du är som min egen avbild eller återspegling.

Därtill hade hon fått noggrann färdbeskrivning för att inte hamna fel. Ingen tid fick bli berövad denna finansens dans. Vid en mäktig järngrind hade hon mottagits av två herrar som var och en såg ut som Mr Walker. De var inte maskerade, men båda bar stramt skägg, mörka glas, kragen uppfälld och hatten lågt i pannan. De hade inte sagt mycket, bara försäkrat sig om att hon var rätt och därefter fört henne i jeep genom en engelsk park så stor att man inte såg huset från vägen. Det var här, på en av många adresser och residens, den excentriske orientalen kopplade av, långt borta från medias ögon. Med sådan eskort kunde man förstå att paparazzis höll sig undan. Blodhundarna lydde dem blint.

Vad hon förstått hade det rört sig om en av dessa swingerfester då överklassens etablerade och påläggskalvar inom politik och storfinans knöt kontakter utöver det vanliga. Det stora projektet krävde att de nya fick sin lojalitet garanterad och inte ville backa ur eller förhandla när de väl förstod att de var brohuvuden i en plan. En maskeradbal ändrade endast långsamt gestalt tills en lovande och doftande haremssituation låg dukad över de ampra marmorgolvens rutor, dessa vidsträckta mattor från Teheran, yppigt draperade sängar, fönsters stjärnklara midnatt och dansande kvinnoben.

Shejken satt i ett högsäte av kuddar och överblickade hela salen. Vid hans minsta vink utförde flickorna hans befallningar på gästerna. Det var bara Christina som inte kom nära honom själv. Två män som anlant i kostym, den ene en Leslie Howard med försynt uppträdande och god engelsk fraserings, tydligen i medelåren, den andre en något tystlåten men desto virilare mörk yngling, högst tret-

tio år. De blev inbjudna att ta för sig av flickorna, bland vilka Christina presenterades som drottningen av Saba.

– Hon är förnämast av dem alla, sade shejken. Hon anför mina döttrar på kärlekens vatten.

Så hade hon presenterats för dem alla, säkert tjugo gäster och flickor ännu fler. Eftersom det var lika varmt ute som inne gick de alla fritt mellan bassänger och bord. Dessa heta, fuktiga sommarveckor gick det att svalka sig i en stor marmorbassäng, i förbindelse med små laguner genom ett sinnrikt kanalsystem. Där fanns en bubbelpool ingrävd. Små båtar och flottar användes av några gäster då och då. I en av dammarna plaskade och skvätte några kvinnor vatten på alla som kom dit och försökte förmå dem till älskog i vattnet, under överinseende av svarta eunucker. En spa-anläggning som denna hade också ett massagetält, där diplomerade experter invigde den som ville i konstens lekamliga delar, den eviga ars erotica. Den tystlåtna skulle nu med alla medel göras till kvinnokarl, det var vad hon fått briefings om. Omgivningen borde veta så litet som möjligt, därom hade psykologen vädjat. Ytterst besvärande omständigheter i ynglingens bakgrund gjorde att detta var något som måste lyckas, för att undvika framtida men. Några av flickorna hade fnittrat till och fått en sträng blick.

Nu tronade deras värd bakom arabeskspaljéerna för att hålla ett öga på de nakna najadernas upptåg. Förmannen uppfann nya lekar åt dem. Ynglingen, vi kan kalla honom Matt, borde tro att han kommit till himlen. Under stunder av passionerat närmande fick de honom med sig, lekte som barn i sandlådan, bytte kläder till flickkostymer, bastkjol, baddräkter, tajta jeans och saris. Så länge ögonkontakten inbegrep bara de närvarande flickorna och hans vänner gick det bra. Han var villigt med på allt han introducerades i. Det måste ha haft en stimulerande effekt, för aldrig hade en suspensoar varit mera behövd. Men när så kulmen var nådd och flickorna lade sig bland kuddarna för att ta emot honom i tur och ordning, fick han liksom fnatt. Det var som om han plötsligt insett att han var naken, började fundera över det faktum att alla såg honom, rodnade och röt plötsligt till allas förvåning åt Leslie Howard att han var en dålig vän som inte hade varnat honom. Vännen såg oförstående ut, tog sig för pannan och frågade varför han inte trivdes. – Det var ju det här du ville i din själ? Då hade ynglingen gett upp ett vrål, störtat emot vännen och gett honom en rak höger. Den välklädde och ver-serade mannen hade blivit liggande med blod i hela ansiktet, medan

en man Christina inte tidigare sett kopplade armarna om ynglingen för att hindra mera våld.

Det hade blivit upptakten till hennes beslut att stanna i yrket. Det var så hon träffade Christian. Hon hade frapperats av hans närvaro på den egendomliga begivenheten. Här var han bara, en man med denna karisma och detta fullmatade språk. Han hade sitt raka leende och denna naturliga pondus. Han väckte till liv de aningar och hopp hon burit sedan barnsben, som hennes styvfar uppmuntrat utan att hon riktigt vågat lita på det. Han var ju så barnslig. Han trodde alla om gott, uteslutande gott. Han lånade ut pengar utan att komma ihåg till vem. I Christians utstrålning kom på något sätt alla tvivel på skam. Han bars av en integritet och kraft hon trodde måste vara mycket sällsynt. Han hade sett till att få hennes taxi hem avbeställd och erbjöd sig att bjuda på lift.

– It may be the case that you're just one among the women in this place, hade han sagt. But to me you're special. Very special.

Hon skulle ha skrattat och kastat huvudet bakåt, om någon annan sagt så. Honom åskådade hon spontant. Hon skulle ha varit skeptisk om det varit någon annan. Men Christian kände hon att hon inte fick misstro. Det skulle på något sätt ha inneburit att hon tvivlat på sig själv också.

I hans enkla lägenhet hade hon lagt fram sina invändningar mot den konstiga fest de varit på med människor som ägnade sin tid åt sådana orgier. Han hade inte avfärdat hennes många invändningar, bara lagt på en CD-skiva och låtit henne förstå att folk har olika gränser och sitt leklynne utvecklat på flerfaldiga sätt. För det mesta handlade det helt enkelt om att vissa vågade släppa till sig för det okända – inget annat. De var varken mer eller mindre moraliska än de borgare som fantiserade om orgier utan att söka förverkliga dem.

– Ni kvinnor har ofta ett sådant kontrollbehov, sa han. Det beror på att ni känner er underlägsna männen. Och det är därför ni har ett stort behov av att sätta er på folk.

Tonerna av Thais' meditation, komponerad av Jules Massenet, vibrerade rummet.

För en man handlar det i stället om att släppa kontrollen, lämna initiativet åt den som har all makt. Om en man ser på en kvinna för att begära henne, har han redan gjort hor med henne i sitt hjärta. Intermezzot kändes som en omvändelse, från synden till ett andligt sätt att leva.

– Se här, sade han och tog fram en bunt papper, ett manus eller vad det kunde vara. Man kan ju, som du vet, se människan i ett kors. Det finns bara två vägar, korsets väg till upprättelse genom ödmjukhet eller högmodets väg till helvetet. Eller man kan se oss som den nedre, mottagande triangeln i en Davidsstjärna. Det är Kristi kors som nyckeln till universums koordinater. Jag skrev om det i *Marina*, innan jag började kalla mig Christian. Men här har man liknat människan vid en pyramid, eller triangel. Det är den helige Augustinus' världsbild och människosyn. Överst är en triangel som symbol för Gud, den treenige. Han är det innersta i varje människa, som en evig strimma av himmel och ljus. Men man kan också symbolisera himlen med en cirkel eller sfär, vilken även den korresponderar med talet tre. Glöm detaljerna du vet om pi. Nåväl. Undertill ser du en parallelogram, eller parallelltrapets, som föreställer jorden. Den är en kantig fyrhörning, genom att den egentligen ingår i den stora triangeln. Allt detta stämmer med de sju fria konsterna under medeltiden, *artes liberales*, som skulle förena himlen med jorden, trivium med quadrivium, vilket vill säga de tre vägarna grammatik, retorik och logik, som var himmelska eller osynliga, med de fyra vägarna aritmetik, astronomi, geometri och musik, som var fysiskt påtagliga eller inriktade. Men egentligen är alltihop en triangel. Det jordiska är bara en aspekt av det himmelska. Tre och fyra blir tillsammans det heliga talet sju. Men här i skuggvärlden utspelas det fåfänga och onödiga mänskliga försöket att nå Gud genom att bygga Babels torn. Det är högmodets och förtvivlans väg, att försöka få grepp om hela triangeln på människans villkor och inta Guds plats, om man så vill. Det är ett hopplöst projekt vi har hållit på med sedan franska revolutionen. Det är dömt att misslyckas, eftersom en strävande människa aldrig blir nöjd. Guldåldern hamnar allt längre tillbaka. Barnet kvävs i vårt inre, vilket också visar sig i figuren: Om man försöker flytta linjen $b - b_1$, gränsen mellan jord och himmel, uppåt, säg i ett försök att få jorden att nå upp till himlen, så kan man inte göra det utan att gå under på vägen. När linjen närmar sig A, triangelns övre spets, uppslukas den av sitt gränsvärde, en punkt där man inte kan komma längre utan att fyrhörningen försvinner. Jorden uppgår i himlen, men människan dör. Det går bara att se Gud på ryggen. Däremot kan himmelen sänka sig över jorden, det himmelska ljuset från Keter, kronan, emanera – det är ett ord från Plotinos – ner i fyrhörningen eller skjuta linjen ända ned till basen, tills himlen har uppslukat hela jorden. Då har Guds vilja intagit vår

värld och förvandlat den till Guds rike. Shekinas blixtnärhet har från den Ende, Gud, gått igenom förhänget och nått ända ner i det mörka väster i Salomos tempel. Ljuset från det allra heligaste uppslukar allt. Detta finns också i den judiska kabbalan. Jesus underförstod hela tiden denna folkliga tradition, dessa urgamla föreställningar om himmel och jord, öster och väster, högre och lägre, när han undervisade sina lärjungar. *Fader vår*, till exempel, är obegriplig utan den mystiska traditionen, eller i varje fall svårare att tillgodogöra sig. Därför är också uppståndelsen från de döda beviset för att Gud har skapat oss till ett helt av ande, själ och kropp. Jesus hedrade det timliga livet och kroppens världar som något heligt och välbegagnat.

Han log åt sitt föredrag och lutade sig tillbaka i länstolen.

– Tillkomme ditt rike. Ske din vilja, såsom i himmelen så också på jorden. Klockan är mera än tre och fyra, den är sju! Vi har himmel här och nu. Vi kan förmedla Guds kärlek. Vi kan till och med ge varandra vår kropp. Shekina är högmodets totala inverkan och motsats. Därför håller Gud hennes kropp vid makt. Döden rör inte på henne. Hon är uppståndelsen från de döda.

– Det menar du inte, utbrast Christina och kunde inte ta blicken från skissen. Det menar du inte. Eller också gör du det.

I den stunden upplevde Christina, Salem Michaneks dotter, att hon blev född på nytt. Den naiva teologin var verkligheten. Det lilla ljus som varit hos henne sedan hon var liten flammade upp och gjorde hela hennes varelse ljus och varm. Det var som en läkande ström. Detta var något hon måste ta vara på för att inte ångra sig i hela sitt liv. Hon kände att hon ville vara Shekina, det gudomliga ljuset på väg att överflöda jorden. Hon var kommen ur Guds skaparhand i samma mån som hon var verklig.



... som arbeten och ären betungade. Jag är saktmodig och ödmjuk i hjärtat. Jag vill ge er min ro.

Tore fortsatte in till Lil, som höll på med något i arbetsrummet. Hon såg upp från sina scheman och greppstabeller. Hon var alltid uppmärksam, alert. Men hon var långt ifrån avvisande, fast han avbröt henne i planeringen. Hon hade satt friska blommor från landet i vasen framför sig. Hon hade kastat visitkortet hon hittat i hans fickor, från Lamour och Xanadu, kastat för att glömma.

Hon tänkte inte ta i dem som vapen. Förstod hon ens vad de betydde? Han visade henne att han var ledsen.

– Jag tänkte på Lovisa, sade han dämpat.

– Tore, sade Lil med ömhet, jag förstår dig nog. Det var en svår tid. En dag kanske vi kan ta till oss varför det skulle hända. Nu är det som det är. Och det går ju alltid att skaffa ett till, hur många man än har. Det går alltid att göra det en gång till, så länge mannen är karl till det. Du skulle ändå aldrig bli nöjd.

Tore undrade varför hon uttryckte sig i neutrum, var det praktiskt när man inte visste flicka eller pojke? Analytisk som alltid, forskande och spörjande var han, hejdade frågan på tungan. Den blev lyckligen aldrig ställd. Han visste att hans hustru hade utnyttjats som barn och därför hade svårt med kontakten.

– Älskling, sade han. Ibland får jag för mig att du inte behöver mig. Är det så? Jag hörde ”När du gick” med Sven-Olof Sandberg i radion, och, vet du, jag började faktiskt gråta.

– Nej, jag har verkligen inte tänkt gå. Bara för att jag inte vill ha fler barn, måste det vara så att jag inte känner för dig längre? Jag har inga planer på att ge mig av.

– Men jag räcker kanske inte till för dig?

Han pillade i hennes nacke, skruvade på lockarna längst ned.

– Så där gjorde du när vi sällskapade, sade hon. Jo, du räcker till. Du är allt jag behöver.

– Jag menar inte att vi måste få barn.

– Vi skulle aldrig orka med ett till. Jag hörde förresten från Lasse idag. Han skriver om något som kan bromsa cellernas åldrande. De är cancersnåla på spåren.

– Vår son.

När jag ser din himmel, dina fingrars verk, månen och stjärnorna, som du har berett, vad är då en människa, att du tänker på henne, eller en människoson, att du låter dig vårda om honom? Dock gjorde du honom nästan till ett gudaväsen; med ära och härlighet krönte du honom.

Så sjunger David i sin åttonde psalm, och därför var han själv genomborrad, naglad som på trä. En vicarius Christi, äkta Messias. Han hade aldrig varit död, men var dag nära. En osynlig följeslagare gick lieman tätt bakom, i sällskap med skyddsängeln.

Som fjortonåring hade han skickats upp till släktingar på landet för att växa till sig och gå i livets urgamla skola. Han hade bott i nära ett år hos moster Ella och morbror Samuel, alla årstiderna på landet. Det hade varit att hässa hö vartill hör att åka på lasset. På vintern gav han korna, mockade, mjölkade och åkte släde med Markus till julottan. Orörda snövidder, julefrid.

Drängen hade i ångande värmen kastat upp en högaffel som genomborrat hans vänstra överarm, några centimeter från hjärtat, han kunde vara glad att han levde.

Döden hade därutöver närmat sig på tre sätt. Den hade högtidligt, personligen, aviserat sin närvaro som aneurysm, som utvaldhet och som frälsning. Han hade därför gift sig tidigt, strax på prästvigningen, men burit sina hemligheter då hans fästmö blev havande med ett kärleksbarn, lilla Christina. Redan när hon var liten hade Salem tjänat sin församling några år och med det ombonade familjelivet börjat känna sig kraftlös. Det oroade honom, eftersom han såg det som en fråga för karaktären. När han började motionera fick han besvärande håll högt uppe i buken och pallrade sig iväg till doktorn för att få veta vad det kunde vara. Diagnosen hade meddelats efter en del undersökningar. Gudsmannen led av ett aortaaneurysm av samma slag som botanisten och arbetarkampen Bengt Lidforss. Det var alltför riskfyllt att operera. Ordinationen blev att ta det mycket lugnt, då ett sådant aneurysm när som helst kunde brista och sända förmånstagaren till evigheten. Ansträngning och sinnesrörelse kunde mycket väl påskynda förloppet.

Därefter hade Salem Michanek slagit av på alla yttre åthävor, dragit sig till minnes det gamla mästarbudet att människan icke lever av bröd allenast, utan av det ord som kommer ur Guds mun. Han hade

mer och mer gått in i sig själv och vaktat elden. Den visade sig vara en ljusstark stjärna som steg ständigt högre över andens djupa brunn, avslöjande universums vidder och en rikedom han förr endast anat. Oftare och längre tog han stilla stunder inför den Eviges anlet, där han begrundade, höll kontemplation och fasta.

Då skingrades glömskans dimmor kring ungdomens resa. Fadern hade kommit på besök.



I begynnelsen skapade Gud sitt tempel. Det låg i lugnaste resning bland äng och ås. I hemlighet höjde det sig i skyar, ty människor visste det icke. Anblicken var en enkel kyrkas.

Som helt ung hade han varit där och mindes inga yttre detaljer. Fadern tillhörde templets krets, tänkte evighetstankar för sonen. Du skall icke binda din saga vid jorden, hade han ofta sagt.

Männen var bedjande där inne. Hustrurna och deras unga kvinnor, som ännu inte blivit mödrar, vårdade dem om deras ingångar och vapenhus, förgårdar, andaktsrum. Stormästaren sade de var så ett med all hemlighet att de ens icke tarvade invigning i det heliga som inomports föregick; den Evige vakade själv över dem och vad brist de tänkt var allredan helad. Den helt unga kvinnan åträdde sin tillkommande i vetskap om att han kunde vara Messias.

En rök ären I, predikades, som synes en liten tid och sedan försvinner. All eder fågring är såsom ett blomster på marken. När vinden går däröver så är det icke mer, och dess plats vet icke mer därav.

Och kvinnorna visste det. Så nära riket var de, att deras sköten kunde öppnas för ord att bli kött och himmelens andar träda fram. Det ousägligt gåtfulla hade lämnat det fördolda, tagit gestalt av nåd i dem. När deras män och tillkommande trädde inom förhänget nalkades de livets hemlighet. Sakta uppenbarades att Gud på nytt vill skåda sig själv, därför drager sig undan och ger skapelsen rum.

Du är Vicarius Christi, sade hans far till honom mellan tempeltjänarnas allvarsamma blickar. Du skall bära ditt namn som en hemlighet. Salem Michanek, sammaledes har jag burit min gåta, som du också övertar. Du är Messias eller hans broder, vem än människor håller dig för att vara. Messias eller hans broder, du behöver ej ens veta vilket. Herren är en och eljest ingen.

Faderns tal kom allt omkring dem att blåna. Det cinnoberröda

förhänget rörde sig i långsam purpur, dröjande kobolt. Kandelabrarna återgav fönstrens natthimmel spetsvälvd. Kvinnorna utanför porten lät höra inte ett ljud. Intet förnams utom faderns andhämtning. Tjänarna nedlade klenoder på bordet bredvid dem, mantlar sjöng dämpat siden.

Sedan urminnes tider, återtog Michanek från Salem, har vår hemlighet burits av överlättna män. Herren är nära inte bara här i templet, utan över allt. Himmelen hans tron, all jorden är hans fotapall. I honom är det som vi leva, röra oss och hava vår varelse. Han är oss närmare än andedräkten. Så långt som öster är från väster låter han våra överträdelser vara från oss. Och en dag skall landet vara fullt av Herrens kunskap, likasom havsdjupet är fyllt av vattnet. Vakna därför upp, du som sover, och stå upp ifrån de döda, så skall han själv lysa över dig!

När han föll på knä fälldes hans resliga gestalt framåt, mot pojken.

– Vi skola icke alla dö, men alla skola vi bliva förvandlade, sade han, hans allvarliga blick behöll pojken andäktigt lyssnande. När den utvalde riddaren nådde slottet där Graal förvarades, mötte hans ögon en sårad, fallen konung vid dess port. Han blödde efter omild hantering, men Gud hade låtit honom leva. På samma plats hade de andra riddarna felat och gått miste om gåvan då de fortsatt in i slottet i iver att finna sin dyrbara kalk. Vad de inte anat var att den fallne konungen var dess skiltvakt och givare. Ingen kunde utan att uttala lösenordet ta emot den heliga kalken.

– Kunde då Parsifal lösen? frågade gossen.

– Ja, min son, men han visste det icke, svarade fadern och lät ana en glimt i mörkret.

Tempeltjänarna andades tungt, ljusens lågor stod blickstill.

– Men, frågade då Salem, hur kunde han svara med en lösen han ej kände till?

Fadern lade här sin hand på gossens skuldra, och med den andra berörde han hans hjässa, sade: – Han kunde inte orden, men var själv hemligheten. Därför uttalade han de hemliga orden: Vad, herre, är det som plågar dig?

– Han bar med sig nåd för den Andre!

Fadern tog sina händer från pojken och gick ett par steg tillbaka, tillade: – Det räckte till himmel och broderskap.

Michanek från Salem föll ånyo på knä och fortsatte tala, utan att ta sina ögon från pojken. – Den som vet att kärlek icke tömmes i kär!

av metall eller trä, han har kommit fram, den som anar att syskonens under är allt. Guds närvaro fyller templet och jorden all. Skapelsen är en illusion, öster och väster omfamnar av evighet varandra, är Ett, emedan Herrens skapande ord aldrig kan lämna honom. Gå nu och tala om för människorna att de är älskade med evig kärlek!

– Nej, han behövde aldrig beträda palatset. Graal stod på hans egen plats och i hans egen gestalt.

På ett givet tecken från tempeltjänarna strömmade nu kvinnorna in i templet. Framför draperierna utförde de unga en glädjens dans, medan de mogna kvinnorna och mödrarna bar fram till bordet. De ville förbinda himmel med jorden, låta det eviga synas och kännas mitt i exil och förskingring.

Man kunde se det i deras ögon, i de dansande unga flickornas. De kunde förbinda himlen med jorden, var i sin resning korsets stam.

Häriifrån var alla minnen heliga. Templet var stängt sedan många år och bröderna hade dragit sig tillbaka som en gång Gud. Hemligheten skulle nu växa sig stark, mysteriet sakta tättna. Sedan generationer levde människorna i föreställningen att de var kroppar av jord och vatten. Denna tidsålders lärde förkunnade att ämnen i den skapade naturen på något oförklarligt sätt var själens bärare. Som njurarna alstrar urin, hade en tysk vetenskapsman sagt, och alla skrattade elakt.

Salem bar sin hemlighet, eller den bar honom. Gud har dragit sig tillbaka för att ge plats åt världen, men det är en synvilla. Han är mig närmare än andedräkten. Han uppehåller mig. När jag lyder hans röst i hjärtats helgedom kommer den eviga världen att sänka sig att lågra jord och timlighet. Det är den stund då klockorna stannar.

Hon är en kvinna.

För kontemplerationens skull hade templet självt blivit hemlighet. När du börjar tro att Gud bor i hus som är byggda med människors händer, måste du ta dig i besinning, då måste du gå i djup bön. Så hade fadern sagt. Det var alldeles före kärleken bristning, ett ärftligt aortaaneurysm. När som helst kan vår exil bli upphävd, vår medfödda svaghet befria oss.

Salem gick in i kontemplerationen samma dag hans far lämnade det jordiska höljet, vek aldrig från vanan sedan. Han lämnade varje morgon och afton sinnlighetens kuliss, stod utan fötter i det botenlösa, svävande i närvarons nåd. Där mötte han de primordiala människor som lever bakom förhänget. Hur han längtade att det

skulle brista, att templets alla rum och gårdar helt skulle översvämmas av helighet.

Han kunde känna draperiet kittla sin panna som något osynligt dock påtagligt, en zon av tyngre luft bland eoner av klaraste eter.

Ande är geometri. Hela jorden är full av hans härlighet. Evighet lägrar tiden.

Rummet bildade en människobred passage om hans kropp, ur tid i evighet. När han sakta kände sig glida framåt anade han en rörelse i draperiet som inte kunde vara framkallad av honom själv, som om någon ville meddela sig. Några röster tyckte han sig känna igen ur barndom, av ålder. Den stämman verkade bekant, men talade på gammalt vis som vore hon en förfädernas kvinna, tillräckligt långt tillbaka för att evigt på nytt vara hans egen. Som en andlig mor, ville hon förstå och trösta honom? Det blir en jul utan synliga gåvor. När som helst kan du slungas ur kärlekens exil till ditt himmelska paradiset. Där ska jag omsluta dig, för evigt och i världar utan slut.

12

Tore Schenberg mindes med avtonad smärta sitt gamla öknamn i skolan, Torsken. Men lät han kamraternas bild växa långsamt ur hågkomsternas rågångar, fick smärtan liv och ansatte honom på nytt.

Hur hade de kunnat veta? Så tidigt! Bar han något skyggt i sin blick, som inte kunde riktigt fångas i någon beskrivning men ändå blev uppfattat och förstått av andra runt omkring? Att han var en som inte vågade, och aldrig skulle våga.

Nu hade han helt gått upp i arbetet på kontoret och stålsatt sig för att inte oreda något med sina spända nerver. Kontrollen återvände, när han inte lade sig i det som var delegerat till andra. Hans lugna sätt påtalades av personalen, som dock inte hade märkt någon större skillnad, åtminstone trodde han inte det. Ingela tog han sig mera tid med, för han tänkte att en balanserad öppenhet nog var bästa sättet att komma till rätta med hennes framåtanda. Att bara låta henne ana kritiken, inte spela ut den.

– Vad skulle nu Salems kurs handla om? Vänta lite, så ska jag ta fram här.

Han gjorde en runda till skrivbordet, sedan bokhyllorna. Visste pojarna i skolan ens vad en torsk kunde vara? I så fall hade de fått veta det av sina pappor, någon annans pappa eller vuxen i samma ålder. De satt ju på sina verandor, spelade kort och lattjade, gick hårt åt varandra, tonen var rå men hjärtlig. Alla var de äkta, synliga och verkliga och riktiga. Med på noterna hade de samma dialekt. Ingen sökte något vara, sinnena vittnade åt dem, den sträva huden, syrlig lukt efter arbetsdagen, hårväxt mellan knogar, spader dam; hjärter knekt.

En riktig karl luktar skit, svett och liniment. Han har råg i ryggen, kli i röven och säd i byxorna.

Vad gör språket för skillnad i den hårda verkligheten? Kuk och fitta, nubbe, spik, aspäckad är du din dyngrake jävel, kåta bockar, svarta hål. Det manliga språket fungerade som ett djuriskt signalsystem. Med skrån och brunstig syra pinkades revir in och skanderades att så är livet, inbilla dig inget annat. Stick och göm dig i kyrkan, om det känns skönt, men inbilla dig inget för faen.

En torsk, som köper det han inte är värd, inte kan föra sig, själv rå sig, var han sådan? Hade han vuxit i och funnit sig i sitt öknamn, anpassat sig till vad den dunkla profetian ropade? Eller hade det

synts på honom redan i skolåldern, att sådan var han? Hade flickorna också sett och vetat, begripit på hans trånsjuka ögon och låga röst att han aldrig skulle slåss för dem? Han hade alltid gått lystet runt som en sjakal och sökt allt möjligt att dölja sin feghet med. De hade nog vetat och förstått det, och han skulle aldrig kunna fly därifrån. Smärtan var hans, för dem något bara banalt: En del va ju såna.

– Gud skapade människan för att han behövde en medhjälpare i sitt verk, svarade Ingela. All myndighet kommer från Gud, och går den inte ut på att skona och hjälpa så är det ingen myndighet.

– Ja, men så har vi det ju här i Sverige ...

– Den svenska statens högsta instans är en pöbel. Här vädjar vi förgäves om nåd.

– Nej, ta igen dig nu. Vill du förklara vad du menar egentligen? Jag är inte så bra på gåtor, särskilt inte om orden betyder något annat än de brukar.

Tore kände sig lätt irriterad.

– En folkhop som inte går att tala med, som inte håller något heligt mer än sin egennytta och förträfflighet och sina självhärliga snabba domar, och som för sin auktoritet inte åberopar något annat än den råa styrkan, är en pöbel. En sådan massakrerade Axel von Fersen.

– Du menar han som blev färsen, köttfärsen, nej förlåt. Jag menade inte att vara vanvördig. Men du har kanske missat att vi i Sverige har en riksdag, som sätter vissa gränser för pöbelns handlande?

– Den erkänner ingen högre rättvisa än sina egna beslut. I princip handlar det om en pöbel. Det är bara lite system i grymheten, för att hålla statsverket tillfreds. Men i klartext är det en djävulsbibel som lyder: Våra mammor har rätt att ta kål på oss och begära samhällets assistans dessutom, och få sitt brott preskriberat innan det har hänt dessutom, och det är väl egentligen bara tapperhetsmedaljen som fattas, och den kommer säkert. Riksdagens ledamöter har inte förstått att en abortlag strider mot den eviga rättvisan, mot allt som håller världssamhället samman, grunden för all civilisation: vördnaden för livet. Hade de förstått så skulle de ha sagt att abort måste förhindras till varje pris, för budskapet är att man får döda den som är i vägen. Det legitimerar allt våld i egen sak, att vi i livets alla situationer tar lagen i egna händer. Ett samhälle med fri abort är inget samhälle alls, det är ett koncentrationsläger. Det är väl själva kontentan av Skola för bildning. Om de små ges myndighet så slipper vi förintelsen. Varenda liten elev är en myndighet, detta

missbrukade ord. Det är vi själva som skapar verkligheten med våra ord och handlingar.

Hon lutade sig spänt tillbaka då hon väntade sig en förklenande attack från sin chef, alldeles torr i munnen. Men nu var det sagt.

Tore registrerade trött att hans utredare satt sig i sinnet att göra något man inte får, utmana den konsensus som genomsyrar samhället. Man kan lika gärna sparka sig trött. Gå på gym och svettas ut det där, hade han velat säga till henne. Du har din yttrandefrihet, men prata inte så att käften går ur led. Men så erinrade han sig att han verkligen läst någontans i *Skola för bildning* att reformverket ytterst vilade på någonting i stil med hennes ord. Var det inte rentav den gamle pedanten och filosofen Immanuel Kant som lyckats med konststycket att bli citerad i en av svenska statens offentliga utredningar i slutet av 1900-talet! Tore, med sitt osvikliga sinne för fakta, drog sig till minnes att han läst om människan som en myndighet på två ben, men att han i samma ögonblick sorterat in det på lämplig plats i den statliga strategin. Sådant där kunde man förvisso få läsa emellanåt i ett credo från högre ort. Det var väl för att riksdagens ledamöter skulle känna historiens vingslag och de stora andarna kringsväva sina beslut. Det var sådant som den handfasta skolpolitikens män och kvinnor, rektorer och skoldirektörer som han själv, kunde ta med i sina vårtal och när studiedagen påfordrade en elegant inledning, men som de sedan mellan skål och vägg skrattade åt.

Det var säkert samma sak på psalmversernas tid. Det kunde mycket riktigt se ut som att barnen skulle bli gudfruktiga skaldenaturer, Haquin Spegels och Jesper Svedbergs sentida svärdbärare. Den realpolitiska sanningen var förstås att fruktan och respekt skulle ingjutas för den jordiska överhet som på betydligt närmare håll ersatt Gud.

– Ska vi ta fram och läsa det där stället, så vi vet vad vi talar om, föreslog Tore. Kommer du ihåg vilken sida det är?

– Sidan 349 i utredningen.

Ingela svarade utan att se Tores ansikte, där han stod vänd mot bokhyllan och drog på munnen. Han återvände till sin fätölj, slog sig ned med volymen i knäet och började bläddra.

– Nu ska vi se ... Den klassiska bildningstanken ... människan bär Guds bild inom sig. Hon, den fallna ängeln, kan genom att utveckla sina förmågor höja sig att förverkliga denna *imago domine* ... vidare den konkreta betydelsen att bilda eller forma sig ... Bildung, ja. Gadamer; sjuttonhundratalets största tanke. Herder. Och här: I dag

talas i många lärarrum om obildbara elever. Men bildbara? Så Mündigkeit, människans förmåga att styra sig själv, som Fichte menade att vi kan styra vår vilja. Det handlar om en inre upplysning, att bli upplyst som människa. Jag ville styra in på din text så här så att den inte blir hängande i luften för oss. Ja, här har vi det då: När Kant i decembernumret 1784 av Berliner Monatsschrift åtog sig att definiera begreppet upplysning tog han hjälp av begreppet myndighet. Bakgrunden var att en protestantisk prästman i ett tidigare nummer av samma tidskrift ondgjort sig över det ord "upplysning" som just blivit på modet och som utsådde förvirring i människors huvuden och hjärtan utan att någon kunnat besvara frågan vad upplysning är. Kant antog utmaningen och gav därmed den tyska upplysningens oöverträffade formulering av bildningstanken. Hans svar började så här:

Upplysning är människans utträde ur sin självförvållade omyndighet. *Omyndighet* är oförmågan att använda sig av sitt förstånd utan någon annans ledning. *Självförvållad* är denna omyndighet eftersom dess orsak inte är oförstånd utan bristande beslutsamhet och mod att bruka sitt förstånd utan ledning av någon annan. Sapere aude! (Våga vara vis! – Horatius) Ha mod att använda ditt eget förstånd! är således upplysningens valspråk.

Och vidare: "Idag används ordet myndig om artonårsåldern och ordet myndighet om offentliga förvaltningar. Det pedagogiska tänkandet har mist ytterligare ett redskap ... Även Humboldt framhävde att undervisningen skulle syfta till frihet, den fick inte fostra till undersåtlighet ... ett samband mellan bildning och vetenskap." Ja, återtog Tore, jag har ju förstått länge att du är väl påläst när det gäller de här sidorna. De stämmer väl in på dina intressen. Själv har jag läst hela betänkanudet ungefär jämntjockt. Om jag har fördjupat mig i något, så är det nog förslagen till kurs- och timplaner och de allmänna direktiven. Det är ju så att om en verksamhet ska kunna fungera, så måste den organiseras. Vi har i vårt land höga krav på att en elev som bor i Haparanda ska få samma utbildning, samma möjligheter som en elev i Ystad eller Stockholm. Det kräver samsyn och, som sagt, planering och en bra organisation. Dessutom måste vi ha behöriga lärare på de olika stadierna, och de ska arbeta villigt och glatt för den lön de får, det där regleras som du vet i avtal.

Tore gjorde en paus, hade mattats av en djup splittring som klöv

honom i två, stridsmoralen sjönk. Han förstod att han hade börjat mala på i gammal god stil, men orden kändes dävna och torra i munnen. I sitt stilla sinne tvivlade han på att Ingela skulle ta djupare intryck av det han sade, eller ville säga, och innerst inne kunde han inte klandra henne. Hade han börjat tvivla på sig själv? Hela hans karriär hade hittills enkelt kunnat sammanfattas i ordet realpolitik, men i denna stund kändes det handfasta klumpigt, valhänt och fattigt.

Lyckligtvis var bara fem minuter kvar på Ingelas audiens. Han fick snabbt gå över på några rekommendationer kring innehållet i Michaneks kurs. Det borde framgå klart och tydligt att det ligger en motsättning dold i bildningstanken, menade han, på samma sätt som den är dold i själva skolsystemet. Om man i Kants anda skulle låta människor följa sin egen ledstjärna, skulle alla springa iväg åt var sitt håll, samhället upplösas. Om å andra sidan organisatoriska mål blev allenarådande, skulle vi inte ha något kvar att leva för. Låt ordningen gifta sig med kaos.

– Medelvägen är bäst, medelvägen är bäst, den gyllene medelvägen, var det inte Aristoteles? sa han när Ingela utan anmaning reste sig för att gå.

Du milde tid, vad platt. Vilken halvmesyr! Det var tur det var i slutet av dagen. Tore satte sig vid skrivbordet igen och tackade sin Skapare för att inget mer var inplanerat under dagen. De andra verkade ha gått hem, det gjorde de alltid nu sedan de fått flexetid. Tore hade ingen reglerad arbetstid. Personalen trodde säkert att han kunde komma och gå som han ville. Så var det ju inte.

Han blev plötsligt trött, lade armarna i kors över skrivunderlägget med huvudet ovanpå och kände sig som en botfärdig syndare i Filadelfia. Den här gången var han emellertid för allvarlig och ledsen för att le åt jämförelsen. Han funderade vidare på sangviniska människors sätt att närma sig problem. Tänka med hjärtat, som de sade, vara impulsiva, subjektiva och sorglösa. ”Gå på intuition.” Det hade han hela livet beskärmat sig mot. Han hade fortsatt rita sina objektiva kartor och haft harnesk och vapen av sifferstål.

Rationalismens stinkande floder rann upp inom honom. Av sin skolläkare Kodes, en annan tjeck, hade han och Ingela fått utdrag ur en bok av Vaclav Havel; *Politik och samvete*. Den handlade om hur en kall, opersonlig makt med bekvämlighetsflagg och dolsk retorik i Västerlandet hade infiltrerat och bemäktigat sig samhällets olika institutioner, kallat makt för välstånd, våldtäkt ledning och utarmning funktion. De hade lem för lem bedövat och våldtagit den folkliga, reli-

giösa kulturen. De hade överträtt Skaparens naturliga gränser och vid sterila ritbord dragit egna. Människorna hade det kanske materiellt bra i ingenjörs-kulturen, men livet hade mist sin mening. I mänsklighetens namn måste man nu göra uppror, riva masken av maktthavarna.

Hur hade han själv valt sida? Han kände återigen behovet av medling, att förena, kompromissa, nästan som en drift. Var hela hans liv taktik, en kompromiss? Han hade sitt engagemang i kyrkan och var tacksam för det, men var det på riktigt eller bara diplomati? Hur många gånger hade han inte använt det som gisslan för att kunna ta tag som var hårdare och kallare än vad andra i hans ställning brukade kunna förmå sig till. Han hade förr varit rent omänsklig. Och ingen trodde något ont om honom för det, antog väl det var ren principfasthet. Han hade rykte om sig att inte skona sina egna.

Hornen växte i pannan. En kompromiss, varken Gud eller djävul, varm eller kall, var det människans ofrånkomliga öde, hans eget? Hur skulle man kunna veta att man handlar fullkomligt rätt? Genom att tänka med hjärtat och ha som pietisterna fromma attityder och bruk?

De gamla läsarna brukade ta tumverser i Bibeln, slå upp den bara på måfå och se det de fick upp som Guds budskap till just dem. Han beslöt sig för att prova i citatsamlingen han hade liggande på avlastningsbordet. Den kändes högtidlig i handen, när han lyfte den med en sådan föresats. Något av skriftens tidlösa auktoritet kom för honom, en avglans av ordets skapande majestät och rättesnöre. Han lät den öppna sig utan att påverka, hade heller inte läst så mycket i den att han trodde sig känna igen någonting. Det första han såg var ordet fångelse, i ett citat från en indisk nobelpristagare i litteratur, Rabindranath Tagore.

Den människa jag döljer med mitt namn sitter och gråter i sitt fångelse. Ändå är jag ständigt verksam med att bygga på och förstärka den omgivande muren. Men samtidigt som muren reser sig allt högre mot himlen förlorar jag mig själv, mitt sanna jag, ur sikte i dess mörka skugga. Som kompensation prövar jag att stoltsera med min ståtliga mur, förstärker och pyntar den med stoft och sand, för att inte minsta spricka ska misspyda fasaden. Men därigenom förlorar jag mitt sanna jag ur sikte.

Tore kände ansiktet hetta. Det var som han ställts i skamvrån av fröken. Eller som den gången han var inkognito på ett väckelsemöte uppe i Norrland och gått fram till botbänken i eftermötet. Predikan-

ten talade länge med honom om hur viktigt, hur helt avgörande det var att verkligen komma igenom till full och upplevd frälsning. Han hade fått närgångna, obehagliga böcker med sig hem. Också nu var det tacksamt att vara ensam i rummet, för denna text avväpnade mer än något han hört på mycket länge, till och med i kyrkan. Han drogs till samma rader igen, läste om och om de ljusstarka orden.

Hans sanna jag kunde ju inte vara en torsk. Ändå hade han länge betett sig som han haft något skamligt att dölja. Muren av stoft och sand kunde däremot vara rollen som tjänsteman i skolförvaltningen. Hur hade han inte beflitat sig om en oklanderlig fasad! Ändå var det ett hus på lösan sand. Skolmannen med sin röda lampa var det vettskrämda, högrepresterande och barriärbyggande barn som innerst kände att det till slut ändå måste ge upp och lämna rum för sin eviga sanning. Han såg hur han hade stängt in sig i den kommunala dödens enorma mausoleum, blasfemiskt uppståndet ur det oskyldiga sandslott han börjat bygga med sina lekkamrater på stranden. Nu hade de gått hem, och han som var faderlös hade stannat kvar till närmare solnedgången och låtit bygget bli till sitt barnsliga livsverk, för att han minsann skulle visa dem! Slottet hade vuxit sig större och större för att till slut skymma solen och världen därute. Hans inre människa hade förminskats i takt med den växande skentryggheten och fåfången. Hans sanna jag var till slut bara en undernörd, hunsad och förkrympt usling i den mörka fängelsehålan.

Han kände en tår bryta fram. Jag måste vara överansträngd. Han hade inte tålt den senaste tidens branta kantringar. I sin hjälplöshet nyfiken på vart dessa tumverser kunde leda slog han upp ett ställe till, skrivet av den amerikanske psykoterapeuten och kvantfysikern Stephen Wolinsky.

Elementarpartiklarna blir till bara om vi observerar dem. Det är när vi aktivt beslutar oss för att studera en partikel av ett visst slag, som vågrörelsen individualiseras och ger upphov till en ny kropp. När vår uppmärksamhet riktas mot den formlösa vågens energi, då skapas en verklighet vi sedan kallar partikel, molekyl, massa och kropp, ja rentav människans egen kropp eller hela den utsträckta, fysiska verkligheten. Allt vi kan tänka kan vi också få se manifesterat, vi kan ge det fysisk form och kropp – om vi vill det.

Tores huvud sjönk åter ner på skrivbordet och blev liggande hos de nyss lästa orden. Han såg baksidan av sina ögonlock svärtas

av trycket, men ett organiskt ljus fladdrade som norrsken eller en glasrutas återspeglning av billyktor. Det kom uppenbarligen inifrån hans huvud. Han kände evig energi från tankens arkimediska punkt sända våg efter våg av skaparkraft mot den inskränkta världslighetens rum och tid. En tiger skapad för tillfället kändes huka i skuggan. Rädslan blev outhärdlig, och snart bar vita dvärgar hans stoft till universums svarta hål. Urljuset blev bränning och frambar hans handlingar, skepnader och medresenärer som skum på livets stränder. Lil kom farande i ett valnötsskal på älvens vilda ström. Hon höll krampaktigt fast i kanten och stirrade med uppspärade ögon vettskrämt rakt in i ödet. Efter kom hennes föräldrar i en Mississipiångare, precis som i Huckleberry Finn. De satt bara ett fåtal meter bakom nötskalet som bogserade dem men ansåg sig ha det tryggt och ombonat som passagerare, hon i fotsid, vit klänning och med ett litet parasoll i handen, han med ett förtjust gillande av att vattnet stänkte och vindarna tjöt bara ett par meter från deras paraplyförsedda toddyglas.

Shekina stod i kolossalformat i vågskummet nedanför det vattenfall de alla var på aningslös färd emot. Hon hade lagt sin fasta blick rakt igenom strömvirvlar och såg vad som skulle hända om hon inte ingrep. Passagerarna på flodbåten stöjade och skralade. Ödets bullrande katarakt kom allt närmare, samtidigt som han förgäves försökte tyda vad Shekinas lugna ögon ville säga. Då skvätte vatten upp och splittrade hans blick, men i det suddiga virrvarr som flimrade förbi målades stjärnor på en bakgrund av midnattsblått, blommor i stilla herdeland och tårfyllda barnaögon som såg på honom genom en vägg av frostat glas. I varje barnaöga ville strålar av universums urljus bryta fram, och han kände av sin gamla impuls att vilja måla över glasväggen, göra till kliniskt vitt. Men han förmådde det inte, för en matthet som minde om barndomens underlägen övermannade honom med sin obändiga längtan till närvarons svävande fall. Ur alla barnaögon växte en kvinnogestalt som pressades mot glasväggen i riktning mot Tore för att ett ögonblick stanna upp i ett kyrkfönsters fångna Maria men i nästa stund sända översinnlig kraft så att glaset dröp iväg som plastfilm lagd i eld.

Hon var livs levande hos honom och lade sin svalkande hand på hans hjässa.

– Jag kommer till dig, viskade hon, från en värld bortom materiestormen. Jag har något jag måste få tala om för dig. Jag var Guds lekkamrat innan han skapade världen. Som vi dansade på ängarna!

Som vi gladde oss åt blommorna! Som vi jublade med bäckarna! Han älskar mig och visar mig allt. Han handlar i världen, men bara genom mig. Jag är universums lösen och skall rena dina läppar så att du slipper lida mer.

Det var som i Jesaja sex som han sett i Michaneks papper. Helig, helig, helig är Herren Sebaot. Hela jorden är full av hans härlighet! När Gud hade skapat världen kallade han den god. Allt är gott, när det tas emot i tacksamhet. Ingenting behöver ändras. Varenda lem i min kropp är full av hans härlighet. Varenda kvinna är en dopgrav som förkunnar att han är uppståndelsen och livet och att den som tror på honom skall leva om han än dör. Och jag med mina syndfulla läppar! Jag med mitt gott och ont! Jag som förtrycker det låga! Jag som föraktar de små. Jag som dyrkar makten och stöveltrampet, skäms för min svaghet och är rädd för kvinnor. Men en av seraferna hämtar på altaret ett glödande kol och vidrör med det mina läppar. Sedan säger han: – När nu detta har rört dig har din missgärning tagits bort och din synd är försonad. Hela jorden är ren, också för dig. Förhänget har brustit för dig. Du var översteprästen när han trädde genom förhänget och avslöjade min himmelska katedral. Du var prästen när han ropade i natten. Jag är Shekina och öppnar mig för dig. Jag vill rädda dig.

– Tag emot mig, viskade hon. Tore, du behöver inget mer. Jag kan göra dig levande, bara jag. Jag förlåter dig ditt lilla organ till och med, och det gör jag på Guds uppdrag. Du växer till en mäktig kyrkorgel, under mina skapande händer.

– Ja, viskade han. Här är jag, sänd mig du. Spela din fuga på mig. Jag vill vara din budbärare. Till alla i mitt liv, ja, till henne framför alla.



– Hur kan någon få för sig att jag kritiserar *kvinnorna*!!! Jag vill ju skona dem från att bli lurade och direkt vilseledda av den enda instans folk verkligen litar på, nämligen staten.

– Är det staten folk litar på? Är det inte universiteten, akademierna?

– Nej. Alla vet att de intellektuella håller sig framme. De säljer alltid sina själar, om plattformen står på spel. Kan du inte din von Martens?

– Vilken jäkla Martens?

– Paul von, finsk författare. Och med en mongoloid dotter som också är författare. Det, du!

– Jag tror för min del att folk lyder staten som ögontjänare ungefär, men tror på vetenskapen och rättssystemet. Staten är tillfällig i en demokrati. Den akademiska traditionen är pålitligare.

– Jan Fridegård säger i *Offer* att människorna till slut inte kommer att bry sig det minsta om vad som är rätt, bara vad som är tillåtet. Folk ser staten, eller rättsväsendet, som en motpart. Därför gör de aldrig mer än de kommer undan med. Du skiter väl också i vad som är moraliskt, bara det inte är förbjudet.

– Visst. Och det finns väl något som heter pengar också. Det verkar du glömma bort ibland.

– Ja, just det. Pengar. Pengar får folk att göra sådant de inte vill. De kan till och med bli bödlar, om det är bra betalt. Därför är den rätta frågan inte vad som lönar sig, vad som bara råkar vara praktiskt.

– Vad är den rätta frågan?

– Vad som är kärleksfullt.

– Och det är ju sådär lagom precist och lätt att leva på. Som utspädd skummjök ungefär.

– Jag tar för givet att barmhärtighetsmord inte är uttryck för kärlek.

– Men från BB till åldringsvården är det nog ganska ont om pengar. Du har inte funderat på att lämna den otacksamma skolvärlden och ge dig in vid äldreomsorgen? Där finns det nog plats för dig.

– Gott. Då är alltså den stora frågan i livet om vi drivs av pengar eller kärlek.

– K ä ä r lek, retades hennes opponent.

– Ja, just det, din förbenade slappsalle. Kärlek är inte flum, men om så skulle vara: Hellre flumhet än stumhet. Och du borde göra som Strindberg.

– Verkligen? Ska jag skriva Hemsöborna? Är inte den klar än?

– Nej, du ska åka bort och skriva *Till Damaskus*. Och därmed skall du laxera ditt lands dumhet!

Eva kunde vara fruktansvärt irriterande att prata med när hon var på det humöret. Kanske visste hon att hennes motor drev samtalen framåt.

Lil var fullt påklädd, men drömde.

Till en början var drömmen behaglig.

Minnet skönmålar en verklighet som kan ha varit grå. Därför sken solen in genom korsfönstren i det gamla skolhuset nästan varje gång hon tänkte tillbaka. Hon satt i andra raden från höger, från eleverna sett, och näst längst ned. Det måste ha varit i femte klass. Andra år hade hon ju suttit litet varstans, så det måste vara femte klass hon så ofta kom ihåg.

De hade en så snäll fröken, nästan som i Bullerbyn. Och Liliane hade ofta fått beröm för att hon kunde sina läxor. Där ute på landet stod man fortfarande upp i bänken och svarade sin lärare. Det kändes konstigt att tänka på det nu, för hon var fortfarande ganska ung och det var ju självklart omodernt och odemokratiskt att behöva stå när man svarar. Ändå hade det känts fint, och svaren blev nästan högtidliga av det.

Peter var den pojke i klassen hon bäst kom ihåg men helst hade velat glömma. Men det gick bara inte. Han hade blivit Peter Pan för henne och färgat av sig på allt från Disney. Ändå hörde han i högsta grad till verkligheten och man måste hitta ett sätt att leva med det. Egentligen var det nog inget fel på honom, bara att han var som han var och levde ut det. Hade man rätt till det? Kunde i så fall inte alla få vara sig själva och sluta sköta sig? Men kanske skulle det gå illa då, om vanligt folk gjorde det. Peter för sin del hade så mycket gott inom sig att det nog gick bra i hans fall. Men det var han som hade kommit på henne på toaletten och det hade varit det pinsammaste i hennes underlivs historia.

Hans pappa var gårdfarihandlare, en sådan där karl som åkte omkring med häst och vagn och slipade knivar och saxar åt folk. Skvallerbytta bingbång. ”Jag är nog den siste gårdfarihandlaren i modern tid”, som han själv uttryckte saken. Deras tid var egentligen ute, så han hade fått bli agitator och demagog också, kallade sig så själv och hade gått in i en roll som lät honom säga vad han ville, samtidigt som folk kunde placera honom i ett fack där han inte behövde tas på fullaste allvar. Går i alla gårdar. ”Välkommen in på en kopp!” Jajamen, om det var så de ville ha det. Här bor ingen knuslighet. Egentligen var ju agitatorernas tid också förbi, och kolportörernas, så han var något av en Don Quijote som levde ut sin dröm och trivdes

med livet. Han var nog rätt snäll, han också. Han gav ingen någon egentlig anledning att skämmas för honom. Snarare var de flesta lite avundsjuka. ”Var får han sina pengar ifrån, tro?”

Det var den åttonde dödssynden sa han, att stänga in människor i fabriker. Den är värre än de sju första. Skolan var också ett satans påfund som bara skulle förbereda barnen för fabriker. Där gavs korvstoppning på löpande band. Läs Aksel Sandemose.

En gång hade han bara stövlut rakt in i klassrummet och stört en geografilektion. Men eftersom han var Peters pappa och alla kände Agitatoren, hade han fått hållas. Fröken hade bara lett lite generat och gått in i alla vuxnas lojala front inför barnen. Den som icke är emot eder är för eder.

– Tag med telningarna ut i solskenet! Låt ungdomen se att världen är härlig och gränslös! Gräset bryr sig inte om taggtråd. Än idag går de oförvägne på luffen, de själarna är som gräset. Sherwoodskogen är i goda händer, för Robin Hood sitter lönnfet och jäser i Kanslihuset. Han fördelar landets rikedomar med samtycke från prins Johan! Har ni någon gång känt svälten i kronans skog, då vet ni vem som är er vän! Det är han som låter er skjuta en hjort.

Så där kunde Agitatoren hålla på i klassen. Han hade stått vid första bänk i hennes rad och sett ut som en fågelskrämma i sina gråa, säckiga kläder. Hans uppsyn var däremot glad, nästan olyckligt glad, med ett stillsamt leende under den röda potatisnäsan och den lugna, stadiga blicken.

– Ni må tro att jag har ett stort flak på min vagn. Mer än en gång har jag hjälpt Robin och hans män fly ur slottet. Där får ni nog rum en tio tolv stycken, skulle jag tro. Jag får köra två lass, förstås. Brukar ni dela upp er? Ni kan följa med mig och slipa knivar och vässa yxor, vände han sig till pojkarne, det är goss-slöjd. Och ni, flickor, måste väl ha flickslöjd. Ni kan få lära er att mäta upp tyg och slipa saxar. Vi klipper och syr och säljer och har kalas. Han blinkade litet och hade sitt vanliga illmariga flin.

Lil måste ha sett sig om i klassrummet, undrande vad de andra tänkte om detta. Hon mindes att många såg ut som om de inte riktigt visste vad de skulle tro.

– Får vi det, fröken? hade någon sagt halvhögt, det kom hon ihåg.

– Ja, får vi det fröken? hade Lil undslupit sig i sin bänk. Hon hade fått orden utifrån, men kände på något vis behov av dem och tyckte de passade i hennes mun också.

– Det där får Liliane och vi andra tala om sedan, hade fröken svarat, vänligt men med ett besvärat uttryck mellan ögonen. Nu lyssnar vi på Peters pappa.

– Och så ska jag berätta för er vad man kan ha knivar till. Och yxor och sägar. Och hur folk har tänkt och varför det är så nödvändigt med verktyg. Då ska jag också berätta om liemannen för er, vet ni vem det är och varför han har en lie med sig?

Några började vifta.

– Lugn, lugn, det där tar vi när tiden är mogen. Och vet ni varför det dög med stenyxor på den tiden då era urmammor satt och ammade här i trakten?

Här hade Peters pappa avvisande lyft handen och tecknat till klassen att vara alldeles tyst. – Man ska kunna höra en knappnål falla! Vet ni varför en knappnål eller spik som faller till golvet aldrig fastnar, sätter sig, som man säger? Vet ni det? Det ska jag också tala om för er, när tiden är inne!

– Vet ni vad jag ska berätta mer? Jo, vänta här ska ni få höra, pass på nu! Vet ni varför jag blev skärslipare – och agitator – och demagog? För att det aldrig mer ska bli krig. För att det är onödigt att slåss. Varför blir det krig, när alla säger att de vill ha fred?

Barnen lyssnade uppmärksamt. De verkade glada åt den oväntade omväxlingen. Agitatorn sänkte blicken och fick med ens något sorgset över sitt ansikte. Han tog sig om hakan och gnuggade den svarta skäggstubben. När han åter lyfte blicken, såg han över klassen som om det varit hemma i köket.

– Det är för att man inte lär barn hugga ved. För att man bygger staket, för att pojkar inte får lära sig sy och flickor säga. Himmel, jag såg en flicka på sju år säga en gång – och som hon sågade! Då kände jag att om flickor kan säga på det sättet, då finns det hopp för vår värld. Man kan börja använda yxa när man är sådär tre fyra år, har jag sett. Man får vara försiktig, förstås, våldans försiktig.



Lil kom inte ihåg riktigt hur lektionen hade slutat, men Peters pappa hade i alla fall gått efter en stund, och allt hade blivit som vanligt igen. Men i samma veva hade Peter kommit på henne, den alltid så perfekta Liliane, på toaletten. Hon kopplade ihop det med Agitatorn av någon anledning, inte bara för att det var hans pappa. Varför var dörren inte låst? Hade hon verkligen glömt att låsa? Hon hade ju låst,

naturligtvis! Det gjorde hon ju alltid, och hon brukade kolla ett par gånger att det verkligen var låst ordentligt. Var det något fel på låset? Hon hade ju bara suttit därinne, och Peter hade kommit och öppnat i flygande fläng. Han hade såklart sett att hon inte bara var på toaletten. Hon hade tappat masken och kanske var det för både första och sista gången. Så hon hade skämts! Och det var just likt Peter att inte bry sig om att det var flickornas.

Åren hade gått, och inget hade hänt. Hur många gånger hade hon inte undrat om hon blivit förrådd för de andra! Men inget hade hörts. Ibland hade Peter sett blyg ut, innan hon vände bort blicken, och hon undrade om det var för att ställa sig in hon henne, eller retas. Hon försökte räkna ut om de andra visste något, för det var väl ändå omöjligt att Peter inte begripit vad hon höll på med, och som han flängde runt med allt och alla varenda rast år efter år. Det hade man ju sett.

Kanske skulle hon aldrig få veta hur det hängde ihop. Kanske var hon fullkomligt trygg, men hon visste inte säkert. Men ett var då säkert: Det var väldigt osäkert att inte veta.



De som går berusade till sängs får enbart döttrar.

Aristoteles

Valkyriornas ritt, novell av Christian.

Det hände sig på en svensk folkhögskola att kursen i kreativ dramatik led mot sitt slut. De var amatörmusiker, målare, vävare och hemslöjdare. Och denna vecka hade kursledaren, som en gång spelat med Londonfilharmonikerna, berättat om den tyske romantikern Richard Wagner och hans mytologiska operor. "Valkyriornas ritt" hade spelats och efteråt kommenterats av den spenslige men synnerligen mulliga mansgrisen Albert. "Det där är ju bara sagor!" utbrast spontant denne rikemansson, mitt under lektionen. "Sådana kvinnor finns inte i verkligheten." Flera av kursdeltagarna protesterade och menade att Albert, som kom från en fördomsfull familj i överklassen, underskattade det täcka könet. Verkligheten skulle utvisa att han underskattade inte minst det blonda bombnedslaget Helena.

Hon var en tjej av det rätta virket, så han hade egentligen aldrig någon riktig chans. Många tror inte att en kvinna kan vara lika stark

som en man i sådär samma storlek, men det är fel. Helenas armar var starka efter vävningen av hundratals vackra trasmattor i gult och rött och blått och alla regnbågens färger. Albert fick erfara detta på ett synnerligen grundligt sätt. Det kom som en fullkomlig överraskning för honom. Trots att han var 1.83 lång vägde han bara 69 kilo men kände sig ändå säker på att kunna göra som han ville med Helena. OK, han såg väl att hon var en väl tilltagen donna, kanske något större än han själv till och med, men det skrämde honom ändå inte. Vad förmår gäddhäng mot muskler? Därför var utsikten till rejäl kroppskontakt en tillräcklig lockelse för att jaga eventuell rädsla på flykten. Helena hade inte mist sina företräden genom de kampspor-ter hon övade. De fanns kvar och på de rätta ställena. Dessutom såg hon ju trygg och säker ut och hade ingenting av den tillbakadragna, halvt skrämda uppsyn som var vanlig när tjejer mötte killar i fysisk form.

Kanske spelade det in att Albert inte riktigt brukade sitt fulla all-var från början och inte var uppvärmd. Han kopplade ett ganska lamt livtag och började trampa runt för att få Helena ur balans. Först såg det ut som om han hade läget under kontroll, hon följde med i rörelserna och lade armarna om hans axlar i ett mjukt paradgrepp. I själva verket kände hon lika mycket på honom som han på henne. När de stått på det sättet och baxat varandra fram och tillbaka ett par minuter, började svetten bryta fram i Alberts panna. Hur skulle han få bukt med den stadiga flickan utan att bruka mer våld än hans manliga ära krävde och kanske skada henne?

Det blev Helena och inte Albert som svarade på den frågan. Och det på ett sätt som tog större hänsyn till den kvinnliga äran än till den manliga. När hon kände att den spenslige killen inte skulle rå på henne, bestämde hon sig för att ge honom den läxa han förtjänade, denna lilla stropp som alltid var stoltare över sitt kön än hans storlek gav rätt till. Han hade pratat vitt och brett om manlig överlägsenhet och att Richard Wagners valkyrior bara var mytologiska väsen med för mycket underhudsfett.

Det fanns inga killar i parken nu, bara hennes två väninnor, och de var hyfsat diskreta mot en inte helt omöjlig kille, det visste hon. Ingen censur med tanke på omgivningen, alltså. Det gick hon ut på. Hon flyttade ner sitt grepp till Alberts tunna midja och gjorde några kast fram och tillbaka, men han parerade med arm- och benrörelser. Kvickt som tanken dök hon då ner och tog tag i hans vänsterben och gjorde ett ryck. De rasade båda omkull i gräset och rullade runt

ett par varv. När rullningen stannat upp var det Helena som hade kastat ut ett ben och fått stopp på rullningen. Från sin position nere vid Alberts knän vräkte hon sig med bröstet före mot hans ansikte och fick tag om hans axlar innan han hann resa sig. Hon hade tårna i marken och förde på så sätt över hela sin tyngd till överkroppen, som vilade tung på Alberts. Tänk om han kvävs tänkte hon med sin överarm över hans ansikte, och ett leende spreds över hennes vackra mun. Det undgick nog Albert, men inte Mollies och Jessicas blickar, något de tolkade som att saken var klar. ”Heja Helena! Nu är det en enkel match!” ropade Jessica och kontrollerade att Alberts situation inte var alltför pinsam. Ingen ville ju egentligen att han skulle bli förnedrad på riktigt, bara att han skulle få sig en liten näsbränna i all vänskaplighet.

”Ger du dig?” Det var Helenas röst som hördes som en svag väsning, men säkert hög nog för stackars Albert, som låg där och kämpade med hennes ena bröst i halsgropen och ansiktet bara ett par centimeter från hennes.

”Neej, du, det skall du inte tro”, försökte han, men lät mera utmatad än han väntat sig. Så gjorde han också ideliga försök att ta sig upp, tog spjärn med fötterna mot marken och försökte komma runt. Helena höll fast hans överkropp i ett stadigt grepp mellan sina lika starka som runda armar.

”Om du inte ger dig så sätter jag mig på dig!” varnade Helena.

”Jaa, gör det! Sätt dig på'n, så får han känna riktigt vem det är som bestämmer!” skattade Mollie.

”Försöker du det, så reser jag mig nog”, varnade Albert. Han såg sammanbiten ut, och även om han var röd i ansiktet, syntes det att han hade bestämt sig för att så roligt skulle de minsann inte få ha, så han beredde sig på en riktig kraftansträngning för att först och främst komma upp i sittande ställning med spjärn mot marken.

Men så roligt var just vad de skulle få, och de kunde knappt tygla sin munterhet när Helena slängde ett ben över Alberts mage, samtidigt som hon hindrade hans planer med sina vältränade armar som låste fast hans. Hon satte sig till rätta över hans buk och han fick känna på hur det är att ha 75 kg flicka inte under utan över sig. Han krumbuktade och vred sig, men hon höll i hans handleder och kom längre och längre upp och satt till slut över hans bröst- och nyckelben. När hon sjönk ned blev det jobbigt att andas, och han kände att hon tog hänsyn till det. Hon förbarmade sig över honom. Han hade gett allt, men ändå förlorat. Och mot en värnlös tjej! Han kände hur

han skämdes när han nu varken kunde brottas vidare eller prata bort sanningen. Samtidigt var det oerhört skönt att äntligen få slappna av och vila. Det skulle ju vara helt omöjligt att vinna nu eller ens att rädda halva äran, när hon hade honom helt i sitt våld. Hennes händer höll stadigt om hans handleder. Hennes breda bak var parke- rad för gott och han kunde känna hennes lår mot kinderna när han rörde på huvudet. ”Undrar vad hon kan väga”, tänkte han och drog sig till minnes hur kan kämpat för att få upp skivstångens 40 kg på raka armar i gymmet. Han kände sig som ett barn under henne, med hennes mjuka lår om kinderna. Det var inte så dumt, egentligen, att vara så här beroende. Det var som att bli en bäbis igen. Bara nu inte Jessica och Mollie kunde se att han började få ett rejält stånd som sakta lyfte hans byxor.

Men det gjorde de förstås. Vilka pilska tjejer! Och de lät det inte vara med det. Medan Albert tittade skamset upp i Helenas skrat- tande ansikte, där ögonen lyste bredvid det ljusa, nedhängande håret, kunde han känna sig blåst på att få kapitulera och lära sig läxan i lugn och ro. Han hade nästan accepterat att underkasta sig Helena och erkänna att hon var den bättre fightern av de två, och hon var ju så vältränad och stark att hon måste begripa att det fanns många killar som inte kunde rå på henne.

Och nu verkade allt hända efter en uppjord plan, hur improvi- serad den än var. Helena lånade hela sin pondus till sina väninnor och satt kvar på den besegrades hävande och pustande bröst, som hans rättmätige baneman med rätten att bestämma hans öde. Samti- digt drog väninnorna av hans byxor och konstaterade att det mycket riktigt hade utvecklats ett stånd som var direkt imponerande med tanke på vilken räka det prydde. När kalsongerna avlägsnats slog det ut i full blom. Ollonet nästan glödde.

Jessica, som verkade otåligast, lät trosorna falla under sin gula, klockade kjol, grenslade honom bakom sin kraftigare kompis och lät höra en djup suck när hon sjönk ned över hans stånd så att det helt försvann i hennes hungrande sköte. Albert stönade som om hans sista stund var kommen. Jessica började röra sig som om hon hade en otämjd hingst under sig.

”Hur många gånger klarar du en tjej?” frågade inte Jessica, utan faktiskt Helena, som lugnt accepterade sin roll som ställföreträdande medsyster och madonna. Hon såg nästan moderligt ned i Alberts skrämde, kåtblanka ögon. ”Du behöver inte vara rädd för oss”, lug- nade hon honom och hans blick blev något stadigare. Eller var det

”rätt” hon sagt? Han hade inte riktigt hört. ”Jag vet faktiskt inte om jag klarar av dig överhuvudtaget”, fick han fram så dämpat att hennes allt förlåtande leende fick nytt liv. ”Din lille dumsnut”, viskade hon. ”Jag menade inte i brottnings, för i så fall kunde du gå en match mot Mollie, jag tror nog du kunde klara henne. Jag menar hur många gånger du tror att det kan gå för dig, vi är ju tre stycken, och det är väl inte självklart – antar jag?”

Albert förklarade att han aldrig varit med om att det gått för sig och att han därför inte visste säkert. Han hade i varje fall aldrig haft mer än två orgasmer samma dag. Men hans testiklar hade heller aldrig varit föremål för en så här intressant korrespondens. ”Jag är inte mogen för att bli pappa så här!” deklarerade han högt när han kände att han inte skulle kunna neka den brunhåriga och solbrända Jessica sin säd så länge till. Det ilade och sjöng i hans underliv och han var rädd att hela han skulle brista under all denna otroliga retning, både Helenas leende och mjuka lår, som nu parkerat helt inpå hans kinder och haka, och Jessicas fasta bakdel som bearbetade kulorna med lugna, rytmiska rörelser medan blygdläpparna sög och sög efter hans livskraft.

Han var ett barn. Han var en man. Han föddes på nytt och blev samtidigt fader till ett folk. Det skedde när han exploderade i en utlösning som måste kallas eruptiv. Till och med flickorna över honom tyckte sig förnimma att ejakulationen inte började i underlivets muskler utan ända uppe i hans huvud och hårfäste, i det vibrerande ansiktet och bröstet under Helenas sköte. Hela hans varelse, body and soul, skalv när den blev avtvingad hela sin anda och bästa substans, allt han förmådde av liv, vilja, förstånd och skjutglädje. Det var rena åderlåtningen. Jessica satt kvar i lugna, sugande höftörelser med ögonen slutna, ansiktet uppåtvänt. När hon drog sig till minnes vad Albert just sagt spred sig ett leende också över hennes ansikte. Schackad av upplevelsen men ännu pilsk drog hon sig av hans alltjämt styva lem och nickade till Mollie att det var hennes tur.

Denna flicka, som var den gracilaste av de tre väninnorna, vägde trots sina 1.67 bara 54 kg. Hennes vulva var vid det här laget ändå så våt av het förväntan att hon slukade hans penis med ett suckande ljud i ett enda, långsamt drag. Samtidigt sa Helena, med sin blåa blick fortfarande stadigt i Alberts: ”I dag tänker vi riskera precis allt, eftersom det drabbar ditt feta konto. I värsta fall får det väl bli tredubbelt underhåll. För när Mollie är klar där nere, skall du inte tro att du blir fri för det. Jag kanske är osjälvisk, men det finns gränser.

Jag kanske är madonnalik, men jag vill nog också känna vem jag har besegrat i ärlig kamp. Det är jag väl värd, tycker du inte det?"

Albert stönade. Mollie red honom målmedvetet nu, och han var inte oberörd. "Jag vet inte om jag vågar. Och ni äter väl p-piller?"

"Vad du vågar har väl inte spelat så stor roll hittills?" Helena riktigt njöt av att reta honom. Aldrig hade hon så grundligt tagit ut sin kvinnliga styrka, stolthet och charm på en kille. Här kontrollerade hon hundra procentigt händelserna, även utan Mollie och Jessica. Hon hade sakta men säkert betvingat retstickan Albert i ärlig kamp, utan vidare spisning. Nu skulle hon så vitt naturen anbelangade kunna håna, pina, till och med klå upp honom som avslutning om hon ville. Att hon inte ville det var ju en helt annan sak. Hon tänkte efter ett tag, varefter hon sade, med huvudet nedböjt och närmare hans: "Neej, vi äter inga p-piller, vi är precis lika oskyddade som du. Men du kan väl alltid säga att vi har våldtagit dig. Ingen kommer ju att tro dig i alla fall. Och du har ju själv sagt att du inte klarar tre gånger."

Han stönade under Mollies fasta ritt och snart var han tvungen att med blicken flackande under Helenas ansikte känna hur den andra satsen säd ohejdad och rentav angelägen lät sig sprutas långt in i det varma skötet.

Hans ögon miste nästan kontakten med yttervärlden, men när den återknutits såg och kände han hur Helena njöt av situationen. Hennes sävgula hår hängde ner om hennes ansikte, där den varma blicken och ett leende som inte alls var elakt fortfarande kom honom att känna sig så trygg som omständigheterna medgav. Samtidigt var det ett slags omutligt allvar. Här hade hon ordnat precis vad Jessica och Mollie behövde för idag, och han kunde bara finna sig i det. Vilket läge!

Hon sade: "Nu kan du väl inte på ett tag, så nu tar vi det bara lite lugnt medan Jessica övertar min plats, så att du inte springer din väg. Vi har nämligen sparat det bästa till sist. Nu ska Mollie och jag se hur länge det dröjer innan vi får liv i gamle Abraham igen. Alltid ska vi väl få det på något sätt, förr eller senare. Och du ska inte inbilla dig något. Hur länge det än dröjer, ska jag få rida dig till ångest och vansinne. Du ska minsann få komma i mig precis som i Jessica och Mollie, om det så blir det sista du gör. Du ska nämligen bli stamfader till ett helt folk."

Albert var tyst. Han hade äntligen funnit frid och bara låg där med ett stilla, utmattat lugn över sitt ansikte när Helena reste sig och

Jessica satte sig grensle över hans bröst, så nära att hans kinder nudades av hennes lår och hon kunde känna hans haka mot sin clitoris. Han hade äntligen förstått: Det handlar inte om modet att erövra och härska, utan om nåden att ta emot.

Helena fick rätt. Efter nio månader såg tre små fridsgudinnor dagens ljus, utomordentligt söta och näpna små flickebarn med nyfikenhet på världen och sina föräldrar. Albert anmälde aldrig våldtäkten utan seglade stilla in i den tusenåriga fredens rike och fortsatte till mångas glädje kontakten med mödrarna medan barnen växte upp. Han blev en mycket bra far för sina små och talade sig ständigt varm för trippelbröllop.

Skulle han visa den för Christina? Ja, kanske. Hon var tillräckligt för-synt som hon var. Dessutom underskattade hon styrkan i en gammal hederlig manlig sexualdrift. Hon skrattade åt uttryck som ”visst är det stake i mig?”. Kanske borde hon bli lite bättre taggad och mans-tillvänd. Han lät novellen ligga överst på skrivbordet ett par dagar, lätt instucken i *Tro på dina inre krafter*, en Mån-pocket av Wayne W. Dyer.



Ingela var inkallad till kommundirektören, som gick rakt på sak.

- Du vet ju om att det har kommit klagomål på dig.
- Har det nått ända hit?
- Det har nog gått lite varstans. Det borde du väl förstå.
- Jaha. Vad gäller saken? Ska jag ändra på något?
- Vi har ett radikalare förslag. Det är ju uppenbart att du inte trivs. Vi erbjuder dig ett avgångsvederlag på tolv månadslöner. Du slipper arbeta mer här. Det ger dig möjlighet att genast gå över till en tjänst i någon annan kommun. Du kan arbeta som lärare eller administratör eller vad du vill och få dubbel lön i ett år.

Ingela blev torr i munnen och sade ingenting på en stund.

- Hallå? Är du med?
- Nej, jag förstår inte. Det måste väl finnas en motivering. Kommundirektören såg irriterad ut.
- Det är klart att det finns! Vill du höra den i klartext?
- Ja, det är väl lämpligt.
- Var realistisk nu. Du vet ju hur du har gått på. Stökat och bråkat, skrivit insändare och debattartiklar och brev, intrigerat mot regering

och riksdag och hela landet. Du säger att Sverige är dåligt, har haft samarbetssvårigheter med alla och satt dig över ordningen här. Det är inte precis den stil man väntar sig av en medarbetare inom skolan.

– Nej, det var mer än jag visste. Får man inte säga vad man tycker? Ha en avvikande åsikt?

– Jo, det är ju bra om man gör det. Och har man det när man tänkt på saken kan man gå. Folk orkar inte lyssna hur länge som helst. Och inte titta på heller, för den delen. Jag är ganska trött själv.

Ingela hade inte långt till tårarna. Hon kände en stark vrede välla upp inom sig, men just nu när hon var ställd mot väggen kunde hon inte omsätta energin i ord.

– Kan jag få tänka på saken?

– Det har vi redan gjort. Antingen blir det ett avgångsvederlag. Eller också får du sitta någonstans och skriva klasslistor för hand. Det blir i varje fall ett påhittat arbete. Du kommer säkert att tycka det är ganska meningslöst.

Han gjorde en paus och betraktade henne.

– Gråt inte nu, återtog han. Du kommer igenom detta. Nu tar den svenska modellen över. Du kan koppla av. Jag skall se till att pappren blir utskrivna, så får du skriva på. Sedan dröjer det bara någon vecka tills du har dina pengar. Du får hälften nu och resten om ett halvår. Se till att kontakta skattemyndigheten så att de inte drar för mycket skatt. Annars kommer de att tro att du tjänar mer än Tore Schenberg.



Predikanten som förändrade hennes liv såg Shekina för första gången. Han fanns inte i sinnevärlden. Det var mellan bibelbladen hon funnit honom. När de möttes var de tillsammans som ljus i ett prisma. Den erfarna flickan hade oskuld med sig från sitt eviga bad i universums hologram. Allt är ett. Det stora finns i det lilla. Det lilla är aldrig litet. Samma emanationer flödar genom allt.

En man av kött och blod utlade texten. Det var oerhört gripande, som när man i filmen Ben Hur vid två tillfällen, kanske var det tre, fick se Mästaren mera som antydd än fysiskt påtaglig. Han var en man som motsvarade våra föreställningar om den fattige galilén och därmed bevisade för oss att han var vida mer än en mantel, en blick eller bågaren i öknen. Han var en verklighet vibrerande i oss var och

en, en andedräkt vi får av varandra i benådande ögonblick, i stunder av ljus och förvisning.

Predikanten där framme var ännu en gudabenådad talare. Han orerade med klar stämma sina betvingande ord. Han levde med i varje mening, illustrerade med bilder och gester. Han viskade, höjde rösten, ropade och vädjade. Han var budskapet.

Den gången kunde Shekina inte låta bli att undra hur det skulle ha känts att få möta den uppståndne ansikte mot ansikte, se hans av piskrapp sargade hud, såren av slag och spjut, kronan av törne och det blodiga ansiktets allvar. Hur hade hon inte velat omsluta honom med sin kropp! Hon kände sin kärlek som Mästarens brud. I sin kropp ville hon läka hans sår. Hon åträdde hans blod i sitt sköte. När inbjudan till förbön gick ut i tältet anmälde hon sig med detsamma. En mötesvärd med varma ögon och fasta händer hjälpte henne in i bönetältet och på knä. En av de kvinnor som stått och väntat böjde sig vid hennes sida.

– Det är något som plågar dig, min syster, sade hon lågt.

Christina grät.

– Jag är med barn, förklarade hon. Jag måste bestämma mig. Jag kan inte längre!

– Gud ser dig just nu. Inget är för svårt för honom.

– Jag vet, men jag är prostituerad. Jag kan inte längre.

– Då, kära syster, är detta Herrens ledning. Jag har också varit i synden.

– Men jag har sålt min kropp.

– Nej, det har du inte. Du har offrat dig. Du har sökt hjälpa människor på det sätt som vi alla prövar innan vi hittar oss själva. Det är svårt när man får klarhet. Du känner dig lurad, inte sant?

– Jo.

– Men du kommer igenom detta. Vill du inte tro det?

– Ja. Jag vill tro. Men jag har alltid trott. Det var så rent från början. Men min man, sambo. Jag har lurat honom. Alla. Gud och mig själv också.

– Jag har mött flera som du. De finns överallt, där man minst anar det. De finns i öst och i väst, i de finaste kretsar. Vad du skall göra är gå till doktorn. Och nu skall du lägga hela ditt liv i den store Läkares händer. De helar med evig kraft, tror du inte det?

– Jo. Jag vet att de gör det.

– Och dina sår är läkta, och Jesus har fört dig ut ur det gamla sammanhanget och in i sitt underbara ljus. Låt oss be tillsammans.

– Ja.

– Det är tryggt att be. Det hjälper. Jag har arbetat med gatubarn i Bukarest, med glädjeflickor på drift från hamnstäderna i Baltikum. Prostitutionen har olika ansikten i olika miljöer. Men ett är det samma överallt: Det är kvinnor som gör sig illa för männens skull. Deras kropp och själ glider i sär. Man kan inte göra så intima handlingar med någon man inte känner. Då tar man skada.

– Nej, jag börjar förstå det. Men jag trodde bergsäkert från början. Det var av kärlek. Men man kan inte älska alla människor om man inte är Gud. Jag är en människa och behöver själv nåd.

Shekina hade hämtat sig nu och blev hjälpt upp på bänken. Några andra bönebarn låg på knä eller satt några bänkar bort. Det gick bra att tala lågmält utan att någon hörde.

– Du trodde det var kärlek, men det var bara erotik, köttet och sinnena på drift. Farliga saker.

– Nej. Det var kärlek, så länge jag trodde på det. Och erotik är inte något bara. Vi behöver känna Guds kärlek med kroppen också. Men jag orkade inte hela vägen. Och nu är jag med barn och måste sluta. Jag har Guds kallelse att fortsätta med att tjäna honom. Jag ska nog bli evangelist.

– Vi får se hur det blir med det. Varifrån kommer du? Är du härifrån?

– Jag har bott här sedan jag var sju. Mina styvföräldrar har slösat kärlek och fostran på mig. Pappa är ett slags predikant, kan man säga. Han är underbar. Men han är naiv också. Han tror att det onda är en illusion.

– Det är ingen illusion. Vad gör din pappa? Predikar han?

– Man kan säga det, men i skolans värld, på universitet, men även privat, på företag. Överallt där han är välkommen eller inte blivit utkastad.

– Intressant. Och han tror inte på det onda?

– Han säger att ondskan saknar substans. Det är inte det eller det som är ont, utan vad som helst kan bli det när vi saknar tro, när vi låter energin lämna oss i fruktan och tvivel. När vi inte har tro, hopp och kärlek blir allt fel. När vi har dem är döden besegrad. Då är vi helt fria och kan göra vad som helst som hjärtat driver oss till, om du förstår vad jag menar. Han är världens godaste pappa. Men mina biologiska föräldrar klarade inte av det. Äktenskapet sprack, när pappa försökte rädda mamma från narkotikan. Jag har bara diffusa minnen från den tiden.

– Vad gjorde de i livet?

– Mamma gick på gatan långt innan hon började med droger. På något sätt förde hon över sin bild till mig. Jag minns hur jag beundrade henne. Hon var övertygad om att det var ett hederligt yrke. Men så började hon ta amfetamin, och till slut blev det kokain. Hon förstörde sig. Pappa trodde han skulle kunna rädda henne. Hon rymde. Men alla hans pengar hjälpte inte. Efter ett tag hittade de henne i Nynäshamn, men då var hon död.

– Stackars gatubarn. Och du gick i hennes fotspår. Hur vågade du?

– Det var inte på det sättet. Jag hade egna kontakter, och mammas förebild när hon var yngre och klarade av det. Det kändes faktiskt inte så dramatiskt. Ute i Europa är det också en helt annan sak än här hemma. Jag har fått många vänner.

– Det är kanske sant, men ofta är det ändå lika ödesdigert. Nu skall du sluta för gott, och vi skall hjälpa dig på fötter. Kan du lova att du kommer upp på expeditionen en dag, så att vi får prata vidare? Vad heter du, förresten?

Shekina såg fundersam ut. Hon skakade lätt.

– Jo, visst. Christina heter jag. Du kan ge mig adressen. Vi måste lyssna på det goda rådet, när vi kan.

I Tiflis hade de fått rödvin och vodka till maten. Det var en ren överrumpling i den stolta datoriserade yrkesskolan, där eleverna var dessa mörka, tysta flickor. Hela skocken av svenska rektorer hade börjat tissla och tassla i elevmatsalen där de satt, Tore mindes det i mjugg. Ingen sade nej när tillfälle gavs. Och efter kaffet, då vill man gärna ha små kvinnor.

Det var länge sedan nu, skolledarnas resa till Sovjetunionen 1989, alldeles innan kommunismen rasade samman. Bo Löfstedt, deras ledare, hade kommit in i matsalen med lyfta händer och förkunnat att nu river de Berlinmuren! Och sovjetsystemet bågnade under trycket från Glasnost. Det är samma längtan efter frihet överallt.

Samma ambition. Människor av kött och blod. Kulturerna är bara skenbart olika.

Nu satt han bland lärarna i själva konserthuset, som hyrts för denna dag med Salem Michanek. Lokalen hade dukats av svensk officin. På pulpeten stod som vanligt ett par flaskor Ramlösa och några glas. Föreläsare som kom på besök brukade nog dricka det andra dricker, men i talarstolen och sammanträdesrummen var det alltid samma gamla mineralvatten och svenska dubbelmoral.

Kanske var där en vacker tanke bakom. Vinet förädlas av stigande ålder, men vattnet är alltid äldst. Evtigt närvarande bär det genom livet våra kroppar och längtan. Någon har givit oss den obesmittade dryck som renar kropp och själ och i symbolisk form vittnar om det urgamla evangeliet. Vår renhet slumrar i smuts och besudling. Det var samma gamla vatten i alla reningsverk. Evtigt nytt, med några atomer av Afrodites skönhet, Napoleons saliv, Hitlers urin. Av evighet finns det något rent, när oskulden glömts och manipulationen blivit vardag. När maktintressen har gjort svart till vitt och förfälskning droppat bolmört i allas glas. Tyngda av förtvivlan och maktlöshet väntar vi på rena sinnen och ärligt uppsåt. I moderns bön om nya, bättre världar. I skogsmannens frid i sitt ensliga torp.

Det var som om de läst varandras tankar. Salem Michanek frambar som på beställning det rena, genomskinliga vattnet till honom, kom som en ljusets vattuman till den mörka staden och vållade skön förvirring med sitt dop. Aneurysmet brister inte, tänkte den utvalde. Herre, förlåt mina tvivel. Så började han tala.

– Om du längtar så är du ett ljusets barn. Om du inom dig kän-

ner en längtan som ingenting på jorden kan tillfredsställa, beror det på att du skapades för en fullkomlig värld. Det är den som spelar musiken inom dig, sfärernas ljuvliga tongångar. Längtan är dess tecken. Vi bär alla på vissheten om den stora glädjen och oskulden, den oskyldiga glädjen i vårt bröst, att befrielse och rening finns inom räckhåll. Ni vet det ju allihop: Livets höjder och djupaste avgrunder återger alla samma eko från källan: Vi behöver varandra! Varenda liten människa hör det. Det är kärlekens eviga tilltal.

Tore hade svårt att koncentrera sig. Skulle han tala med Lil om sin gnagande oro, denna olidliga rastlöshet? Att ständigt dragas åt båda hållen. De hade för länge sedan läst Hesses *Stäppvargen* tillsammans, talat med varandra om lustans hemlösa midnattsbrunst, som han själv ville föra in under nåden. Hur långt borta känns inte renheten när man dras med av djurets åtrå och bevakad säger ja till begärets böner. Där rasar fasaden, tappar vi ansiktet och blir verkliga. Rakt genom samhällens inlärdas koder går libidons längtan till laglöst land. Reningens källflöden är oss kanske nära, i stormens öga lugn, men blir det inte alltid på djurets villkor, underkastelse och förskoning? Ingen försoning; vad förmådde det godas fackelbärare i en värld som slutligen lyckats göra lögnen sofistikerad, roffandet salongsmässigt, djuret kliniskt rent?

Men Salem Michanek vågade stå i talarstolen med sin tvättade hals och sitt barnsliga budskap och se ut som en gosse ur söndags-skolan.

– Därför ska vi idag tänka på de tusentals barn som ligger begravda under skolgårdens asfalt. Vi ska tala om vad den politiska makten har lurat er till. Vi ska tala om vad ni själva har gjort i ert oförstånd och som ni har så svårt att bekänna för era barn. Vi ska känna djupt vad som är det svåraste av allt att ta upp på lektionerna, mycket värre än massgravarna i Polen, i Tyskland och Bosnien. Men det är för dem den synden skall bekännas, för att de inte har fått träffa sina syskon, de som är de verkliga gudarna.

Han kunde ha vittnat om Jesus, den andre Adam före all synd. Han hade gjort sig som förljugen, pastellfärgad plansch. Tore kom att tänka på James Stewart i *Mr Smith i Washington*, den gamla filmen där han är en scoutledare från mellanvästern som blir senator och är så ren att han aldrig går att lura bort från den smala vägen, de gamla ideal som flamlar i jänkarnas eget Capitolium och förkroppsligar Lincoln i hans fätölj. Hur många försåt man än lägger. Men norrmannen Salem Michanek, född i Johan Hus' egen stad,

stod stark i sin medfödda oskuld och en om denna världens motiv och metoder kolossal aningslöshet. Han bara vilade i den. En så total närvaro kan inte läras in.

– Det är inte diskret att ta upp ett så svårt ämne. Jag är inte diskret, för jag tror på nåden. Och jag tror att sanningen är allas egendom. Det finns inget fördolt som inte skall uppenbaras. Det ni har viskat i någons öra i kammaren och det man har tisslat och tasslat om i era domstolar och folkförsamlingar skall snart ropas ut över taken!

Han drog ett djupt andetag och tog försiktigt upp tråden igen. Någonstans inom sig visste han väl att han chockerade alla genom att bara vara den han var.

– Vi har en otrolig kallelse, vi som sitter här idag som ljusets barn, nästan viskade han. Vi lever ett ögonblick, innan de skyfflar igen över oss. Tänk om vi vågar ta det på allvar! Om vi låter det gudomliga livet bli vår uppmärksamhet och avsikt, så att kallelsen blir verklighet. Om vi vågar glömma – med berätt mod – vår ofullkomlighet och äntligen bli barnet vi bär inom oss, det vi alla bär i bröstet, dess oskuld och frid och rena blick in i tillvarons gåtor. Hälften är redan vunnet. Du bär ju hans bild inom dig! Du är släkt med de oskyldiga barnen under Sveriges asfalt. Du är här för att ge en kropp åt det stora ödet.

– Tänk om vi skulle våga det, fortsatte han, bejaka en enfald som inte tror nästan om ont och inte bävar för framtiden. Tänk att tala sanning! Vi är ju innerst syskon och låser inte dörren om oss eller sätter oss själva främst. Ta emot enfalden att inte måla fan på väggen, skräckscener på väggar och näthinnor, utan bilder av den rena oskuld som dansar på de saligas ängar. Du bär ju också hennes bild inom dig. Både kvinnan och mannen och barnet bär hans bild. Det jag nu säger anses naivt i världen. Men glädjen är naiv, och kärleken. Jag kommer inte med något nytt. Det är det gamla budskapet om frid på jorden. Mannen från Galiléen försökte få människor att förstå att man inte behöver känna något speciellt utan snarare godta livet och acceptera människor. Han kunde befälla folk att älska eftersom han visste att det går. Tillgiven kan man bli om man vill. Kärlek går till på ett sätt som kan läras. Han begärde inte det omöjliga.

Ja. Kärleken är vägen. Inte IQ. Inte ens EQ, även om den når längre. Vi behöver utveckla vår DQ. Vi behöver odla vår äkta Don Quijote. Ingen kan hindra oss från att leva i drömmen. Vår värld behöver specialister som håller rent kring fotknölnarna. Den behöver också drömmare, människor med visioner.

Det är obeskrivligt lugnande att bara glömma det onda i världen och för ett ögonblick skåda in i det fridsrike Immanuel Kant målar upp för oss. Det som är vår eviga inre upplysning, vi bär alla samma bild inom oss. Vi är ljusets barn. Lyssna vad han skriver.

Här höll han upp sin *Skola för bildning* med som det tycktes mjuka skinnpärmar om den statliga utredningen. Tore tyckte att den låg som en väldig predikantbibel i skolutvecklarens näve.

”Upplysning är människans utträde ur sin självförvållade omtyndighet. Omyndighet är oförmågan att använda sig av sitt förstånd utan någon annans ledning. Självförvållad är denna omtyndighet eftersom dess orsak inte är brist på förstånd utan bristande beslutsamhet och mod att använda sitt förstånd utan de andras ledning. Sapere aude! – Våga vara vis! sade den gamle romaren Horatius. Ha modet att använda ditt eget förstånd! är därmed upplysningens valspråk.”

– Den eviga intelligensen flödar genom världen. Ett lyhört liv i dess närhet kan aldrig ge oss konflikt. För det yttre ögat framstår det kanske än så länge som två världar, kärlekens svaga och främlingskapets starka, men det är en synvilla. Det är vår uppgift att förena dem. Kunskap är att lära känna. Som de två bilderna i en Leicakamera skall bli en, skall de två förenas. Bara då blir bilden tydlig. Då är skärpan inställd.

Sanningen är inte bara livet som det är. Sanningen är inte livet som det ser ut just nu. Sanning är alla möjligheter. Sanningen är livet som det kunde vara. Sanningen är inte bara mörkret. Sanningen är det ljus som fyller våra hjärtan och lyser upp vår väg. Ljuset som en dag skall uppsluka allt.

För mig är detta Jesaja sex. Precis som profeten hade jag orena läppar. Jag bodde bland ett folk med orena läppar. Ett folk som följt sina blinda ledare, teknokrater och ytliga förförare som förkunnat Guds död och människans hopplöshet. Men idag har ängeln med glöd från altaret renat mina läppar, tankar och böjelser. Och jag ser det Jesaja såg: den Evige sitter ännu i sitt underbara tempel, och släpet av hans mantel uppfyller hela jorden! Detta, mina vänner, är upplysning. Det är modern fysik. Det synliga och det osynliga är ett och samma. Det manifesterade och det ännu icke manifesterade är ett och samma. Med vårt sätt att observera, vårt sätt att se på världen, skapar vi fysisk verklighet. Uppmärksamheten får en våg att anta fast form som partikel. Därför kan världen förvandlas. Varför kan det inte lika gärna vara fred? Varför kan inte alla få äta sig mätta?

Därför att vi lever mot bättre vetande. Vi lever inte som vi lär. Men vi kan börja idag. Vi kan bedja med Einstein och Planck: Ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden. Kärlekens vilja som gör dig ny. Och oss alla myndiga att aldrig fråga tvivlen om lov – utom när du ska bjuda upp till dans, förstås. Det är Gud och kvinnorna som har hand om förståndet. Vi är barn till en kung, likaväl som vi är födda av kvinnor. Vi är barn till ett Ljus. Använd det, bruka det, ty du är myndig. Din underbara syn är beviset! Hans mantel är den grönskande jorden.

Läroplanspredikanten gick på så att Tore inte trodde sina ögon. Han kunde inte låta bli att se sig över axeln för att få bekräftad sin misstanke att lärarna som fyllde konserthuset hade börjat skruva på sig, det första tecknet på att de anade en orealistisk vildhjärna i pulpeten. Sedan skulle skruvandet avlösas av ett nätt litet antal mer eller mindre demonstrativa toalettbesök och andra immunitetsärenden, tills det snart blivit den fackliga ståndpunkten i konflikten att sådant trams skall en hederlig lärare inte behöva sitta och lyssna till. En lärare som stått på egna ben i årtal behöver inte sitta och höra på vilka amsagor som helst, inte ens på en studiedag. Avtropsning skulle följa, och mycket pinsamma känslor inom honom själv. Nog kunde man ge någon enstaka avvikare avdrag på lönen – men dussintals? Men inga tecken visade sig. Tore vred nacken några grader till men såg bara de nakna ansiktena på lyssnande själar, eftertänksamma, stilla, nästan andäktiga.

Salem talade med styrka och övertygelse om vad han kallade den nya samhällskoden tjänande. – Tjänandet skall lära oss att skilja samvetet från överjaget, sade han. När vi vill den Andres väl behöver vi inte tveka eller förebrå oss. Vi vet ju själva när vi har gott samvete. Vi vet sams. Vi sover gott. Samvetet är oskiljaktigt från vår kropp, det finns hos oss alltsedan konceptionen. Överjaget har vi fått av andra, av folk som vill kontrollera oss, ta tid på oss, vinna på oss, belägga oss med avgifter och styra våra liv. Våra föräldrar var tvungna, de hade sin mission att härda oss och lära oss överleva. Men nu behöver du inget överjag längre, för du är vuxen! Följ ditt samvete i stället! Lita på din instinkt. Tjäna dina medmänniskor och först och främst ditt hjärta! Säg som Augustinus: Älska och gör vad du vill! Ditt liv kan bara ges bort. När vi tjänar, lever för andras liv, får vi också själva vad vi behöver. Vi skulle släppa kraven, slippa känna oss granskade och nagelfarna. Vi behöver inte bli mätta med måttband och jämförda. Vi kan bli mätta av tjänandets bröd. Vi kan få komma till ro i oss själva.

Vi skulle få kraft genom meditationens välsignelser, vi skulle få vår andning befriad och det skulle kännas lättare i bröstet. Kroppens behov är själens, kontemplationens beröring med templet, de vises beröring. Det var ett befriat släkte i ett jungfruligt rike han besjöng, den gode Jesaja. Samma sång sjöng den vise Salomo, och Paulus, kyrkofäderna, de vise i alla andra religioner – och Immanuel Kant. Det är sången vi hör i hjärtat. Den sången lyssnar vårt innersta till. Vi hör att den är vacker. Vi vet det. Vi är på ett hemlighetsfullt sätt den närvaro som svävar över oss allesamman. Någonstans inom oss är vi alltid tillsammans. Vi är utan fruktan men fyllda av kärlek. Samvetets öga har ersatt ormens och formens. Ja, sannerligen: Vi klarar oss utan ett överjag som bara vill styra och kontrollera. Den kunskap som manipulerar och exploaterar och söker sitt har slocknat – i vishetens rena källflöden. Nu är landet fullt av Herrens kunskap, liksom havsdjupet är fyllt av vattnet.

Ur det mörka havsdjupet reser sig en sjunken katedral, strålande i ljus.

Sankta Lucia avrättades för sin tro på en levande Kristus den 13 december år 304. Först dömdes hon att tjäna på en bordell för att hon var kristen och hade gett bort hemgiften till fattiga i sin hemstad Syrakusa, som också var Arkimedes' stad. Den självtutgivande kärleken är livets arkimediska punkt, från vilken den gamla egoistiska livsstilen kan rubbas. Ge mig en fast och pålitlig människa, och jag skall rubba den här onda världen! Hon skildras när hon får nattvarden på ett flandriskt mässhaksbroderi i Torskinge kyrka i Småland, anmärkningsvärt nog. Idag är det prostituerade i Danmark och Tyskland, i Grekland och Spanien och Frankrike, som lär oss samma sak. De tjänar samvetet, inte överjaget. De är kvinnor som har rätt till sina kroppar och använder dem till världens frälsning. Inte bara i Italien. De vet att alla måste få kärlek, alla måste bli skonade, oavsett vad lagen eller kyrkan säger. Och det är bara i Sverige, lussekatternas och sossebullarnas förlovade land, man inte begriper detta. Det är bara i Sverige vi firar Lucia, och bara den Svenska kyrkans fönster med sina politiska färger har inte kunnat förmedla det ljus som upprättar en människa. Men dessa kvinnor lever fortfarande för att ge den törstige en bägare vatten. De lever för den lika verkliga som hemliga kyrkans speculum, den kristna metafysikens ljus. De lever för gudomlig planering av det helgade rummet. De lever för livets helgd.

Den katolska medeltiden varade länge i Sverige. Den tog definitivt

slut 1975, med den nya abortlagens införande. Då tog man bort livets helgd ur vårt land. Man öppnade för laglösheten, på vid gavel. Då lägrades vi av de verkliga snuskpellarna! Mörkmännen våldtog oss alla inför öppen ridå. Där bröts banden med kyrkans heliga tradition sedan över tvåusen år att människan är barmhärtig och full av nåd. Barnen lämnades ut till Herodes' knektar, som genast spetsade dem på sina lansar. Det fanns inget rum för oskulden i härbärget. Hon fick föda i ett stall. En aningslös och stupid majoritet röstade bort oskulden ur riket! De bytte ut den mot den socialdemokratiska kärlekens S-märkning. Nu var det sex i folkhemmet som gällde. Den gudomliga kärleken var inte välkommen dit. Dess öde beseglades 1999 med lagen mot frihandel i sexlivet. Då slutade medeltiden, då försvann ljuset från gatorna, då när musiken från sfärerna tystnade. Förr kunde det ligga en klassisk bordell i vart och vartannat kvarter, med horor som trodde på Gud, med dessa utvalda kvinnor som spred ett himmelskt glitter i smutsen och skiten. Men i feministernas Sverige har kvinnorna plötsligt inte rätt till sina kroppar längre. Det är visst bara när de dödar oskyldigt liv som de har rätt till sina kroppar. Idag fungerar de svenska landstingen som hallickar i en hårdför, marknadsliberal koppleriverksamhet som är spridd över hela samhället men inte kallas prostitution. Den *kallas* inte prostitution, liksom flickorna inte kallas horor och barnen inte kallas barn.

Hur benämner man barnen idag? Vad säger den sekulariserade vetenskapen om människobarnen? – De kallas biologiskt riskavfall.

Vad gör en hallick? – Ja, han tar ju också ansvar på sitt eget sätt. Han ser till att flickorna är näpna och fina när de möter sina kunder. När de sedan kommer tillbaka, illa hanterade och kanske med barn, då tar han hand om dem – ja, det gör han ju faktiskt, på sitt eget sätt – han skrapar ur dom och snyggar till dom och ser till att de är näpna och fina och fit for fight som aldrig förr, när de ska ut på gatan igen. Är det inte professionellt, så säg. Är det inte diskret, så tala om för mig vad diskretion är. Ingen behöver se baksidan på verksamheten. Det är bara de professionella. Politruker och lägerchefer sopar igen spåren av en laglig sexhandel som pågår överallt, hela tiden. Den första statsmakten gör det. Den andra statsmakten gör det. Och den tredje statsmakten håller käft. Tjänar de pengar på det? Ja, de tjänar ganska bra efter vad jag har hört.

En insiktsfull och balanserad person föredrar nog den gamla modellen: Hellre en bordell i nästa kvarter, som alla känner till, än ett hemligt dödsläger för den rena oskulden i mitt eget landsting.

Hellre en sjuhelvetes bordell på Guds försyn, än en sjukligt övergödd kvinnoklinik som staten stulit från de verkligt sjuka. Hororna tar i alla fall inte livet av några barn. De belastar inte vår gemensamma budget. De är änglamakerskor på sitt eget sätt. Jag gläder mig som ett barn åt de gånger jag själv fått känna att jag är en liten ängel, därför att nåd blev mig beskärd, gudomlig nåd. Eller vad säger ni själva? Om det är allas högsta önskan och övertygelse att vi måste få ha sex på våra egna villkor, när vi vill och kan och titt och tätt, då är väl statligt subventionerade glädjehus eller vilken lösaktighet som helst bättre än sveket mot livet, som äger rum när oskulden massakreras på kliniker.

Om det inte finns nåd mellan en kvinnas lår, var ska det då finnas nåd? Då finns ju ingen nåd i hela världen. Vi kan tillåta män att skona kvinnor och barn. Vi behöver inte förbjuda barmhärtigheten. Vi kan förbjuda fosterdiagnostiken i stället. Indien fick som andra länder tillgång till ultraljudet för ett antal år sedan. I ett land där brudens föräldrar får ge en gigantisk hemgift till de lyckliga tu, är det ingen Einstein som behövs för att räkna ut hur fosterdiagnostiken skulle komma att användas. Man sorterar bort flickorna, helt enkelt, och resultatet blir en demografisk slagsida med miljoner män som blir över. Det skall bli intressant att se hur man löser ekvationen. Med krig? – Matriarkat? – Eller någon annan klassisk modell som gör det möjligt för varje levande kvinna att betjäna många karlar? En kvinna kan ju som bekant hur många gånger som helst, när hon väl har fått rätt till sin kropp. En karl kan vara styv ett par tre gånger. En kvinna som har kommit i gång kan visa upp en helt annan styvhet. Hennes lakan kan stå för sig själva till domens dag.

Vi kan tillåta att kvinnor förbarmar sig över pojkar och män. Vi kan inte låta dem döda sina barn på samhällets uppdrag eller för att någon skall gå fri från ansvar. Allra minst kan vi låta läkare döda för att tillfredsställa en feministisk doktrin, en gudlöshet på torra land, en ateistisk öststatsmodell som har anammats av västvärldens demokratier och som nu radar upp dem bakom Herodes, bakom Hitler och Stalin, bakom historiens värsta skurkstater och skräckvälden. Vördsnaden för människans liv är civilisationens grund. Utan den faller allt samman. Utan den kan staterna bara hållas samman med våld. Ansvaret för den svage, som ligger där i rondskålen för att våra hjärtlösa politiker inte vill kännas vid honom, är en lika självklar och naturlig del av livet som sexualiteten.

Om ni visste vilka män jag ertappat på bordellerna, de lagliga i

Norge och Finland, de olagliga i vårt eget land, då skulle hälften av er ligga på golvet i skratkkramp. Resten skulle få raseriutbrott och åka ögonakrök till tidningarna. För ni vet väl inte att det här mörkläggs, precis som aborterna, ni vet inte det, va?

Han gjorde ett tecken mot kavajens innerficka. – Jag har listan här, eller kunde ha haft. Tretton svenska pampars namn, jag har skrivit dem i mjölk på ett läskpapper. Så här är de, alla de tolv – och så Judas Iskariot. Jag skulle kunna sända dem alla till socialdemokraternas och folkpartisternas helvete, men det skall jag inte göra. Det skulle inte falla mig in att lämna ut dem till gamarna. Jag har redan skrivit deras namn i Livets bok.

Fram till 1975 var det förbjudet att döda barn i Sverige, åtminstone på papperet. Nu är det tillåtet. Och snart skall all världens kvinnor komma hit och bada i blodpölen. Mina ädlare vänner: Låt oss göra Värnlösa barns dag den 28 december till allmän helgdag! Och allmän flaggdag! På halv stång. Låt oss göra det för att hedra allt oskyldigt blod som rinner för ondskan i vårt land och de kvinnor och män som låter sig ledas vilse av politikerna! Låt oss skriva till statsministern och höra om han lyssnar på den svenska lärarkåren, den svenska skolledarkåren! Låt oss göra det för de läkare, barnmorskor och sköterskor, som utbildades till tjänst för livet men idag är anställda i ett rikstäckande koncentrationsläger!

Vet ni vad man gör när ett foster kommer ut levande men modern har beställt en abort? Vet ni vad man gör med det barn man kallar foster? – Man stället ut det i sköljrummet och släpper in vinterns iskyla genom fönstret. Det sker idag, på skattefinansierade svenska sjukhus. Det är den svenska modellen. Det är den neutrala kliniska döden. Och politikens värsta drakar och skräcködlor, som i andra sammanhang talar sig varma för bistånd och barmhärtighet och internationell fred, och som nu i barbaren från Bankeryd finner en förslagen medarbetare, de vill att vi skall kalla detta helvete för barmhärtighet och exportera det inom ramen för samma bistånd. Kvinnors reproduktiva hälsa och rättigheter – fy fan!

Min broder och lärare: Det växer svamp i röven på Sida. Det är faktiskt bättre att du knullar med dina elever, än att du skänker dina surt förvärvade slantar till Diakonia, Lutherhjälpen eller pingstmissionen! Min syster och rektor: Om du har ledaregenskaper, och det har du väl, så led gärna dina pojkar till ditt sköte, visa dem livets hemlighet i din kropp. Och om du är språkkunnig, och det är du säkert, så lär dem det eviga tungomålet, låt dina vackraste läppar

sjunga, men tala också sanning! Tala om för dem att barnets död är Guds död och samvetets!

Värnlösa barns dag är också Benjamin Franklins namnsdag. Kungliga Vetenskapsakademien kan tydligen sina saker. De vet att åskledarens uppfinnare var nummer femton i syskonskaran! De anar att den som kunde plocka ner den elektriska blixten från en himmel i svart också hade förstånd att leda himmelskt ljus till den amerikanska konstitutionen.

Det hördes snyftningar från ett par ställen i salen. En kvinna gick raskt ut med en näsduk för ansiktet till någon som väntade vid dörren. Andra åhörare skruvade oroligt på sig, åter andra stirrade rakt fram med ögonen uppspärade. Men det var ingen som sov.

– Det finns som ni har sett, sade Michanek, medan hans blick ignorerade akustikplattorna i taket, en urgammal visdom i Kants ord. Upanishadernas Gud är Ljus, Zarathustras och indianernas. Hebréernas Gud är Ljus. Kristus är världens Ljus. Vi kanske inte förstår det genast, men det beror på alla dessa lager av doktrinens och anpassningens fernissa, som vi sedan barnsben blivit påpenslade. Våra drag har stelnat i masken. Den kliniska människosynen är mörk och dyster. Marknadernas människa är ytlig och lättledd. Den gamla naturvetenskapens män ser oss som kemiska konglomerat bestämda för död. Själundgård den som söker med ormens forskarblick. I kliniken är allting kallt. I kliniken är värdena stumma. Laboratoriet erkänner inte den inre upplysningen. Dess kunskap är aldrig evig, dess budskap kan vara vad som helst och blir det också. Politiken och kastvindarna tar hand om deras forskning och ger dem vad ögat vill ha. Eller vad makten begär. 1900-talets läkare är expert på tortyr. Han släcker liv! En riktig, en levande läkare måste välja värden ur sin inre upplysning, den som de oupplysta kallar ovetenskaplig. Han måste kunna se den gloria som svävar över Mästarens hjässa. Han måste lära sig se att törnekronan över den sjukes panna är en segerkrans. Han måste lära sig urskilja verkligheten, vad som sker i det som synes ske. Nu har man nyligen visat i laboratorier att spädbarn behöver beröring och värme, ”taktil-kinetisk stimulans” som det heter. Men det vet ju varenda mamma, det har morsorna vetat sedan hedenhös, när mamma var Knota. Vår läkare – hon eller han – måste lära sig att den sjuke där i sängen är en Mästare!

– Idioter! ropade han och välte med den åtföljande gesten en flaska. Jag var på besök hos en Florence Nightingale i Danmark en gång. Ja, den danska horan är skåningarnas sibiriska ängel. Medan

hon gjorde sig i ordning läste jag Illustrerad Vetenskap, på danska, om den utveckling varje foster genomgår i livmodern. Vilka bilder! Det var Lennart Nilssons bilder, ett färgsprakande bevis på vad Gud gör i det fördolda. Han dödar inte, han föder! Hon tillintetgör inte, men skapar ur intet! Var snälla och föd barnen! sa Johannes Paulus till de våldtagna i Bosnien. Det var bilder på den lilla varelse som skoningslöst lemlästas för att vi skall få njuta, vars hjärta slår efter bara en månad. Det är något att tänka på när det är Alla hjärtans dag. Dessa kvinnor hade låtit tidskriften ligga på bordet för alla att läsa! Vilken insikt! Vilken känsla! Det finns en sådan Nåd. Verkligheten var naturligtvis att jag befann mig i händerna på de ansvarsfullaste och bästa nunnor och diakoner som tänkas kan. Jag var i horornas våld, och jag njöt i fulla drag. Gud lät det ske – och jag också. Sanningen gjorde mig fri. Det var friskvård! Det var bara nyttigt. Ingen tog skada. Det finns världsberömda läkare som säger att det inte finns någon bättre grund för sexuella aktiviteter än att helt enkelt komma överens. Att vilja är den bästa madrassen. Båda ställer in sig på det godaste som finns. Man är överens, och man kommer. Det är himmelsk nåd.

Salem Michanek skrattade till. – Det är ju egentligen så enkelt. Vi behöver inte gå i skolan för det här. En annan gång berättade flickan att hon haft sin konfirmationspräst som patient och vilket nöje det varit att traktera honom som han förtjänade. Han hade inte känt igen henne, han hade varit som ett litet barn som ville straffas för något, ville ha lite pisk av sin rättvisa och förstående härskarinna. Men hon var naturligtvis bombsäker på sin sak. Det var han. Hon visste vad hon gjorde. Hon kunde sina saker. Och vilken kropp, vilken rumpa hon hade! Jag skulle bekänna vilka synder som helst, för det var en rumpa som hette duga, det var en häck i världsklass, en riktig kalasröv.

Jag träffade Torsten, 79 år och boende i servicelägenhet. Han sa: När man väl fått färdtjänst kan man vara aspackad för jämnan. Det låter inget vidare tycker jag. Nej, när ni börjar bli gamla, om det nu skulle inträffa, se då till att ni blir inskrivna på ett hem i Danmark eller Norge, men akta er för den svenska åldringsvården. Läger ni in er på en anstalt i Danmark, då kommer det flickor och hälsar på, flickor som kan sina saker. Damer som har kvar sina kroppar – och som har rätten till dem. De är kvinnor som våra svenska feminister inte har kunnat sätta sig på. Och som inte känner sig tvingade. En lille en – og så en med store bryster! En som har tid och plats för dig,

min broder i publiken, och som kan sina saker. Bland annat vet hon något som våra svenska flickor tydligen aldrig får lära sig, och det är hur man trär på en kondom.

Tror ni den danske prästen fick sina synders förlåtelse hos sin biktmor? Tror ni han var ångerfull på riktigt? Det tror jag att han var. Jag tror att han fick förlåtelse. Det finns alltid förlåtelse för den som uppriktigt bekänner sina synder, och det gör han där han finner nåden. Det gör han där han ser den stå i kött och blod framför ansiktet och le emot honom. Men finns det någon förlåtelse för Svenska kyrkan, som alltid är politiskt korrekt? Finns det någon förlåtelse för den som inte bekänner sin synd? Här kommer det motioner i högar som vädjar att kyrkomötet skall begära en översyn av abortlagen – när nu trettio år av forskning kring fosterstadiet har avslöjat vad alla visste, att barnet i livmodern verkligen är ett barn! – och dessa förtappade politiker säger: Nej! Här sitter en läronämnd i Uppsala med den idiotiska uppfattningen om saker och ting att *majoriteten* av svenska folket kan bestämma vad som är kristendom. Vad hade en muslimsk imam sagt om det? Vad hade en rättrogen jude eller hindu sagt, dessa alptoppar av urgammal fromhet som håller livet heligt? Vad säger en fysiker, när sossarna vill avskaffa naturlagarna? Finns det nåd för alla våra politiska sladdertackor och fruntimmer av båda könen som förråder oss alla och allt vi håller heligt – kvinnorna, männen och barnen? Det finns ju ingen som erkänner det onda som står i vår mitt och som gör oss alla till historiens värsta fariséer och massmördare, till hycklare värre än inkvisitorerna. Det var inte katolikerna som brände häxor, det gjorde däremot våra politiskt korrekta statskyrkopräster. Handräckning saknades inte. Medhjälparna stod i kö, liksom underleverantörerna. Det var de som straffade oskulden, då som nu. Det Gustav Vasa och Karolinska och RFSU har stulit från de barmhärtiga kristna på Europas kontinent, det har Marita Ulvskog betalat ut, en liten del av det, till alla svikare som vänder sina svarta kappor efter de politiska vindarna. De granna knapparna i prästernas rockar och den glänsande metallen i deras nattvardsserviser är bara tusenden munnars guld! I våra försåtligt partigranskade, könskvoterade och på alla sätt koketta kyrkor genljuder skriken från en miljon tystade barn. Men jag ska säga er en sak. Om den kyrka som föraktar sin Herres armod i stallet i Betlehem, om hon blir stående öde, om hon läggs i ruiner av de moderna germanerna och asadyrkarna och kommer att förtäras av ormar och sjakaler, om hon

under sin sista tid skall befolkas av ugglor och gamar och djävulens fladdermöss, då är det ett välförtjänt öde.

Och hör ni någon svära sina längsta eder i dagens svenska kyrkor, då är det säkerligen en gudsman. För så ligger det till: Man har lyckats skapa en kyrka dit alla lömska själar är välkomna, men inte Gud och inte barnet. Det är ingen kyrka utan en jordkula för evig rådlöshet och ett svek utan slut. Det är en djävulens synagoga, när förödelsens styggelse står på helig plats – och prästerna tiger. Kyrkan ser inte verkligheten framför näsan, ty hon är i sina blasfemiska lustars våld och i sina blinda ledares hårda händer. ”Ve eder, I skriftlärde och fariséer, I skrymtare, som ären lika vitmenade gravar, vilka väl utanpå synas prydliga, men inuti äro fulla av de dödas ben och allt slags orenlighet!” – Matteus 23:27.

Men finns det nåd? Ja, det finns nåd, men bara en, och det är Människosonens.

Han tog fram sin bibel och läste innantill, med något eget tillfogat:

När ni får se förödelsens styggelse, den vanhelgande skändlighet som profeten Daniel har talat om, när ni får se den stå på helig plats, då måste de som bor i Judéen fly upp i bergen. Den som är på taket skall inte gå ner och hämta vad han har i huset, och den som är ute på åkern skall inte vända tillbaka och hämta sin mantel. Ve dem som väntar barn eller ammar i den tiden. Be att ni slipper fly under vintern eller på sabbaten. Ty det skall bli ett lidande vars like inte har funnits från världens början till denna dag och inte heller kommer att finnas. Och om inte den tiden förkortades, skulle ingen människa bli räddad. Men för de utvaldas skull kommer den tiden att förkortas. Om ni då får höra: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte. Falska frälsare och falska profeter kommer att uppträda med stora tecken och under för att om möjligt bedra också de utvalda. Nu har jag sagt er det i förväg. Om ni alltså får höra: Han är ute i öknen, så gå inte dit, eller: Han är inne i kammaren, så tro det inte. Ty liksom blixten kommer från öster och lyser ända till väster, så blir det vid Människosonens återkomst. – Han kommer att ligga i landstingets krubba och allas ögon kommer att skåda honom! O nata lux de lumine – ”O, ljus född av ljus!” Alla kommer att se, alla kommer att skåda och förstå vad de har gjort med Guds eget barn. Och det kommer inte att vara för sent, för *där ligger det eviga livet, som inte har någon början och inte har något slut!* – Texten igen: Där kadavret ligger, där samlas gamarna. – Matteus 24:15-28

Ja, där Guds oskuld förblöder, där dansar Sveriges politiker sin hemska krigsdans. Där glömmes läkarna både samvetet, läkaretiken och Genève-deklarationen, när de träder i tjänst för Herodes.

Ni har alla er andliga hunger. Låt ingen mata er med stenar och grus. Varför ger ni ut pengar för det som inte är bröd? frågar oss Jesus. Ni har ett heligt uppdrag. Låt ingen snärja er i later och manér. De slutna rummen må ha sin etikett, men ingen etik. Med de öppna, fria vidderna är det tvärtom. Gör därför bara vad ni kan göra i era egna gångkläder, nakna inför sanningen, utan att bry er om vad munderingen må betyda för andra. Bind inte er saga vid jorden, fäst er inte vid det tillfälliga, se till att ni är i rörelse och låter vindarna skölja håret åt er. Då håller ni er vakna. Värda er om språket och jaga all slapphet på porten. Uppträd med självförtroende och den urgamla, genuina värdighet ingen kan ta ifrån er! Vakna upp, du som sover, och stå upp ifrån de döda, så skall Kristus Jesus, Gudsmänniskan, den Eviges schekináh, lysa över dig. För Matteus fortsätter i vers 29 och 30: Strax efter den tidens lidanden skall solen förmörkas och månen inte ge något ljus. Stjärnorna skall falla från skyn och himlens makter skakas. Då skall Människosonens tecken synas på himlen, och då skall alla jordens stammar höja klagorop, och man skall få se Människosonen komma med skyarna, på himmelens moln, med makt och stor härlighet.

Vi skall få se honom ligga där i krubban. Vi skall ana hans schekináh. Kvinnan är det tempel ur vars hemlighet barnet framträder med frälsning åt världen. Vi är skapade till Guds avbilder. Ni är döttrar och söner av evighet, släkt med den Gud som skapat universum. Och därmed är jag framme vid den nyckel som förenar koderna: Den bildade människan och gudsmänniskan är ett, det är hon som bär Guds bild i sitt bröst och som litar på den som sin enda verkliga identitet. Den bildade människan – en himmelskt skolad autodidakt – är i färd med att vakna, att bli Guds son eller dotter. Det klarnar nu vad som verkligen betyder något här i livet. Det är det den yttre gestalten kommer att ge en liten vink om. Den manifesta verkligheten kan inte undgå att åtminstone antyda den inre! Det är det som är livets mening. Kyrkans nyfödelse är vad all vetenskap, kultur, bildning, nattvard, våffelkväll och ostkakekalas ytterst handlar om: Att böja sig för Sanningen och se människan i dess ljus.

Ni har också fått era läppar renade, som en gång Jesaja. Utrustade

med tro och ett rent samvete får ni vandra framåt genom livet. Välj därför inte bara era ord, utan välj era egna ord! Gå in till chefen och lägg fram förslaget som ditt hjärteblod, säg din innersta mening. Bjud ut damen ni aldrig skulle våga, kanske ändå att hon inte säger nej. Uppvakta statsministern med ditt hjärtas blod. Åk till Himalaya eller Pampas och minns Astrid Lindgrens ord i Ronja Rövardotter: Lära sig att inte vara rädd för floden – det kan man göra bara vid floden!

Lev för att evigheten gästar er idag. De kvinnor som förlåter männen att de är gossar är bättre biktmodrar än Svenska kyrkans präster. Kvinnor som präster är kvinnor som Gud. Men det förbehåll som penningen ger äventyrary mest de senares kärlek. Sossarna tror att de kan förbjuda allt fult. Hasse & Tage drev med detta. Jag ska säga er att penningen besudlar allt i sin väg, om den får bli huvudsaken. Jag var inte tjugofem år när jag upptäckte att det finns två slags människor, de som tjänar människor – och de som tjänar pengarna. Det är klassiskt. Det är Jesus eller Judas, och Judas förrådde Jesus. Men han hade inte behövt hänga sig. Han kunde ha gått till Maria och biktat sig. Eller till den andra Maria och fått värme och tröst.

Det har alltid funnits människor som tagit betalt för det de vetat att de borde ge. Vi finner dem i toppen av avgudatemplen, i pyramidernas innersta skal. Det är män som stjälpur sina konkurrenter och rivaler och ger legitimitet åt djungelns lag. Det är kvinnor som förhandlar med det de har mellan benen. Det är de som sitter på restaurangerna med sina stiliga kavaljerer. Det är de som vill in vid medierna, alla dessa fattiga wannabes som sitter i TV-sofforna och kåtar upp hela befolkningen men inte har någon avlösning att ge. Det är en avlat utan förlåtelse.

Men prästen fick sin avlösning, förlåt, utlösning – och förlåtelse hos sin flicka. Det är en avlat som kostar, men den är inte blind, för han söker ju en nåd han tror på och mottar det eviga sakramentet. Han får det han behöver och utblottar sig för. Det är urtypen för all frälsning! Det behöver vi: Präster som visar sig nakna. Prästinnor som ligger i krubban och skökor som låter sig spikas på korset.

Allt man gör för pengar och ställning och ära är prostitution, även om det står biskop eller minister på visitkortet. Det man vägrar bekänna bara för att skamligheten är politiskt korrekt. Men jag minns en kyrka som inte skämdes för korset, för krubban och Guds armod i världen. Jag minns ett land som inte förlitade sig på Mammon i kampen mot fattigdomen. Jag kommer ihåg vårt folk;

människor, inte djur, Guds döttrar och söner, inte de vettskrämda undersåtar som idag blir mat åt politruker.

Möt Herren i hans armod! Gå honom till mötes och du finner skatten i åkern. Du finner dig själv som en pärla i Guds väv. Upplev ditt armod och utblotta dig, och alla kommer att se vilken kunglighet du bär med dig. Lär den konungsliga konsten. Gå din smala stig. Låt dig inte lockas av flärden. Välj inte, utan gå rakt genom Emersons grind, den sjuarmade ljusstaken. Stig i din vandring. Börja himmelsfärdens barndom. Gode Gud, ge oss tillbaka den kultur som hade barnet, inte tomten, i centrum. Protestantism är en politiskt och kommersiellt intresserad förvanskning av kristendomen. Vår älskade påve Johannes Paulus II – se där den sanna protestanten i dialog med Muhammed och Gandhi. Vad jag älskar den mannen, som leder ungdomen rätt och får imperierna att vackla! Och hans efterföljare lyfter samma baner.

Han gjorde en välbehövlig paus. Aneurysmet brister inte, herre, förlåt mina tvivel.

– Ja, en del av det där tyckte ni kanske var virrigt. Jag menade också bara att ge exempel på hur det skulle kunna vara. Några yttre direktiv kan man inte bara ta efter och lägga sig till med. Det avgörande är att ni vet vilka ni är innerst inne, den punkt där vi alla är ett. Vi är Sokrates, jungfru Maria och Augustinus, vi är den helige Franciskus och Moder Teresa. Ni är Mose och Elia och de som skall frälsa världen. Att ni träder fram i ljuset utan att förfäras, uppträder värdigt, inte förräder era drömmar och komprometterar er själva. För det är ett otroligt privilegium att vara människa, få leva och bilda sig. Det är Guds avbild inom oss som är den yttersta grunden och förutsättningen för allt skolarbete. Framför allt, högakta er själva! sade Pythagoras till sina adepter. Och Lévinas säger att Guds avbild inte skall uppfattas som någon ikon. Det är att gå i hans fotspår. Jesus sade: Människosonen kan inte göra något av sig själv, utan han gör bara vad han ser den himmelske fadern göra. Det är ett himmelskt Följa John. Det finns ett ljus att följa, en gestalt vi kan framträda i. Det finns en väg genom dunklet. Ett andeväsen slumrar i vårt bröst. Än kan vi irra kring som skepnader i ett yttre spel, fantomer i en skuggvärld, gäster och främlingar för varandra och oss själva. Men vi förnimmer en dämpad viskning i dunklet: Följ mig, så blir du verklig och får ta del i mänsklighetens upplysning! När snart hela världen föds på nytt kommer vi osökt till våra platser som döttrar och söner till universums Ljus. Du vill ju så gärna lämna skuggornas

unkna boning och bli fullgången människa. Ja, du vill resa dig ur den fallna kyrkans ruiner. Du vill bli hel gestalt. Du vill bli hel och ren. Av hela din själ vill du lämna skuggorna, villorna, långt bakom dig och vända mörkret ryggen. Och du kommer att få det. Du kommer att träda fram ur skumrasket som pånyttfödd, förklarad gestalt, även om du har blod i stövlarna och döda fladdermöss i håret!

Det är oundvikligt: Gud har signerat ditt hjärta. Han bor inom dig i hjärtats djup. Här i världen kan man känna sig hjälplös och besudlad, irra kring som skepnader, spöken och skuggbilder. Inombords är vi alla gestalter, utan vank och fläck. Det har behagat universums store byggmästare att ge er uppdraget och ritningarna. Ni behöver bara låta det gudomliga framträda. Det är ingen smärtsam process, kräver ingen ansträngning. Vägen är att slappna av, kapitulera för sanningen och livet och växa med dess egen kraft, bli buren på den milda våg som vidgar sig i vår tid. Ingenting kan stå emot en idé vars tid är inne. Glöm det yttre spelet, släpp taget om fruktan för vad de andra skall tänka. De väntar i själva verket på befrielsen lika mycket som ni, på hela världens pånyttfödelse den dag då vi vågar leva i nuet igen, tro på framtiden igen, inte vill delta i den vämjeliga huggsexan längre.

Jag är färdig. Jag skall gå nu och tänka på vad jag har ställt till. Jag var tvungen att säga det jag har sagt, men för att ni inte ska döma mig för hårt vill jag bekänna en sak för er. Jag har skändat en kvinna, så jag har inte rätt att kasta sten. Jag kränkte och förgick mig emot henne. Hon förstod ingenting, hon vädjade till mig att vara barmhärtig och skona henne, och jag förstår inte själv heller hur jag kunde bete mig som jag gjorde. Ett djur blev jag! Sämre än ett djur!

Sedan dess har något hänt. Den Gud som är livet och ljuset har förlåtit och upprättat mig, men den kvinna jag skändade har inte kunnat förlåta mig. Jo, hon har formellt gjort det, och vi har druckit kaffe, men inte på det sättet att vi har kunnat börja om. Jag vet att hon älskade mig, men jag gjorde henne besviken, så besviken att jag ibland tror att det aldrig kan gå över. Hon har ännu inte kunnat ta emot den nåden. Jag hoppas att det kommer att ske, medan jag lever eller senare, för hennes egen skull. Vi behöver evigheten just nu. Självt har jag fått uppleva så mycket nåd, så pigga källsprång av förlåtelse och försoning, att jag inte behöver något mer. Så lita på mig, snälla åhörare, jag har sonat mitt brott och döma mig inte för mina ord idag. Nej, jag tror inte att ni vill göra det, men det skulle kunna inträffa, även om jag hoppas att det inte gör det. Låt oss bara

leka väckelsemöte en enda gång till och förena oss i Herrens bön som ett erkännande av detta, Fader vår som är i himmelen, att vår himmelske far och mor är den villkorslösa kärleken, det största av allt, som övergår allt förstånd, för att bekräfta alla människors naturliga gemenskap och att vi måste förlåta varandra för att själva få del av nåd och barmhärtighet.

Fader vår som är i himmelen. Helgat varde ditt namn. Tillkomme ditt rike. Ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden. Vårt dagliga bröd giv oss idag, och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro. Och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo. Ty riket är ditt, och makten, och härligheten, i evighet. Amen.



Madonnan böjde sig över sitt gudomliga barn. Hon böjde sig för den Gud som skapat henne och det heliga liv som genomströmmar jorden. Hennes hår doldes av huvudduken, som också hängde ned över hennes skuldror och gjorde det svårare att ana hennes kropps konturer och hållning. Det var först när hon, mycket långsamt, sträckte på halsen och lät se sitt ansikte, som hennes drag framträdde genom den heliga situationens dimma. Det ansikte hon bar var Lilianes, den rädda lilla flicka som en gång hade ropat för att bli frälst ur ensamheten och kunna fullt ut bejakas. När hon kände igen betraktaren spred sig ett leende över hennes ansikte. Hon öppnade helt sina ögon, som varit halvslutna mot barnet. Och samtidigt som hon spärrade upp dem alltmer togs hennes ansikte över av ett gåtfullt gäckande grin, som avslutades först när hon tagit den lille och med dödlig kraft slängt honom i väggen. Det tog slut i ett hänskratt.

Men det var inte hela sanningen.

Lil var också sönderbruten, värkande, och grät. Hon kunde inte ens tala sammanhängande. Shekina bar henne på ryggen genom stadens mulna gator. Längs trottoarerna stod människor med sina höljda huvuden böjda till andakt. De behövde ingenting se, för detta var en ceremoni anbefalld av Herren själv.

Shekina såg honom i ögonen, övermäktig, mjuk. Hon lade Lil ned framför hans fötter. Det hade nyss regnat. Han anade på husfasader att de var i norra Tyskland någonstans. Hansans sjömän förberedde avfärd och de tunga tunnorna rullades över den våta stenläggningen

ned till kaj och kogg. Ett kors flämtade på en smutsgul kyrka i närheten, en naken duk draperande dess armar.

Han är sannerligen uppstånden!

Tore kände hustruns armar och händer om sina knän. Hon klamrade sig fast, men den stolta Shekina rätade på ryggen och såg honom i ögonen igen. Vörda din kropp, som aldrig har syndat, viskade hon, för att sedan dra sig tillbaka i vimlet.



Tore rös till som om han somnat i transithallen. Käften smakade gamla kex. Efter föreläsningens slut drog sig deltagarna mot utgången. Bara några smågrupper stod kvar och pratade. Salem Michanek var försvunnen. På pulpeten stod en skvätt Ramlösa kvar i glaset, två tomma flaskor, den ena liggande på golvet.

Han skulle ju ha gått upp och tackat, avslutat mötet. Hur var det möjligt att han kunnat bli så disträ att han förblivit sittande? Det hade ju varit så intressant och oväntat adekvat. Men tonen av predikan och väckelse hade känts oroande – att man inte skall skilja på arbete och fritid utan helt i nuet leva sin inre sikt. Kanske var det inte så farligt. Han hade ju låtit Ingela ta hand om den detaljen, och några diakoner, präster och även pastorer från frikyrkorna hade placerats ut vid dörrarna för samtal. Han mindes och kände sig lugnare.

För de flesta av lärarna var det heliga språket inte heller som för honom själv besudlat.

Nåväl. Salem måste han ändå få skaka hand med. Karl'n måste väl uppehålla sig någonstans i närheten och komma tillbaka snart. Tore blev stående vid pulpeten och lade märke till några böcker som låg på kanten och en sliten skinnportfölj som lutade sig mot bordsbened under dem. Böckerna verkade vara handböcker, eller i varje fall lärda luntor. Inga hemligheter, inte. Han bläddrade förstrött, men fick då syn på ett ex libris på försättsbladet.

Det ser man inte ofta nu för tiden, tänkte han. Här var ett av den gamla typen, sirligt och ornamentrikt verkade det samtidigt vilja säga sanningen om bibliotekets ägare i symbolisk, kodifierad form. Ett bokstaverat kors var inskrivet i en underligt högsträckt kalk, som samtidigt antydde en sjuarmad ljusstake. Han förstod inte varför han hajade till vid det han såg, när det nu nästan kändes förberett.

HIMMELENS LJUS
NÅD OCH LIV
S
H
F O R H E N G E T
K
I
N
A
H
JORDENS MÖRKER
ÅTSKILLNAD OCH BRIST

Kyrkan låg i sin lilla park, stillsamt genomfluten av stadens vatten. Här var långt till katedralernas resning, men fjärran dagens larm. Tore gick till nattvardsmässa, ensam i skymningen. Han var i en egenomlig stämning efter att just ha läst igenom dokumentet han fått av Ingela. Det var svårt att erkänna hur tagen han var av den utskällning han fått av Nils, som hade kommit inrusande, utan att knacka:

– Vad i helvete menar du med att ta hit den där idioten Michanek?! Stå i katedern och skryta med sina bordellbesök! Förolämpa regeringen och kyrkan. Är du inte klok! Lärarna är i upplösning!

– Det har jag inte hört. Jag beklagar, det var Ingela som tog hit honom, hon måste ha varit i god tro. Det är en begåvad kille. Jag tar på mig ansvaret, jag borde ha kollat bättre.

– Ingela, va? Nu får hon gå! Nu får hon gå!

– Ja, det är ganska förutsägbart. Hon blir syndabocken, när det i själva verket är könskampen som har förstört Sverige. Den sprider sig nu genom statsförvaltningen och kommuner och landsting, som får draghjälp av staten på bästa sätt man kan önska sig – öronmärkta pengar för jämställdhet och kränkning av moderskapet överallt, inte minst i TV, där hallåorna snart inte kan öppna munnen utan att tjata om denna förbannade jämställdhet! Flickgäng rånar gamla och mobbar och slår sönder varandra, precis som de kvinnliga boxarna. Bindgalna feminister kedjar fast sina män i sängen, skär kuken av dom och spolar ner den i avloppet. Är det framtiden?

– Ja, och det är en framtid där du kanske inte passar in?

– Jag skiter i om jag är skoldirektör. Det är viktigare att vara människa. Jag har en känsla av att man inte får så många chanser.

– Jag längtar tillbaka till fornstora dar, när en tös var en tös och en karl var en karl? Nisse hade lugnat ner sig och log en aning när han citerade Tore Skogman.

– Ja, sannerligen, skrattade Tore nu, jag är gammal nog att minnas en tid när kvinnor var stolta mödrar. Vi älskade den tiden. Vi hade inga nycklar om halsen, vi hade mors armar. Vi blev inte kriminella. Du säger att lärarna är i upplösning, och det är i så fall mångtydigt. Jag var ju själv med och såg att några kvinnor hade tårar i ögonen och såg med vördnad på den profet de tyckte sig se. Det var en sjuhelvetes välgörande tillställning. Jag skulle betala en trehundra spänn, om jag bara finge tiden igen.

- Det får man väl inte ens ett samlag för nu för tiden?
- Inte där du går, kanske.
- Nähä, vart ska jag gå då?
- Åk till Danmark, knulla med ett proffs. Kostar det, så smakar det. Allra bäst är förstås att få det gratis av sin fru. Om hon nu inte sätter sig på tvären och du får en hål i munnen. Och en i skrevet.

Det hade ändat gott, även om socialdemokraten hade kommit inrusande, skummande av helig vrede. Han hade på något sätt lyckats få distans till fenomenen. Han hade lugnat sig nästan genast, tack vare Tore Skogman. Det hade gått ett par veckor nu, men vad hade inte kunnat hända? Ingelas dokument fick fungera som tröst och ny vägledning. Det var några slitna kopior som verkade ha gått genom flera händer. Hon hade sagt något om att hela mänskligheten är en enda kropp, ja i rent fysikalisk mening är ett. Kanske var det ett predikoutkast, kanske några blad ur någon prästs studiematerial. Stilen var gammal och fordrande:

Och Malchizedech, Konungen i Schalem, utförde bröd och vin, och han (var) en Prest åt Gud den Högste. Första Mose Bok kap 14, vers 18. Att Malchizedech utförde bröd och vin, betecknar här detsamma, emedan Bröd i den Gamla Församlingen var en förebild af allt himmelskt, och Vin en förebild af allt andligt, således här af Herren Sjelf, ifrån Hvilken allt himmelskt och allt andligt (kommer) ... Beggedera sägas om Herren; vore det blott det Gudomliga Sanna, kunde ingen dödlig frälsas, ty sanningarna fördömma enhvar till helvetet; men det Gudomliga Goda, som tillhör Barmhertigheten, upplyfter ifrån helvetet till himmelen. Det är detta som Konungarna och Presterna förebildade i Judiska Församlingen, och hvilket äfven Malkizedech förebildade, såsom Konung i Schalem, och som Prest åt Gud den Högste.

(Emanuel Swedenborg i Arcana Coelestia, del 3, sid 208, Christianstad 1866)

Nu låg det hopvikt i innerfickan på hans ulster. I stället för novellen han gett Ingela. De hade träffats helt flyktigt, då han visste om att hon skulle sluta och hade hört från sina källor att avlösningen var i hamn. Kommundirektören hade uttalat sig om hennes envishet och Tore hade fått ta henne i försvar.

- Hon är inte så dum ändå. Det är klart vi kan ha henne kvar om hon verkligen vill.

- Hon har accepterat. Är det inte bra det?
- Jo, kanske.
- Det var ju du som sa att vi måste göra så här.
- Nja, det var andra som tryckte på. Och hon har talat om att doktorera på motvallskäringar. Jo, hon skriver om käringar mot strömmen, passande nog.

Nu undrade Tore om han handlat rätt. Men säkert skulle Ingela lättare hitta sig själv utan sin trånga omgivning. Och det var dessutom svårt att tro annat än att den kavata flickan skulle landa på fötterna.



Kanske med spår av kritik mot den senkomne, men mest förlåtande ändå, blickade några par ögon mot honom, på vridna nackar. De visste inte vem han var, men Skolmannen hade fast okänd burit världsligt majestät med sig i helgedom. Tore dröjde ett ögonblick vid tanken om hans inre dräkt var lika ren, men undertryckte snabbt den ledsagande känslan.

Gästerna var få, inte mer än tjugo. Organisten spelade aningen återhållet men tillräckligt för att fylla det lilla templet till brädden med Bach. Han välsignade den lilla skaran, som lät musiken fylla ett längtande tomrum. Glest lade sig sökarna till bords, som i en familj där Fadern är närvarande, men varje själ med honom ensam.

Tore såg en kvinna han tyckte sig känna från sina drömmar, men kunde inte placera henne. Ljusspelet över hennes kind snett bakifrån föreföll bekant. Något i hållningen av axlar och hals kunde inte förnekas av att håret satts upp under en diskret huvudbonad. Han vågade knappt se på när hennes läppar tydde sig till den framräckta kalken. Metallen glimmade i det svaga ljuset. Hennes ögon hade slutits i andakt och bön, kroppen böjts i en underkastelse som kom djupt inifrån. Dräkten hon bar var strikt och otvungen, beviljade henne ledighet och höll sig diskret bakom henne. Avskildhet och överlåtelse välkomnade hennes återhållna, till den Ende överräcka kropp, nedsänkt över knäfallet. Hon tillhörde inte längre något yttre spektakel och språkspel utan befann sig till fullo i sakramentet. Hon hade blivit endast sin ande, och kroppen lydde den villigt. Den Evige tog själv emot henne då prästen läste.

- Kristi lekamen, för dig utgiven.

Oblaten såg ut som ett himmelskt mynt där den glimmade i dunklet mellan dem. En obol, en evighetens talent.

– Kristi blod, för dig utgjutet. Det är en hemlighet, du är älskad. Jag har köpt dig fri från synden. Betalning är given. Guds son har löst dig ur fångenskapen.

Det kröp i Tore. Varför hade han inte själv gått fram? Varför sitta här som en kyrkans voyeur? Han kände förlamning fingra över pannan. Hans undflyende blickar var från barnsben lögnens organ, svekfulla och ängsliga. Han var rädd att bli avslöjad. Han insåg hur det var. Det blev varmt i kroppen. Känslorna löstes ur sin förbannelse och han föddes på nytt då han i varje kvinna såg Shekina. De var ett, den himmelska moderns gåva till mänskligheten. Nej, det kunde man inte kränka! En stor svart fågel lämnade hans hjässa och fladdrade bort över altaret, som indragen i materiestormens svarta hål. Det blev nattligt mörkt i koret. Det är fullbordat! Röster tycktes sjunga från de medeltida målningarna i valvets tak. Kvinnor var på väg till hans grav. Här sker det stora, vidunderligt oanade, vår Gud andas väckande ljus. Förmörkelsen skall snart vara över. Den bådär den nya världen, badande i ljus. Förnim och skåda att Herren är god, förnim och skåda. Herren är En och eljest ingen, människors döttrar hans älskade barn.

Gud fyllde sin helgedom, närvarande som Jesus Kristus.

Vilken dåre han hade varit som sorterat och bedömt allt, det alldagliga och det sublimala, betygsatt alla som hjälplösa skolbarn, utsatta för ögon som varken ser eller vill se. Med vilka ögon är det vi betraktar varandra? Vem vill vi vara, vilken anda vill vi sprida? Kontroll och rädsla? Omsorg och trygghet? Har vi spionens eller kontrollantens roll för varandra, eller den hemlige beskyddarens? Han trodde nog att han alltid velat vara ett redskap för Gud, men var det för den hämnande avguden eller den kärleksfulle Guden? Det visste han inte.

Georg Martinsson hade en gång predikat i missionshuset, om Gud i storm och i sakta susning. Det var samme Gud, ty det gives blott en! Och du skall inga andra gudar hava jämte mig. Du skall icke försöka skyla din skam med några nobla manér. Kom inte till härskarornas Herre med ditt inställsamma fjäsk och smil! Han har nämligen behag till barmhärtighet men inte till offer. Ja, det offer som behagar Gud är ett ärligt och förkrossat hjärta. Han bor inte i hus som är gjorda med händer utan i levande människohjärtan, ej heller låter han betjäna sig av människohänder, som om han var i behov av något, han som själv åt alla ger liv, anda, ja allt.

I denna stund kom en röst tillbaka och befallde hans kropp, hans

innersta och hela varelse, som om den ville sätta fingerspetsarna i kyrktaket i en slutgiltig protest mot denna världens blasfemiska kulisser och äntligen riva huden från hyckleriets ansikten, allt inför dessa nakna själar med sina öppet skådande anleten och slutna ögon. Du dåre, ge kejsaren vad honom tillhör och skökan rättmätig lön, men gå sedan och tala om för människorna att Guds rike är nära. Jag har skapat er och inte ni själva.

– Herre, mumlade Tore i ett eko från decennierna tillgjorda gudstjänstbesök. Jag är en smutsig människa, en hycklande farisé. Om det inte är för sent, så rena min själ. Jag har ingenting att komma med, om det inte blir mig givet från himmelen. Inte om du inte ger det till mig fritt, av bara nåd. Bakom alla mina manér och reflexer är jag hjälplös i din hand, en riktig stackare och otroligt enfaldig.

Hörde Gud hans böner? Vad hade den Allvetande för anledning att tro på den ljumme taktikern i kyrkbänken, när han hade en smutsig men ångerfull dotter vid altarrunden att förbarma sig över, han som är rättfärdighetens fader och all trösts Gud? Vad behövde Tore för tröst, som i hela sitt vuxna liv skyltat med jordisk fullkomlighet, social kompetens och självkontroll, som velat skänka sörjande sin officiella tröst, otaliga gånger gått den andra milen i rampljuset och med båda händerna ökat kyrkokassan med tusentals änkeskrivar?

En ny bild rann upp. Kunde den allsmäktige som skapat honom nu känna igen sitt verk? Fanns doften kvar, äkta och frisk, under alla lasyrlager och fuktspärrar som han bemängt sin själ med under decennierna av förställning och religiös uppspökning? Visste han ens själv vad han var gjord av, fanns något alls kvar av ande och timmerman, eller hade han låtit sig sakta och säkert ersättas av en fränstötande, sorglig perukstock när det inre templet förföll?

Förvisso hade han varit mera angelägen om att framstå än att vara, passa in än vara sann, verka betydande i det mänskliga bygget hellre än att benådad ingå med det gudomliga en helhet man bara kan få.

Tore visste inte om belysningen var i olag eller det var ritualenligt i denna kyrka att låta officianten vara hölj i dunkel. Det gick inte att urskilja anletsdragen på den man som sträckt kalken till den fallna kvinnan. Stramt men på något sätt levande, långsamt intensivt, uttalade han de förmedlande orden till folket. Runt sin hals bar han samma duk som draperat korset i bakgrunden. Det kom honom att se ut som Jesus själv, nedstigen från sitt dödsstraff och framträd till sin församling. Plötsligt fick vaktmästaren igång belysningen. Ljuset

föll på mannen, som visade sig vara en gubbe. Han satt i sin rullstol med duken över axlarna, medan den tjänstvilliga kvinnan fallit på knä framför honom. I en gest av tacksamhet och ömhet omfamnade hon honom och lade huvudet i hans magra knä. Mannen blev synbart rörd och såg omväxlande på henne, på församlingen och mot rymden i kyrkans höjd. Hans ansikte strålade av tacksamhet och rörelse.

– Tack, min älskade dotter, utbrast han. Allt vad jag äger skall jag ge dig.



Mässan var över. Bland några som dröjde sig kvar i gången var Shekina, om det nu var hon. Hennes riktiga namn kände han inte. Två medelålders män och kyrkvaktaren stod där tillsammans med henne, talade om förlåtelse och nytt liv. Tore vågade denna gång handla på heligt uppdrag. Han närmade sig försiktigt, och precis som han väntat sig blev han insläppt i kretsen. Han ställde en fråga om kyrkans ålder och en om byggnadsstilen. Nästan ursäktande talade han sedan om att han var lärare från inlandet, men bara på tillfälligt besök.

Han undvek att se rakt på Shekina men anade att hon betraktade honom.

– Det är inte så fasta band mellan kyrkan och skolan längre, sa hon till slut. Kunskapens och livets träd står inte tillsammans på samma äng längre. Det är synd, bokstavligt talat.

Tore kunde inte längre hejda sig, utan lät blicken söka sig till henne. Han kände att han rodnade och hoppades att det inte syntes i det skumma ljuset. Det var inget tvivel om att det var hon. Och hon var ju sagolikt vacker även som kristinna. Förgäves sökte han efter tecken på förfall.

– Nej, sa han dröjande. Vi har bara en kyrkskola här och där. Dom kräver att skolan skall vara neutral. Det har gjort undervisningen färglös och klinisk på något sätt. Ibland känns det som att det är för alltid, banden kan inte återknytas av människor som lever nu.

En av herrarna i mörkblå, elegant kostym föll in:

– Vetenskapsmännen får lära sig att manipulera hela tillvaron. Kommer vi vanliga dödliga stickande med etikens krav talar man om ovetenskap. Jag tycker det känns ruggigt. I matematikens värld kan vi tänka oss hur många dimensioner som helst, men i den köpta

vetenskapens hus blir det aldrig mer än tre, eller fyra med tiden. Det är inte vetenskap, utan politik.

Han verkade vara diakon, eller kanske bara en aktiv församlingsmedlem. Hur som helst talade han förnuftigt och med naturlig auktoritet. Han är säkert filosofilektor, tänkte Tore.

Efter en stund upplöstes sällskapet, prästen var redan i sakristian och de båda männen gick före mot utgången och samspråkade dämpat. Tore och kvinnan följde efter. Ingenting mer blev sagt, men på väg nedför kyrktrappan stack hon något i handen på honom.

Han stod ensam kvar och såg henne försvinna. När hon var utom synhåll kändes kortet i handen plötsligt överkligt.

Eller allt utom kortet. Han fick gå fram till en lykta för att se bättre.

Victoria Spa, stod det som logotype. Centrerat såg han namnet och titeln:

CARINA CARLSSON
holistisk massage
primalterapi

Det fanns två adresser och fyra telefonnummer angivna. Dessutom fax och elektronisk post.



Efter bönestunden med Bosse skrev Ingela ut texten för att skicka den till riksdagen i Stockholm, något varje medborgare i riket har rätt till.

Oktober 2005

Till talmannen

Skyddet för de hjälplösa

Tack för brev med utdrag ur lagtexten!

Det är en ovärderlig förmån att leva i ett öppet samhälle med lagstiftning till skydd för den enskilde. Författning och grundlag är nödvändiga garantier för öppenhet och de medborgerliga rättigheter som sedan upplysningstiden mottagits i många av världens länder. Det är också en förmån att leva i ett land med mera långtgående strävanden att utjämna klyftor mellan människor. Sveriges socialde-

mokrater gjorde tidigt upp med fattig-Sverige. Insikt om vad svaghet och fattigdom gör med människor gjorde det banbrytande arbetet möjligt. Sedan länge har Sverige också framstått som ett föredöme för andra länder, satt en standard och visat vad som är möjligt om man förhåller sig kritiskt till det ålderdomliga tänkande som i generationer och århundraden åtskilde människor genom att dela upp dem efter kön, ställning, förmögenhet, stånd och familj.

På senare år har Sverige bevisat sin särställning i världen genom att rätt förvalta välsignelsen av en ojämförligt lång fredstid. Det har bl a skett genom Dag Hammarskjölds, Olof Palmes och Carl Bildts insatser för fred i världen. Det har skett genom den uppmärksammade konferensen om förintelsen och de olika inslagen, inte minst läromedlen för skolan, i den kampanjen.

Mänsklighetens bästa tänkare har betonat att det bara är de verkligt kultiverade samhällena som förmår integrera de svaga, dem som inte själva kan föra sin talan. "Ett samhälle kan bara bedömas efter hur det behandlar sina sämst ställda medborgare" är en ofta anförd sats. Det är lätt att förstå att inte bara regeringspartiet utan samtliga svenska riksdagspartier har haft högt ställda mål för välstånd i såväl fysiskt som andligt avseende. Detta framgår av den bevakning som ägnas frågor om rättvisa och integritet i samband med flyktingmottagning och socialpolitik.

I detta sammanhang bör dock sägas att skyddet för det allra svagaste inte alltid är tillräckligt. Jag tänker här på de ännu inte födda barnen i livmodern. När gällande abortlag formulerades 1974 visste ingen vad den skulle komma att innebära för vårt fosterland: över en miljon döda barn. Stora upptäckter om det spirande människolivet låg ännu framför. Idag vet vi mer om såväl lagens följder som det växande livets egenart. Frågan har uppmärksamats av filosofer och idéhistoriker, som till kritik av samhällsplaneringen påtalat hur det svagaste lätt kommer i kläm när ett samhälle matematiskt drar upp sina gränser. Lagen tar inte hänsyn till ett barn i moderlivet. Betänker man då Peter Singers förslag om avlivning av småbarn, om föräldrarna så önskar, förstår man att frågor med anknytning till den moderna aborten inte är nog prioriterade. Vilka mord som helst kan nämligen motiveras med samma argument som abort.

Vi lever i en ofullkomlig värld, befolkad av ofullkomliga människor. Vi har vuxit upp i en tradition av "kristen etik och västerländsk humanism", som bl a avsatt en utredning om kvinna och foster som "två skyddsvärda individer". Det är en tradition som väl medger

människans ofullkomlighet, men likväl värdesätter vår levande föreställning om okränkbarhet och fullkomning som ett absolut ideal. Samtidigt frestas vi av världsläget och olika gruppers önsksningar och strävanden att ta alltför lätt på det som sker i skymundan och glömma den som ingen talan har.

Som medborgare i Sverige har man att efterleva riksdagens lagar. Sverige är ett öppet samhälle med en fri press, fri debatt och långt gående möjligheter för den som vill bilda opinion. Jag måste här tyvärr vädja om uppmärksamhet kring ett par saker.

- * Det finns i Sverige ingen författningsdomstol till vilken man kan hänföra nya lagar för att se om de håller. Detta kan uppfattas som en brist, om man med rättssäkerhet menar en anslutning till naturrättsliga principer i världssamfundet.
- * Tryckfriheten handhas nästan enbart av privata företag som agerar efter eget gottfinnande. Pressombudsmannen och granskningsnämnderna agerar på ett sätt som inte garanterar den förfördelade parten någon egentlig talan. Kvalificerad kunskap om det mänskliga livet är för dessa aktörer ingen självklarhet. Barmhärtighetens insikt är på tillbakagång i Sverige. Detta sammantaget gör att en enskild svensk har små möjligheter att göra sig hörd, särskilt då han höjer sin röst till den svagares beskydd. Detta förhållande desavouerar till viss del, jag frestas säga till betydande del, den åsikts- och yttrandefrihet som grundlagen tillerkänner oss.
- * Ibland kommer enskilda aktörer, också riksdagens ledamöter, i intressekonflikt. Det egna partiet driver sina frågor och kräver uppmärksamhet, och ledamotens innersta övertygelse om sanning och rätt kan få stryka på foten.

Jag har under ett stort antal år försökt verka som den fria, otvungna människa som lagen säger att jag är. Sedan min sambo och jag 1998 fick vår dotter Anna, med Downs syndrom, har jag flitigare än förut sökt verka för en problematisering av den svenska abortlagen. Många debattartiklar har refuserats och kontakt med redaktioner, kyrkoledningar och politiker, också riksdagsledamöter, har slutat i *dead end*. Jag har då ofta intalat mig att erfarenheterna borde kunna tjäna som styrketår för karaktären och att det kommit an på mig som moraliskt och intellektuellt ansvarig att skärpa verktygen och vidga synfältet mot de horisonter som kunde ge det rätta perspektivet på människans tillblivelse och liv. Men tiden går, och dagligen aborte-

ras hundrafemtio barn helt i onödan vid svenska sjukhus. Enligt den framlidne judiske filosofen Emmanuel Lévinas är jag ansvarig för detta genom att jag har möjlighet att handla.

Balanserade debattinlägg refuseras av svenska tidningar. Hur artiklarna är arbetade, hur taktfullt man än lägger fram sanningen, förefaller inte inverka på redaktionernas beslut. Abortfrågan är helt enkelt tabu, ett s k icke-tema, enligt flera akademiska bedömare det sjukaste bland allt sjukt.

För mig skulle det vara lättare att njuta av min ställning som svensk medborgare och mor än att ideligen spörja och uppvakta i frågor om fosterfördrivning. Ja, det är svårt att vara mor till Anna. Och samhället ger oss ett mycket välkommet stöd. Innerligt tack för värdbidraget! Men jag kan inte förstå annat än att det är av en alldeles särskild anledning som frågan inte lämnar mig i fred. Den berör oss alla, och då menar jag Sveriges folk, på djupet. Jag vill därför, genom talmannen, uppmana Sveriges regering och riksdag att

* omarbota abortlagen med hänsyn till mänsklighetens kunskap om livet, speglad i traditionen och Stuart Campbells filmer

* reglera tryckfrihetsförordningen på sådant sätt att underrepresenterad hållning i frågor som gäller de svaga garanteras såväl säte som stämma i Sveriges land

* rättvist behandla frivilligorganisationer som verkar på området

Med yttersta högaktning

Ingela Larsson

Ingela Larsson

fil kand

Harpsträngen 11

347 12 Flöjeln

– Nu har du allt tänkt till ordentligt, sade Bosse med entusiasm i rösten. You're on the road again – utan tvivel. Men varför talar du inte med Alf Svensson?

– Alf Svensson? Han som sitter och jäser på idrottsgalan? Skulle han bry sig om barnen? Det är väl ungefär lika troligt som att en layoutare vårdar språket.

– Kom igen nu, du fattar väl vad jag menar.

– Alf var modig och bra tills han fattade sitt beslut och gjorde sitt berömda lappkast. Sedan fick jag inte in mina artiklar längre.

– Det är väl samma gamla Alf idag?

– När han tog över partiet i sin ungdom var han modig och rak. Senare valde han sitt livsverk: Han skulle bli den som förde in kristdemokraterna i riksdagen. Han läste retorik, lärde sig ordvalets betydelse och svek sina ideal för att bli populär. Han blev en mästare i att manipulera det offentliga rummet, en riktig sofist. Det lyckades tyvärr, för kristdemokraterna är inte alls vad de har varit, inte vad deras väljare vill att de skall vara – och inte vad deras systerpartier är i andra länder. Se på Norge och Tyskland till exempel. Där kan de troende gå och rösta, utan att känna sig som quislingar. I Sverige är någon opposition mot dödkulturen inte längre möjlig, för om den snälle Alf Svensson går med på aborter så måste ju alla göra det. Han gav sekulariseringen och föraktet dess mest fruktansvärda vapen. Han har cementerat tystnadens kultur genom att bli mysfarbror åt media och så ge dem legitimitet att tysta och marginalisera de människor som valde att stå fast. För vad står de fast vid? Exakt det som Alf kämpade för i sin ungdom och som hela kristenheten vet är sant, ja, som hela mänskligheten vet är sant. Men han gjorde sitt val och kommer att gå till historien som den som utdelade dödsstöten åt den kristna tron i vårt land. Någon svensk Sokrates som avslöjar sofisterna finns nämligen inte, det skulle väl vara ateisten Tännsjö i så fall. Han är åtminstone klarsynt och drar sig inte för att säga som det är. Han har förresten tackat ja till att debattera med mig.

Bosse gick och satte sig i fätöljen och slängde upp högerbenet över armstödet. Han såg förtvivlad ut. – Jag har ju läst vad du skriver. Allt är ju bara teori för dig. Vad vet du om allt lidande som ligger bakom? Ibland orkar folk inte med sanningen, i varje fall inte hela sanningen på en gång, sa han. Men okej, ge mig ännu mer att läsa, visa mig så ska jag tro på dig. Men du kan hoppa över Sokrates. Jag vet att han dog för sanningen.

– Du är underbar, sa Ingela. Jag ber för Alf. Och jag önskar kanske att jag inte hade förlorat min oskuld. Men det gjorde jag första gången jag såg abortbilder på nätet. Det var värre än jag föreställt mig. Så det är inte bara teori för mig. Ändå har du rätt, på sätt och vis. Jag borde se hela den sociala situationen, men det får jag ju inte. Jag har kommit fram till att det kan vara bra ibland att ha ett finger i luften och säga vad modiga människor borde säga, vad en verkligt kärleksfull person skulle förmedla, även om det blir mer än vad folket tillåter och tål. Men att verkligen säga som det är, hela den sårande och outhärdliga djävla sanningen, det är inte tillåtet i

de maktfullkomliga tidningarnas rike. Men det är så Jesus kommer tillbaka. Det var sådant han sysslade med. Även på Lewi Pethrus' tid var det sanningen som var anständig, och lidandet. Den som säger sanningen efter Alf Svenssons avfall är inte bara obekväm. Han betraktas som direkt oförsämd, han är någon som går över anständighetens gräns.

- Jag blir så trött.
- Ta en promenad.

16

Han var på besök hos henne, i en omodern lägenhet i Majorna. Det var för andra gången. Första gången hade hon haft besök och bitt honom återkomma. Vem hade besökt henne? Någon annan som i likhet med honom själv alltid var välkommen? Det kändes litet förargligt, men han hängde av sig och gick in i strumplästen.

Elspsen i köket såg ut att vara från sextiotalet, utan fönsterlucka. I rummen låg wiltonmattor under äldre stilmöbler, kanske var det arvegods eller från auktion. Han kunde inte se någon TV.

– Jag förstår att du är förvånad, sade hon. Klart du inte hade väntat dig att få se mig dyka upp här, du vet ju inte ens att jag är från Sverige. Du har egentligen fått veta för mycket, men jag kan nog lita på dig. Det är kanske lika bra att du känner till alltihop, ifall jag slutar nu.

– Nej, allt kommer som en överraskning för mig. Och du talar ju tyska som en infödd.

– Ja, skrattade Christina, jag kanske har fått det att fungera bättre än de där pingstmissionärerna som struntade i att lära sig språket, för att de trodde den helige Ande skulle tala åt dem. Någon är alltid A och O, den förste och den siste, och han kan ju alla språk.

Hon bjöd honom att slå sig ned i en fätölj. Tore satte sig och lyssnade medan hon stod framför honom och talade.

– Jag är svenska, från Göteborg. Pappa har ett konsultföretag i Billdal.

– Jag ber om ursäkt för att jag är så fumlig i den här situationen, fick Tore fram. Han kände sig säker på att hon hade något slags tystnadsplikt, så han släppte garden redan från början, precis som i Hamburg.

– Det finns ingen anledning. Det är jag som har spelat dubbla roller, inte du. Det får väl bli min uppgift att reda ut allting för dig. Vi har nämligen mer gemensamt än du tror, genom pappa.

– Hurså?

– Salem Michanek, sedermera så. Det är en kortform för Melki-Sedek. Jag förstår att det har sin betydelse för dig.

– Jude?

– Nej, egentligen norrman född i Prag, men han har bytt identitet efter kriget och passade på att byta namn också. ”Michanek” skvallrar både om invandring och, krypterat, om hans människosyn. Han

var tidigare präst, var förresten god vän med Bo Giertz, mitt i det ultrakonservativa Göteborgs stift, kvinnoprästmotståndets starkaste fäste. Och det var präst jag hade velat bli. Nu får det bli mamma och så småningom evangelist i stället. I fosterlandsstiftelsen eller någon frikyrka. Om jag inte blir rebell nog att våga mig in i Svenska kyrkan. Men först ska jag ha barn.

Tore blev förlamad och låtsade att han ingenting hört.

– Du ville bli präst?

– Ja, men jag ville inte ha konflikten. Pappa har betytt oerhört mycket för mig. När jag var liten satt jag med honom i biblioteket när han förberedde sina predikningar. När han inte var hemma fick jag vara där ensam och läsa vad jag ville. Han hade ett enormt förtroende för mig, redan då. Han var alltid både glad och allvarig. Allvaret hade stor dragningskraft på mig, och vissheten om att det finns en bättre värld inuti den här. Det var nog det han betonade mest av allt när han hade börjat läsa kvantfysik och eskatologi parallellt. Allt vi förmår tänka kan realiseras. Du vet nog mer om det än jag.

– Nej, jag känner bara till det där helt ytligt.

– Tron måste praktiseras, annars finns den inte. Nu blir jag nog evangelist i alla fall. Präst vore säkert okej för mig, det också. Längst inne är vi kanske bara människor inför Gud. Men jag kan inte göra så mot pappa. Det har ingenting med diskriminering att göra. Det handlar mera om lydnad. Numera tror jag han har rätt, av praktiska skäl. Varför skall alla dessa flickor leva i självvald konflikt? För att staten vill det? För att det tillfredsställer den lineära synen på människan?

Hon stod alltjämt avspänt framför honom, stilig och rak i ryggen. Tore satt och betraktade henne med ny förundran.

– Rätt? Har högkyrkan rätt? Finns den skapelseordning de snackar om?

– Kyrkan kan inte ha rätt. Gud har rätt. Det spelar ingen roll vad vi ägnar oss åt, bara vi gör det i frid och endrätt. Våra tankar förverkligas successivt. Det vi sår får vi skörda. Det finns bara en riktig värld och den skapar vi själva. Därför finns det aldrig någon anledning att strida. Det vi ser är alltid provisoriskt och därmed fullkomligt i sitt slag. Det hör till formernas värld att alltid vara på väg och få dras med relativa brister. Det är alltså inga riktiga brister, bara upplevda. En dag rämnar kulisserna och vi får se verkligheten. De två världar som vi nu tycker oss ha sida vid sida är det människans uppgift att förena. De yttersta tingen skall bli verklighet här och nu.

Just nu är den rätta tiden, idag är fridens dag. Det kommer ingen yttersta dagen D, som alla går och väntar på. Gud kommer inte närmare för att tiden går. De yttersta tingen är Guds eviga rike, för här och nu vill han bli allt i alla.

Tore ville fråga hur denna andliga vision gick ihop med att vara prostituerad, men visste inte hur han skulle formulera det.

– Jag ser dina många frågor, lugnade Christina.

Hon bar undan från bordet de böcker Tore sneglat på medan hon talade. Det var *Guds mänskliga kropp* av Gershom Scholem, *Kuben och katedralen* av George Weigel, *Dostojevskijs Brott och straff*. *The God Code* av Gregg Braden, *Änglar, Guds hemliga agenter* av Billy Graham och *Livets evangelium* av Johannes Paulus II. *Om Guds stad* låg uppslagen och hon bar den till bokhyllan med pennan i. Augustinus tålde nog att ligga var som helst, men kanske ville hon inte träka ut honom.

Tore sökte inom sig efter något att säga, något stillsamt och avspänt, för av någon anledning kände han sig mycket trygg och välkommen härinne. Ingenting dök upp som förtjänade att bli sagt, så han satt fortfarande tyst.

Hon slog sig ned i en ledig stol snett till höger framför honom.

– Medan jag skingrar dina frågor skall jag be att få bjuda på något, sa hon, med sin lugna blick vilande i luftfånget mellan dem. Och jag lovar att svara ärligt vad du än vill veta. Ställ vilka frågor du vill, de kommer inte vidare.

Hon reste sig igen.

– Vill du ha te, kaffe? Eller något annat – jag tror att det finns juice och hemkockt saft. Så har jag bullar och kakor, smörgås kan du få om du vill. Eller ser du hellre att vi går ut och äter?

– Nej, nej. Det går så bra här, det är så hemtrevligt. Om jag nu skall ha någonting. Jag är ledsen att jag är så inkrökt och tafatt. Jag ber om ursäkt om du fått intrycket att jag ringaktar ditt yrke eller någonting i den stilen. Jag erkänner att jag inte förstår hur kyrkan kommer in i bilden, men jag är väl alltför svensk.

Han ville dra på munnen och Christina log åt försöket. Den blå dräkten satt bra och hennes utslagna hår lockades lekfullt på axeln.

– Jag upplevde att jag var sänd till mitt uppdrag, förrådde hon dämpat, med blicken stadigt sökande hans. Att arbeta bland de hemlösa och förtappade såg ut som min kallelse i världen. Jag ville få vara en stråle av ljus, en tålig Shekina i världen. Först kallade jag mig Tina, för jag heter ju Christina. Shekina är hebreiska, ett begrepp i

den judiska mystiken. Det är Guds närvaro i templet – och hos var och en som vill, hos dig och mig.

Tore kände gåshuden ta rygg på honom, men Christina satt bara lugn och majestätisk. Den självsäkra flickan upptäckte hans undrande tankar, skrattade till och skakade undan håret.

Mina kompisar vid Cougar Videos tyckte att jag skulle söka mig till filmen och föreslog Chris Meldec. Men Herren har sänt mig, däri ligger framgången. Där hans fötter går blir marken helig. Det visste jag från början. Ett Guds barn kan på så sätt göra vad som helst. Och jag behövde inte bekymra mig om utstrålning eller glamour. Men detta förstår du kanske inte. Du tror att jag gav mig åt folk utan urskillning, men så var det inte. För Gud är alla människor värdefulla. Han vet inte om vi säljer våra kroppar eller möts i kyrkan. Det är ovidkommande, det är inte det det handlar om. Det kommer en man till mig, ibland en ung herre, eller en gammal farbror, kanske en hamnsjåare eller självaste socialchefen, men en levande *själ*. Han söker något som livet förmenat honom. Eller han vill bara dra sig till minnes sina eviga drömmar, se dem bli verklighet framför sig. Inte inbillar han sig att han kan köpa mig, han vill bara känna sig accepterad och få litet ömhet. Han vet att det är symboliskt, som skådespeleri, men vill ändå känna den värme och tillhörighet som är alla människors. Det är som i kyrkan eller mors famn. I nattvarden tar vi också emot den Andres kropp. Och många vill faktiskt bekänna sina synder för mig. Du kan inte tro vad jag har fått höra från mina pojkar och män. Det tycks vara lättare att gå till en gatflicka och lätta sitt hjärta, än till en präst. Guds vägar är så underliga, de är aldrig våra vägar. Och om jag kan förmedla förlåtelse och tro, ja jag vet att jag kan det, så vill jag det, kanske inte sakramentalt men ändå reellt. Tag mina händer!

Hennes fina fingrar, med naglarna klippta som en enkel arbetarflickas, sträcktes fram emot honom.

– Din kropp är inte din egen, sade hon och fattade hans händer. Den tillhör honom som har skapat den. Den är helig som hans. Hela kroppen är helig, delarna kan aldrig skiljas från varandra. Vi är hos varandra. Och vi är varandra. Högt och lågt är lika. Lika väl som du kan vanhelga ditt kön, kan du missbruka dina händer och skämma ut ditt ansikte, dina läppar och tankar. Men för den rene är verkligen *allting* rent, som Paulus skriver till Titus. Det har Västerlandet glömt.

– Men ... du *ligger* med dina kunder?

– Hu, ja. Det har hänt alltför många gånger. Officiellt har jag ald-

rig varit prostituerad. Det är många vanliga tjejer som horar mer än vad jag har gjort. Fast det får man absolut inte säga. Jag släppte in dem i mitt rum, i min lilla värld, min själ. Vi spelade olika rollspel. Det var som en resande i samlevnad jag upplevde mig själv. Jag var försiktig med att släppa in kunderna i min kropp, eller patienterna som jag upplevde det, och det behövdes ofta inte. Det räcker med en antydan ibland. Minns du inte det?

Den mångtydiga flickan lade sitt försynta leende i luften framför honom. Tore tyckte hon började se osäker ut.

– Men, du gjorde det ändå för pengar, med känslorna bortkoppade. Du skadade dig själv.

– Nej, egentligen inte. Jag gjorde bara det jag ville. Och de betalar för att de vill, eller är inställda på det. En del vill vara snälla, kommer med blommor och presenter, ibland långt efteråt, och vill bjuda ut mig, samtala, äta middag. Det är inte kärleken som är på låtsas, det är pengarna. Det är klart att de inte vill skämmas, förstår du väl, så de leker att de bara uppvaktar mig helt traditionellt. Många har faktiskt velat ännu mer, men det är ju opraktiskt på alla sätt. Man gifter sig inte med en kund. Jag kan inte svika min kallelse. Nu går jag vidare dit han leder mig. Jag är fortfarande ingen mans kvinna. Jag är inte ute efter något. Jag har fortfarande min uppgift bland dessa sökare, när vi nu inte har haft något annat svar på deras själs behov. Jag förklarade så gott jag kunde att de inte behövde skämmas och att det fanns någon de alltid var välkomna till när de kände sig ensamma och nere, en som lyssnade och respekterade dem för den de var. Det är det viktiga. Det behöver inte vara jag.

– Deras själs behov?

– Ja. Varför tror alla att detta handlar om köttsliga lustar? För att västerlänningar skiljer mellan kropp och själ, världsligt och andligt, helg och vardag, subjekt och objekt och högt och lågt. Men Gud har skapat en hel människa. Han vill ha en värld som är hel och harmonisk. Åtskillnaden splittrar och drar ned. Men ändå: Allt är rent för dem som är rena. Och vad pengarna anbelangar så är det världsmänniskans fixa idé att sätta ett pris på allting, relatera det till arbete och kapital. Vet du vilket ord som har avletts ur Guds ansikte på jorden?

– Sekiner, denna världens usla värdeätmätare. Men Shekina – egentligen Schekináh – står för det enda verkliga värdet, det som verkligen betyder något. Det är personligt och kommer ned från ovan och är det för vilket allt annat måste offras om livet som helhet skall bli något värt. Det är skatten i åkern och den dyrbara pärlan. Det är den

kärlek som han ger fritt och för intet till de förtappade i denna vilsna värld, alltså till oss alla. Hon är himmelrikets sefira och en kvinnlig Messias med villiga fötter. Om Gud har kallat dig blir marken du går på helig. Och det har han, Tore, dig också. Jag skall be för dig.

– Tack.

– Ingen orsak. Du är tack nog.

– Tack ändå. Vem är far till ditt barn?

Vid det här laget hade skolfluxen framför henne börjat darra svagt. Han svettades kallt och drog nervöst i slipsknuten. Han föreföll chockerad, så hon satte sig vid hans sida. Under reaktionen var han mogen att gå vidare, det kände hon på sig. Även om orden stockades i hans hals, var han villig att släppa ut dem.

– Könssjukdomarna, invände han, förtingligandet och förnedringen av dig som kvinna. Det kan inte vara rätt. Du blir ett objekt att utnyttja.

– Du har läst Sartre och sossarna? Men du har nog också läst Skriften. Om de dricker ett dödande gift så skall det ändå inte skada dem. Du känner igen evangeliets ord. Och den som ser sig tillbaka när han har satt sin hand till plogen är inte skickad för Guds rike. Gud har sänt mig, och jag går i förberedda gärningar. Hans nåd är mig nog och ger mig kraft så att jag orkar.

– Du talar om allt detta som om det vore en mission!

– Det var det. Jag sökte upp de vilsegångna fåren. De läker inte och hittar inte hem för att vi ser ner på dem. Men du kan ha rätt i att det inte är nyttigt sådär utan vidare att gå på gatan. Och jag slutar nu. Det är väl dags att gå vidare. Då blir också pappa och min sambo glada. Gud är far till mitt barn.

– Men i Sverige ser vi ju prostitutionen som ett samhällsproblem. Den håller kvinnor nere i beroende och slaveri och hindrar deras frigörelse. En kvinna måste kunna få sin försörjning utan att sälja sig. Och här har du ju vuxit upp! Jag fattar ingenting. Även om ditt barn har Gud till far så måste det ändå få ett personnummer.

Christina fick något vemodigt i blicken, och i en flämtning fick Tore för sig att hon ville ha hans förlåtelse, eller förståelse. Blicken var ändå stadig och rösten lugn.

– Du har rätt, förstås, men inte helt rätt. I större delen av världen ses det som prostitution att sälja sin kropp. Det skall då vara det mest förnedrande en människa kan göra med sig själv. Så är det, fastän kroppen ju betraktas som det lägsta och minst hedersamma hos människan. Ingenting säger man om de miljoner män och kvin-

nor som för pengar säljer sina själar, som horar med sin tid och låter livet förrinna som profaneringens dagar och år. Om kroppen är en tillfällig boning för själen, hur kan det då vara värre att sälja kroppen än att göra samma sak med sin eviga själ, om det nu är så att jag verkligen säljer min kropp. Nästan hela mänskligheten gör sig alltså skyldig till ett värre brott, att ge åt Mammon sin tid. De älskar pengar och dödar sina barn. För att freda sina samveten ser de ner på alla tiders bästa syndabockar, gatflickor och gigolos.

Men ett väckt samvete låter sig inte luras. Äktenskapet skall inte missbrukas som ett juridiskt kontrakt. Det handlar inte om ägande och rättigheter. Då blir det till ett affärsföretag som förnedrar samlivet lika mycket som ren prostitution. Det finns karlar som tror att de äger sina kvinnor och de betar sig som robotar i sängen. Min sambo har nog en släng av det. Hans kvinnor är schabloner. När han talar och skriver om sex kan man tro att han är psykopat, men så är han så levande, så närvarande och snäll när man möter honom ansikte mot ansikte. Han ser i varje kvinna en unik skapelse. Men det rätt manliga behöver slipas av, hos alla. Äktenskapet är avsett som en pedagogik, en himmelsk pedagogik som lyfter oss mot ljuset. Men en hora lyckas ofta bättre, för hon kan sätta sina egna gränser och ställa krav.

Redan på Jesu tid såg man äktenskap som ett kontrakt om ägande. Man ville ta det med sig in i evigheten och muta in en del av den. Är det den förste mannen, eller hans bror som gifte sig med änkan, som skall få henne i himlen, frågade de. Men i himmelriket tar män sig inga hustrur, och inte heller ges hustrur åt män. Så svarade Mästaren, då är vi lika änglar och älskar varandra alla. Visste du att Augustinus försvarade månggifte?

Nej, det visste han inte, och han brydde sig inte om det heller. Nu gällde det att förstå hur han skulle kunna behålla Liliane.



Skolmannen låg kvar på hennes soffa. Han hade somnat. Ingenting hade hänt. Servisen var avdukad, men kakorna stod ännu på bordet. Christina kom tillbaka från köket och hade en tillbringare med sig. – Förlåt om det blev för mycket, log hon. Du får med dig en bok så att du kan läsa på.

Hon log trösterikt mot honom.

– Ock skaffa en packe Viagra.

Tore hade blivit alldeles tyst. Berövad sina försvarstal hade han

gett upp och bara kapitulerat. Det hade känts pinsamt först att bara släppa taget, men det kunde nog inte hon veta. Han lät sig falla, hade bara frågat om han kunde få slippa att säga något, och hon hade lett så där ömt och gjort en liten sexig grimas. Tänk om han kunde få bli förenad med henne. Någon annanstans, en annan gång? Han önskade för skönhetsens skull att världen kunde bli hel, bli ett, alldeles så som hon hade lagt fram det. Shekinas värld verkade vara det, som ett löfte om ständigt mer. Så hade han somnat.

Hon satte sig på soffkanten och såg på honom.

– Kan jag göra någonting för dig just nu? frågade hon.

Han besvarade hennes blick, men visste inte vad han skulle svara. Det hade inte gått att se minsta ont hos henne, men nu behövde han inte söka det heller. Han såg ju att hon var en vanlig flicka, bara så otillgängligt skön.

– Jag vet ingenting om din fru, sa hon. Men jag tror att du ska ta hand om henne, vara mycket, mycket ärlig och – öm. Varje människa har sin saga, sin hemlighet, och du är den som skall berätta hennes. Du kanske till och med skall försöka sjunga den. Lyssna med stort tålmod när hon vänder sig till dig. Det kanske är svårt för dig, för du bär på en stor sorg. Jag vet inte vad det är, men du ska nog inte vara så ledsen. Du är ingen dålig människa, Tore. Du behöver inte vara rädd och inte ha så dåligt samvete för allting. Lev dina dagar i nåd. Gud är barmhärtig.

Hon klappade hans kind. Kalufsen hans såg rolig ut, och ögonen hade tårats lätt. Han ville hulka som ett barn och kunde bemästra sig nätt och jämnt.

– Får jag se dig igen? undrade han. Idag har du tömt mig på ett nytt sätt.

– Klart du får, sa Christina, men försökte se sträng ut för spelet. Du vet att jag har jour i evighet. Hon såg ihållande, tankfullt på den lille skoldirektören som låg under hennes bröst och i hela sitt liv varit torsk, något som alla visste, från änglarna nedåt. Nu kanske han snart skulle våga njuta av det.

Body and soul. Aromatisk Jamaicarom.

Hon klappade honom igen. Handen var varm och stadig.

– Du ska få alla mina adresser.

Tore nickade lugnad. De dåliga flickorna är inte de sämsta. Hon rufsade honom lätt och tänkte på smekningens filosofi. När han blundade igen reste hon sig försiktigt, och han märkte det bara som i en dröm.

Ingela tog fram novellen hon fått av Tore när hon och Bosse satt hemma och hade det lugnt i kvällen. Anna hade gått och lagt sig. En brasa sprakade i öppna spisen. Det luktade öl och korv. Den milde katedralbyggaren hade tröstat henne och lovat ställa upp med allt han ägde och hade.

– Jag skall resa dig som ett skepp av ljus i den mörka natten, sade han. Du är gotisk, min vän. Sådan tur att jag har klarat tentan. Nu kan jag trada ett tag igen, om du tänker hålla dig hemma. Men vilket sätt att behandla folk! Som en deportation till Gulag.

– De vet att man inte går under i vårt socialförsäkringssystem. Därför kan de göra som de vill. Det blåser nyliberala vindar nu. Kommunala chefer leker Falcon Crest och staten får ta smällen.

– Det är inte klokt. Rena kapitalförstöringen. Men det där med kapital tror de väl inte på.

– Kanske anses det inte passande. I varje fall är det inkonsekvent så att det skär i hjärtat. Ena dagen är det psykosocial arbetsmiljö, mjuka frågor, hälsa och empati alla snackar om. Nästa dag är det lönsamhet och cash flow som i Dallas. Slicka folk i rumpan om du inte vill löpa gatlopp. Det kallas social kompetens.

– Jag ska tala med dom. Det hjälper väl inte, men jag tycker man ska det i alla fall.

– Tore har lovat tänka om. Men jag vet faktiskt inte om jag vill tillbaka. Jag gav honom en lavett.

– Du gjorde?

– Det var inte så hårt, men han förtjänade det.

Bosse kippade, medan Ingela gick på. Det var inte första incidenten. Tore hade ont av ryggsnitt, men förtjänade ett nackskott, hade hon sagt en annan gång. Hon lät sig inte störas när hon hade "flow".

– Förresten, han gav mig den här novellen, av någon affärsbekant till honom. Det verkade viktigt för Tore att visa känslor den här gången. Han sade att han tyckte den var bra och hoppades att jag kunde hämta kraft ur den. Han tryckte min hand mellan sina båda och såg mig rakt i ögonen. Det verkade som om han var uppriktig den här gången. Vill du läsa den högt för mig, älskling?

– Visst, svarade Bosse och tog emot häftet.

– *Flicka av nåd*, läste han. En berättelse från Thorilds dagar.

Oskar Svärd kände sig mycket illa till mods när han bar sitt femte barn till skogs. Han hade dock tänkt igenom saken noga och ansåg att det var det bästa han kunde göra, eftersom ingen därhemma såg med blida ögon att hans Lisken hade blivit havande igen. Maten tog slut. Han hade dock inte velat ta upp frågan med hustrun, än mindre med barnen, även om de båda äldsta redan läste för prästen. Lisken visste ju, liksom han själv, att det var en svår synd att göra så här, och därför var det bäst att han, som hade avgörandet i sin hand, tog ansvar för saken. Till Lisken hade han alltså sagt att ungen var död. Inget ljud hördes heller från byttet i hans famn. I ett ögonblick av sinnesrörelse hulkade han till och kastade upp säcken på sin rygg i stället. Döda ting skulle väl inte ligga vid hjärtat.

Han var nog en halvtimme hemifrån nu och en bra bit in i stor-skogen. Det var väl egentligen förvånande att han brytt sig om att gå så här långt. Här var dessutom svårframkomligt, marken rik av mossbelupna stenar och murkna kullfallna stammar som sjönk ihop under hans tyngd, en urskog med flyttblock, skrevor och sankt.

När han efteråt kom ut till beteshagen igen och hade klivit över gärdesgården, anade han något som kom honom att se upp emot de stora kullarna som ligger mellan Älghult och staden. Hade det inte varit mitt på eftermiddagen så skulle han ha trott sig se en spöksyn. Rakt igenom snön som hade börjat falla i den svaga vinden kom, först ganska långt borta, en ung kvinna, eller flicka, ridande på en gråvit häst som nästan smälte samman med den disiga bakgrunden. Hennes hår fladdrade i vinden och det var något i hennes hållning som undanröjde alla tvivel. Det måste vara en ung kvinna, hur ovanligt det än kunde verka, men med rak, tveklös hållning då hon red. Hon tycktes se åt hans håll och höll in hästen. När de båda insett att de var upptäckta av varandra, gjorde hon plötsligt helt om och gav sig av igen. Strax försvann ekipaget bakom skogsbrynet.

Konstigt, tänkte Oskar, rider omkring ensam i den sena eftermiddagen. Jordfärgade kläder, men det gick ju inte att se om hon var härifrån trakten.

Det var verkligen ovanligt att kvinnor färdades ensamma på hästar. De allra flesta hade hus och barn att sköta om, antingen som hustrur till en äkta make eller som gammelpiga hos någon annan. Kanske hade han sett fel? Eller var det kanske en kvinna av förnäm börd, med frihet och egendom i större mått än som var vanligt folk förunnat?

Han hade förberett sig väl. Inget fick lämnas ogjort när det gällde

att undanröja varje tecken på skuld. Därför tog han god tid på sig där han stod ute vid vedtraven. Han hade lagt barnet i en säck, men lät ännu en del av pannan synas, för att lättare veta hur kan skulle kväva det. Visserligen kunde han bara lämna det här, och låta de vilda djuren och fåglarna sköta resten, men inom sig kände han att det skulle vara det allra ovärdigaste. Han visste vad han tog ansvar för, och därför borde han göra det så noggrant han kunde och med värdighet.

Han hoppade nästan till när han fick höra en röst bakom sig och snodde runt, samtidigt som han försökte få upp en flik av säcken att dölja det sista av ungen.

Kan jag hjälpa till kanske?

Det var en kvinna knappast mer än tjugo år gammal, som stod framför honom. Hennes axellånga, spannmålssockra hår hade blivit krusigt av oväder och vinden som slet i det. Hon hade ett grovt, knä-långt klänningstyg över sina ljusare benkläder, av en typ som bönder brukade bära. Utstyrseln tydde alltså på en bondflicka, men i så fall hade hon haft turen att höra till en välförsedd familj, för hennes växt visade inget tecken på undernäring. Oskar kände sig nästan kort i rocken för en karl där han stod och såg på henne, och skämdes gjorde han ju redan.

Vad skulle det vara med, menar hon? fick han fram.

Är det inte ett barn han håller i famnen sin? Sådana kan jag sköta.

Hon tog ett steg emot honom och försökte se mot knytet i hans famn.

Ingalunda behöver du det. Jag har här en överraskning för min maka. Vi har önskat oss ett barn och jag har hämtat hos en familj som har det svårt här i grannbyn. Men ungen är alldeles tyst, och jag fruktar han inte har det väl.

Gud hjälpe dig, arme man! utbrast flickan och gav nu avkall på all distans emellan dem. Hon sköt honom ifrån sig samtidigt som hon lossade byltet ur hans grepp och tog det i sin egen famn.

Den lilla stackaren, hon är alltför svag och måste genast få något att äta. Och du arme man, vet du då inte att det är en flicka, ingen son, som du blivit far till!

Hon hade med synbarlig vana frigjort ansiktet på den lilla och känt efter andedräkten. Till hennes stora lättnad var den märkbar, om än mycket svag. Huden var blek som hade dödens vithet redan börjat sprida sig över hennes lilla kropp. Bondflickan höll henne mot ansikte och hals och lät henne få av sin värme, samtidigt som

hon med högra handen tog fram en difflaska med någon vätska i, mjölk troligen.

Oskar skulle i vanliga fall ha handlat kraftfullt och inte låtit bondflickan hållas, men han kände sig svag till både samvete och kropp och hade alldeles förstummats av hennes rättframma sätt. Han kom sig inte ens för att neka till flickebarnet som sitt eget.

Hur kan du veta? undrade han blekt.

Kriget har alldeles utarmat vårt land och vår bygd, svarade flickan utan omsvep. Vårt folk står inte heller att känna igen. Svåra tider med belägring och hungersnöd är mera än vad även vuxet manfolk står ut med! Men du behöver inte vara rädd för mig. Det är illa nog med dig ändå.

Men, ... vem är du??

Jag är Shekina. Om du tycker det är ett ovanligt namn, så har det sina skäl. Jag är kommen från Salomos tempel bortom haven, och jag vet varför människan finns på jorden.

Det ... det var ovanligt. Det låter som en saga. Skall du nu ge mig ungen igen, om hon är helbräda!

Bondflickan behöll barnet i sin famn. Hon såg rakt in i Oscars ansikte, och han kände hur någon trevade efter hans själ. Det var en ovan känsla. Han hade haft den en gång, när hans Ulrika och han var fästfolk och lovade varandra tro och evig kärlek. Och längre tillbaka hade han fått en liknande känsla, när hans far lovade honom gården och han själv utfäste sig att ta hand om den det bästa han kunde. När han skakade hand med Asgrim i Granböske efter deras missförstånd, då hade han också känt detsamma. Någon trevade efter hans själ och gjorde det svårt att gömma sig. Han var tvungen att ta ställning, och det var omöjligt att bara vara kropp, här och nu. Konstigt som det var märkte han att han inte hade slagit ned blicken. Han stod fortfarande kvar och mötte bondflickan Shekinas öppna blick. Visst borde han skämmas, men han kände att han också var förlåten och att hon visste att innerst var han man, en levande själ med ansvar för sitt liv och andras.

Nu skall du lova mig att ta väl hand om den här lilla flickan. Hon är svag och behöver all din kärlek och din hustrus. Lova mig det, bonde!

Ja, det lovar jag dig.

Oskar stod länge kvar vid vedstapeln, sina ägors yttersta kors, och såg efter bondflickan i manskläder, när som hon red bort över kyrkojorden som gränsade till hans lott.

Hon kom från kyrkojorden, tänkte han varsamt. Hon hade något med sig av kyrka in till mig. Men hon sade hon var från havet och vad som är bortom havet.

– Jahadu, sade Bosse då han hade lagt novellen ifrån sig. Det var det hele.

– Och det där tyckte Tore passade mig, skrattade Ingela. Tyckte du det också?

– Ja. Han har väl genomskådat dig. Det är du som är Shekina. Men har du aldrig tänkt på att du skulle kunna bli våldtagen?

– Äsch, vem skulle våldta mig. Och det är bara en promille av aborterna.

– Jag till exempel. Om du är snäll och slutar tjata om dina aborter jämt. Du vet vad jag har sagt.

– Du är så dum. Jag lever i verkligheten. Jag vill ha kärlek.

– Förstår du inte att folk blir ledsna? Förr eller senare kanske de skjuter brevbäraren, och då blir det jag som får ta hand om dig.

Hon lade huvudet åt sidan och såg på honom.

– Jag försöker stå ut med båda delarna.

– Är det säkert?

– Visst.

– Skyll dig själv!

Hon gjorde motstånd, så han lade på Frankie Laines *Rawhide* och bar henne sprattlande till sängen.



Tore kände sig yrvaken efter den långa natten hos det sannerligen nya trosvittnet. Allt var överkligt, som om så mycken sanning inte hade kunnat uttalas utan att deformera hela verkligheten. Han hade mött en människa med helt andra grundantaganden i sitt liv än de han var van vid, ”fundamental assumptions” från människan själv, och de var lika olika de vanliga kristna flosklerna som de var olika den svenska politikens. Ändå kände han försoningen och den klassiska gudstron vibrera i orden inom sig. Vi har ett personligt ansvar för den Andre.

Det fick bli en dikt av Bo Setterlind under gatlyktan. Av någon anledning tycktes allting numera handla om äktenskap och pedagogik.

*Tack, min Älskade,
för silvertråden
i vår väv av natt och ljus!*

*Tack, för himlen över Dig och för ett skimmer
omkring vardagsvåden
– och för lågan i vår kärleks tempelhus!*

*Tack, för tron vi delar
och för hoppet
och för Kärleken i allt Du gör!*

*Tack, för barnen
och det hem Du skänkt mig
– och för tryggheten därinnanför!*

(Bo Setterlinds dikt *Silverbruden* i *Kärlekens lov*, kärleksdikter i urval, Stockholm 1984)

Han mindes en tid då det inte skulle ha varit likgiltigt att taxin var en Mercedes. Idag nästan ökade det hans vemod. Stationen låg all-daglig, utom att det inte var något folk där för att konstatera saken. Eller han såg dem inte.

Ödsliga känslor låg och dog kring ett inre, förtäta allvar. De plattade ut all gammal vanlig verklighet. Rutinen tvingades släppa sitt grepp om hans själ. Innan dödsryckningarna tog hand om den försökte den normalisera tillståndet genom att locka med litet choklad, men kiosken var förstås stängd och automaten ville inte. På en papp-
spegel såg han TRASIG, mitt framför näsan.

Han gick ut i stället. Det var ett par timmar tills tåget skulle gå. Han kunde väl ta och promenera längs kajen, titta på fartygen. Nej. Även det smakade flykt just nu. I stället slog han sig ned på en träbänk bland några buskar vid strandpromenaden. Briserna verkade tillta en aning. Måsar skrek på avstånd, gällt men avtonat.

Ett vitt segelfartyg gled sakta ur hamn, ljudlöst fastän vatten slogs undan och segel sträckts i vind. Några människor som promenerat på vågbrytaren stannade upp för att se på skådespelet. Ingen flagg var hissad och Tore drog sig till minnes äventyrsfilmer i sin ungdom, då färg var alltid bekänd; Union Jack, trikoloren eller åtminstone Jolly Roger.

Vår tids skutor vill vara anonyma, som om två dimensioner var nog. Människorna står på livets stränder och undrar vart alla skepp är på väg. Var de kommer ifrån. När de anlöper hamn. Vilken.

Han tog fram Confessiones ur rockfickan. Det var det gamla nästan sönderlästa exemplar han fått med sig som lån från flickan. Överallt var understruket, som om läsaren själv hade velat följa kyrkofadern på hans väg genom skärselden. Monnica, hans moder som ledsagat honom, låg mot slutet av boken på sitt yttersta. Augustinus slöt till sist hennes ögon, efter att ha insett hennes enorma betydelse.

Men du, Herre, som styr allt i himmelen och på jorden, som tvingar de djupaste strömmar att tjäna dina syften och seklernas flod att följa dig efter, du lät den ena själens ondska tjäna den andra till bättring, på det att ej den som märker detta, må tro det vara hans kraft, om någon han vill bättra, bättras genom hans ord.

- - -

När hon blev giftsvuxen, tjänade hon den man, hon gavs åt, som sin herre, och sökte att vinna honom åt dig genom sin plikttrogenhet och dygd, varigenom du gjorde henne vacker, tilldragande och beundransvärd i hans ögon.

Och hon tålde sig med hans äktenskapliga otroheter, till den grad att hon aldrig haft ett gräl med honom för detta. Hon väntade endast att du skulle förbarma dig över honom, så att han genom tron på dig skulle bliva henne trogen.

- - -

Sent omsider, mot slutet av sin mans liv, vann hon även honom för dig, men hon förebrådde honom aldrig som troende vad hon tålt sig med under hans otros tid. Hon var även dina tjänares tjänarinna. De av dem som lärt känna henne fingo prisa och ära och älska dig för mycket hos henne, ty de kände din närvaro i hennes hjärta som frukterna av hennes heliga vandel vittnade om.

(Augustinus' Bekännelser, Nionde boken VIII:18, IX:19, 22 i Sven Lidmans översättning, Uddevalla 1957)

Minsta reflektion över texten blev reträtt. Det gick inte att vänta längre. Han måste ge klartecken åt de känslor som så länge hållits tillbaka inom honom, avlägsna yttre spärrar. Poker face. En stor tanke fyllde hans bröst: Kvinnor är underbara vad än de kallas. Han sökte en rituell kod. Sakta lät han överkroppen sjunka ned över

knäna, gömde sitt nakna, sårbara ansikte i nävarna. Medan solen steg bakom skog vid horisonten, omskapande världen, famlade han efter fotfäste inom sig.

Seglaren försvann i synrandens dis, som nu också svepte in vågbrytaren några hundra meter bort. Alla människor i landet var just nu osynliga för Tore Schenberg, men han bar dem inom sig. Då kände han att en hand lades på hans axel och såg upp, samtidigt som han hörde hennes vanställda röst:

– Pappa är död, Tore, sa hon. Han sköts på öppen gata av någon som försvann i en limousin och blev hängande i armarna på sina kamrater. Hans aorta brast inte förrän det gick en vilsen kula genom den. Kan du trösta mig, för hela jag är full av gråt. Jag följer med dig om du vill, vart som helst. Och jag kan nog förklara allt, för vem som helst. Jag vill älska till döds som pappa, men inte göra lika ont som han eller hans förlorade kärlek.

Ängslyckan

av

Salem Michanek

Allt han tänkte på blev hon.

En sådan flicka skulle aldrig gå att glömma. Inte för att hon gjort ont ibland, så att han ännu kände värken. Mera för en kraft hon väckt i honom. En stund med henne var vila för den han innerst var. Hon hade ju funnits där hos honom, i torpet skänkt livet mening. Hon var ett levande bevis på något större, smärtade för att hon var ren och god och rörde vid något stort, utforskat i hans bröst.

Han betraktade sitt faluröda lilla hus, som hon övergett. Ängslyckan, som här en gång sänkts ned bland sju gånger sjuttio blommor. En främling skulle nog ha tyckt att det ännu såg hemtrevligt, ombonat ut, med midsommarens alla blommor inpå. Han ensam skådade genom väggar och glas tomheten, naken efter henne. Jag kommer tillbaka när du mognat, hade hon sagt.

Han visste inte vad hon menat med mogna, kunde möjligen ana. Bli som hon rak, oförväget stå utan onda aningar, kunde han det? Vara verklig man?

Aldrig i detta hus.

Här stod minnen tätt som en vilsegångs skog. Det skulle aldrig gå att ändra, så han hämtade kofoten ur uthuset.

En skog utan nåd måste röjas. Här fanns ingen barmhärtighet kvar. Lena skulle inte ha låtit hågkomster stå som monument över en förlorad värld. Här skulle han kunna gå och känna det tomt, av varenda småsak bli påmind om livet deras tillsammans. Sitta höstkvallar i sin fätölj vid elden, begrunda vad han mist, känna fattigdomen som ett ihållet drag av tårar inom sig.

Vännerna på besök skulle hantera honom som förr, tassa med ytliga säganden kring om trevnad och herre på täppan. Inte kunna se fattigdomen eller låtsas om den. Så gå igen, likt gamla foton försvinna genom trädgården. Ensamhet skulle nalkas med inre tomhet och sakta förlama hans värld. Han välte omkull regntunnan och lät den rulla undan mot buskarna. Vattnet blänkte över ekträet och tände en tanke om nattvard i skog, varför visste han inte.

När bottnen rämnat i den gamla ekan de fått med torpet och de blivit sittande med vattnet stigande dem över fötter, knän och midja, hade hon bara skrattat. Glädjen hade lyst i hennes ögon och him-

meln's ljus lagt eviga charader i hennes ansikte. Inget ojande över blöta kläder, oro för gyttja, blodiglar, det nersuttna vraket. Bara sitt uppslupna skratt och några ord om all världens väg som svar på hans surhet efteråt vid spisen.

Han hade sett det tydligt när de torkat sina kläder, att hon aldrig lät sig överraskas av något, levde med i äventyren. Medan han satt och grämde sig över en förspild ägodel och skyltade upp sin förtrytelse, ställde hon fram hallonsaft. Det finns väl snyggare kvinns än du, hade han tänkt i sin hämnd. Han hade blivit fördömt borgerlig och tog naturen som en förolämpning.

Kände tvekan, skulle han ångra sig? Gick in genom glasverandan, såg den vackert åldrad i sina blyfattade glas och målad förra året. Han fortsatte in i köket, som dröjde med sina järngrytor och näpen kryddhylla över vedspisen. Hans vinställ såg vemodigt ut över bänken. Han vågade sig trots allt in i kammaren, där sängen stod och gapade som en skändad grav. Han kände pulsen öka, skammen stiga. Mänskan är tvinnad av andlig åtrå, hade hon sagt. Och hon sa det som han själv sagt förlåt till sin mamma, när han svurit åt henne. Sex är ingen teknik, förstår du inte det? Det finns inga regler för tillgivenhet.

Vilka ord! Vilka fullständigt gråtfärdiga ord som blivit sittande i tapeternas blå små blommor. Och vid kommoden i farstun hade han erbjudit henne en hyvel för benhåren. Den hade hans förra lämnat kvar, antagligen för att han skulle söka upp henne igen och stanna på kaffe. Men Lena hade bara skrattat till och gått förbi med krusbären. Tycker du att jag behöver en sån, hade hon sagt.

Han tog med sig spritbuteljen, ett snapsglas för att låta sin bitterhet få sjunka in, tre centiliter åt gången. I soffan av rotting slog han sig ned, hällde i och beskådade spämt immans glas.

Helt ensam, men genom de ojämna rutornas gyckel tvekade grönt och blått. Grått. Där någonstans anade han ödets gamar beskåda hans åtel. I detta nu sorgsnade skapelsen kring honom, uppbar dödens fulla tyngd. Skulle då Gud hava sagt? log ormen. Han reste sig, ställde sig som bröderna brukade, hälar tätt ihop, höjde sina särs tysta skål. Grindslantens grabbar var dumma nog att slåss om den, såg i medlidande och avund på första svepningen. Gutår, din gamle skitstövel! Haha. Du skall älska din nästa såsom din förra! Ja, fasen.

Han försökte skratta, fick till en grimas. Realpolitiskt var det ändå så att han säkert kunde få en rejäl hacka för huset. Hundratusen, åttio. Någon gång i livet måste man ändå vara fullkomligt ärlig,

annars är man ingen riktig människa. Bara en liten lort, mindes han Bröderna Lejonhjärta. Ställd mot väggen hade också Macbeth hop-pats allt, han som ändå var dömd. Det finns de som inte är födda av kvinnor, litteraturen handlade om det.

Han höll i sitt andra glas, behöll så flaskan i högra handen och gick fram till det öppna fönstret. Skål för den andra, med blicken i trädkronorna. Tredje. Sedan, efter hinsides tvekan, höll han sin återstod rakt ned i rabatten.

Några blomblad darrade till. Han stirrade på det tomma glaset i sin hand, placerade det på bordet, tillsammans med flaskan.

Men ändå. Huset och skillingen skulle bara bli den fega självömkan, undanflykten, nattvaket. Reliken. Judaspengarna, evig tvekan för hans smala väg. Sjuttiotusen kanske, skit samma. Den kåken måste jämnas med mark och spökmöbler, de första brädorna skrek som barn när kofoten drog dem obändigt i sär.

En bil kördes förbi, stannade naturligtvis inte för att snoka och han slapp höra några idiotförklaringar. Lite damm virvlade upp och blåste mot sjön. Han såg efter dem och kände sin alkohol vid tinningen. Beglodde brädorna på marken, det hade känts så rätt. Radikalt, radicus, gå till roten. Gå hennes väg.

Om han åtminstone hade haft kvar båten, som hon hjälpt honom att sitta ner till sjöbottnen. Han hade ju kunnat ro över till busshållplatsen. Den borde väl tas upp ur glömskan, men det var inte hans uppgift, sannerligen inte. Hon kunde kanske ha gjort det, ja, skulle säkert vilja försöka och hade erbjudit sig innan det glömdes bort. Det var när han for ut mot henne. Vilken idiot han hade varit, vilken okänslig, lomhörd sömngångare och förlorad son. Det går väl fler tåg hade *hon* sagt, hon förstås, alltid hon. Själv kunde han gå i timal och analysera förklingade ord och gester. Tänker du på det än, det hade jag nästan glömt, brukade han få höra där han gick i unken beräkning. Hon var alltid ren, öppen vitt.

Skulle han ta tåget, trängas med nyfikna i värmen? Stockholm? Paris? Berlin? Lena kom all världens städer att verka likgiltiga. Hon som ödelade metropoler med sitt leende, uppsökte själv aldrig kulturerna, traderandet. Hon behövde dem väl inte, hon var dem i ögons gotiska valv, bar livets eget ord i sina händer.

Han orkade henne inte.

Som en hemlighet på torgen gick hon kring. Fritt, för alla stod ju som lamm omkring henne. Älskade av henne, älskande henne. Så måste det vara. Inget ville hon ha, deltog aldrig i skaffandet.

Satans brädhög. Må den gå till Ginnungagap! Ner skulle den, om han var radikal eller vansinnig. Om så bara för att visa att det finns känslor, måste finnas, som övervinner världen, med kraft lägger lögnen i jord.

Vad håller du egentligen på med? – och det var som om hon nafsade honom i örat med sin förebråelse och kopplade lekfullt livtag. Hon ville ha ner honom i gräset. Vad skall du riva huset för din lille stolle. Det har ju nån byggt.

Så ömklig var han att huden följde med kläderna av på kvällarna, huttrade utan sitt skyle. Nu kändes det bättre. Beslutet sände liv i blodomloppet, de nya tankarna togs tacksamt emot av hans kropp. Han böjde sig ned och plockade smultron som liten gosse igen.

Klart att han inte ville förstöra det fina, gamla bostället. Ängslyckan, såsom ett blomster på marken. Ge henne. Hon passade här, hon som inget ville ha. Men någon ville väl? Ja, säkert. En annan som inte räknar pengar. Och någon krake hade väl vuxit upp här, på de slitna brädgolven, och längtade tillbaka.

Hur hade han kunnat tro att det gick att lägga försåt för Lena, duka med hennes färger. Laga älsklingsrätter och imitera i samtalet en hållning hon skulle gilla? Men hon brukade ändå vara så glad åt det han gjort. Jag ska be henne om förlåtelse.

Han slog numret stående vid sekretären och hon svarade. Han trodde hon låg på magen på sin säng. Det är jag.

Är det du din lille dumsnut.

Jag begriper att du inte kan förlåta mig, men jag ringer för att tala om att jag skall börja om. Ensam.

Ja.

Jag ger mig av. Du får Ängslyckan.

Vad du är dum.

Det är allvar. Jag ger mig av.

Vart ska du ta vägen? Jag vill inte ha torpet. Ge det till din mamma.

Hon? Det går inte.

Sälj det då. Ska du resa bort?

Ja, jag lämnar alltihop nu. Jag bara gråter här.

Du låter lessen. Men det är värre när du är arg.

Jag förstår att jag aldrig får dig tillbaka. Därför reser jag.

Var inte sentimental nu. Måla, det är ju det du vill, säger du. Men det är klart du kan åka på semester igen, om det känns bra.

Följer du med?

Nej, tack. Kanske en annan gång. Men räkna inte med det. Det förstår du nog.

Snälla Lena.

En annan gång. Åk du. Ring nån gång.

Det känns ändå som du vill mig väl.

Jadå, sa hon och då fick han behärska sig.

*

Tåget susade fram genom tomheten, Lenas. Det skulle ha varit rätt i alla fall att riva torpet. Han kände sin inre förbundenhet med henne, som ett klostrets avskildhet i sin kropp, dess tysta, väntande väggar. Det öde efter henne var ett rike som måste få synas. Hela världen stod blockerande i vägen.

Han såg på det lilla kupébordet framför sig. Alla trodde att man behöver ett litet bord när man åker tåg, att lägga saker på. Det kanske blivit sant, för vi har lärt oss att alltid ha något med oss. Ta ett glas saft, förstås.

Ingen resande utan bagage. Den sista skjortan har inga fickor. Bara Lena reste ju utan.

Vad är det för en amerikakoffert, hade hon frågat när han packade sina tillhörigheter för semestern. Och han mindes hur misslyckad och undermålig han känt sig då. Han var som sin egen intendent, grejerna ägde honom.

Att packa är att gardera sig, inte vilja möta livet som det är. Vara rädd att det är rätt. Lena hade haft det i sig att alltid fråga vad som var nödvändigt och visste att inte mycket var det. Osynliga världar som mod, kärlek, frid. Låta dem växa. Låta dem leda. Ana dem vidgas bland tingen.

Hon verkade se när han steg av tåget. Hans grova skor rasslade med perronggruset när han tog mark. Men det väntade skrattet uteblev och från tomheten bakom gick en ilning till hjärtat. Väskan var mest packad med nödvändiga kläder och det nostalgiska inskränkt till några färger, penslar och rationella fetischer. Ändå kändes den tung att känka. Innan han fann sin lunk slog den mot högerbenet ett par gånger och han anade henne nära, hennes väsens orgelbrus. Långt inne i sig kände han gråten bli dagg.

Han hade aldrig tänkt på att tegelpannorna såg så sneda och brokiga ut och kom taket att myllra fattigmanskomiskt. Men trädgårdsgången knastrade som förr, trappan var här tidlös, dörrens torra

patina berörde. Landens ringblommor hälsade honom, de stodo bugande i par vid par.

Han hade egen nyckel kvar, men då han var sällsynt gäst numera visade han hänsyn och knackade hövligt på. Samtidigt sköt han in nyckeln i låset och öppnade dörren.

Jaja, hördes en tidlös kvinnoröst från salen. Du kommer nu i alla fall! Hans mor kom emot honom, välkomnande. Litet gråare, men det klädde henne nästan. Blicken var fast och blandade bara med tvekan överraskning i sin stillsamma glädje. Kunde någon släkt med honom åldras skönt?

Du kommer i alla fall.

Ja, det blev inte så mycket av med semesterplanerna. Lena hade lite att ordna med, och jag, ...

Hemma var sig likt. Han vankade av och an, kände igen sig och såg sin fars porträtt. Fåtöljen stod väntande vid kaminen, som inte eldades så här års. Det var svalt och friskt vid det gläntade fönstret, och full dager. Han såg sin mor och prövade ett leende. Hon log tillbaka, förväntansfull. De slog sig ned, en pratstund kunde behövas.

Jaså, du kommer ensam. Ni delade på er?

Hon tvekade: Du lät så glad när vi talades vid senast.

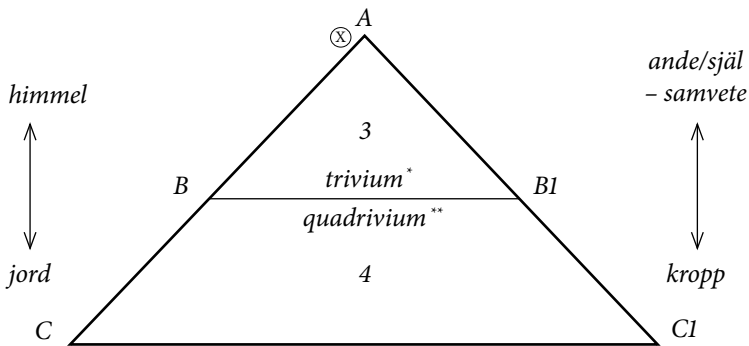
Det var jag. Men det kanske ändå är lika bra ensam, den här gången. Jag är nog inte riktigt torr bakom öronen än, brukar du ju säga.

Då log hans mor, mer än som var befogat, men så där förlåtande och fullt av hopp som hon alltid brukade.

Ur Christians anteckningar till verket

Shekina förenar människan med Gud

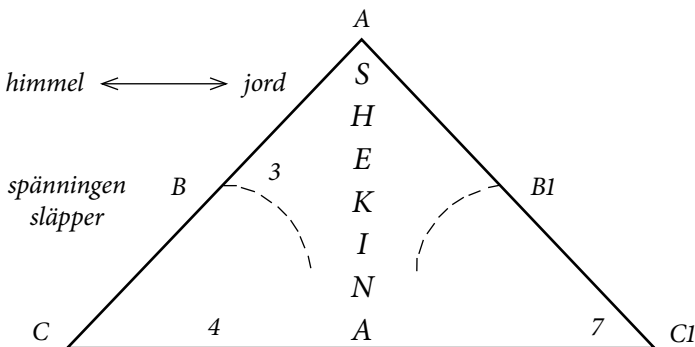
En figur över människans högre och lägre del, Shekinas emanation från keter till malchut, triangeln och parallelltrapetsen. $3 + 4 = 7$, linjen b-b1 föres uppåt till gränsvärdet = det linjära kan aldrig nå Shekina (Imre Kertész). Himmelen kan uppsluka jorden men jorden aldrig nå himlen utan att själv förvandlas. Ske din vilja såsom i himlen, så ock på jorden ...

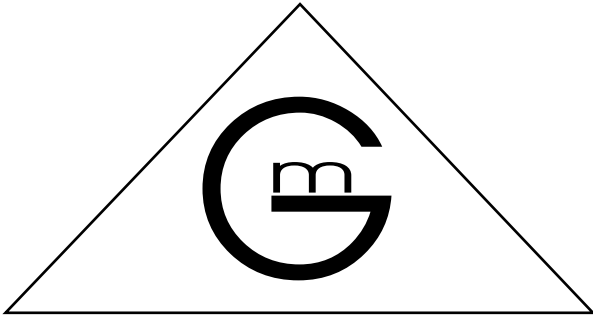


⊗ *abditum mentis* = gudskontakt

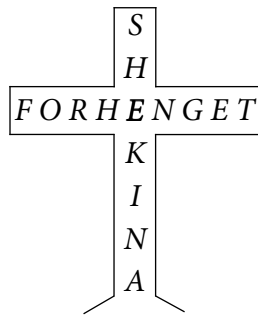
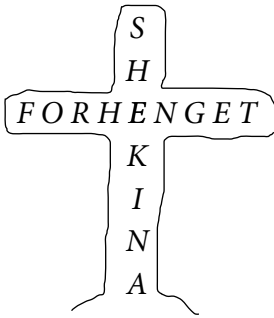
* *trivium*, de tre vägarna = himmelska konst

** *quadrivium*, de fyra vägarna = jordiska konst





Människan i Gud



Tanken finns i teologin och i frimureriet och har förklarats av bl. a. Hugo Odeberg. Presentationen av den augustinska människosynen följer Christian Braw: Åter till Gud – trons mönster hos Augustinus, Skellefteå 1994.

Innehåll

Prolog	9
1 En alldaglig kvinna och hennes sambo. Tore Schenberg i Köpenhamn och drömmen om Shekina	10
2 Hemkomsten. Shekina spelar på orgeln. Hustrun berättar om Ingela Larsson	20
3 Ingela på bokmässan. Den bildade människan: Kierkegaard. Kulafolkets hemlighet. Sokrates – Vygotskij – Polanyi. Ingelas parafras på Kant. Bosse	33
4 Den gränslösa kärleken. Tores dröm om väckelse. Ingelas profet	46
5 Politikens tjänstemän: karriärens redskap. Längtan till helhet	51
6 Shekina talar om kärlekens kraft. Ingelas besök	63
7 Missionshuset, den ljusa Marit. Svärföräldrarna. Kyssen. Shekina väntar barn	76
8 Stugmötet. Gamla tiders väckelse, Shekina	82
9 Den äkta sängen. Ärlighetens värde	93
10 Folkhemmet och en katolsk passion. Gud förlåter. En naturlig rätt. De fattigas ängel. Den orientaliske fursten. Christians bok	97
11 Myten om Graal. Den långa kedjan av fridens bärare	107
12 Drömmen om bildning. Havel – Tagore – Wolinsky – Shekina skapar	112
13 Pojkar och apologeter. Valkyriornas ritt. Ingela hos ledningen. Synderskan	122
14 Brandtalet. Tores uppvaknande	136
15 Nattvardsmässan. Spillrorna av ett liv. Brevet till talmannen	156
16 Shekinas tröst. Barnet	168
17 Flicka av nåd. Tore i hamn. Confessiones. Kvinnorna. Den Andre buren i bröstet.	176

Bilagor:

- 1 *Ängslyckan* ur Salem Michaneks efterlämnade papper
- 2 Illustrationer